

diaspora '20

proza

ITACA
PUBLISHING HOUSE

2020

diaspora '20 - proza

diaspora '20

*

volum de proză

Realizatorii proiectului:

Dorina Şişu

Emanuel Pope

Viorel Ploeşteanu

Tehnoredactare: Dorina Şişu

Corectură: Viorel Ploeşteanu

Coperta: Mihaela Rotta (pictura “Nefiresc”)

© Itaca Publishing House, 2020, pentru prezenta versiune
32 Exchange Hall, Belgard Square North, Tallaght, Dublin 24,
D24 EK24

e-mail: itacapublishinghouse@gmail.com

www.itaca.ie

ISBN: 978-1-913729-00-4

Toţi autorii incluşi pot fi găsiţi la

www.bibliotecadiaspora.eu

diaspora '20 - proza

diaspora '20

proza

volum colectiv

ITACA
PUBLISHING HOUSE

Cuvântul editorului

Diaspora românească nu a fost niciodată atât de mare.

Nu toți românii care au plecat din România au făcut-o pentru bani, împinși de sărăcie. Mulți dintre ei au făcut-o pentru a se împlini profesional sau, pur și simplu, pentru a trăi în societăți care nu-și umilesc cetățenii. Dintre aceștia, nu puțini sunt cei care au căutat să fie recunoscuți internațional ca oameni de cultură, de artă, și destui au reușit.

Revista Itaca, înființată în 4 ianuarie 2013, tocmai pentru acești oameni de cultură a fost creată, și nu pentru a le oferi o mai mare vizibilitate în lumea occidentală, pentru că acolo, cei mai mulți dintre ei, se descurcă singuri, ci pentru a fi cunoscuți și apreciați în țara de origine. Încercăm să dăm o imagine unitară a scriitorilor și artiștilor plastici români din diaspora, creând un spațiu numai al lor, unde pot fi găsiți, citiți sau văzuți, deși deseori am fost admonestați că suntem restrictivi și nu permitem oricărui scriitor/artist plastic român să se expună în Itaca.

Sigur că redacția revistei evaluează textele primite spre publicare și, chiar dacă nu foarte exigent, selectează creațiile înainte de a le publica, așa cum este și firesc.

Pentru toți scriitorii români din diaspora, fără niciun fel de selecție, am creat un site unde sunt promovați cu întreaga lor realizare scriitoricească (date tehnice ale cărților publicate, biografie, recenzii și orice altceva care le reprezintă imaginea de om de cultură). Desigur, pentru asta trebuie să facă efortul de a ne transmite datele necesare, pentru că de restul ne ocupăm noi. Totul gratuit, evident.

Așa a apărut, la 1 iulie 2019, site-ul www.bibliotecadiaspora.eu

Tot întru promovarea scriitorilor români din diaspora am înființat, în anul 2015, Distincțiile revistei Itaca pentru Cartea anului – Diaspora. Cum nu putem avea control asupra tuturor aparițiilor editoriale de-a lungul fiecărui an, editurile sau autorii înșiși trebuie să-și înscrie volumele în concurs, după care un juriu decide care este Cartea anului la două secțiuni, proză și poezie. Accentuez, dintre cele înscrise în concurs.

Considerăm să este momentul potrivit pentru a da viață unui nou proiect care să reflecte imaginea literaturii române contemporane din diaspora, astfel că am făcut o selecție, de data aceasta mai severă, și am ales, dintre cei peste 250 de colaboratori ai revistei Itaca - Dublin, câte 20 de autori pentru fiecare dintre aceste volume colective, de proză și de poezie, în speranța că am reușit să fim cât mai obiectivi.

Itaca

Prefață Drum bun spre Itaca!

Ideea scriitorului Viorel Ploșteanu și a micului său grup – antologia este coordonată împreună cu Dorina Șisu și Emanuel Pope – din jurul revistei **Itaca**, revistă care este editată la Dublin, aş putea numi echipa „grupul de la Dublin”, de a scoate o antologie a prozei românești din diaspora mi se pare extraordinară. Înțeleg că, în același timp, se pregătește să apară și o antologie de poezie de aceeași factură. Dacă ar mai avea în plan una a eseului și alta a dramaturgiei, cunosc esești și autori de teatru senzaționali care trăiesc în exil, am putea avea o imagine relativ reprezentativă a literaturii române scrisă în afara țării. Am spus relativ pentru că această antologie selectează doar dintre autorii legați de revista amintită. Nu este un reproș, ci numai o constatare. Și nu poate fi un reproș pentru că, în jurul revistei, cum se poate vedea și din această antologie, s-au adunat mulți dintre autorii importanți ai diasporei. De altfel, „grupul de la Dublin” a inițiat acum aproape un an și un proiect deschis tuturor autorilor români din afara granițelor țării, **Biblioteca Diaspora**, pe care l-am salutat de la bun început și pe care îl sprijin după puterile mele, amintindu-l de câte ori am prilejul sau îndemnând autorii din lumea largă, pe care îi cunosc, să trimită cele trebuincioase pentru a fi incluși acolo. Uitându-mă din când în când pe site-ul cu pricina, constat că mulți mi-au urmat sfatul, îndemnul.

Întotdeauna, diaspora românească a avut o importantă dimensiune literară și artistică, de când există ea. Până acum, cel mai glorios moment a fost perioada de după Al Doilea Război, cu nume strălucite, de la „cei trei care au speriat Vestul” – Eliade, Ionesco, Cioran – la Paul Goma, Monica Lovinescu și Virgil Ierunca, Dumitru Țepeneag și alte multe zeci, sute de nume, de calibre diferite, numeric vorbind însă, ceea ce se întâmplă în anii petrecuți de la revoluție și mai ales de la aderarea României la UE este copleșitor, este un adevărat fenomen al des-țărării. Sînt între trei și patru milioane de români care trăiesc în străinătate și e limpede că proporția scriitorilor și artiștilor trebuie să fie similară în ansamblu cu cea din țară. Diaspora reprezintă o Românie în mic, e un eșantion reprezentativ, cum spun sociologii. Eu însumi cunosc din citite, ascultate și văzute sau măcar din auzite sute de scriitori și artiști din această Românie în mic. Fenomenul literar-artistic românesc din diaspora mi se pare mai pregnant dimensionat decît cel din Vojvodina și destul de apropiat cu cel din Basarabia.

Cu mare deosebire că în Vojvodina și Basarabia artiștii, mai ales artiștii limbii, trăiesc într-o comunitate de limbă cu publicul potențial care-i înconjură, pe cînd diasporenii sînt risipiți în întreaga lume, din Irlanda în Statele Unite, din Italia și Spania pînă în Australia și Noua Zeelandă, cel mai adesea în mici comunități, sau risipiți în ansamblul populației băștinașe. Cu atît mai mult sunt importante revistele, editurile, bibliotecile pe care unele din aceste mici grupuri le inventează și le întrețin punîndu-le la dispoziția confrăților risipiți în lumea largă și adesea și celor din țară. Literatura diasporei, ca și cea din Vojvodina și Basarabia pot fi discutate și separat, dar și în ansamblul literaturii de limbă română, deci integrate marelui corp al acesteia, fără diferențe stabilite de fruntarii, și ambele demersuri sînt legitime și utile. De altfel, destui autori s-au afirmat mai întîi în țară, pe unii i-am cunoscut și citit ca autori „de aici”, și apoi au luat drumul exilului, cum există și fenomenul invers.

Aproape zece autori din această antologie îmi sunt cunoscuți dinainte, cum spuneam, unii nu doar ca autori, ci și ca oameni. Deși ne vedeam din an în Paste, iar de cînd a plecat în Englitera deloc, de Ștefan Doru Dăncuș mă leagă o veche prietenie literară, plecată de la faptul că îmi place foarte literatura lui, indiferent că vorbim de poezie, de proză, jurnal sau publicistică. Fiind unul dintre cei mai importanți scriitori români în activitate, ceea ce critica nombrilistă se sfiește să observe, poate și pentru că Dăncuș este colțos, cum și trebuie să fie un scriitor, am scris de multe ori despre el, l-am introdus în categoria „scriitorii mei”. Mă bucur să-l regăsesc în acest frumos cadru. Pe Emanuel Pope îl știu ca poet și traducător, mă bucur să-l regăsesc și ca prozator. Întîlnirea cu scrisul său mi-a prilejuit-o alt poet, Adrian Grauenfels, împreună cu care a realizat o traducere impecabilă a celui mai important poet contemporan din Israel. Pe Felix Nicolau l-am apreciat mereu ca eseist și critic excepțional și poet de mare finețe și rafinament. M-am bucurat să-l revăd acum vreun an la Salonul cărții de la Paris. Mă bucur la fel de mult să-l regăsesc ca prozator. De Anca Mizumschi Simion mă leagă o veche prietenie, i-am citit cu pasiune volumele de poezie, am scris despre cele mai multe, parcă am scris și note liminare la unele dintre ele, am participat la lansări de-ale sale. N-aș spune că n-am cunoscut-o ca prozatoare pentru că ultima carte de-a sa pe care am citit-o - și la lansarea căreia, la Iași, am luat parte activ – aparent una de eseuri și articole, prin rememorările, evocările, portretele și peisajele de acolo, este proză curată. Pe Dorina Șișu n-o cunosc doar din revistă, ci și din excelenta sa partitură din volumul de dialoguri prin mail scris împreună cu Dăncuș. Pe Viorel Ploșteanu, pe care l-am apreciat deja ca „bacil cultural”, formulă folosită pentru Petru Comanescu, datorită neobositolui său activism cultural, am avut prilejul să-l fi citit, nu cît aș fi vrut, în *Itaca*.

Contribuția din volum nu e destulă, aş aştepta o carte! I-am mai citit, fie în ***Itaca***, fie în alte publicații din exil sau din țară, pe Florin Oncescu, Gabriela Sonnenberg, pe Gabriela Cimpoca. Pe ceilalți, mai puțin de jumătate, nu am avut prilejul să-i citesc. Nu le aduc vreo vină, am și eu lacunele mele de informare și lecturi.

Dar altceva este important. Am citit douăzeci de autori de proză în limba română, grupați în jurul revistei ***Itaca*** localizată în Irlanda, la Dublin. E un fel de-a spune, o revistă electronică este localizată peste tot! Nu am găsit între cei douăzeci de autori nici unul care să nu-și aibă locul și rostul în această antologie. Toți, în formulele lor variate, scriu bine, unii al naibii de bine! Așa că, bine lansată, această antologie ar trebuie să aibă succes, să marcheze o dată în istoria prozei românești din diaspora. Felicitări tuturor, coordonatori și autori. Vânt bun la pupă!

Liviu Antonesei

17 aprilie 2020, Vinerea Neagră, în Iași

Nicoleta Beraru (Mechelen, Belgia, din 2003)

Nicoleta Beraru trăiește în Belgia din 2003.
Este profesoară de limba română, traducătoare, prozatoare și publicistă.

Crede în ideea că, în esență, oamenii sunt peste tot la fel.

Ardei copti

Mi se strepezise sufletul de aguridă. I-aș fi injectat o doză de dulceață să mi se-nfrupte simțirea din mierea liniștii, să-mi alint întreaga ființă în ritmuri molcome de toamnă românească. Îmi miroase a ardei copti și-a tihna din copilărie, printre blocuri decrepite, la umbra castanilor bătrâni. Două fete sar coarda. Le sar cosițele pe bumbii sânilor ce-abia mijesc și-n ochi le lucește candoarea. Văjâie sfoara corzii în aer, răspândind în lumina verii gata de ducă un miros de asfalt încins și ardei copti. Vreo trei băiețandri își pasează apatici o minge roșie cu buline negre, cam dezumflată – ai zice o buburuză gargantuescă, uscată de soare. Mișcările li-s încete ca acele unui ceasornic stricat. Prin geamurile bucătărioarelor modeste, doamne de mahala își arată din când în când fețele rumene, capetele încinse în basmale, brațele durdulii, în căutarea unei unde de răcoare. Câte-o mamă grijulie își întinde gâtul, căutându-și de la etaj, din ochi, odorul. După ce și-l găsește, își fixează ușurată și cochetă un bigudiu insolent, ce vrea să scape de orânduială. De la o mansardă, un radio hârâit trimite în eter ritmurile domoale ale unei romanțe vechi:

Să-mi cânți cobzar bătrân ceva,

Să-mi cânți ce știi mai bine

Că vin ți-oi da și bani ți-oi da

Și haina de pe mine.

Să-mi cânți cobzar din cobza ta

Povestea de iubire

Ce m-a făcut ca să tresar

De-atâta fericire...

Cântărețul își varsă nestânjenit oful, secondat de scârțâitul balansoarului pe care doi cărăbuși de cinci - șase ani îl dau în sus, apoi în jos și iar în sus, și-n jos... Umbrele zgâmbailor pâlpâie în lumina blajină a soarelui, tulburată inopinat de căderea unei frunze prematur îngălbenite. Un câine bătrân doarme întins în ușa blocului, la răcoare. Din când în când tresare ușor în somn, aidoma unui bunic ce zâmbește unei amintiri dragi din tinerețe. Deschide un ochi, își mișcă letargic de două ori coada, apoi recade toropit în lânzezeala înăbușitoare ce a cuprins toată firea.

Și-acum, pe plita de pe terasă sfârâie câțiva ardei: verzi, roșii, galbeni.

Miros frumos ardeii - a copilărie și a sfârșit dulce de vară! E un miros perpetuu ce aduce în prezent o lume ce s-a stins.

Ca-ntr-un tablou de Bruegel, fiecare detaliu, fiecare nuanță, fiecare umbră, căderea delicată a luminii se contopesc în acest miros domestic și-n acordurile gingașe ale unei Nocturne de-ale lui Chopin. Și prin această fuziune de impresii olfactive și acustice, de la sfârâitul bătrân și prietenos al ardeilor pe plită până la căderea perlelor pe clapele pianului, o-ntreagă lume, fără granițe în timp și spațiu, se cuprinde-n amintire. Mi-era sufletul strepezit de agurida vieții. Și i-am dat liniștea ardeilor copti ce vine din copilărie.

- Ce bine miroase la tine! Ce gătești? o aud într-o franceză autentică pe vecina mea.

Îi răspund zâmbind, privind duos departe, peste ani și țări:

- O porție de copilărie!

Când o femeie părăsește un bărbat

A plecat de-acasă cu vreo lună înainte de sărbătorile de iarnă. Rămăsese fără serviciu și nu voia în niciun fel să fie întreținută, zicea ea. Avea ceva mai mult de treizeci de ani, dar în ultimul timp ai fi putut să-i dai, pe cinstite, vreo treizeci și șapte - treizeci și opt. Pe tenul transparent de alb al femeii bălaie, în jurul ochilor albaștri, în care cheful de viață se stinsese mult prea devreme, se profilau o pereche de cearcăne de un roz-violet, însoțite fidel de câteva riduri laba-gâștii, care îi dădeau un aer blând când zâmbea. Sprâncenele frumos arcuite nu mai aveau nimic de zis.

- Plec. Nu pot să stau acasă fără să fac nimic. Mă duc la muncă în Spania. Pentru prima dată, bărbat-su nu a avut nimic, absolut nimic de comentat.

A plecat într-o dimineață cețoasă, pe la sfârșitul lui noiembrie. Nimeni nu a condus-o, pentru că soțul era la muncă, iar copilul era la școală. A târâit până la stația de autobuz un geamantan mare și greu cât toată existența ei. Și dusă a fost.

În Spania și-a găsit de muncă după vreo trei săptămâni - printr-o cunoștință - după ce a stins câte vreo două pachete de țigări pe zi de griji, teamă de necunoscut, lipsă de ocupație și singurătate. Din femeia apetisantă care fusese, ajunsese să mai cântărească doar cât o curcă bună. Doar sânii obraznici i-au mai rămas - mărturie a unei frumuseți gata oricând să renască. Și ochii, de un albastru blând, cu irizări aurii, ochi de femeie trecută prin prea multe.

El era băiatul familiei la care Mirela muncea ca femeie bună la toate; menaj, bucătărie, însoțitoare a doamnei în vârstă. Unicul fecior tomnatic al spaniolilor. Nici rupt din soare de frumos, nici hâd de să dai cu basca de pământ. Româncea i-a plăcut de cum a văzut-o. Aerul ei trist, puțin absent, grija cu care se mișca și atenția pe care o avea pentru mama sa, blândețea emanată de fața albă, l-au cucerit încet, dar sigur, și, la capătul a deja două săptămâni, i-a propus o întâlnire în oraș. Mirela s-a simțit măgulită de această invitație și de toate încercările străinului de a-i arăta că o place, puțin cam stângaci, dar, pentru ea, tocmai de aceea fermecător. S-a gândit însă la puiul ei lăsat în România, la toată viața de până atunci. Spaniolul nici nu-i plăcea, nici nu-i plăcea. A refuzat în cele din urmă, arătându-i poze cu familia ei de acasă. Deși refuzul Mirelei l-a întristat, Juan se aștepta să fie respins. Intuise că Mirela nu era o fetișcană căreia să-i sucești mințile cu o ieșire la o cafea, ci o femeie coaptă, din al cărei trecut se desprindeau unde de tristeți, blândeți iscate de dureri, secrete împăturate bine în ungherele sufletului. Nu s-a dat bătut. După încercări succesive de a o face să râdă, să părăsească matca vieții ei sumbre, a obținut victoria râvnită, o primă ieșire la restaurant. Juan era în al nouălea cer. Bărbatul cu chipul întunecat și existență ternă până atunci, repeta râzând, cu străfulgerări de fericire în ochi-i bruni: “Soy feliz!”

Putin câte puțin s-au apropiat. Pentru Mirela, spaniolul era la început o umplere a golului vieții aceleia noi, fără sare și piper. A început să-l îndrăgească pentru curtea domoală, plină de atenție, dar asiduă pe care i-o făcea. Fragmente din viața ei de până atunci îi veneau în minte: „când vin acasă, să fie mâncarea gata!”, „nu e destul de caldă! pune-o din nou la încălzit și pune sare pe masă!”. Bețiile între prieteni și plecările la petreceri - singur zicea el, între bărbați, o puneau uneori pe gânduri, dar și le alunga ca pe niște muște. Acasă, Mirela spăla cămăși pline de miroasuri de parfum necunoscute, găsea bucățele de hârtie cu câteva cifre aruncate la repezeală - fragmente de numere de telefon. Când organizau petreceri la ei acasă, îi erau prezentate uneori femei necunoscute – foarte tinere, sexy îmbrăcate, cu aplomb, fără jenă. „Sunt fetele lui Ion. Le-a cunoscut în drum spre Germania și le-a luat în tir. Nu știu, Ion ăsta nu-i deloc cu capu’ pe umeri. Se încurcă cu toate pițipoancele. Dar e prietenul meu. N-am ce face.” Și Mirela îl credea. Ce era să facă? Oricum nu avea de ales. Dar găsea după petreceri, când revenea acasă de la serviciu, paturile desfăcute, câte un ciorap cu jartieră și bandă lată de dantelă, cum ea nici în cele mai intime gânduri nu îndrăznea să poarte. Ba uneori și câte un prezervativ o electrocuta la atingere, când făcea curat. Și atunci începeau certurile: „Cum crezi că aș îndrăzni să vin cu curve acasă? Nu-ți dai seama ce spui? Ești atât de proastă încât nu vezi ceva ce e atât de evident.

Eu am fost plecat, Ion a rămas cu gagicile aici.” Mirela tăcea, devenea moale ca o cârpă, se supunea furiei lui, nu pentru că îl mai credea, ci pentru că îi era frică de pumnii ridicați amenințător, ai căror putere o cunoștea prea bine. Și pentru a evita scenele violente în fața copilului. Îi murea sufletul de fiecare dată și simțea minciuna ca pe un stigmat înfierat în inima ei încă bătând cu iubire. „Dă-i drumul și-mi cumpără țigări! Ți-am zis că alea pe care le-ai luat data trecută nu-mi mai plac, tâmpito!” Iar iarna, când gerurile îți mușcau din carne și troienele erau cât casa, Mirela trebuia să crape lemne ca să-i facă lui Vasile cald când o veni de la muncă, să cenătuiască afară, pe frig, vreun cocoșel, să-i facă mâncare bună lui Vasile, să aducă apă de la fântână... Și abia apoi se gândea că nu prea s-a mai îngrijit în ultima vreme și că Vasile n-o va mai găsi frumoasă... Își făcea părul cu ondulatorul, își puneă puțin fard pe pleoape și ruj pe buze, iar apoi aplica puțină cremă pe mâinile crăpate de frig și muncă. Vasile venea, mânca bine și apoi, când ea ar fi avut nevoie de puțină tandrețe, după o perioadă de despărțire, el îi spunea, abia ținându-și ochii deschiși: „Schimbă postul, poate o fi vreun film bun!” și adormea cu gândul cine știe prin ce cameră de motel...

La gândurile astea, sufletul Mirelei, biciuit de umilință și durere, se făcea mic, mic de tot. Lacrimi amare o podideau gândindu-se la copilul ei, lăsat acasă, în grija bunicilor. Și o greață imensă îi cuprindea toată făptura, toată ființa ei de femeie prea curând îmbătrânită, care realiza că viața poate fi trăită și altfel și că un bărbat poate vedea într-o femeie și altceva decât o slugă abia demnă de favorurile sale, un instrument de care să te servești ca să-ți faci viața mai ușoară. Amabilitatea familiei la care muncea, atenția și tandrețea spaniolului erau atât de noi pentru ea, încât îi era frică să nu fie doar rodul imaginației ei de femeie nefericită. O copleșeau gesturile tandre ale lui Juan și bunăvoința lui firească. Și, încet-încet, își permitea în fiecare zi, cu frică, încă o jumătate de pas spre el, în timp ce în gând îi mija firavă o idee, o speranță: „Într-o zi îmi voi aduce aici și copilul!”

În rest, murea câte puțin

Mergea drept, fără, totuși, a se ține țațos. Ca un brad falnic, ruginit de ani, cu crăcile rărite. Era tot ce-i mai rămăsese din semeția de altădată - mersul acesta de bărbat frumos și mândru, Zburător în visele, habar n-avea el, ale câtor femei! Ce fusese acum vreo treizeci de ani se pitise în bătrânul acesta înalt, încă impozant, cu părul, ce pe vremuri fusese bogat, grizonat. I-am recunoscut privirea cutezătoare de altădată în strălucirea – când și când - de antracit a ochilor.

Catinca, ce rochie minunată ai! Așa de bine îți șade îmbrăcată-n flori de câmp!

Catinca, frumoasă, elegantă și deșteaptă, iubirea vieții lui, îl părăsise de mult și-l lăsase cu doi copii încă mici. Cancerul nu ținuse cont nici de tinerețea, nici de copiii ei, cât despre frumusețe, se știe: pe frumusețe urâtul nu dă două parale! Rămăsese chipeșul și tânărul inginer doar cu ce-i putuse dăruia Catinca împreună cu toată dragostea ei: doi copii frumoși și sănătoși. În amintirea acestor momente dulci ca mierea, ochii stinși ai domnului inginer, renumit în târg, pe vremuri, pentru inteligența și profesionalismul său, scânteiau de viață. Apoi recădeau într-o toropeală lăncedă, soră cu moartea. Mergea înainte, tot înainte, fără să se uite în stânga și-n dreapta, cu ochii nemișcați pe fața-i de pergament, pe care timpul aruncase pete maronii - o statuie vie, ai fi zis, din acelea din care văzuse el la Paris.

*Bianca, trage-ți rochița în jos! Ia-l de mână pe Grig și veniți sus! Haideți repede, că ne așteaptă mama la păpică! Și ochii lui nea Mitică, două boabe prăfuite de coacăze negre, începeau să strălucescă de dincolo de ramurile bătrânilor castani ce-l vegheau de pe marginile străzii, de dincolo de orașul stins, prăfos, de dincolo de el însuși. Dacă cineva l-ar fi oprit în plimbările sale singuratice, fără țință, pătrunse de crâmpoie răzlete de trecut luminos, parfumate de brațele Catincăi ce-i înălțau gâtul, de zâmbetul ei de copilă răsfățată – copila lui!, de iubirile lor, de mirosul ei de mentă proaspătă, înrourată, de glasul ei zglobiu strigând *La maaaaăăă!*, de țipetele vesele ale Biancăi și ale lui Grig, de alergătura lor prin parc, prin iarbă verde și păraluțe, de fețișoarele lor obosite și plângăcioase când le era foame și voiau acasă... dacă cineva l-ar fi oprit, i-ar fi văzut fericirea umedă jucându-i în ochi. Atunci, în acele momente, amintirea paradisului lor îl făcea din nou tânăr! În rest... murea câte puțin.*

Mergea înainte ca o fantoșă sărmană, târâindu-și papucii din pâslă pe asfaltul crăpat al străzii principale a orașului, pe sub copaci vâjnoși. Se scurgea molău pe lângă vitrine din care zâmbeau tâmp manechine uzate,

împopoțonate în haine atârând a lehamite de căldură. Farmaciile îl îmbiau să fie sănătos, momindu-l cu fețe tinere, perfecte, cu familii importate din Occident, ce iradiau o fericire artificială de pe hârtia care-și pierduse culorile de atâta soare. La un aprozar cu fructe și legume zbârcite, deshidratate, un vânzător încerca să convingă o babă mică de timp, adusă de spate, cu monturi la degetele bătrâne și pline de artroză, să cumpere niște castraveți buboși și ofiliți ca și ea. Fete și băiețandri de liceu împărțeau, veseli și gălăgioși, ca tinerețea însăși, niște hârtii frumos colorate – reclame la Orange. Pe la colțurile blocurilor de pe marginea străzii, călugări slinoși, asudați, cu plete nespălate, cu fuste negre, pline de colb și pete de grăsime și ochi în care se ascundeau pofte latente, binecuvântau moșnegi și cumetre ce le dădeau bani zornăitori pentru reparațiile lăcașurilor sfinte. Toată această forfotă nu ajungea până la el. Se ținea departe de moșul bătos, vrând parcă să-l rupă de viață și să-l redea mai repede Catincăi lui. Vecini, foști colegi, îl salutau și-l priveau compătimitori: *Bună ziua, dom' inginer!* Unora le răspundea, altora ba; de altfel, pe unii îi auzea după ce deja se îndepărtau. Își răsuca trunchiul slăbit, se uita lung după ei și striga, făcându-le din mână:

Bună ziua, Vasile! sau *Bună seara, Mărioară!* Și-și vedea mai departe de drum și visuri. Câte un câine vagabond se oprea și-l adulmeca. Nici nu-l băga în seamă. Abia când câte o haită se strângea curioasă în jurul său, cu ochii lucind de foame, gata să-și bage colții în pantalonii lui de trening, se mai trezea din beția amintirilor.

Eleganța de altădată o uitase de mult. Trăia singur-cuc. Cui să mai placă? În fața televizorului nu-i trebuia papion. *Mâncate-ar căinii de singurătate! Că urâtă mai ești! Șleampătă și nesuferită!*, repeta întruna. Dar singurătatea era unica ce-i mai deschidea ușa, care-i zicea bună ziua și noapte bună, care-l înclăia amar, îndesat și ostenitor, ca pe o piesă de puzzle nepotrivită, la viața searbădă ce-o trăia cum mai putea și el. Doar ea îi ținea tovărășie fidelă, îl însoțea pretutindeni și stătea cu el la masă și la taifas. Când mânca i se uita languros, ademenitor în ochi, prefăcută într-o curvă cu ochii mânjiți gros de negru și buzele vopsite în roșu țipător, ce-l ispitea cu belșugul trupului ei și-l îmbăta cu cuvinte lingușitoare și mincinoase. De ea, numai de ea, nu se putea debarasa nici în ruptul capului. Și cât de mult ar fi vrut s-o izgonească!

O dată, o singură dată, la mulți ani deja de la moartea Catincăi, când încă mai era în vigoare, îi lucisera inginerului ochii după o muiere. Frumoasă și mult mai tânără. Se aprinsese ca un foc de paic. Se consumase în amorul acela invaziv până la capăt. Doar că muierea nu putuse deveni o a doua Catincă. Iar el cam asta văzuse în ea. După ce-l supse de puteri și bani, își luă tălpășița la fel de repede precum îi intrase în pat, în viață.

Noaptea dormea cu chiu cu vai. Se scula, își aprindea televizorul și se uita la el în gol. Imaginile îi treceau pe lângă ochi, sunetele pe lângă urechi. Ca și anii. Ca și oamenii. Ca viața toată. Toate îl depășeau searbăd. Își rotea privirile prin casă. Uite colo cana veche cu un cățel fără coadă, decolorat și șters pe ea – a fost a lui Grig. Grig e bărbat la casa lui acum. Deja divorțat o dată. Cu doi copii: unul din prima căsătorie, al doilea - o fetiță – făcut cu cea de-a doua nevastă. Lucra în Londra, în construcții. Plecase din țară, ca mai toți tinerii care nu-și găseau un rost pe pământurile lor. Pentru o viață mai bună plecase. De parcă cei mai mulți ar fi plecat vreodată de bine-n lume!

Grig, lasă cățelul în pace, nu-l mai chinui! La mamă-sa în curte, la țară, legat cu un lanț gros de-l gârbovea, un câine cam costeliv lătra focos, ațâțat de băiețelul roșcat, pictat de pistrui lătăreți.

Hai să vedem pădurea! Pădurea, aflată în fundul grădinii mamei, îi aștepta cu umbre răcoroase, un pâraiaș subțirel și limpede și bureți după ploaie, însă lui Grig îi plăcea mai mult să-l necăjească pe Tomiță, să-l zădărescă până turba de mânie. Așa a fost Grig mereu – pus pe șotii, mai întotdeauna flușturistic și neadânc. Luase totul în ușor. Pe lângă Bianca, fetița, care depășise cu greu moartea mamei lor, care se adâncise în doliu și-l ținuse în viață timp îndelungat, Grig se scosese mai ușor. Rămăsese cu o neîncredere înclăștată în el și-n viață, dar zeflemeaua i-o lua înainte și i-o ascundea așa de bine, de-ai fi zis că viața era o glumă și un joc pentru Grig. Așa o pierduse pe Cristina, prima lui nevastă, fată bună, frumoasă, ce-l iubise așa cum era el – un zăpăcit. I se păruse o joacă s-o înșele prima dată, apoi se obișnuise să joace jocul acesta ca pe alba-neagra. Cristina se simțise pierdută, dar cel care pierduse era el, Grig.

În nopțile cu insomnii, nea Mitică se plimba des prin casă. Mobilele vechi, covoarele decolorate și uzate, cu urzeala la vedere, bufetul din bucătărie – toate erau neschimbate. Inginerul la pensie nu vruse să le înlocuiască. Le păstrase de dragul vremurilor în care fiecare obiect le servise lor patru. Adunaseră în ele un miros stătut, de băhlea acronică, tipic caselor vechi.

Nu vă mai scoateți ochii, măi dragii moșului, de la fotoliu!, obișnuia să glumească tânărul inginer. *Grig, vin' la tata! Las-o, măi băiete, și pe Bianca la televizor! Auzi-mă odată, că se supără mama pe noi și iar o să o doară capul!* Și-acum o vedea pe Bianca pe fotoliu, în fața televizorului din sufragerie, albă ca neaua, cuminte și delicată ca o porumbiță, cu cosițe galbene, împletite de Catinca, cu cărarea *neapărat dreaptă*, cum o voia ea, cu rochița scurtă dezvelindu-i până sus, într-o inocență neglijență de fetiță, picioarele răsfirate. Era locul ei preferat când se uita la "Mihaela", desenele animate care se dădeau la ora șapte, înainte de Revoluție.

O țară întreagă o privea pe Mihaela câte zece minute în fiecare seară. Copiii se uitau la ea ca la a opta minune a lumii! Și de-aici cearta cu Grig, care voia și el în fața televizorului. Tânărul tată avea însă o slăbiciune pentru fetița lui, bucățică ruptă din Catinca, și-i lua mai tot timpul apărarea, spre disperarea băiețelului neîndreptățit, care se zbârlea la soră-sa ca un motan tras de coadă și mustăți.

Unde sunteți acum, măi copii?, se căina în gând nea Mitică. Plângea pe dinăuntru așa cum schelălăiau câinii fără stăpân, afară în întuneric. Ei afară, el înăuntru – toți ai nimănui.

Bianca lui era în Canada. Trecuse și ea prin multe. Acasă nu-i mai venise de vreo șase ani. I se făcea dor bătrânului de ea și-atunci șiroaie calde i se scurgeau pe obraji-i scofâlciți. Nici nu-și mai dădea seama când plânge – un mușchi nu i se mișca pe față! Nu el plângea; ochii lui erau cei ce i se înmuiau de apă și sufletul lui cel ce ofta adânc, din rărunchi. Fata îi era și ea măritată a doua oară – cu un japonez. Trăia bine. Dar cum putea ea oare, draga de ea, să se înțeleagă cu un om care era așa de diferit de ei? Cum era să-i vadă în fiecare dimineață crăpăturile acelea care-i țineau loc de ochi? Nu că nu ar fi fost frumos. Ba, departe gândul ăsta de el, dar era un fel de om de care el văzuse doar la televizor. Pe Isao îl întâlnise o singură dată, când fusese la Montréal. Politicos și curtenitor fusese cu el și cu ce vrusese și cu ce nu vrusese îi stătuseră amândoi, și Isao, și Bianca, în față. Pe Bianca, care era tânără și elegantă, acum o ținea bine. Copila fragilă, cu piciorușe și brațe de ață, se transformase într-o femeie grațioasă. Unde erau vremurile când, ca să-i țină de urât și ca să aibă cu cine se juca ziua, i-o aducea pe vară-sa, Lenuța, de aceeași vârstă cu ea, de la țară? Cum se mai jucau ele, mititelele, de-a învățătoarea! Odată, așa cum se obișnuia pe timpul comunismului, când se făcea economie la apă și la curent, se luase lumina taman când fetele urcau scările spre apartamentul lor. Pe scara blocului nu existau geamuri, astfel încât copilele rămaseră într-o beznă înspăimântătoare. Lenuța începu să plângă cu sughituri și-atunci Bianca lui se transformă în Ileana Cosânzeana cea înțeleaptă și curajoasă. O luă de mână pe Lenuța și, orbecăind, bătu la prima ușă și ceru o lumânare.

- Tanti Maria, n-aveți o lumânare? Că nu vedem să ajungem acasă și Lenuței îi e frică și îi curg *hațmațucii*.

Așa-i povestise vecina de la trei că zisese Bianca. Când o întrebă pe Bianca ce avusese Lenuța, ce-s aceia *hațmațuci*, fetița ridică neștiutoare din umeri: *Nu știu, dar îi curgeau rău*.

Da, Isao era un bărbat bun. De înțeles se înțelegeau în câteva cuvinte: *hello, how are you, thank you very much* – ce mai auzise și el prin filme. În rest el vorbea de îl dureau mâinile. Isao îi zâmbea mereu și-i oferea sake, dar lui nea Mitică tot un bărbat de-al lor i-ar fi plăcut pentru fiică-sa, cu care să bea rachiou, nu sake.

Eh, dar dacă fiică-sa era fericită, el nu mai avea nimic de zis. Gândea și el așa, într-o doară, că bine ar mai fi fost să fi fost Marius mai gospodar și mai serios și să fi putut duce casă cu Bianca lui. Dar așa fusese să fie. I-ar mai fi plăcut fostului inginer să o fi putut vedea și Catinca pe Bianca la casa ei – așa japoneză cum era, în kimono-ul ei cu flori dăruit de Isao.

Să fi văzut Catinca îngerașul de fetiță făcut cu Marius! E-he, ce bucurie ar fi fost să se fi plimbat amândoi, babă și moșneag fericiți, prin parcurile largi, verzi și elegante din Montréal, de mână cu Catincuța cea mică! Așa-i zice nea Mitică fetei Biancăi – Cantincuța, că i se părea lui că era leit bunică-sa. Să fi luat Catinca lui masa ca o cucoană în casa fiicei sale! Să se fi desfătat cu bucatele exotice oferite de gazde și de delicatele servicii de porțelan! Ce bucurie ar fi fost! *Iar piș ochii!*, gândi bătrânul domn, simțind ceva cald și sărat la colțul stâng al buzelor. Își șterse lacrima cu dosul mânecii de pijama și se lăsă să cadă adânc în fotoliu. Și ce poale-n brâu, plăcinte și cozonaci i-ar mai fi făcut ea japonezului! Sigur i-ar fi plăcut, că nici sarmalele făcute de Bianca nu le duce la spate! Deh, erau și ei acolo o familie făcută din doi oameni împrăștiți prin lume... Câți nu erau acum ca ei?

Dar el, el unde se găsea în ecuația aceasta a vieții? Crăciunul și-l petrecea în același fotoliu uzat din fața televizorului. Din timp în timp, câte un vecin își mai aducea aminte de el și trecea să ciocnească un pahar de vin. Paștele – la fel. Ce ar fi fost dacă fata și băiatul ar fi venit de sărbători la el, din celălalt capăt de oraș, ori barem de țară, cu copii, soată și soț! Nu l-ar mai invada așa curva de singurătate! Nici n-ar simți greutatea bătrâneții! Încă o noapte ce se destrăma. Un lătrat ascuțit îl trezi din reverie. Ce frumos era în capul lui și ce urâtă era întunecimea care-l înconjura! Privi pe geam – orașul începea să se trezească. Primele dreptunghiuri luminoase se vedeau la blocurile din vecinătate. Văzu o steluță prăbușindu-se pe cer și-și puse o dorință: *Doamne, ia-mă mai repede la tine! Nu mă lăsa să mor așa, câte pușin, în fiecare zi! Trage odată cablul din priză și pune-mă frumos lângă Catinca! Iartă-mă, Doamne, Dumnezeu! Mare!* Și iar simți o căldurică sărată în colțul buzei.

Moș Neculai

Comand un cappuccino pe terasa de la „Brise-Miche”, una dintre cafenelele din preajma Centrului Pompidou. La Paris, totul are alt gust și alt miros: apa, aerul, cafeaua. Chiar și acest cappuccino, pe a cărui spumă albă, pufoasă, o inimioară cu contururi de cacao domnește drăgăstoasă. Cerul, culorile toamnei de sfârșit de octombrie blând, netulburarea de pe terasele cafenelelor în după-amiază, agitația tinerilor, tandrețea plimbărilor bătrânilor niși de ani, mergând mână în mână sub soarele molcom – totul pare că trăiește mai intens la Paris. Ochiul meu de turist dintotdeauna îndrăgostit de frumusețea rafinată a capitalei culturale a Europei, percepe excentric orice brouillon al vieții pariziene. Iau o înghițitură de cappuccino și mă las purtată în reverie de muzica domoală ce se revarsă delicat peste terasa cafenelei: orizonturi îndepărtate, lumi diafane, secrete devoalate, boboci de flori deschizându-se, câte o frunză galben-roșiatică valsând la desprinderea de pe ramură – un curcubeu peste timpuri și lumi, pe care Richard Galliano îl aruncă de pe clapele acordeonului, din care „Mare Nostrum” se împrăștie lasciv. Prin fața mea se perindă, ca prin vis, grupuri de studenți veseli și nonșalanți, frumoși nebuni cu pletele în vânt, setoși de necunoscut, fete frumoase și elegante, pictori jengoși, copii veseli, părinți fericiți, turiști de toate naționalitățile, vârstele, culorile... Mai încolo, la o masă apropiată, un domn distins își citește ziarul, mângâind afectuos capul câinelui care dormitează pe pantofii-i lustruiți bec. Să tot aibă vreo șaptezeci și cinci de ani. Sau poate mai mult? E absent. Pare că nimic nu-l poate perturba. Indiferenței sale neclintite doar mârâitul sporadic, în somn, al câinelui – un exemplar superb de husky siberian – îi limitează fermitatea. Atunci, cu un gest mecanic, mâna sa mângâie letargic capul câinelui. La gât poartă o eșarfă de mătase cărămizie cu, ai zice, niște ochi mici de pește. Sacoul de culoare brună, perfect croit pe trupu-i odată semeț, cămașa albă, pantalonii negri, călcați la dungă, pantofii maronii, lustruiți, redau imaginea parizianului neaș, bucurându-se de a treia tinerețe. Bărbatul e de talie mijlocie, păr cărunt, judecând după favoriții ce se lasă liberi vederii de sub pălăria neagră din fetru, cu fața ușor smeadă, pe care doi ochi de antracit lucesc ca două faruri în noapte. Tot caracterul elegantului parizian este adunat în acești ochi, care îi dau o vitalitate neobișnuită pentru vârsta sa. Îi urmăresc fascinată mișcările absente ale mâinii pe capul câinelui și mișcările energice ale ochilor, care se plimbă iute pe rândurile jurnalului pe care îl are în față, pe masă, lângă ceașca de ceai. Îmi sunt cunoscuți. Acești ochi îi știu de undeva...

„Bunicule, crezi că există viață după moarte?” întrebă nepoata. Bătrânul privi vajnic spre pădurea largă. Trase aer în piept, dădu cu toiagul la o parte câteva albăstrele, câțiva bumbișori și ciuboțica-cucului, câteva urzici bătrâne de pe marginea potecii, să-și croiască drum, și ochii începură să-i sclipească, vii și scrutători, ca două lumini jucăușe în tenebre. Ai fi zis că bătrânul căuta răspunsul printre buruienile ce mărgineau poteca spre pădure. Pe partea stângă, un lan de porumb verde, cu știuleți cocheti și mătăsoși în vârfuri, mărginea drumușorul de iarbă și floricele sălbatice. Pe partea dreaptă, un gard de sârmă îngrădea o livadă de meri și pruni. Mere roșii și verzi, poame albăstirii, lunguiețe, galbene și rotunde, atârnau bogat pe crengile copacilor. Multe din ele, viermănoase, erau căzute în iarbă și albinele zumzăiau neobosite, ba pe ele, ba pe lângă ele. Furnicile își făceau și ele, harnice, provizii pentru iarnă, târând spre mușuroaie particule infime, gustoase, din acest fruct căzut. Căldura de sfârșit de iulie-cuptor era impregnată de zumzăieli și miresme de fructe și buruieni prăfuite. Bunicul și nepoata înaintau alene spre pădure. Moș Neculai a' lu' Dogaru voia să-i arate nepoatei sale, venite pentru câteva ceasuri din depărtări, bucata lui de pădure. Era mândru moșul să-i mai arate încă o dată averea lui, recăpătată după căderea comunismului. Se mai gândea că poate aveau să găsească în pădure și câteva chitărucute sau gălbenele, că de hribi nu prea avea des parte. Nu prea plouase în ultima vreme, aerul era cam prăfos, dar moșul avea el locurile lui, numai de el știute, și-ar fi vrut să-i facă o bucurie nepoatei, ca atunci când era micuță și-o lăsa mamă-sa în grija lui și-a răposatei sale femei. Atunci, primăvara, când o ducea în pădure, treceau câteodată și pe la stâna lu' Grigore a Mariței și mieluşei i se urcau fătucăi pe umeri, iar ea striga zglobie „Ni oicea, bunicule!” și se tăvălea pe pământ, râzând, cu ochii licărind de fericire candidă. E-he, unde erau vremurile acelea când nepoata era o „copciluță”, iar moș Neculai un om încă în putere? S-au dus toate... Muieră îi murise demult și bătrânul trăia singur de câteva zeci de ani. Se avea bine cu vecinii și se ajuta cu ei, cu frații și surorile lui. Dar bătătura nu-i mai era plină de vaci, porci, găini, găște, rațe. Grădina de zarzavaturi nu mai era oacheșă și arătoasă, ca o fată mare căutată de feciori pentru frumusețea ei. Moșul trăia sobru, deși ținea, cum putea și el, pasul cu vremurile: își cumpăraseră televizor color, mașină de spălat, ba avea și telefon mobil, la care urla de parcă cei de la celălalt capăt erau surzi și pe care cealaltă nepoată i-l mânuia și i-l încărca de câte ori era nevoie. Dar gospodăria de altădată... fuse, fuse și se duse. Trăia singur-cuc acum în satul acela ascuns de lume din Moldova. Câteodată, singurătatea îi țiuia în urechi. Din vremurile bune îi rămăseseră un cireș care făcea cireșe albe, un păr cu pere făinoase, ogoare pe care le dădea în parte și de pe care primea toamna păpușoi și barabule, pășuni de pe care primea cașuri, și o bucățică de pădure.

Pădurea asta era alinarea și mândria lui. Moș Neculai mergea destul de des să-și vadă pădurea. Îi cunoștea fiecare copac, fiecare palmă de pământ, fiecare groapă, fiecare frunză. Când vorbea despre ea, mergând pe cărările-tainice, se însuflețea, ochii de antracit îi jucau plini de viață pe fața smeadă, își dădea pălăria pe spate, se scărpină în creștetul capului și, făcându-și loc cu toiagul printre tufe, frunze uscate și crengi, povestea câte și mai câte legate de copacii lui. Fiecare copac avea o istorie legată de oameni: copii, nepoți, vecini, prieteni, camarazi de război, noră sau ginere ori săteni de-ai lui de poveste.

Moșul era o fire de ispravă: iute la mânie, dar drept și gospodar ca Ștefan cel Mare. Nu lăsa viața să îl dovedească, voia el să stea deasupra ei. Rămas văduv, nu se mai însurase, că nu-i mai trebuia muiere, după ce îngrijise de muiera lui vreo treispe ani, cât zăcuse ea la pat paralizată de mâini și de picioare. Se descurcase singur. Își făcea mâncare, își punea murături pe iarnă, putinele îi erau pline de tochitură, ograda încă plină de găini. Ba ținea și porc în fiecare an. La Crăciun făcea mese cu pomana porcului, cu cârnați, chișcă și tobă, de se ducea vestea! Doar că mesenii se cam împuținaseră cu anii...

La cei peste optzeci și ceva de ani, moș Neculai se împuținase la trup, dar focul din ochii săi negri și tăria de caracter nu-l părăsiseră. Mergea în față cu capul olecuță aplecat înainte, iar nepoata se ținea scai după el.

-Eu știu, copcilă? răspunse într-un târziu. Bunică-ta zicea că ea o văzut-o de mai multe ori pe Maica Domnului înainte de a muri. Eu cred că ea își pierduse olecuță mințile din cauza bolii și de-atâta stat în casă. Nu cred că mai avem altă viață după ce plecăm din lumea asta. Nu cred că mai este o altă lume. Io zăc să fim oameni buni cât mai suntem pe-aici, să trăim cum trebe, că alți sorți n-om mai avea.

Moș Neculai tăcu apoi și făcu mai departe curat pe cărăriile cu toiagul, înlăturând pedant buruienile. O ciocârlie întârziată se auzi în depărtări, pe dealurile cu pajiști. Ritmurile de jazz de pe terasa cafenelei pariziene se topeau în trilarile ciocârliei, în după-amiaza liniștită de sfârșit de octombrie, sub platanii de chihlimbar. Bătrânul parizian cu ochi de antracit continua să-și mângâie câinele, ridicându-și din când în când privirea absentă către trecători. Acești ochi erau puntea nepoatei lui moș Neculai între cele două lumi atât de diferite. Femeia își căuta în ei rădăcinile, încercând să pătrundă totodată înțelesul noii obști. Și se pomeni întrebându-se fără să vrea: „Oare ce crede parizianul ăsta: există o altă viață după moarte?”

Gabriela Căluțiu Sonnenberg **(Benissa, Spania, din 1998)**

Gabriela Căluțiu Sonnenberg este născută la 17 noiembrie 1967, la Tâlmaciu (județul Sibiu). Locuiește, începând cu anul 1998, în Spania. Cunoscută îndeosebi prin numeroasele articole și texte de proză scurtă în română și germană, apărute atât în țară cât și în străinătate, a realizat și o serie de traduceri, inclusiv de poezie, din mai multe limbi. A publicat trei volume de proză scurtă, cuprinzând articole, eseuri și reportaje de călătorie, precum și un roman propus pentru scenarizare. Dintre traduceri se remarcă în primul rând autobiografia sociologului norvegian Johan Galtung și opera lirică a poetului belgian Germain Droogenbroodt. Activează ca redactor pentru o serie de publicații ale diasporei românești și redactor-corespondent pentru un număr de reviste care apar în țară. Membră a Uniunii Ziariștilor Profesioniști și a Asociației Jurnaliștilor de Turism din România.

Gheață fierbinte

Deși se-mplineau numai trei luni de când locuia în Viena, i se părea că ar fi trăit acolo de când lumea, de parcă ar fi derulat o a doua viață, perfect sincronizată în altă dimensiune. Străzile, piețele, clădirile, fizionomiile oamenilor, ba chiar și mirosurile îi erau familiare, iar unele cuvinte îi sunau atât de cunoscut încât nu se putea opri din mirare, pentru că ea, de fapt, nu vorbea germana. Avea impresia că altcineva avea grijă să dea pasul în locul ei, alegând întotdeauna traseul corect, fără urmă de dubiu. Viața altcuiva!

Situația avea avantajul că-i lăsa timp să savureze însutit fiecare secundă, să trăiască și să re trăiască totul în ecouri repetate, conștientă de faptul că timpul i se strecura dureros printre degete. Știa prea bine că, odată cu Anul Nou, aveau să expire și zilele de respiro pe care avusese norocul să le primească atunci când i se aprobase acea binecuvântată bursă de cercetare în Austria.

Crăciunul o luase, ca de obicei, prin surprindere. Spectrul patriei, care o pândea, rânjind parcă în negura imaginară a Europei de Est – harta țării îi sugerase dintotdeauna un chip reprezentat din profil, cam tont, de școlăriță cu codițe, hlizindu-se – îi făcea inima să se strângă înfrigurată, de parcă i-ar fi fost cuprinsă de-o gheară de gheață. Vremea umedă, de toamnă târzie, îi sporea senzația de frig. Pe scurt, o-ncerca cu totul altceva decât smerenia cuminte care s-ar fi convenit s-o inunde în acel Ajun de Crăciun fatidic și plouat.

Apa nu era elementul ei preferat. Și-ar fi dorit zăpadă. „Apa își atinge gradul maxim de greutate și densitate la temperatura de patru grade Celsius”, îi trecu prin minte. Ca un făcut, ecranul digital din dreptul farmaciei de lângă piața Naschmarkt indica 4° C. Își ridică gulerul paltonului și porni la drum printre tarabe. Mirosuri dulci, de vanilie și scorțișoară, o învăluiau în aburi plăcuți, dar euforia exagerată a vânzătorilor o indispuinea. Brusc își aminti de aromele copilăriei și o cuprinse pofta de sarmale.

Se opri nehotărâtă în dreptul standului sârbesc și băigui fără convingere o-nțrebare aproximativă: „aveți cumva varză murată, la cap, nedată pe răzătoare?”. Vânzătorul înșfăcă o lingură enormă și, arborând un zâmbet triumfător, se grăbi să scoată o căpățână acru-mirositoare dintr-un butoi supradimensionat. Crăciunul era salvat!

„Tu ce ești, româncă sau bulgăroaică?”, o întrebă obraznic sârbul, în timp ce-i număra restul. Evident că nu putea fi de altă naționalitate, cine să mai cumpere așa ceva în Austria?! Se gândi la George Enescu și la vremurile când, copil fiind, venit în vizită la Viena, își întrebasese mama dacă poate să spună că este român. Se temea, dragălașul, să nu pară cumva... că se laudă.

Se schimbaseră vremurile de-atunci. În sufletul ei, mândria înregistra cote minime. Se făcu că n-auzise întrebarea comerciantului indiscret și porni grăbită spre casă. De-acum avea un țel concret: sarmalele. Parcă și burnița se mai rărise.

Cu gândul la cei dragi rămași acasă, simți cum îi dădeau târcoale remușcările. Nu se dusese să petreacă Crăciunul alături de ei, așa cum procedaseră alți colegi-bursieri care profitaseră de zilele libere de Sărbători. Ea preferase să rămână la Viena și să guste pe cât posibil fiecare zilișoară pentru care mai avea viză în pașaport. Știa, de altfel, că ai ei aveau s-o aștepte și s-o ierte, răbdători și imperturbabili ca tot românul. La fel și soțul, cu care se luase de tânără, prea tânără.

Între timp, realizase că fusese o greșeală să se căsătorească așa, din impuls. El însă nu aflase asta, încă...

Apoi își aminti de colegii de la institut, care o invidiau pentru șederea departe de casă și care abia așteptau s-o vadă revenită în țară, ca să-i dea de-nțeleș că acum era rândul ei să se sacrifice pentru ei. De unde să ia puterea de-a relua viața în acel An Nou, deznodând firele acelea încâlcite?

Un bubuit asurzitor o trezi din melancolie. Tresări speriată și abia după o vreme reuși să se liniștească. Salvele revoluției trăite în urmă cu doi ani îi mai băntuiau oasele. Când realizează că nu muniția, ci doar pocnit inofensivul din bice era cauza gălăgiei, se felicită în gând pentru avantajul pe care-l avea față de cuplul de dictatori, care-și găsisese sfârșitul într-un alt Crăciun, sub alte rafale. În fond, comparativ cu ei, îi mergea destul de bine.

Aruncă din mers o privire peste pomii de Crăciun, aliniați soldățește, și se sperie de prețurile de-a dreptul exorbitante pentru bugetul ei drămuț. Intră apoi la alimentară și cumpără carnea tocată. Apoi luă direcția căminului Centrului de Schimburi Academice și nu se mai opri până în bucătărie.

În timp ce împăturea sarmalele, simți cum, odată cu mișcările degetelor, mintea i se liniștea, regretele se risipeau. Puse oala pe foc și se apucă de dereticat. Cum nu era curățenia clasică de Crăciun, căci garsoniera lor era minusculă și curată oricum, îi dădu în scurt timp de capăt. Ajunsă la momentul decorării, constată dezamăgită că nu dispunea de nimic cât de cât sărbătorec, care să dea o notă festivă momentului.

„Păcat”, își zise, „acritura poloneză sigur ar fi fost surprinsă dacă-i serveam Crăciunul pe tavă”.

Tot așteptând venirea colegei de cameră, aruncă o privire plictisită pe geam și, pe loc, inima-i făcu un salt de bucurie: ninge! Încă nu se depusese zăpada pe asfaltul negru, care lucea în lumina felinarelor, dar fulgii dansau jucăuși prin aer. Era și vremea!

Forma aceea de agregare a apei îi era cu mult mai dragă. Pe loc simți cum i se-mbunătățise starea de spirit, de parcă o mână nevăzută i-ar fi atins mintea, ștergând aburii din jurul ei. Spontan își imaginează cum ninge peste „săracii” brazi din piață, rămași ai nimănui.

„Poate că acum, la spartul târgului, s-or fi ieftinit”, gândi. „La să dau o fugă până acolo”, își zise, în timp ce înșfăcă paltonul. Cum poloneza tocmai intrase pe ușă, o prinse de umeri și, surprinsă de propriul ei aplomb (de obicei, cealaltă avea mai mult tupeu), o întoarse din drum, somând-o hotărâtă: „Vii cu mine!”.

Porniră croindu-și drum printre fulgii pufoși, amestecând răsete și colinde în poloneză și română. Veselia li se spulberă însă în clipa în care ajunseră în piața pustie și tăcută ca un mormânt. Peste atmosfera dezolantă trona o grămadă imensă de crengi de brad, rămășițe ale pomilor care nu apucaseră să fie vânduți. Se vede treaba că vânzătorii îi tăiaseră în bucățele, ca să scutească transportul.

Pe obraji ei amorțiți de frig, fulgii de zăpadă se amestecau cu lacrimile care nu voiau să-nghete. „Plângăcioasa”, îi sunau în minte batjocurile copiilor, colegi de clasă. Dintotdeauna fusese sensibilă, de mică plângea din te miri ce! Măcar de-ar fi simțit vreo alinare, cu toate apele astea...

Mai făcu un efort să gândească la rece și-și alungă tristețea concentrându-se asupra unor informații seci din articolul pe care-l citise recent, cel care diseca paradoxurile apei. Sordida certitudine a faptului că „supusă unor presiuni enorme, gheața își reia forma de agregare lichidă, chiar dacă temperaturile sunt extraordinar de joase, ca de exemplu în interiorul unor planete ca Neptun sau Uranus”, îi furniză un fel de consolare. Se simțea și ea la acea oră ca un alt fel de planetă, în derivă, fiartă pe dinăuntru și înghețată pe dinafară, cu miezul strivit de poveri care-o comprimau, tăindu-i răsuflarea. Era și ea un fel de conglomerat compus din contradicții greu de explicat. „Experții spun că acea gheață fierbinte super-ionică ar fi așa de compactă încât ar înghiți până și lumina, dobândind astfel un aspect sumbru, negru-opac”. Pentru o clipă, i se făcu și ei negru în fața ochilor.

Nu avu timp să adâncească subiectul, căci îndârjita poloneză catolică o chemă la ea cu un chiot victorios. Descoperise un loc cu resturi de brazi aproape întregi!

Emoționate, luară la mână ramurile intacte ale celor ce probabil fuseseră brazii cei mai de soi din Viena, cu cetină nobilă și deasă, sclipind în nuanțe argintii. Era evident că, din lene sau milă, pomilor le fuseseră tăiate doar vârfurile, trunchiul stufos rămânându-le intact. Cu evlavie aleaseră un brad mândru și un vârf pe măsură, căznindu-se din răspuțeri să transporte acasă falnica achiziție. Așa, cu forțe îndoite, îndepliniră cu succes planul de „îmbrăduire” a garsonierei.

Proptit în coșul înalt, cel pentru hârtie, care avea un capac batant făcut parcă anume pentru a lua în primire trunchiul, bradul ocupa jumătate din încăpere. Legară vârful cu o eșarfă de mătase roșie ca focul, încununând lucrarea cu o fundă mare, legată artistic. De crengi agățară toate bijuteriile de care dispuneau.

Vestea că „venise Crăciunul” se răspândi rapid prin tot căminul și nu dură mult până când pomul lucea în toată splendoarea lui, împodobit cu cercei, mărgele și brățări din lumea largă, mai mici și mai mari, mai scumpe și mai ieftine, mai vechi și mai noi. Nici când n-a existat în căminul bursierilor de la Viena un brad de Crăciun mai frumos și mai poliglot colindat decât acel exemplar argintiu, salvat de la ciopârțire ca printr-o minune, în ultima clipă!

La scurt timp, se aciuiră pe lângă pom și cei doi chirurgi esteticieni ucraineni de la etajul al treilea, atrași nu de rază, ci de mirosul îmbătător al sarmalelor. Nu veniră cu mâna goală, ci cu câte-o sticlă de vodcă în mână, drept pentru care petrecerea se-ncinse de-adevăratelea (se zvonea că „medicii de la trei” se tratau cu „picături” pentru a contracara tremuratul degetelor pe scalp).

Cândva, spre miezul nopții, simți cum gheața care-i încinsese inima începu să se topească treptat. Doar un citat din obsedatul articol dedicat ciudățeniilor apei îi mai dădu puțin de furcă: „În mod paradoxal, dacă vrem să înghețăm acea gheață fierbinte, nu trebuie s-o răcim mai tare, ci dimpotrivă, s-o încălzim”.

Între timp, inima ei bătea caldă și liniștită. Viitorul începuse să prindă contur, plutind parcă sub formă de pansament alb, din zăpadă imponderabilă, proaspăt depusă, peste apele trecutului vinețiu, de care se despărți cu dragă inimă.

Crăciun în raza Sibiului

În urmă cu nu chiar așa de mulți ani, porcul de casă se sacrifică în ogradă. *Am ocis*, dădea bunica de veste, în ton sec. Aborda o mină severă, pentru că tăierea porcului nu era nicidecum o treabă simplă. Tragică și brutală cum era, nu puteai să renunți la sacrificarea grăsanului dacă voiai să supraviețuiești cu demnitate tot anul, cu provizii solide de cârnați, șoric, slănină, caltaboși, jumeri, tobă, carne la borcan și untură.

Specialitatea familiei era *moagăna*, un fel de tobă supradimensionată, fiartă în varză murată, după o rețetă păstrată și transmisă cu sfințenie din tată-n fiu. Nimeni din familie nu va uita vreodată catastrofa din anul în care un unchi neprecaut și-a permis să improvizeze un pic, incluzând și usturoiul printre ingrediente. Era, oricum, unchiul pe care unii dintre noi nu-l prea aveau la inimă. A fost un dezastru!

Delicioasa *moagăna* poate crea dependență. Îmi amintesc că unul dintre copiii din vecini, stabilit la oraș, când venea acasă de Sărbători începea să strige încă din capul satului, din toți răunchii: "*Mumă, îi gata moagăna? Moagăna, tulai mumă, ado-ncoace!*"

Am întrebat peste tot, dar numai în satul bunicilor dinspre partea tatălui există acest fel de mâncare. Abia târziu i-am dat de cap misterului: e o rețetă preluată de la sași, o specialitate cunoscută doar într-o zonă restrânsă din sudul Germaniei. *Saumagen* – din germanul *Magen*, stomac și *Sau*, scroafă, compoziție îndesată și cusută în stomacul bine curățat al porcinei – a fost mâncarea preferată a lui Helmut Kohl și a deținut capul de afiș în multe mese oficiale, cancelarul având mania de a-și omeni oaspeții cu acest gustos, dar controversat amestec, cu aspect nu tocmai elegant. Pe cine să mai mire faptul că numele de familie al carismaticului politician se traduce prin... varză (în germană *Kohl*)?

Mai toți vecinii țineau porci, cei săraci câte unul mai sfrijit, cei înstăriți uneori chiar doi, mai *japeni în spinare*. „Băi, vere Ioane”, îl tachina bunicul pe unul mai nevoiaș, „de când ne-or băgat pe toți în colectivă, s-aude și din curtea ta *groau*, *groau* prin preajma Ignatului, nu numa' *guiț* ca mai anțăr”. Era o trimitere subtilă la situația de după reforma agrară, care pentru noi fusese o afacere păguboasă, dar pe vecinul Ion îl ajutase să intre și el în rând cu lumea.

Tata avea metoda lui proprie de a imprima sângeroase întreprinderi o tentă mai amuzantă. Vara cumpăra o pereche de purcei, mascul și femelă, pe care-i boteza invariabil Nicolae și Elena.

Apoi îi creștea și-i îngreșea cu mare grijă până-n iarnă, având obiceiul să-i alerge și să-i apostrofeze cât de des putea, rostindu-le numele sonore cât mai apăsător. "Mama ta de scroafă, Eleno, da' tare puturoasă mai ești", sau "Băi, Nicule, tu tot cretin ai rămas!", se-auzea la răstimpuri din cotețul din spatele casei.

Abia aștepta apoi să vină sorocul, pentru a-și chema entuziasmat porcinele, în timp ce-și ascutea meticuloș cuțitul de-njunghiat: "Hai, Nicule, hai, Eleno, care vrei să te sacrifici primul?" Mama sărea la el, apostrofându-l plină de obidă: "Taci, mă, că te-aude vecina, primărița! Parcă văd că mâine oprește duba la poartă și te duce de-ți scoate toți gărgăunii din cap!" "Dar ce-am făcut?", se prefăcea tata, inocent.

În pivniță, butoiul cu varză la murat, tot specialitatea lui era. Cobora des la el și pritocea de zor, suflând aer printr-un furtun, dar insista mereu să ne amintească faptul că el nu se duce acolo să încerce gustul țuicii de prin damigene, așa cum făceau alții, pe care prea bine-i cunoșteam.

În privința asta, până și mama recunoștea că tata nu exagera cu alcoolul decât atunci când avea musafiri. Și numai înainte de mâncare! Oricum, mama se grăbea cât putea de tare să pună rapid mâncarea pe masă, ca să nu apuce el să guste prea multă țuică tare, din cea întoarsă. Tot ea mai avea un truc: i-o turna în paharul cu pereții groși, în care încăpea mai puțin. Iar tata se făcea că nu observă...

Legat de muratul verzei, tata avea metoda lui infailibilă de a doza sarea, ca să nu iasă nici moarea prea sărată, dar nici să nu se strice varza. Așa nimerea concentrația optimă: scobea cotorul fiecărei căpățâni atâta cât permitea grosimea lui. Căușul rezultat îl umplea ochi cu sare grunjoasă. Apoi așeza verzele în butoi, turna apa și așeza deasupra un capac de lemn, pe care plasa doi bolovani grei, ca să țină verzele mereu sub apă. Pojghița albicioasă care se forma deasupra plutea ca o pătură protectoare, străpunsă doar de furtunul de cauciuc prin care sufla din când în când aer, făcând ca apa să bolborosească. Gradul de aciditate cel mai potrivit pentru consum se atingea destul de exact în preajma Crăciunului, spre bucuria mamei, care pregătea tot felul de mâncăruri cu varză acră.

După chiolhanurile grele, zeama de varză ne dregea stomacurile mai bine decât ciudatele pastile de triferment, pe care le aducea sora mea mai mare, studentă, de la oraș. Moarea o mai beam și ca acompaniament pe lângă cartofii copti în coajă, la cuptor.

Tot la cuptor se mai coceau ca desert și felii de *dujleac*, cu carnea de un portocaliu intens, sub pielița maronie, caramelizată de dogoarea focului din vatră. Apoi veneau *lichieele*, cozonacii, prăjitura cu nucă, cornulețele de vanilie, işlerele, covrigeii, romburile cu glazură de lămâie și multe altele.

În Ajun cântam colinde; mai întâi acasă, lângă brad, apoi pe la neamuri și prieteni.

Asta cu condiția să nu se fi stricat iarăși tocmai în Ajun, cum se întâmplase în câțiva ani la rând, pompa *hidrofoare*. Era motivul pentru care tata nu era deloc în dispoziție de Sărbătoare, după ce petrecea ore-ntregi cu o cheie franceză ruginită în mâni, încercând zadarnic să... facă minuni. Erau momentele în care declama maiestuos ode la adresa cumpenei de la fântâna casei sale părintești, care, nefiind electrică, nu se strica niciodată.

Ca profesor, nu avea deloc talent la *tefnică*. Cum lua o unealtă-n mână, cum îi și dădea sângele, iar mama sărea cu leucoplastul, să-i panseze cele două mâini... stângi.

Dacă venea Moșul în persoană, și nu doar ca o fantomă care lăsa cadourile sub pom, noi, copilele, trebuia să recităm câte-o poezie. Rușinoase cum eram, nu știam cum să ne ascundem de el mai bine, dar tot noi străluceam ca vestita rază după ce scăpam cu bine, primind aplauze, laude și pupături grămadă. Mai apoi ne îndopam din mers cu dulciuri, hărjonindu-ne printre picioarele adulților, fugind și chiuind prin casă sau ascunzându-ne pe sub mese, la adăpostul faldurilor bogate, cu ornamente de Sărbători.

Cândva, prin anii șaizeci, verișoara mea s-a făcut de pomină cu încercarea de a-i recita unui Moș Crăciun morocănos o poezie festivă. Îmbujorată și cu glas pierit, mogâldeța și-a început recitalul cu titlul pompos: „Partidul”.

„Ce e aia, Partidul?”, a repezit-o cu glas tunător Moșul, care nu accepta deloc să fie strigat Gerilă, scârbit de amestecul politicii în treburile noastre interne.

Curajoasa șoimiță a patriei s-a fâstăcit doar pentru o clipă, iar apoi, adunându-și puterile, i-a strigat înapoi „O casă mare!”. Era imaginea care îi tâșnise spontan în minte, reprezentând o clădire impozantă, pe lângă care trecea în fiecare zi pe drumul spre grădiniță, un edificiu gigantic pentru ochii ei de pitic. Era locul la care adulții făceau referire uzând numele generic de „Partid”.

”HO-HO-HO!” a bufnit atunci Moșul în hohote clocotitoare de râs amestecat cu plâns, ținându-și mâinile bandajate cu leucoplast în fața ochilor, ca să nu fie cumva recunoscut. Episodul acela antologic a intrat în analele familiei noastre, demonstrând totala rupere de realitate în care ne aflam, de fapt, în general, nu doar așa, din An în Paște.

După Anul Nou, flăcăii de prin satele învecinate de la poalele Munților Cibinului ieșeau pocnind din bice, călare pe cai împodobiți cu pături cu ciucuri multicolori. Cu apa rece, scoasă de prin *copcile* pe care le spărgeau în râul înghețat se stropeau unii pe alții, „botezându-se”. Tata se amuza teribil, imitând glasul fonfănit cu care își dădeau ghes cei din zonă, repetând la infinit obsedantul refren „*Sfântul Sol Văsâi, Sfântul Sol Văsâi, și-o cupă cu viiiinu!*”

Supărată, mama, care tot din zonă se trăgea, îl corecta mereu, insistând că refrenul acela nu s-a cântat niciodată la ei, pe partea dinspre Țara Făgărașului.

Odată cu el se isprăveau zilele de huzur, în care regulile severe ne mai slăbeau parcă un pic. Încetul cu încetul, nimic nu mai amintea de mirajul serilor precedente, de îmbujorări și de ochii noștri sclipitori. Începea din nou urâcioasa școală!

Pragul

Nu-și mai amintea exact când trecuse pragul. Știa doar că nu mai avea cale-ntoarsă. Chiar dacă schimbarea nu fusese înregistrată de cei din jurul său, pentru el era definitivă. Doar el, singur, percepea tremurul care i se cuibărise în măruntaie, frica de a nu se da de gol.

Degeaba mai pretindea să fie sincer când scria! De fapt, nu mai avea cu cine să-mpartă ce gândea; nu pentru că n-ar fi vrut, ci pentru că nu l-ar fi înțeles. Intuia asta, dar nu spunea nimănui nimic și-și continua munca, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat. Cel puțin aparent.

Îl deranja nu teama că nu l-ar fi înțeles, ci că l-ar fi interpretat greșit. Se-ntreba dacă lucrurile pe care le gândea mai puteau fi considerate rezonabile, justificabile, acceptabile. Fiind vorba despre ceva intim, ar fi fost îngrozitor de rănit dacă lumea l-ar fi luat în râs. Așa că hotărâse să-și țină gura, chiar dacă știa că așa pierdea șansa de a afla dacă mai erau și alții ca el.

În urmă cu câteva săptămâni începuse să se schimbe. Până atunci o dusesse bine, decenii de-a rândul, împăcat cu sine, agățându-și mintea și condeiul dintr-o idee-n alta, sincronizându-le după o coregrafie liniară, clasică, bine studiată.

Inspirația venea la răstimpuri. El o pescuia, rafinat, o mângâia aproape tandru și-o dădea mai departe, compactă, în porții mici. Asocieri de idei, analogii, împerecheri surprinzătoare de cuvinte, o vorbă aruncată-n vânt, sau de pe la televizor... toate îl căutau parcă anume pe el, bătându-i impetuos la ușă. Dacă n-avea timp de ele, veneau altă dată, dar veneau.

La început, îl încercase teama de a nu pierde cumva vreo idee valoroasă, dar se eliberase și de angoasa asta. După ce-și rafinase talentul de a capta ce-i ieșea-n cale, se obișnuise să privească scrisul mai cu detașare. De idei nu dusesse lipsă niciodată, își putea permite să mai și piardă câte una. Niciodată nu făcuse parte din categoria celor ahtiați după dramul de genialitate, îndârjiți să valorifice fiecare fărâmbă de nemurire.

Știa că revelațiile aveau să-l caute în mod repetat, până când se-ndura el să le acorde atenția cuvenită. Îl străfulgerau din senin, sosind la pachet cu te miri ce, cu un cuvânt efemer, sau cu gesturi și mirosuri, ca parfumul madlenelor lui Proust.

Când se-ndura de ele, le culegea, le drăgălea, le punea în fraze frumoase și le asezona, dar decent. Lucra mult la ele, îi plăcea să le-arunce și să le prindă, alintându-le cu figuri de stil, alternând vocalele și consoanele, cultivând verbul vioi, adăugându-i paranteze lunecoase sau adverbe seci. Se simțea în elementul lui, ca un acrobat care saltă de la o frânghie la alta, agățat de cârligele inspirației sale fidele, pe care știa că se putea baza.

Pulsa pe lungimea de undă a unei idei, până când o avea bine fixată. Chiar dacă niciodată nu era pe deplin mulțumit cu rezultatul, tot vrând să mai șlefuiască ceva la textul de care, între timp, se atașa ca de propriul său fiu, până la urmă tot îi dădea drumul în lume.

Odată publicate, textele nu mai erau pe de-a-ntregul ale lui. Veneau reacții, majoritatea pozitive. Urma apoi o perioadă de acalmie, urmată de un nou impuls din afară, care iarăși îi gădila mințișoara și orgoliul, chemându-l să scrie ceva nou. Avea impresia că scrisul conferea vieții lui un sens mai înalt, posibilitatea unei compensări, un refugiu din cotidianul cam prozaic.

Ciclul se repeta destul de regulat. Avea o latură palpitantă, un suspans bine ținut în frâu, dar fără riscuri prea mari. Cu timpul adoptase un ritm, era ca un joc. De jucat se mai juca și acum, dar nu-i mai plăcea ca-nainte. În sinea lui își dorea mai mult. Ar fi vrut să fie genial, nu doar talentat!

Obișnuit cu simbioza caldută, braț la braț cu inspirația, nu băgă de seamă că ritmul acelor cicluri de creație se accelerase pe zi ce trece, transformându-se în drog. Treptat îi veneau prea multe idei deodată. Cu greu le mai putea gândi până la capăt, separat. Aluneca vertiginos... nici măcar nu știa încotro.

La-nceput se bucurase de explozia aceasta de creativitate. Avea poftă să exploateze acel filon nou. Se puse pe scris mai mult ca oricând, dând curs rugăminților unora și altora, care-i cereau texte în exclusivitate. Însă luxul ăsta nu și-l putu permite prea mult; îl storcea de vlagă.

Apoi intră în faza febrilă. Inspirația nu se mai lăsa canalizată. Ideile se împleteau, se ciocneau și ricoșau, fără ca el să mai aibă vreun aport la împerecherile lor tot mai ciudate. Se întrepătrundeau în așa hal, încât nici el nu le mai putea desface.

Estetul din el se spieria de dezordinea în care grămezile de cuvinte se rânduiau de la sine după legi noi, dictate parcă din afară. Ieșeau la iveală alte înțelesuri, spărgând carcasele rigide ale limbii, apăreau cuvinte-hibride, curioase, care totuși aveau un înțeles. Încă.

Unele trezeau senzații răsărite parcă direct din neuroni, de prin zone mai vechi decât vorbirea însăși, produși ai unor sinapse care, probabil, îi crescuseră numai lui, recent. Brusc, creațiile lui nu se mai oboseau să dea ocol prin zona regulilor general acceptate. Pur și simplu, se autoalimentau.

Bineînțeles că fu singurul care se miră când dădură iama peste el năzărelile astea. La-nceput, din teama că poate lumea n-o să le iubească la fel ca el - în fond erau mai mult decât bizare - încercase să le pilească pe la colțuri, sperând să le poată da un aspect mai nevinovat. Dar apoi le lăsă în pace și chiar puse o parte din ele în circulație, ce-i drept fără prea multă tragere de inimă. N-avea încotro, îi plăceau!

Unii simțiră imediat că se-ntâmplase ceva major, dar n-aveau curajul să recunoască faptul că nu-l mai înțelegeau. Îl mai sâcâiră un timp cu întrebări curioase. Alții sușotiră că opera lui devenise mult prea complexă pentru omul de rând și-l preveniră să nu devină prea criptic. Într-un final îl acceptară toți așa cum era.

Lui deja nu-i mai păsa. N-aveau decât să se străduiască să capteze lungimea lui de undă, dacă voiau cu adevărat să străpungă pojghița comunicării univoce, cea cu traseu plictisitor, marcat de pase telefonate, ca-n fotbal!

După o vreme, o lăsă baltă cu disimulatul ideilor și cu toaletatul textelor. Producțiile lui literare se coagula în forme din ce în ce mai de neînțeles, dar aveau un farmec interior unic. Asta da! Spart fiind de pe-acum zăgazul, au dat peste el curcubeiele celor mai sălbatice culori. Culoarele prinseră-ncet să-i inspire mirosuri, mirosurile să se asocieze cu numere, numerele să se adune cu sunetele, muzica să se lege cu gusturi de mâncare și tot așa, într-o continuă beție sinestetică. Era fericit, chiar și numai dacă-i reușea o simplă fixare în cuvinte a unei părți din tot ce-i bântuia ființa.

Realitatea era un calup mare, din care el își lua ce și cât voia, toate fiind legate unele de altele, într-o complexitate perfectă, pe care numai el o percepea. După dorință, scotea la lumină bucățele din acel univers, servindu-se în funcție de starea lui de moment.

Teme abstracte, cum ar fi condiția de corp străin a emigrantului, se legau cu teoriile de prin științele exacte, cum e singularitatea astronomică, întrețesându-se prin analogii inedite și fuzionând într-o rezultantă comună, ca de exemplu cea a privilegiului unicității. Omul itinerant, în general, el îl vedea ca pe un fel de celulă epitelială-vegetală, legată fiind de glic, dispusă însă la fotosinteză câtă vreme soarele îi venea dintr-o direcție predestinată. Se-ntreba cum de nimeni nu detectase înaintea lui frapanta asemănare dintre poziția chakrelor de pe trupul uman și dispunerea polilor și meridianelor pe suprafața planetei?

Tot ce învățase cândva prin școli îi revenea în minte și părea mai viu, mai unit.

Algebra, chimia, biologia și fizica le combina cu lingvistica și cu teoria religiilor, privindu-le ca pe un ciclu cardanic, pe care-l trecea prin filtrul unei sintaxe proprii, rezultând un tablou literar de toată frumusețea, în fața căruia până și el rămânea încremenit. Abstracțiile îl predispuneau spre lirism. Rezultatul nu era doar frumos, ci măreț, ce mai încolo și-ncoace! Când realizează că nu putea cuprinde cu mintea totul deodată, dar cu simțurile da, avu cea mai mare revelație din viața lui. Era copleșit de onoare și de norocul de a fi fost el însuși alesul pentru a concepe acele capodopere.

Treptat, renunță la a mai supune atenției publice creațiile lui spectaculoase. Prefera să le păstreze pentru sine. Celorlalți le servea în continuare, ritmic, articolele pe care le cereau, scrise ordonat, conform standardelor.

Îl durea că nu putea împărți cu lumea descoperirile lui, dar spaima de a fi considerat nebun îl ținea pe loc. Se mișca natural în lumea celorlalți, mimând armonie, dar purta peste tot în suflet propria sa lume, bine mascată. Universul său personal era mult mai savuros decât planul realității în care se mișca în spectrul vizibil.

Se uita cu nostalgie înapoi, către anii în care alergase după idei cu atâta candoare, ambiționat să le prindă din zbor și să le pună definitiv pe hârtie. Acum ele fugeau după el, asaltându-l din toate părțile, aproape împiedicându-l să-și vadă de treburi, învâluindu-l într-un cocon de fantasmе.

Încă le mai putea stăpâni, dar spaima lui cea mai mare era că, într-o bună zi, aveau să îl dovedească, nemailăsându-i loc de respirat, transformându-l în omul pe care toată viața lui evitase să-l fie: un aiurit.

De-aici până la deznodământ nu mai fu decât un pas. Într-o zi îl dovedi panica. Asaltat din toate părțile de propriile lui fantezii, smucit, blestemând clipa de nesăbuire în care își dorise să devină geniu, realizează că libertatea maximă însemna, de fapt, sclavie necondiționată sub călcâiul viziunilor care-l smulgeau în toate direcțiile.

Obosit, se-ntinse sub masa din bucătărie și, mușcând dintr-un măr zemos, a cărui culoare îi inspira cifra șase, se transformă într-o rapsodie, evaporându-se diafan în aerul rarefiat al serii, plecând să se-ntrupeze în mintea unui alt aerian, care-l aștepta răbdător undeva, la celălalt capăt al galaxiei, cu creionul în mână. Se pârguise.

Gabriela Cimpoca **(Co. Clare, Irlanda, din 2004)**

Gabriela Cimpoca este născută în 1962, la București
Studii: Universitatea Al. I. Cuza, Iași, Facultatea de Biologie-
Geologie-Geografie, Liceul de Științele Naturii, Galați, Școala
generală nr. 4, Tecuci
Jurnalist la cotidianul *Viața Liberă*, Galați, 1990-2004
Redactor la Revista *Prometeu* a CCI Galați, 1996-1998
Colaborator, realizator de emisiuni la Radio Galați, 1997-1999
Blogger
Premiul pentru presă, acordat de PNL Galați, 1999
Premiul de Publicistică al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din
România, 2000
Apariții publicistice: *Hotnews.ro*, Revista *Itaca* Dublin

Cuțitul

1987. Făcea navetă. Cu trenul și autobuzul, uneori, dar, pentru că atât trenul cât și autobuzul circulau la ore complet neconvenabile pentru ea, iar iarna chiar deloc, prefera să meargă la ocazie. La “ia-mă, nene!” adică, o navetă la mila șoferilor de camioane și dubițe de tot felul. Rar oprea câte o mașină mică, nu înțelegea de ce, era de preferat confortul banchetei, pentru care ar fi plătit și în plus, dacă i se cerea.

Dar era bine și așa, camioanele mergeau pe orice vreme, fie iarnă sau vară, pe ploaie și pe caniculă, în zile cu soț și fără, deci avea garanția că ajunge acasă oricum. Nu-și permitea să strâmbe din nas, călătorise în orice fel de condiții, așezată pe saci de cartofi, printre lăzi de scule, pe scăunele ori bănci de lemn instalate în spatele dubițelor, ba odată, chiar călare pe-un sicriu. Gol, desigur, dar era sigură că și cu mort înăuntru, tot s-ar fi urcat în mașină, atât de mult așteptase să treacă ceva. Și nu trecea nimeni...

Înghetase și sufletul în ea, nu-și mai simțea mâinile și nu-și mai putea mișca picioarele, aproape înțepenite în gheața de pe marginea drumului. Și, gândindu-se cum a avut ghinionul să nimerească la școala aia de nebuni aflată la dracu-n praznic, lacrimile începură să-i curgă nestăvilite la vale, dezmoțindu-i obraji și bărbia, oprindu-se tocmai în buza fularului de la gât. Era singură de data asta, Corina, colega ei de școală și de navetă, se învoise cu o zi înainte, avea ceva de rezolvat. Așa că plânse fără rezerve, stătea acolo, pe marginea șoselei care șerpuia de-o parte și de alta a câmpului, înghițit de-atâtea troiene, și hohotea de plâns, din ce în ce mai tare, cu lacrimi din ce în ce mai mari. Așa se face că nici nu observă cum un camion a oprit exact lângă ea, și șoferul a scos capul pe geamul pe jumătate deschis, s-o întrebe: unde mergeți? La Galați, răspunse cu glasul sugrumat de lacrimile pe care se străduia să le înghiță, să nu creadă omul ăla cine știe ce.

În cabină era cald și bine, simți cum se dezmoțeste treptat, sângele ajungându-i, în sfârșit, în vârful degetelor de la mâini și de la picioare. Buricele degetelor îi zvâcneau ritmic și în urechi simțea un zgomot ciudat, ca și cum îi pulsa membrana auditivă. Își băgă mâinile în buzunare și fixă cu privirea drumul troienit. Pleoapele îi căzură grele și, dintr-o dată, nu mai știu nimic!

Se trezi într-un ocean de căldură ca o baie fierbinte, din gură îi curgea un firicel de salivă, iar cojocul, desfăcut la toți nasturii, îi căzuse cumva de pe umeri. Uitându-se năucă în jur, nimeri cu privirea direct într-un cuțit mare, cu lama lată, așezat lângă volan, înfipt într-o crăpătură din bordul camionului. Ați adormit, îi spuse șoferul, zâmbind.

Cred că v-a dat gata gerul cât ați așteptat. Vă uitați la cuțitul meu? Nu vă speriați, e pentru oamenii răi. Nu știi niciodată pe cine iei în mașină, zise omul, râzând amuzat. Așa cum nu știi niciodată cine te ia în mașină, zise ea, în timp ce scoase mâna dreaptă din buzunar. Șoferul întoarse capul și văzu lama unui cuțit nici mare, nici mic, sclipind în mâna femeii. Zâmbi și-i spuse cu un ton liniștitor: să sperăm că nu va fi nevoie să le folosim vreodată!

Partiturile iubirii

Emilia binecuvânta ziua în care cineva, cine-o fi fost, a decis să înființeze unitatea de aviație la Tecuci. Să vezi ofițerii ieșind pe poarta cazărării, în fiecare zi la aceeași oră, toți frumoși, cu uniforme alea impecabile pe ei, cu gențile diplomat în mână, pășind hotărât, parcă ținând cadența, ce spectacol!

Ea și Zoia își făcuseră un obicei din a ajunge, fix la patru fără cinci, pe trotuarul opus unității. Se fâșiau de colo-colo, de parcă ar fi avut în fiecare zi treabă la gară sau în parcul de peste calea ferată. Când primii ofițeri începeau să iasă pe poartă, fetele, ca la un semnal, pășeau agale, studiat, trăgând cu coada ochiului la trotuarul de peste drum, gândind că poate-poate le remarcă vreunul. Bărbații conversau încet, își strângeau mâinile cu mișcări scurte și plecau, care pe unde aveau treabă.

Într-o bună zi, Emilia a decis că e nevoie de mai mult de-atât. Era disperată, terminase liceul, nu avea de gând să meargă la o școală mai departe, locuia cu ai ei într-un apartament cu două camere în zona industrială și, zilnic, murea de plictiseală, puțin câte puțin. Așa că, într-o după amiază, s-a desprins de lângă Zoia și a traversat strada, intrând, fără ezitare, direct în mijlocul grupului de militari. Mergeau în contrasens, ei veneau și ea se ducea. Bărbații o ocoleau grăbiți, puțin surprinși de apariția aceea zveltă, îmbrăcată cu o rochiță înflorată, prinsă cu cordon în talie.

Domnișoară, ați pierdut asta, a auzit în spatele ei, în timp ce o apăsare ușoară, pe braț, i-a dat pur și simplu palpații. De cum l-a văzut, s-a pierdut cu totul în ochii lui, s-ar fi pierdut în ochii oricui, la o adică, dar asta chiar era chipeș, așa, subțirel și țănoș cum stătea în fața ei. Seara, înainte de a adormi, s-a gândit că asta a fost cea mai norocoasă zi din viața ei, bunul Dumnezeu i-a ascultat rugile și i-a trimis un bărbat exact așa cum își dorea, așa cum și-l imagina în nopțile în care, în timp ce ai ei se certau în bucătărie, ea se perpelea în pat, aproape implorând:

Doamne, ia-mă de aici și fă-mă femeie la casa mea, nevastă de ofițer să fiu!
Și uite, Dumnezeu i l-a trimis pe Paul.

***

Când Eliza, copila lor, a împlinit opt ani, Emilia a decis că micuța va lua lecții de pian. Să nu ajungă fata ca ea, care da, era destupată la minte, dar nu simandicoasă sau rafinată, cum erau alte soții de ofițeri. Spre surprinderea multora, Emilia avea pian în casă, îl cumpăraseră pe mai nimic de la un cuplu de evrei bătrâni, care lichidau tot, pentru că plecau în Israel. Acum, pianul trona în sufragerie, între ghiveciul cu ficus și măsuta de televizor. După ce a dat sfoară în țară, n-a durat mult și cineva i l-a recomandat pe Mișu. Nu erau mulți profesori de pian în Tecuci. De fapt, e posibil ca Mișu să fi fost singurul. Preda la Casa Pionierilor și, după cum auzise, dădea și lecții în particular. I-a plăcut de Mișu de la început. Un domn! Manierat, zâmbitor, cu o voce profundă, de actor, credea Emilia. Și Mișu a plăcut-o imediat, totuși Emilia avea farmec, și, indubitabil, știa să folosească un parfum bun. Deși fetița nu părea să aibă un talent anume, pentru muzică în general și pentru pian în special, Mișu i-a fost profesor cam cinci ani. După ce părinții au hotărât că, oricât ar insista, copila nu va progresa mai mult decât o făcuse deja, Emilia însăși a decis să învețe să cânte la minunatul instrument. Doamne, ce vremuri frumoase, ce momente romantice, ce întâmplări de pomină! N-o să uite niciodată lecțiile ei cu Mișu, când el, îmbrăcat doar cu vestonul de paradă al lui Paul, o fugărea prin apartament, agitând de zor o săbiuță de desfăcut corespondența, iar când o prindea, se prefăcea, furios, că o ucide, împlântând, teatral, vârful cuțitașului direct sub unul dintre sâni. Sau, oh, Doamne, sceneta aceea amuzantă, repetată de zeci de ori, în care el era comandantul avionului și îi ordona, printr-un microfon închipuit, că "domnișoara stewardesă Emilia este așteptată în cabina comandantului".

Ce dramă, însă, că s-a trezit cum, la bătrânețe, nici Paul, nici Mișu nu mai sunt în viața ei. Când s-a aflat, în Tecuci, că profesorul de pian petrece prea mult timp în casa Emiliei, ce coincidență, taman când soțul ei e la serviciu, Paul a cerut transferul la altă unitate, în alt oraș, ca să nu lungească boala și să nu ajungă de râsul târgului. În două zile au împachetat tot, inclusiv pianul, și duși au fost. L-au lăsat pe Mișu în urmă, neconsolat, și doar bunul Dumnezeu știe ce s-o fi ales de el.

***

Și uite că sunt opt ani de când s-a prăpădit Paul. Emilia se gândește la el cu recunoștință. Până la urmă, n-a făcut o dramă din toată întâmplarea aceea, a trecut, bărbătește, peste tot și a iertat-o. Paul a fost un soț și-un aviator bun, dar Mișu a fost acela care a știut să mă ducă până în al nouălea cer, își spune din când în când, privind cu nostalgie spre masa rotundă din sufragerie, pe care se află, și acum, vechea săbiuță de desfăcut scrisorile.

Alberto

Crescuseră împreună. Deși Alberto era cu doi ani mai mic, s-a dovedit un partener de joacă ideal pentru ea. În timpul anului școlar, se vedeau mai rar, fiecare fiind prins cu învățătura, în ritmul lui. În vacanțe însă, erau aproape de nedespărțit. Dimineața, aștepta cu sufletul la gură să-l aud pe Alberto cum vine la gard și strigă: Reli, vii? Era semnalul că poate merge la el în curte, să se joace.

Curtea, vai, curtea aceea plină de tot ce nu avea ea acasă, dar și-ar fi dorit: un tobogan de lemn, șlefuit temeinic de cel care-l construise, chiar bunicul lui Alberto. Și masa cu patru scaune, de sub umbrarul de viță de vie, unde se adunau adulții să pună țara la cale într-o limbă ciudată, de neînțeles, bând sucuri reci, preparate în casă. Șezlongurile pe care leneveau bunicii, când era cald, și pe care, din când în când, se așezau și ei, copiii, prefăcându-se că beau cafea. Dar nu zăboveau mult, pentru că aveau treabă, era de joacă acolo, nu glumă!

Tatăl lui Alberto, dentist la Policlinica Municipală, era un om bun, vorbea calm și spunea tot timpul lucruri drăguțe. Odată, a durut-o atât de tare o măsea, încât domnul doctor i-a cerut să deschidă gura, ca să vadă ce-i rău acolo. De comun acord, au hotărât să-i scoată măseaua buclucașă chiar atunci, așa, pe viu. De durere, a strâns pumnii până i s-au învinețit unghiile, dar n-a scos un sunet. În timp ce doctorul ținea măseluța în cleștele dentar, pentru ca ea s-o vadă mai bine, i-a spus cu drag: Reli, ești cel mai curajos pacient pe care l-am avut vreodată. Iar ei, abia atunci au început să-i curgă lacrimile pe obraji, înnodându-se în barbă, amestecate cu firicelul de sânge care-i curgea din rană.

Mama lui Alberto era, ce să mai vorbim, o frumusețe! Distinsă, fină, răspândind un parfum delicat în juru-i. Reli era fascinată de această apariție, până la ea nu mai văzuse o doamnă atât de elegantă. Și, mai ales, nu mai văzuse nici o altă femeie purtând pălărie.

Vara, pălării ușoare, din material textil, cu boruri largi, iar iarna, pălării de fetru, negre sau bleumarin. Ea și Alberto se cățarau pe gard ori de câte ori doamna ieșea la cumpărături și o urmăreau cu privirea. Ușor-ușor, o vedeau cum se pierdea în mulțimea de precupeți și târgoveți care mergeau la Obor și printre țăranii care așteptau la ocazie. Dar pălăria i se distinge, semeață, de departe și știau exact când doamna s-a oprit la alimentara, când a intrat în magazinul de mătsuri sau când a cotit-o spre pasaj, la parfumerie. După două-trei ore, se întorcea acasă și Alberto sărea în brațele ei, întrebând-o râzând: ce ne-ai adus, ce ne-ai adus? Reli iubea acel “ce ne-ai adus”, îi dădea sentimentul că face parte din familie, o cuprindea o căldură care-i făcea bine, în timp ce, de plăcere, inima îi bătea nebunește. E drept, și doamna era foarte generoasă. Întotdeauna, ciocolatele sau eugeniile, cutiile de bomboane sau oricare alte bunătăți, erau cumpărate câte două sau se împărțeau în mod egal. Își primeau, nerăbdători, porția de bun și dispăreau, topăind de încântare, prin curte, în stradă sau cine știe pe unde.

Era spre seară, tocmai mâncase, când, într-un fel brutal aproape, maicăsa a întrebat-o, hodoronc-tronc: ai auzit că pleacă jidanii? Ura să o audă cum le spune jidani, așa, cu scârbă parcă, dar pentru toți românii de pe stradă oamenii ăia erau jidani. Dar, fără să știe de ce, atunci nu a mai simțit furie, ci o sfârșeală care i-a muiat picioarele, deodată cu spaima care a cuprins-o. Desigur, știa cine sunt “jidanii”, erau Alberto și ai lui, dar... cum adică, pleacă? Unde și de ce, și când și cât stau acolo unde pleacă? A doua zi, Alberto a tot încercat, timid, să o liniștească. “O să plecăm, dar îți scriu și-ți povestesc ce fac, unde locuiesc, ce fel e la școală și apoi, când o să fiu mare, mă întorc!” Iar ea se uita, buimacă, prin curtea plină de flori, cu toboganul de lemn pe care se dăduse de mii de ori, cu bicicleta lui Alberto sprijinită de ușa de la bucătărie și nu-i venea să creadă că toate astea vor fi duse curând, că nu va mai putea intra în curtea fericirii ei și că nimic nu va mai fi la fel!

Poate să mai fi durat o lună până când familia a terminat de strâns și a fost gata de plecare. Orașul asista, perplex, la exodul unei părți importante a locuitorilor lui. Peste tot se vorbea doar despre “evreii care pleacă în Palestina”. Cu excepția celor bătrâni și neputincioși ori fără rude acolo, plecau aproape toți: și Alberto cu familia, și verișorii lui, alte familii prietene, precum și zecile de mandatori evrei de pe strada Mare. Se vorbea, în șoaptă, că Ceaușescu a căzut la învoială cu guvernul evreu, vânzându-i pe oameni în schimbul unor mari sume de bani. Dolari, auzi!

Au plecat într-o noapte de vară, după ora unu. Pe stradă, de la un capăt la altul, staționau camioane în care, ore la rând, s-au încărcat mobile, haine și tot plinul caselor. După ce camioanele au plecat în coloană, unul câte unul, au apărut niște automobile negre, mari și lucioase.

Cel puțin, așa ține ea minte. Alberto trecuse mai devreme pe la ea și-i adusese o sacoșă plină cu jucării. Clovnul, jucăria ei preferată, era printre ele. Capul cu păr ciufulit ieșea dintre celelalte jucării și lacrima desenată pe obrazul stâng părea că dă să cadă. Strada era plină de oameni care se îmbrățișau și plângeau, deopotrivă, se știau acolo de când lumea și acum, neașteptat, o parte dintre ei plecau. De tot! Ei, copiii, au plâns amarnic, stând îmbrățișați preț de câteva minute. Venise timpul și mai să nu reușească să-i dezlipească unul de altul. Când, în sfârșit, i-au dezlegat din îmbrățișare, Reli a căzut în genunchi pe trotuarul care știa fiecare urmă a pașilor noștri, fiecare chiot de veselie din vremurile bune și toate gândurile împărtășite între ei.

Brusc, liniștea grădinii de alături o înspăimânta, pentru ea lumea se sfârșise atunci și acolo, o dată cu plecarea lui Alberto. Săptămâni la rând, a încercat să scape de imaginea finală a despărțirii, cu Alberto parcă lipit de geamul din spate al mașinii, strigându-i ceva ce n-avea să știe niciodată ce-a fost. La lumina becurilor de pe stradă, i-a văzut lacrimile șiroindu-i pe obraji. A fost prima dramă reală pe care a trăit-o, una dintre multele drame care aveau să-i tulbure mai apoi, constant și nedrept, viața.

Câteva luni mai târziu, poștașul i-a adus o ilustrată colorată vesel, în care apăreau case albe, cu etaj, atârând ordonat pe dealurile din fundal, de-a lungul unei șosele străjuite de palmieri înalți și zvelți. A studiat-o atent, i-a pipăit îndelung timbrul și a sărutat literele caligrafiate delicat cu stiloul. Vederea era de la familia Bercovici, desigur! Expeditorul își scrisese și adresa, era o casă ori un bloc, cine știe, din Haifa, Israel. Nu le-a răspuns, ce sens avea? După doi ani, ai ei s-au mutat la bloc, taică-său primise apartament în zona industrială. A lăsat în urmă casa copilăriei sale, cu toate amintirile închise în ea și grădina minunată a vecinilor, în care acum se jucau alți copii, doi băieți tare curioși și nesuferiți.

xxx

Aflase de la maică-sa că, deși pe strada Mare nu s-a schimbat mai nimic și totul arată ca și cum ar fi încremenit în timp, ca un făcut, nici fosta lor casă și nici cea a lui Alberto nu mai există. Pe locul lor s-a construit un viloi impunător cu două etaje, cu uși și geamuri de termopan, cu două garaje uriașe la subsol. Acum, ea însăși locuind în străinătate, a ajuns la Tecuci de nevoie: moartea neașteptată a mamei sale. După ce toată zarva înmormântării s-a sfârșit, a găsit răgazul să facă un drum până pe strada Mare. Nu mai trecuse de-un secol pe acolo, nu știa la ce să se aștepte. Vila, neocupată, era scoasă la vânzare. S-a apropiat și a privit curioasă printre ulucile gardului. Și-atunci, în curte, a văzut clar toboganul de lemn, șezlongurile, ba chiar și masa cu cele patru scaune era acolo.

Lângă gardul dintre vecini, un puști cu părul creț stătea și se uita, printr-o crăpătură, în curtea cealaltă. Și, Doamne, poate să jure că l-a auzit întrebând, nerăbdător: Reli, vii să ne jucăm?

Comoara

Marta locuia de ani buni în blocul de nefamiliști de la marginea orașului. Pierduse ori dăruise multe în viață, dar camera aceea sărăcăcioasă era lumea ei, ultimul lucru la care ar fi renunțat. Mare figură, Marta! Iubea intens și părăsea constant. Trăia, deopotrivă, cu cavaleri tomnatici, cu tinerei în căutare de aventuri fierbinți și gratuite sau, în cel mai rău caz, foarte ieftine, precum și cu bărbați însurați, dacă îi cădeau cu tronc. Se păruise cu destule neveste în viața ei, și le considera neisprăvite pe alea care nu erau în stare să-și țină bărbatul aproape, în patul conjugal. Când idilele se terminau, afla toată mahalaua: răniți în amorul propriu, ibovnicii făceau câte un scandal monstru în fața scării de bloc și din curvă n-o mai scoteau. După fiecare despărțire, Marta suferea profund preț de două-trei zile. Se îmbăta zdravăn, motiv pentru care dormea deseori pe casa scării, până când, dimineața, câte un vecin își făcea milă de ea și o târa, mai mult cu forța, până în fața ușii garsonierei.

Într-o bună zi, în viața Martei s-a produs o schimbare. A apărut în fața blocului într-un taxi și, ajutată de șofer, a cărat sus, la etajul trei, o plasmă mare cât peretele. N-a durat mult și vecinii au aflat că Marta și-a cumpărat aragaz, renunțând la reșoul cu două ochiuri pe care-l ținea pe-o noptieră. Și hotă. Era singura din blocul ăla aproape ruinat, care avea hotă.

Prosperitatea pe care o afișa Marta a început să iște întrebări, ba chiar să deranjeze. Zvonurile au început să umble și lumea să vorbească, cică Marta primise de pomană de la copiii unuia care murise de curând, un pat. Ția nu avuseseră timp ori poate nici nu le trecuse prin minte să caute, dar ochii de vultur ai femeii au dibuit „bani serioși” la încheieturile scândurilor patului, puși acolo de răposat, pentru zile negre.

Se încălzise binișor afară și câțiva locatari stăteau pe bancă, scuipând semințe și discutând politică mare. Marta tocmai se întorcea, ea știa de unde. Era îmbrăcată frumos, cu o rochie înflorată de vară. În urma ei rămase o undă de parfum dulceag, amețitor.

Femeia se învățase repede cu binele, specula activ prosperitatea care tocmai o lovise din senin. Avea în mână două sacoșe mari, grele, pe care le căra cu un efort evident.

Uitându-se admirativ după femeie, Marcel, barbugiu fin, student eminent la școala vieții și cam singurul din mahala care nu se dedulcise la farmecele Martei, a comentat scurt, ca unul care avea proprietatea termenilor specifici economiei de piață: „*Măi băieți, să știți că în orice damă de consumație doarme profund o doamnă de consum!*”

Două lacrimi

Să fi tot fost vreo patru ani de când Aglăița și-a pierdut mințile. Demența s-a instalat treptat, dar rapid. Într-un an parcă nu mai era ea, femeia aia strașnică pe care o știau cu toții. Schimbările se vedeau imediat, nu aveai cum să nu le recunoști. Mai întâi, a început a vorbi murdar, înjura cu p... și p... pe oricine prindea. Nu părea să priceapă nimic atunci când, revoltată, lumea îi atrăgea atenția, ea se uita în gol și râdea, fără să spună nimic. Mai apoi, indiferent de anotimp, a început să poarte în fiecare zi aceleași haine, o rochie de vară roșie, scurtă, cu bretele, peste care punea un pardesiu gros, de toamnă. Probabil că purta straietele alea și când dormea, pentru că, după vreo două luni, începuse să pută totul în jurul ei. Cine știe de când nu se mai spălase și nu se mai schimbase... Apogeul bolii a fost atins abia când Aglăița a ajuns să mănânce necontrolat. Mânca orice, oricând, oricum. Căuta în gunoaie, ducea la gură tot ce i se părea comestibil, cine știe câte mizerii nu vor fi ajuns în stomacul ei veșnic flămând!

Într-o zi, soră-sa Melania a văzut-o fără cerceii de aur în ureche. Aglăițo, unde ți-s cerceii? Aglăița a scos un pachet de țigări din buzunarul pardesiului și i l-a arătat soră-sii, în timp ce a început să strige pițigăiat: Țiganca, țiganca! Așa deci, gândi Melania, o țigancă i-a luat cerceii și i-a dat un pachet de țigări. Of, Doamne Dumnezeu meu, de ce ai pedepsit-o așa, Doamne, de ce? Întrebare retorică, desigur, din moment ce nimeni și nimic nu ar fi putut să-i vindece Aglăiței boala ori să întoarcă lucrurile, să fie cum au fost cândva.

N-au reușit s-o facă pe Aglăița să locuiască la propriul ei fecior. Nu suporta să stea încuiată când cei ai casei plecau la serviciu sau în oraș, cu treburi.

Odată, au găsit geamul de la camera ei spart, pe ea plină de sânge pe mâini și pe față, cu privirile rătăcite și bâiguind, incoerent, cuvinte doar de ea știute. Au lăsat-o să locuiască la ea acasă, de unde, culmea, pleca și se întorcea fără greș. Păstra, cu sfințenie, cheia de la ușă în buzunarul pardesiului și nu ar fi dat-o nimănui, indiferent cine ar fi fost și de ce i-ar fi cerut-o.

Cum necum, într-o bună zi, Melania, sora ei, a închis ochii pentru totdeauna. A murit subit, fără să fi suferit, în aparență, de ceva. Neamurile s-au mobilizat să se ocupe de toate cele creștinești, nu puteau aștepta până când singura ei fiică ar fi ajuns în țară, tocmai din America. Doar bunul Dumnezeu știe cum, dar, imediat după ce depuseseră trupul Melaniei la capelă, Aglăița a apărut și ea acolo, de parcă i-ar fi urmărit. A început să plângă tânguie, a murit Melania, a murit Melania! Tot repeta asta, enervant și obositor, cu lacrimile-i înnodându-se în barbă, în timp ce stătea sprijinită de sicriul în care sora ei începuse a-și dormi somnul de veci. La un moment dat, s-a aplecat și a pupat-o pe moartă pe obraz. Lacrimile Aglăiței au rămas pe obrazul Melaniei, ca o ultimă dovadă de iubire a surorii cu mințile rătăcite, care, iată, părea că și-a revenit subit!

După ce s-a aflat că Melania a murit, oamenii au început să vină la capelă, simpli gură cască sau prieteni vechi. După cum e obiceiul, se apropiau de sicriu, pentru a depune flori și a strecura câte un bănuț sub găteala dantelată, bani pe care să-i aibă moarta la ea, plată pentru toate vămile. N-a durat mult până când coana Maria, mai vigilentă ca alții, a văzut lacrimile de pe obrazul Melaniei. Oameni buni, plânge moarta! a strigat ea isteric, în timp ce toți, ca la un semnal, s-au apropiat de sicriu. Într-adevăr, două lacrimi mari, aflate la distanță mică una de alta, se opriseră la jumătatea obrazului drept al decedatei, parcă tremurând, în încercarea de a-și face curaj să coboare la vale, spre bărbie.

Vestea că doamna Melania, moarta, plânge, s-a împrăștiat ca o epidemie în orașel. Grupuri-grupuri, cunoscuți și necunoscuți s-au prezentat la capelă, ca să vadă cu ochii lor minunea, s-o atingă pe decedată și să se închine, cuvioși, lângă sicriu. Popa a aflat cu uimire despre întâmplare, neștiind ce să creadă. A încercat să spună, cu voce subțire, că doar sfinții pot dovedi astfel de calități, dar coana Maria l-a contrazis cu îndârjire: Părinte, noi nu mințăm, doar am văzut lacrimile cu ochii noștri, ce naiba, Doamne iartă-mă!

În ziua înmormântării, un alai impresionant a însoțit-o pe Melania la cimitir, spre mulțumirea rudelor, care primiseră toată tărașenia asta cu lacrimile cu o mândrie nedisimulată. La urma urmei, deveniseră faimoși în urbe, fără să facă nimic.

Undeva, pierdută în cortegiu, se afla și Aglăița. Nimeni nu se mai ocupase de ea de când cu decesul Melaniei.

Cine a mai avut timp de-așa ceva? Mergea mecanic, tânguindu-se sacadat, a murit Melania, a murit Melania, în timp ce lacrimile îi curgeau necontrolat pe obraji. Și nimeni, în toată mulțimea aceea, nu bănuia că există o mare și directă legătură între lacrimile astea obișnuite și alea sfinte, de pe obrazul celei din sicriu, care trăise ca una dintre ai lor, dar iată, murise ca o mucenică!

Mortul viu

O știu de când mă știu. Amintirile mele despre ea miros a regina nopții, înflorită de-a lungul aleii ce ducea spre poartă, și a praf de pe ulițele satului, încinse în mijloc de iulie, de ne frigeau tălpile care lepădaseră papucii. Mai toate vacanțele de vară mi le petreceam la ea, făcând lucrurile interzise acasă, la oraș. Stăteam în ploaie și mă jucam, laolaltă cu ceilalți copii, prin șanțurile de pe marginea drumului, pline de apa care se aduna în secunde; mâncam pepeni ca barbarii, lăsând zeama să se scurgă pe la colțurile gurii, în jos, spre gât și apoi pe maiou, fără să-mi pese; mă alăturam prietenilor de pe uliță, când plecau cu oile pe dealurile de la marginea satului, unde, după cinci minute de joacă pașnică, începea, nuș' de ce, războiul - ne îmbrâncean, ne scuipam și ne înjuram, folosind cuvinte auzite la adulți.

Până la ea, nu am mai văzut o femeie atât de harnică. Era aproape obsedată de curățenie. Rufele ei albe erau atât de albe, că te dureau ochii privindu-le. Deși avea patru copii, casa era bec. Părea că nu se lasă doborâtă de necazuri și nici că-i păsa prea mult de bătăile pe care, din când în când, unchiul meu i le administra. Omul se îmbăta rar, o dată la trimestru, dar când o făcea, știa tot satul. Nimeni nu-i mai invita la nunți sau la cumetrii, pentru că, întotdeauna, înainte de a se pune sarmalele pe masă, era beat pulbere. La friptură, deja sărea la bătaie cu nuntașii. La ce bun să-l inviți pe scandalagiu, dă-o-ncolo de treabă ! Mai bine te lipsești de darul lui, numai să nu spargă petrecerea!

Nu știu cum, dar, după ani și ani de abuzuri, la insistențele surorilor ei, și-a luat copiii și s-a mutat la Tecuci, unde se născuse. Nu mai era femeia dinainte, părea lipsită de vlagă și fără busolă. ”De la pumnii în cap, pe care i-a primit de la Mihalache, i se trage”, credea mama, care, în urmă cu vreo doi ani, m-a sunat alarmată, să-mi spună că, ceva nu e în ordine cu Mioara și să se plângă de noile obiceiuri ale acesteia.

”Mă înjură, îmi vorbește foarte urât. Sunt tare supărată pe ea. Și are o poftă de mâncare, ceva de speriat! E tot timpul flămândă.” Până la urmă, mama și-a dat seama că totul nu e numai o răzvrătire a surorii mai mici, ci e ceva mult mai grav. Medicul a pus un nume bolii care apăruse din senin, ca o cometă: demență. Cu fiecare zi, boala s-a complicat. Mi se făcea, periodic, un briefing al stării de sănătate a mătușă-mii. Nu puteam să cred și nu mi-o puteam imagina pe draga mea, pe mătușa mea cea harnică și bună, ca o epavă aruncată de val pe un țărm pustiu.

Anul trecut, când a murit mama, am ajuns la Tecuci la 24 de ore după ce promisem vestea. Prima persoană care mi-a ieșit în cale a fost mătușă-mea, Mioara. N-o mai văzusem de vreo 6 ani. Era îmbrăcată cu o scurteică groasă și neagră, iar în picioare avea papuci de plajă. Când m-a văzut, m-a strigat cu un glas ascutit: “Gaaaaaaaaabi!”, de s-a rupt sufletul în mine. Știi că a murit Tincuța? m-a întrebat, și a început să plângă cu un glas subțirel și a ținut-o așa până după înmormântare. La priveghi, venea la mine din când în când, mă fixa cu ochi pierduți și mă întreba așa, într-o doară: Gabi, tu ești? În zilele cât am stat în țară, apărea zilnic în fața blocului, de obicei cam la 6 dimineața, și striga: Gaaaaabi, Gaaaabi! Chiar înainte de plecare, am luat-o cu noi la Ciuperca, la terasă. În câteva secunde, a devorat micii și a dat peste cap berea din halbă. Am zis să-i dau și ei o bere, că n-are ce rău să-i mai facă. În timp ce ștergea cu degetul muștarul de pe farfurie, a ridicat ochii spre mine și m-a întrebat, agitată: îmi cumperi și mie niște mici?

Am revăzut-o acum câteva luni, la începutul anului. Stă la unul dintre feciorii ei. Tanti, știi cine sunt? am întrebat-o cu un nod în gât. A dat din cap că nu, nu știe și n-am reușit să smulg vreun cuvânt de la ea toată seara. Nici a doua zi n-a vorbit și nici a treia zi. Și am înțeles că n-o să-mi mai vorbească niciodată de acum înainte. Și-mi pare așa de rău că n-am cum s-o ajut, că n-am cum să aprind lumina în noaptea neagră din mintea ei... Și peste amintirile copilăriei mele mirosind a regina nopții și a praf încins de pe ulițele din Braniștea se suprapune imaginea unei femei care a fost ca a doua mea mamă, acum o formă fără fond, moartă, dar totuși vie!

Ștefan Doru Dăncuș (Hinstock, Anglia, din 2017)

Ștefan Doru Dăncuș s-a născut la data de 4 august 1968, în localitatea Ieud, județul Maramureș, România.

A lucrat în presa scrisă și TV.

A condus Editura SINGUR și Grup Media „Singur”.

A scris cărți de poezie, proză, eseu.

În anul 2017 a părăsit România în urma unui accident vascular cerebral.

Actualmente locuiește în Anglia.

Jurnalul pacientului englez & confidenta dublineză

(fragment)

Vineri, 01 decembrie 2017, 10:37, Telford, U.K.

Dacă trebuie să pleci, pleci și gata. Toate seamănă cu o exmatriculare, o izgonire. Țara e condusă de mafia politică și aia nu suportă scriitorii – are nevoie de pălmași care să dea impozite pe venit, nu de făcători de cărți. Ce, îți țin de foame? Ori pun benzină-n rezervorul mașinii? România nu putea întreține încă un lovit de accident vascular, deci alt asistat social – și nu-i parlamentar sau miliardar „de carton”! Așa că am luat avionul de Anglia, lăsând în spate un președinte decorativ de țară și niște „descurcăreți” ce-și spun români. Și țigani. Manele. Mizerie. Latini. Am ajuns noaptea, ca hoții. Era înstelat, se sfârșea luna noiembrie. Cum să fumezi pe frigul ăla? Până la urmă am reușit, fiindcă la sora soției mele, unde aveam „cartierul general”, nu se fuma în casă și a trebuit să mă adaptez, ca tot bipedul adaptabil. Șontăcăiam deseori până în spate, unde era un loc mai ferit de vânt. Soția mea a mers la lucru din prima zi – eu am rămas să fiu pacient, că altceva nu puteam face. Nu-i greu.

Vineri, 01 decembrie 2017, 16:10, Telford, U.K.

Am învățat că, dacă pleci dintr-o țară în alta, urmările unui accident vascular nu dispar. „Mișcare!”, țipă doctorii. M-am apucat de urcat scările ce duc la etaj, însă riscul dezechilibrării și posibilitatea de-a da jos tablourile mi-au potolit vitejia. Tot mai rezonabil pare umblatul sprijinindu-mă de pereți. Fă mișcare! N-am renunțat la ideea de-a prinde vulpea, doar am amânat-o un picuț.

Până una-alta, pe-afară se-aud păsări de toamnă; prin gard a pătruns o floare mică și roșie; tatăl soției mele a tuns iarba, miroase a fân cosit; niște păsări asemănătoare vrăbiilor poartă denumirea de „Robin Hood”; dincolo de gard paște o turmă de oi – mă văd dezblăbind-o pe una. O fi interzis de normele U.E.? Dar stai că englezii nu mai sunt în U.E., că au avut Brexit!

Parcă-s un copil mic, așa mă zgâiesc la toate.

Am nevoie de o nuia să mă ajut în încercarea de-a ajunge în spatele curții – am văzut trecând pe-acolo o gașcă de fazani.

Încet-încet voi despielița și vulpea; deocamdată aspir la băut bere sau altceva fără să mă prăbușesc. „Fă mișcare!”, nu?

Vineri, 08 decembrie 2017, 12:31, Telford, U.K

Lumina roșie de pe dealul din apropiere a dispărut în ceață. E a unui pilon, cum am făcut și noi cândva, pe muntele Cozia. Cețurile Angliei, pe care le-am văzut până acum numai în filme. Lumina aceea apare acum difuz, cam ca și focurile de pe dealurile din copilărie, făcute de oamenii care dormeau la locul unde făceau fânul. E o lumină binevoitoare – m-am obișnuit cu ea, stăm împreună când ies la fumat.

Îmi aduc aminte de poetul George Ioniță pe care l-am vizitat după ce-am primit cadou o mașină, de privirea sa intrigată ce exprima: „Cum adică să despielițezi mâțul?” – căci eu, glumind, îi spuseseam ce-aș face dacă l-aș prinde. Stăteam în curtea plină de flori de tot soiul, nu puteam bea nimic, ce să fi făcut? Să prind mâțul. Nu știu cum și-a închipuit că aș fi putut alerga după el abia ținându-mă pe picioare, dar acum ce mai contează. Și oricum avea doi.

Luni, 11 decembrie 2017, 13:08, Telford, U.K

A nins o zi întreagă. În România ne rugam să avem zăpadă de Crăciun, de Anul Nou... dar acolo și anotimpurile au devenit rudimentare. Poate că și aici este ceva între miracol și accident - eu cred că *provocare*, căci am sfințit niște oi, le-am făcut membre ale Partidului Siamezilor de Sens Giratoriu și bineînțeles că am băut două beri, primele din acest teritoriu. De câte ori ieșeam să fumez, începea să ningă. Pentru unii - lucru deplorabil, pentru alții, ca mine, obișnuți s-o ducă dintr-o sărbătoare în alta - ceva normal și necesar.

A trecut 1 Decembrie, zi așteptată de politicienii români pentru a se întâlni pe la diverse chiolhanuri și-a pune la punct viitoare afaceri mafioate, că așa se cuvine, „cu ocazia „Zilei Unirii”. Dar nici cu Polonia nu mi-e rușine! Ori cu alte state dezorientate. Popoarele sunt peste tot naive și ignorante, peste tot strigă împotriva conducătorilor și-apoi și-i aleg iar. Circul continuă.

Marți, 12 decembrie 2017, 13:03, Telford, U.K

Azi am scris la „Croancele”, ceva despre care nu știu de va fi roman ori povestire. Poate roman, că-mi aduc aminte mereu de câte-o întâmplare și vreau să uit cât mai puțin, mai ales că, acum, faptele mi se par pline de savoare.

Nici nu știu cui folosește, că scriu în limba română și românii nu mai citesc, bibliotecile sunt întreținute artificial și în librării (câte au mai rămas) găsești orice în afară de cărți. Cultura se ia de la televizor și de pe internet, așa-i pe întreg mapamondul (un instalator e mai prețuit decât un poet), evident, o cultură lejeră, potrivită slabelor minți actuale. Dispunem de o societate ordonată pe criteriile bunăstării materiale, fiindcă s-a ignorat sistematic cea spirituală.

Dar te-ai născut artist, n-ai cum schimba asta. Peste o vreme, în virtutea obișnuinței, vei figura în manuale, vei fi înjurat de copiii care vor fi obligați să învețe și să țină bine minte ce mare personalitate ai fost. Instalatorii nu ajung în manuale. Ce-i interesează, că oricum mor! Și după ce mor nu-i interesează deloc! Așa a fost până acum.

Însă unii artiști, ca mine, ca Viorel Ploșteanu sau Emanuel Pope, sunt nemuritori, totul este să-ți faci un Partid al Siamezilor de Sens Giratoriu și să dai o lege. Gloata nu știe, de aceea mor pe capete atâția indivizi (și individe) ce nu s-au făcut președinți de partid în timp util.

Miercuri, 13 decembrie 2017, 13:19, Telford, U.K

Ne întorceam dintr-o localitate apropiată, de la o scriitoare; trecusem prin sate sărăcicioase în care unii gospodari se îndreptau spre bufet (sau așa-mi plăcea mie să cred). Ne-am oprit într-o parcare, dincolo de noi – pădurea. Era un excepțional apus de soare – o zi de toamnă de neuitat.

Fumam și mă gândeam cât de mult o iubesc pe fata de la volan.

Acum, aici, plouă, iar șacalii sunt doar importanți, atât – nu s-de ținut minte, ca momentul din parcare a aceea.

Fumez niște țigări pe care Gabriella le face cu un aparat comic, ies jumătăți de țigări; dar e bine pentru pacient, se afumă mai puțin. Lupul lui Creangă și-a subțiat vocea, mie mi se îngroașă limba: curajoasă alăturare.

Nu mai iau medicamente pentru mâsele, încep să trasez traiectorii spre două beri: ăsta da pacient, cine să-l creadă, care doctor? Am, totuși, partea stângă a corpului semi-paralizată, nu prea pot face nimic fizic și umblatul problematic e cel mai enervant. Și mai trasez traiectorii spre bere!

Nu se aud strigăte ca și-n cartierul Micro 11, nici nu se văd pe geam țigani și gospodinele planturoase urmate de copii cărora le-am zis „crăcoiști”; n-am pe cine înjura că are mers normal, că-și poate folosi ambele mâini. Mă consolez: se poate bea și fuma și cu o singură mână.

Joi, 14 decembrie 2017, 11:54, Telford, U.K

După cum merg lucrurile, e clar că România nu se va însănătoși niciodată. A o deplânge este la fel de inutil cu a deplânge condiția umană din Somalia, de pildă. Actualmente, deviza românilor este: „Scapă cine poate”, o deviză care pustiește presupusele demografii și statistici oficiale.

Este derutant: tocmai românii nu vor să le fie bine, le place să fie mințiți și furați pentru că unii, după ce scapă, se întorc înapoi, nu-și găsesc liniștea în alte țări.

Ce-aș avea eu de cerut României, de fapt „statului”, care prin reprezentanții și instituțiile sale m-a spoliat o viață? Nu pot deranja din furat funcționăria fanariotă pe care nici un cataclism n-o poate opri. Un scriitor cu accident vascular, ce-a făcut asta toată viața? Că nimănui nu-i trebuie cărți! Ce nevoie are societatea de scriitori? Piară! Asta se știe despre mine, nu că am avut o firmă și am dat „statului” impozite cu nemiluita, nu că am plătit din propriul buzunar evenimentele culturale care „au adus mândrie țării”.

A ieșit soarele prin partea asta de lume, se topește zăpada și încrâncenarea, ar trebui să nu-mi pese de țara lor, că din țara mea am fotografii. Și-acum sunt și prea bătrân să fac ceva, iar guvernul nu-i vede cu ochi buni pe bătrâni.

Vineri, 15 decembrie 2017, 11:44, Telford, U.K

Acum, că am plecat, n-ar trebui să-mi mai pese de soarta României, dar cred că numai prin această prismă pot să meditez asupra divinității. Omenirea s-a scaldat în greutăți și necazuri dintotdeauna, n-ar trebui să fac atâta caz de „viața grea” a românilor, însă nu pot să nu mă întreb ce-i cu discrepanța asta economică între popoare. Cred că unele fură de la altele – niciodată nu poate fi mulțumitor per total.

Acumularea materială a înrăit specia și i-a redus cultura. Nu se știe cum de-a supraviețuit și arta, lumea actuală numai de ea nu are timp. Ne mișcăm într-un sistem care nu mai are unde merge, care a dat chix cu varianta materialului. Cât timp se mai poate miza pe inerție?

Privită din alt unghi, situația reclamă o neapărată intervenție divină, dar și aceasta ce interes ar avea să salveze ceva neperformant? Vârfurile, artiștii, cei mai apropiați de noțiunea de frumusețe, au doar audiență cosmică și lucrează, mai nou, la edificarea propriei ființe, căci au devenit netrebuincioși societății.

Gata, mi-am spus „of”-ul (mai degrabă mi l-am reexplicat, așa cum fac în fiecare zi; o fi și asta o formă de rugăciune). E cazul să ies la fumat, că a ieșit și soarele și-i sfârșit de an. M-aș putea gândi cum să beau ceva, nu să eman astfel de „of”-uri socio-filosofice, care nu-s nicicum apanajul omului de pe stradă. Dar este o dovadă a înțelegerii. Tot e bine. Pentru mine și alți câțiva.

Croancele

- fragment de roman -

- Vine sfârșitul lumii! Apocalipcea! Planeta Nibiru! exclamă nea Ghiță, trecând în goană spre locul său din bucătărie.

Scriitorul îi întinse o bere și-și aprinse o țigară, obținând astfel răgazul necesar pentru a-și pregăti atitudinea.

- Când vine? Cine v-a spus?

- Este pe *You Tube*, n-ați văzut încă?

- Oooo, păi sunt multe din astea pe *You Tube*.

- Și nu-i adevărat?

- Unele-s adevărate.

- Și altele?

- Altele, nu.

- Și eu ce să fac acuma, să cred?

- Cum vreți. Vreți să credeți?

- Mi-am ales să cred, că spune și când, pe data de 28, luna asta.

- Și dacă nu vine?

- Atunci am scăpat. Trebuie să-i anunț și pe alții. Ce bine că o lichidează și parlamentarii care-au furat și și-au făcut averi! La ce le sunt bune acum?

- V-ar trebui niște afișe.

- Bine ziceți, cel mai bine. Nu pierd timp alergând de la unul la altul. Dumneavoastră aveți imprimantă la calculator, n-am putea să le facem aici?

- Ba da, dar ne trebuie toner.

- Mă duc până la colț să cumpăr; și iau și niște bere.

- Smârgâielniță păstârnacă, spuse în silă, trecând grăbit prin fața băncilor din fața blocului.

Croanca-șefă nici nu ridică capul.

- Și ce scriem? întrebă scriitorul.

- Scriem: VINE APOCALIPCEA.

- Câte să facem?

- Multe. Să ajungă pentru toate blocurile.

- Dar nu puneți și pe stâlpi?

- Ba da, urmează. Pe stâlpi, pe garduri, pe ziduri, pe cabinele telefonice...

- Și pe mașini?

- Și. Sau nu, că pot lua amendă. Aș putea pune sub ștergătoare, ca tichetele de parcare, nu?

Scriitorul îi printă un teanc de coli și-i spuse că-i face și mai târziu, căci accesele de nerăbdare ale pensionarului îl împiedicau să-și bea berea.

- Ce i-ai băgat în cap lui bărbatu-meu? se rățoi Cinga.

- Ce? făcu nedumerit nea Ghiță.

- Că nu s-a dus la lucru. Și-a cumpărat o sticlă de coniac scump și țigări Kent, afumă tot apartamentul. I-ai spus că vine apocalipsa?

- Apocalipcea, o corectă pensionarul.

- Ce-o fi, dracu s-o ia! Și-ai pus și afiș!

- Dacă vine, vine! Du-te la biserică.

- Sectantule! se zborși și croanca-șefă, ieșind din apartament.

- Nu mă crezi? Hai să-ți arăt! spuse pensionarul, deschizând ușa.

- Să vin și eu? se înghesui Cinga.

- Tu n-ai voie. Așteaptă-mă aici! croncăni croanca-șefă.

Vizionarea filmulețului dură cam o jumătate de oră și o înspăimântă. Imaginile cu lavă topită curgând în valuri o făcură să-și amintească de smoala iadului.

- Are dreptate, i se adresă Cingăi, care așteptase cuminte în hol, ia și tu niște afișe că iau și eu, să le răspândim cât mai mult, să afle cât mai multă lume și să-și plângă păcatele.

Cinga se conformă și împărți afișe și celor șase mamăi de-afară, care porniră imediat în misiune.

- Vine apocalipcea, silabisi polițistul cel bătrân. Băi, fii atent că umblă iar penticostalii pe-aici, să nu avem probleme, îi spuse celui tânăr.

- N-or fi ăia cu „Turnul de veghere”? ăia apar mai des.

- Fie care-or fi, că toți propovăduiesc sfârșitul lumii. Bat în ușile apartamentelor și locatarii, hop!, telefon la Poliție, că-s deranjați. Și-apoi ne dau nouă de știre și avem ce umbla pe la toate blocurile. Pe căldura asta!

- Oare lor nu le e cald? întrebă moleșit polițistul tânăr.

- Cui?

- Sectarilor.

- Dar tu ce religie ești? schimbă vorba cel bătrân.

- Eu? Ortodoxă.

- Păi da, că-n poliție nu te primeau altfel.

- Și-acum e la fel ca pe vremea lui Ceaușescu?

- Nu, că atunci era mai bine să n-ai niciuna. Dar te făceau cumva să renunți.

- Și dacă-i prindem pe ăia cu afișele îi ducem la secție?

- Da' de unde, prea multe hârtii de făcut. Pe căldura asta... Le dăm amendă. Tulburarea liniștii publice. Îi potolim.

Pe stradă trecură Hapciuța și Cerceveaua, cu brațele pline de hârtii.

- V-ați apucat de împrăștiat reviste de reclamă? le interpelă polițistul bătrân.

- Sunt afișe cu „Vine apocalipcea”, să afle toată lumea.

- Ce „apocalipce” vine?

- Sfârșitul lumii, ce, n-ați auzit?

- Amendă! Treceți încoace! se năpusti bățos polițistul cel tânăr.

- Iiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiii! comentă Hapciuța.

- Stai puțin, îl potoli cel bătrân. Dar voi de unde știți? Că nu s-a anunțat nimic la televizor sau la radio.

- A spus la internet.

- Și afișele de unde le-aveți?

Din vorbă-n vorbă, polițistul bătrân află tot ce-l interesa.

- Știe careva ceva despre vreo apocalipsă? întrebă prin stație.

După o tăcere chinuitoare, se auzi un hohot gros de râs.

- Atunci hai să mergem la bloc, spuse, și se urniră toți patru, căutând să stea cât mai în umbra gardurilor vii.

Pe bănci picoteau două croance, cu croanca-șefă - trei.

- Ce-i cu afișele astea? glăsui cât putea de fioros polițistul bătrân.

Cele două tresăriră.

- Vine... spuse cu pioșenie una din ele.

- ...Apocalipcea, suspină și cealaltă.

Cinga apăru cu o mătură în mâini, făcându-și de lucru pe treptele scării. Deodată, croanca-șefă se repezi, i-o smulse și începu să-i croiască pe cei doi zbiri, turtindu-le chipiurile.

- Dai în organele de stat? răcni cu ochii bulbucați cel bătrân.

- În cazanele cu smoolă o să ajungeți! O s-ajungeți la proțap amândoi și o să vă întoarcă și pe-o parte și pe alta dracul cu furcuța! își înteti croanca-șefă loviturile.

Cei doi o luară fiecare în altă parte a străzii, nemaiținând cont de vipia ce te sfârșea de puteri. Sprijinită în coada măturii, croanca-șefă părea un neașteptat reprezentant divin.

- Stai să ne tragem sufletul și-apoi ne gândim cum să prindem baba. Păi cum pune ea mâna pe organ așa? vorbi precipitat polițistul bătrân către cel tânăr.

Stăteau la umbra unui copac mare, lângă un bloc protejat de priviri, transpirați și prăfuiți, dar încrâncenați.

- Eu zic să le oprim pe celelalte să se-adune după-masă. Le oprim pe strada alăturată, cea din față. Și când iese, o înhățăm. Și o ducem la secție? întrebă plin de speranță polițistul cel tânăr.

- Pe asta da, o ducem. Hai la o bere, că imediat e ora la care apar.

Croancele stăteau una în alta speriate, în plin soare, neștiind care va fi urmarea. Câteva lăcrimă, cu batistele la ochi. Polițiștii erau neînduplecați. Din vârful scărilor, croanca-șefă realizează că ceva era în neregulă, dar coborî totuși, intenționând să-și reia locul pe bancă. La capătul spațiului verde, mâța Mița mânca iarbă. Cei doi polițiști ieșiră ca din pământ din spatele gardului viu, iar cel bătrân o apucă de mâna dreaptă:

- Ești arestată, vii de urgență cu noi. Așa ultragiezi tu organele?

Lasă că dai tu cu subsemnatul! Și-ți dăm o amendă de n-o s-o poți duce!

Croanca-șefă își smuci brațul, dar nu reuși să se elibereze.

- Vino și ajută-mă că am prins-o, ce faci? se răsti polițistul bătrân la cel tânăr.

- Chem mașina, și lăsă stația, prinzând-o zdravăn și el.

Cu chiu, cu vai, au făcut câțiva metri pe trotuar; croanca-șefă se smucea mereu țipând, fără să-i pese de hlizitul celor de la ferestre, majoritatea țigani de diferite vârste. Tărăboiul era în toi.

- Miiiiiiiiiiiaaaaaaaaaaaaa! se auzi urletul pachidermului.

- Âu! reacționează și Cinga, abia venită, ducându-și degetul la tâmplă:

- Asta nu-i cu toate, spuse pe un ton potolit, dar văzu că n-o aude nimeni și privi înapoi.

- Sunați la poliție! Mă violentează! se zbătea croanca-șefă; reuși, până la urmă, să se descotorosească de polițistul tânăr.

Cinga stătu în cumpănă: cum să dea telefon la poliție, căci poliția era în cauză? Până la urmă formă 112 și spuse că o violează, că i s-a părut prea lung cuvântul „violentează” și sigur era vorba de același lucru.

- Eu mă duc s-o ajut, se sumeți Hapciuța, că nu mai suport.

Celelalte șase o urmară, pe strigătul de luptă:

- Oauăioooooooooooooooooo!

Cei doi își traseră infractura mai vârtos, însă croancele o apucară de mâna slobodă și o eliberară, huihuindu-i. Un moment, tabloul parcă încremeni, cu croanca-șefă trasă de mâini de fiecare tabără, apoi polițiștii se retraseră din nou la umbra copacului. Croancele se așezară pe bănci, fiecare lăudându-și vitejia și prezența de spirit. Cinga raportă:

- Am sunat la 112.

Nici nu apucă să-și închidă gura, că o mașină de teren parcă lângă stradă și din ea coborî un tip îndesat, cu o figură de fiară:

- Bună ziua, sunt căpitan Pîrvulescu. Care-a fost violată?

- Nu violată, violentată, se alintă croanca-șefă. Ția care vin sunt autorii, spuse, indicându-i pe polițiștii care se apropiau abătuți.

Și povesti cum a fost, lăsându-le și pe celelalte să intervină. După vreo jumătate de oră se stabili și cauza: apocalipcea.

- Haideți cu noi să dați o declarație, opri circul Pîrvulescu, pentru că și polițiștii aveau varianta lor.

- Eu nu stau cu ăștia, spuse croanca-șefă cu o mutră de martiră.

- După voi vin mai târziu. Plecați în sector, și căpitanul așteptă ca cei doi să coboare din mașină și să se îndepărteze ca două mâțe plouate.

Croanca-șefă reveni victorioasă. Ieși din mașina de teren radiind, prelungindu-și euforia, tremurând de plăcerea de-a împărtăși noutățile de la secția de poliție. Polițiștii fură porecliți „Patrula Apocalipcea” și trimiși în alt sector. Urma să vină data de 28.

- Scriitorul a fost în Irlanda, mi-a adus și mie o piatră de-acolo, se laudă croanca șefă. Am adus-o să v-o arăt și vouă.

Piatra, cam cât un ou de găină, trecu din mână în mână, provocând țipete de surpriză și uimire.

- Astea-s dungi de aur, spuse Cuța, râcâind cu unghia degetului mare în câteva inserții galbene, strălucitoare.

- Da? Ia dă să văd, se grăbi croanca-șefă.

Rând pe rând, piatra fu analizată cu atenție de toate participantele prezente și concluzia a fost unanimă: sunt de aur, ce mai! Sfatul fu să o vândă, să mai pună bani la factura de apă și la cea de curent, că se scumpise iar și ăla. La adunarea de după masă apărură și Croampu, oferindu-se să plătească în euro pentru „oul de aur”. În curând, tot cartierul aflase știrea. Două reportere tinerele au crezut că au dat peste reportajul vieții lor, dar au plecat dezumflate; asta a pus paie pe foc, căci se spunea că a aflat și presa. Vedetă cum era, croanca-șefă umbla cu nasul pe sus, prefăcându-se că nu aude șoptele pline de invidie din spate.

Înciudat, pensionarul îl întrebă pe scriitor:

- De ce i-ați dat ou de aur, aveți vreo obligație stringentă la ea?

Scriitorul mustăci, fixat pe cuvântul „stringentă” - pensionarul își îmbogățea tot mai vizibil vocabularul.

- Ou de aur? Cui am dat? Când?

- A apărut și-n presă, croanca-șefă a declarat că l-a primit de la dumneavoastră, când v-ați întors din Irlanda.

- Atunci? I-am dat o piatră, că am adus mai multe. Vreți și dumneavoastră una?

Și scriitorul îi puse în față un coșuleț plin cu pietre de mai multe culori. Nea Ghiță le controlă pe toate, apoi spuse obidit:

- Nu e nici una de aur...

La ușa apartamentului bătură câțiva puradei murdari și zdrențăroși:

- Ne dați și nouă un ou? se milogi o sfrijită știrbă.

- Culmea! reveni scârbit scriitorul și luă două beri din frigider.

- Vrea s-o vândă, se însufleți nea Ghiță. Croampu plătește în euro.

- Păi când s-a făcut de aur? Că la mine părea piatră... Sau poate a început să se transforme în aeroport, că de aia poate c-a țiuit aparatul ăla...
Și după ce am scos pietrele de prin buzunare, n-au mai fost probleme. Poate apare Croampu și la mine, ca țișănușii de adineauri... - și-și aprinse o țigară.

Gloata din fața blocului se mărea cu fiecare zi ce trecea. Cerșetorii deveniră tot mai numeroși și mai obraznici - scriitorul nici nu mai deschidea ușa. Mamăile nu mai încăpeau pe bănci, croanca-șefă nu-și mai părăsea apartamentul. Noii polițiști din patrulă făcură un raport. Veniră televiziunile locale. Neamurile și cunoscuții celor din zonă îngroșau zilnic rândurile celor ce stăteau în fața blocului, nici ei nu știau pentru ce, că doar nu era să le dea croanca șefă oul! Obișnuiți cu pelerinaje pe la mănăstiri și așteptatul la cozi pentru pupat moaște, unii aduseră niște celofane, în caz de ploaie.

Într-o zi, scriitorul îl trimise pe nea Ghiță să răspândească zvonul că a vândut toate ouăle.

- Cui? a strigat cineva din mulțime.

Încurcat, pensionarul a răspuns cu primul lucru care i-a trecut prin minte:

- La muzeu. A luat bine pe ele.

Încet-încet, zona se aerisi. Croanca-șefă apără cu ochelari fumurii, pălărie neagră și mănuși albe croșetate și plecă cu un taxi la Muzeul Militar, singurul din localitate.

- Da, doamnă, în ce problemă? o întâmpină un referent durduliu.

- Unde este directorul? Nu vorbesc cu tine. Portarul!

Referentul făcu un pas înapoi, speriat de arșagul vizitatoarei.

În scurt timp fu invitată în cabinetul directorului, unde luă un loc în fața biroului și-și scoase mănușile.

- Mai avem unul, spuse infatuată, potrivitându-și-le pe tăblia lucioasă.

- Încă unul? se miră directorul, scoțându-și ochelarii. Încă unul, ce?

- Încă un ou, păi despre ce vorbim aici?

- Doamnă, eu n-am nimic împotrivă să mai aveți un ou, spuse, timorat. Și ce faceți cu el? deveni brusc interesat.

- Îl vindem și pe acesta. Scriitorul și le-a vândut toate.

Directorul se înecă cu apa din pahar:

- Îl aveți aici? Pot să-l văd?

Croanca șefă scoase piatra din poșetă și i-o întinse:

- Și cam cât plățiți, ca să nu fiu indiscretă? întrebă cu privirea pe un perete, ca din întâmplare.

Directorul întoarse piatra pe toate părțile, apoi o aruncă pe birou disprețuitor:

- Noi nu plătim, că nu suntem de specialitate.

- Păi nu-i aici muzeu?

- Ba da, muzeu militar. Aici ținem arme, nu mostre geologice.

- Și n-ați cumpărat ouăle scriitorului?

- Nu.

- Și-atunci unde naiba și le-a vândut?

- Întrebați-l.

- Cum să-l întreb? Că de la el îl am. Dar dumneavoastră personal cât ați da?

- Doamnă, asta-i o piatră, cine credeți că o cumpără?

- Uite dungile de aur aici. Prostule! Cât dai?

- Eeeeeee, m-ai supărat. Mă faci pe mine prost? Mârtoagă bătrână!

Ia-ți dungile și cară-te! Matei!

Un paznic solid apăru în fugă.

- Scoate-o pe asta afară din instituție. Dacă ai probleme cu ea, cheamă poliția și ambulanța.

Croanca-șefă se ridică plină de importanță, își luă mânușile și-i aruncă:

- Icebergăriule!

Și ieși demnă, lăsându-l pe director în picioare în spatele biroului și cu ochii holbați.

Elena Dumitrescu Nentwig **(Lisabona, Portugalia, din 2007)**

*Elena Dumitrescu Nentwig s-a născut la Brăila. După terminarea liceului, a urmat cursurile Conservatorului de Muzică “Ciprian Porumbescu”, pe care l-a absolvit, devenind solistă de operă, cu o prodigioasă carieră internațională. După încheierea carierei de solistă, Elena Dumitrescu Nentwig a început să predea canto. Cea mai mare cucerire pentru ea, acum, este scrisul, având deja publicate basme, romane, piese de teatru și poezii. Romanul său “Credinciosul meu dușman” a primit Distincția revistei Itaca pentru Cartea anului 2017 – Diaspora.

Bananele, gâsca și niște oameni rari

Andrji era de fapt arheolog. Un om fără vârstă, care ar fi putut avea patruzeci de ani, sau cincizeci, sau... Nu contează! Avea un picior țepăn, pe care îl cam târa. Acesta era, probabil, motivul pentru care găsea cu dificultate un post în domeniul săpăturilor arheologice. Om educat, vorbea o germană perfectă. Fără să pună întrebări, era imediat la dispoziția mea, dacă îi dădeam semn că aş avea nevoie de el.

Teatrul din Varșovia mi l-a recomandat pe Andrji să mă însoțească și să-mi servească de traducător pe tot timpul prezenței mele la Teatrul Vielki, unde aveam repetiții în fiecare zi, dar și destul timp în care să cunosc orașul, să colind magazinele, galeriile de artă și piețele Varșoviei. La sfârșit de săptămână, se ținea la marginea orașului un târg de vechituri, unde, dacă te sculai de dimineață, aveai un dram de noroc și un ochi instruit, puteai găsi mici comori cu care să-ți îndulcești un pic viața cam posacă din Varșovia acelor vremuri. Deși, dacă e să fac o comparație, Polonia avea aparent un regim mult mai tolerant decât cel din România. Există o piață cât de cât liberă alături de cea de stat, restaurantele erau pline (și nu rele!), pe culoarele hotelului se plimbau fete superbe, care nu se jenau să intre în camerele colegilor noștri să le ofere câteva clipe de neuitat, plătite în valută forte. În fața hotelurilor se vânturau, mână în mână cu poliția, fel de fel de pungași, de escroci care schimbau bani, umblau cu șmenul, furau, ofereau servicii dubioase. Țigani polonezi nu se deosebeau cu nimic de cei pe care îi cunoșteam eu din România. Andrji era tot timpul cu mine și mă proteja de toți acești aventurieri, ca să nu-i numesc altfel, care transformau fiecare străin în victimă. Săraci se află peste tot și de la străini era cu siguranță ceva de luat. În fiecare zi auzeam de un nou caz de înșelăciune, de jaf sau atac, care se produceau direct în fața celui mai mare hotel din capitala Poloniei. Eu știam să mă feresc, pentru că aveam de mic copil școala vieții din România. Când ești în fața unui țigan, nu deschizi portmoneul, ci îl ții dosit bine. Am încercat să-i împărtășesc această experiență și soțului meu, dar el avea un răspuns bine pregătit: „Cine atacă un bărbat de un metru nouăzeci și doi?” Poftim, unul mic de statură, care știe ce naivi sunt uneori bărbații!

O femeie bătrână, cu un plod în brațe, care își cunoștea bine meșteșugul. S-a petrecut într-o seară, când soțul meu, ieșit singur din hotel – eu mă aflam pentru două zile în Germania –, a avut milă de biata femeie și a vrut să-i ofere câțiva zloți, să cumpere lapte pentru mititelul pe care îl purta în brațe. Nu s-a gândit că ȣiganii nomazi trăiesc de pe urma întâmplării că bărbații înalți nu sunt întotdeauna și prevăzători. Poate că ȣiganii au scos vorba: mare și prost! Să mă ierte soțul meu pentru această impolitețe. Așa s-a întâmplat, când Franz Ferdinand a scos portmoneul din buzunar, să o ajute. Ca la un semnal, a fost înconjurat de o liotă de femei care s-au servit cu iușeală, nu cu zloți, ci numai cu dolarii și mărcile pe care le-au ochit în portmoneul deschis. Au dispărut imediat banii, femeile și bătrâna nenorocită, cu copilul care nu avea lapte să bea. Soțul meu a rămas, cum spunem noi, cu buzele umflate, stupefiat de măiestria hoașelor și de talentul actoricesc al bătrânei cerșetoare. Franz a alergat la hotel, să mă sune la telefon, în Germania, și să-mi relateze revoltat cum au profitat ȣigăncile de generozitatea lui. „Altădată, când vine o bătrână să cerșească...” „Nu faci nimic altceva decât să mergi mai departe, pentru că bărbații ȣigăncilor nu se află departe de hoațe, să le apere. Asta este viața lor și tu trebuie să ai grijă de viața ta. Altfel, te trezești și cu un cuțit în pânecel!”

Lui Franz i-a trebuit mult timp ca să rumege acest incident. Ei, dar a mai învățat ceva! Eu m-am dus la poliție, care nici nu binevoit să înregistreze plângerea mea. Preț de câteva zile, ȣiganii au dispărut din fața hotelului. Numai câteva zile! Precis erau în legătură cu poliștii, care, după o reclamație, încasau de la ei ceva firfirici. Alți oaspeți în hotel, alte victime! Regizorul nostru de spectacol a vrut să schimbe mai avantajos valuta, la cineva care l-a ademenit, tot în fața hotelului, cu un teanc de bani polonezi. Schimbul a fost excelent pentru pungașul care a luat dolarii, și regizorului nostru i-a dat în schimb, sub câteva foi de sute de zloți, un teanc de tăieturi din ziar.

Ei, dar fețișele superbe din hotel se zice că erau o mină de aur! Mie și soțului meu ni s-a oferit, în fața camerei, „amour à trois”. Polonia era o țară emancipată, după cum se vede. Bun, dar au fost și experiențe mai frumoase în zilele petrecute la Varșovia! Pe vremea aceea, exista o piață unică în felul ei, unde găseai practic de toate. Se numea „Praga” și era plină de străini, pentru că prețurile erau inaccesibile pentru polonezii de rând. De la cartofi, morcovi, găini, rațe, găște, până la icre negre, banane, ananas și cele mai frumoase vulpi albe și argintii, blănuri deja confecționate, toate făceau această piață un loc râvnit și plin de tentații pentru străini și pentru diplomații aflați prin Polonia. Mai erau câteva zile până la Crăciun.

Franz, care avea cel mai lung rol din „Inelul Nibelungilor”, de Richard Wagner, era ocupat de dimineață până seara la teatru. Eu aveam o intrare scurtă, în actul trei, și mult timp liber să colind cu Andrii toată ziua prin oraș.

Era un concediu bine plătit, acest ciclu muzical fiind finanțat de Ministerul de Externe din Germania, primul care avea loc în Polonia după Al Doilea Război Mondial. Acasă, în Germania, nu puteam să ne ducem pentru sărbători. Timpul era prea scurt și at fi fost prea obositor, dar, fiind împreună, ne-am hotărât să rămânem la Varșovia pentru cele două zile în care nu aveam activități la teatru. Una din plăcerile acestei sărbători era să cumpăr de la „Praga” o cutie mare de icre negre, care, în Vest, costau o avere, deci l-am rugat pe Andrii să mă însoțească și, cu un taxi, ne-am aruncat în vârtoarea ispitelor de-acolo. Mărfurile expuse, toate de la comercianți particulari, erau de o calitate absolut excepțională. Andrii mergea cuminte pe lângă mine, așteptând să mă hotărâsc ce voiam să cumpăr. Era prima oară când am avut mai mult timp să stau de vorbă cu el. „Andrii, unde faceți Crăciunul?” „Cu familia acasă”, a răspuns el și, nu știu de ce, am avut impresia că în răspunsul lui auzeam o notă de tristețe. „Aveți copii?” „Doi. O fetiță și un băiețel.” „Câți ani au?” „Patru și șase.” „Și ce se gătește la dumneavoastră, în Polonia, de sărbători?” „Tradițional, se face găscă pe varză, cu găluști de cartofi!” a răspuns el cuminte. Toceam treceam pe lângă un rând de găini, rațe și găște galbene, grăsuțe, fără o pană, aliniate pe tarabele vânzătorilor. „Nu vreți să cumpărați aici, dacă tot ne aflăm în piața asta?” „Aici?” a făcut el ochii mari. „Aici nu cumpărăm noi, polonezii de rând. Apoi, soția mea a hotărât să gătească altceva anul acesta. Nu știu ce. Dar nu găscă!” Andrii se înroșise la față, de parcă l-aș fi surprins asupra unui fapt nepermis. Amintiri triste din copilăria mea, când plecam în fiecare dimineață nemâncăți la școală, au rezonat deodată în sufletul meu. Mi-am adus aminte de copiii palizi și slăbuți pe care îi vedeam uneori ieșind de la școlile românești și m-am rușinat la gândul că o să cumpăr icrele negre la un preț așa de ridicat, sub privirile acestui om care câștiga poate acești bani într-o lună de muncă. Eram sigură că, astăzi, primul lucru pe care o să-l cumpăr nu vor fi icrele negre, ci una dintre găștele dolofane, expuse pe mesele din fața mea. „Andrii, sunteți așa de amabil cu mine, aș vrea să vă fac dumneavoastră și familiei un cadou de Crăciun. V-ar bucura dacă v-aș cumpăra o găscă?” Andrii, surprins de întrebarea mea, a început să se bâlbâie, să râdă, vădit încurcat: „Doamnă, vă rog, nu de asta am spus... Dumneavoastră m-ați întrebat... Dar nu trebuie...

Eu vin cu plăcere cu dumneavoastră... Soția mea... Eu... Vă rog... Nu trebuie!” Îi arătasem deja o găscă vânzătorului, care mi-a împachetat-o cu grijă și i-a dat-o lui Andrii. Al doilea drum l-am făcut la fructe, unde am cumpărat portocale și o sacoșă plină cu banane pentru copii. Acum puteam, cu inima împăcată, să cumpăr pentru mine și Franz o cutie cu icre negre de la Marea Caspică. Era Crăciunul! Andrii ducea cu greu sacoșele pline, cu un zâmbet plin de mirare pe față. Arăta fericit și puțin încurcat, de parcă pentru el începuse deja Crăciunul. „Doamnă, am vrut de mult să vă întreb dacă v-ar face plăcere să-mi cunoașteți familia. I-am povestit mult soției mele despre dumneavoastră și soțul domniei voastre, i-am zis ce artiști minunați și oameni manierați sunteți. Nu doriți să mă însoțiți și să dați dumneavoastră copiilor și soției mele găscă și fructele?”

M-am uitat la ceas, soțul meu mai era ocupat două ore, așa încât puteam să merg în vizită la familia lui Andrii.

Zis și făcut! Am luat un taxi și, după ce Andrii a spus adresa, am pornit către domiciliul lui. Am mers, poate, un sfert de oră și taxiul a oprit în fața unei dărâmături, în mijlocul unui câmp plin de bălării. O parte din casă era căzută la pământ. Găurile dintre cărămidile roșii și ciobite lăsau să șuiere vântul. „Oare aici locuiesc oameni?”, m-am întrebat cu teamă. Filme înfricoșătoare cu artiste ademenite de un arheolog amabil, cu aparență timidă, și cărora li se taie gâtul în spatele unei case părăsite, au început să mi se deruleze rapid în minte, dar am continuat să-l urmez pe bărbatul din fața mea, care purta sacoșele grele în amândouă mâinile. „O iau eu înainte, să nu vă speriați de locuința noastră!”, s-a scuzat Andrii, târându-și piciorul printre hopurile și dărâmăturile casei sinistre în al cărei vestibul ne aflam. Sub cerul înnourat, lumina sărăcăcioasă care venea de afară, fără nicio altă sursă de iluminare, dădea locului un aer lugubru, în care oricine s-ar fi simți în primejdie, urmărit din umbră de cineva care ar fi putut să-i ia viața. Deodată, Andrii s-a oprit, a lăsat sacoșele jos și a început să caute prin buzunare. „O clipă, să caut cheile!” Am auzit un zăngănit liniștitor de chei și o ușă s-a deschis luminos în fața noastră, punând capăt, în sfârșit, tuturor scenariilor sinistre cărora le dădea naștere creierul meu, neobișnuit cu asemenea locuințe.

„Elsbieta!”, a strigat el. „Avem un musafir!” Vocea lui Andrii suna voios, dar și puțin neliniștit. Din dreapta, s-a deschis o altă ușă, frumos vopsită în alb cu gri, și o femeie tânără și drăguță, cu un aer școlăresc, a ieșit ștergându-și mâinile de un șorț alb. „Dobrii deni!”, m-a salutat ea. „Scuzați că la noi nu este așa frumos!”

În acel moment au apărut în spatele ei o fetiță adorabilă, ca o păpușică vie, și un băiețel frumos, care se ascundea pe jumătate în spatele mamei lui. „Bananska!”, a exclamat fetița cu încântare. Mi-a sărit de gât fericită, de parcă aș fi fost Moș Crăciun. Într-un fel, chiar eram, cu bunătațile din sacoșă. „Elena, ai avut o idee minunată!”, mi-am spus eu în gând, văzând fețele copiilor și surpriza Elsbietei care stătea încurcată, cu gâsca în mână, în ușa bucătăriei, râzând fericită. Și-a desfăcut cu iuțeală șorțul și m-a poftit în casă. O cameră mare și înaltă, luminoasă, atât de primitoare, m-a uimit deodată. Pereții păreau că-mi vin, de sus până jos, în întâmpinare. Nici un tablou. Nu se vedea nici un petec de perete. Toți erau acoperiți până în tavan cu cărți. Cărți, cărți, cărți, de toate culorile, de toate mărimile, rânduie, înghesuite, aliniate, stivuite, într-o beție și sete de cunoaștere pe care nu o mai întâlnisem în nicio casă, deși toate cunoștințele mele erau iubitoare de cultură și cititori entuziaști. Atâtea milioane de foi scrise, citite de acești oameni pe care mi se părea că îi descopeream acum, copiii unei specii rare, admirabile, care îmi inspirau un respect fără limite. Aici, sub miile de cărți, perechea de polonezi își avea patul, masa, câteva scaune desperecheate și un ficus înțepenit, ca simbol al unei naturi ce numai ajungea până în această ruină.

Nici urmă de covor, doar podelele curate lună, mușcate ici-colo de dintele vremii, într-un lăcaș care mai oferea cu încăpățănare refugiu unei intelectualități încă nevătămate de chingile dictaturii. Fetița mi s-a așezat pe genunchi, băiețelul stătea în picioare, lângă mine, cu mâna arcuită după gâtul meu, arătându-mi ce desenase în ziua aceea. Elsbietă a făcut repede un ceai de tei.

Totul era atât de cald, de familiar... Mă simțeam bine, de parcă îi cunoșteam de când lumea. Copiii erau deja la a doua banană.

„Elsbieta, dumneavoastră nu mâncați o banană?”, am întrebat văzând-o cum îi privește pe copii înfulecând.

„Nu, lăsați să mănânce copiii. Noi nu cumpărăm banane. Sunt prea scumpe.”

Am petrecut cel puțin o oră cu ei. La un moment dat, am vrut să merg la toaletă.

„Imediat!”, a spus Elsbieta și a dispărut din cameră. Scurt timp după aceea, a revenit poftindu-mă afară. „Scuzați-ne ,vă rog!” Nu pricepeam de ce se scuza. A deschis ușa de la bucătărie și m-a lăsat să intru. Masa era acoperită cu un șervet, cu tot ce era pe ea, iar în colț, lângă fereastră, se afla toaleta. Tristețea și jena acestei tinere nu pot și n-ar trebui descrise.

A închis ușa și m-a lăsat singură în odaia care servea de bucătărie și cameră de baie în același timp. Nu părea să existe duș nicăieri... Unde se spăla oare familia? Un lighean mare stătea rezemat de sobă. Așa arăta locuința unor oameni educați, cu doi țânci.

Într-un fel de cămară dormeau copiii.

„Așteptăm de cinci ani o locuință!”, mi-a spus Andrii.

Mâhnită, mi-am dat seama că se făcuse timpul să plec. M-am despărțit de cu greu de polonezii mei, dar nu voiam ca Franz să-și facă griji dacă nu mă găsește în hotel când se va întoarce de la repetiție. Pe atunci nu existau telefoane mobile.

Elsbieta ne-a invitat de Crăciun la masă, să ne înfruptăm cu toții din gâsca de la piața „Praga”. Era un prilej minunat să ne petrecem sărbătorile cu niște oameni atât de deosebiți. Mai târziu, mergând cu Andrii la un muzeu, am aflat de la el că Elsbieta este depresivă. Nu știu de ce, dar nu m-am mirat.

Ani de zile am păstrat legătură cu ei, până când ne-am mutat în Belgia. Apoi... Ochii care nu se văd se uită. Acum mă întreb dacă acești oameni minunați mai trăiesc, ce s-a ales de cei doi copii adorabili și dacă au primit cumva locuința cea nouă care le fusese promisă. Ce au făcut cu toate cărțile care umpleau pereții din casa ruinată în care i-am lăsat?

Vizita Sanctității sale, Papa Ioan Paul al II-lea, schimbul cultural și roadele eficace ale educației comuniste

Avionul meu a sosit de la Paris cu oarecare întârziere, pentru că, nu știu de ce, controalele fuseseră mult mai minuțioase decât de obicei. Să fie o alarmă de terorism? Nu citisem nimic despre asta. La Varșovia, același lucru. Cozi la controlul pașapoartelor, răscolire de bagaje și fețe încruntate.

Atmosfera o cunoșteam prea bine din aeroporturile românești, deci m-am înarmat cu răbdare, așteptând să-mi vină rândul. Trusele mele de machiaj au fost toate desfăcute și privite cu suspiciune. „Nu aveți arme, cuțite?” M-am abținut să le spun: „Păi, ați controlat tot bagajul!” Am răspuns politicoasă: „Nu!”, mândră că tovarășii mă credeau pe cuvânt. Întotdeauna femeile în uniformă mi s-au părut suspecte. Când te controla o femeie, puteai să fii sigur că nu-i scăpa aproape nimic. Dar femeie eram și eu și, când ascundeam ceva, o făceam așa de bine, că nici măcar ele nu-mi descopereau lucrurile tănuite. Azi, mașinile inteligente instalate peste tot sunt ca razele Röntgen. Văd ce ai și în intestine. În anii de vârf ai comunismului, nu exista decât ochiul vigilent al poliției și securității. Dar în această călătorie chiar nu aveam nimic de ascuns, așa că am așteptat cu răbdare. Știam că în curând mă voi urca într-o mașină de la teatru, care mă va duce direct la hotel. Acolo erau deja sosiți un tânăr dirijor, un bariton și un tenor, toți nemți de origine. Invitați într-un schimb cultural între Polonia și Germania Federală, trebuia a doua zi să cântăm spectacolul *Madame Butterfly*, de Puccini. Era a doua oară când mă aflam aici și eram mândră să reprezint, cu mijloacele mele artistice, o țară care devenise a mea. Fusesem prigonită de securitatea română, iar Germania mă primise cu brațele deschise. Am ajuns la hotel, era deja șapte seara, deci trebuia să mergem să mâncăm ceva la restaurant. M-am dus repede în cameră să mă schimb după călătorie. Coborând din nou în holul hotelului, i-am văzut pe colegii mei nemți că afixează un aer foarte trist. „S-a întâmplat ceva?”, i-am întrebat. „Tot restaurantul este rezervat. Nu avem nici o masă!” „Aiurea!” Eu cunoșteam metodele turismului comunist. Erau aceleași ca la București, la Marea Neagră, la Praga etc. „Lăsați pe mine!” „Nu poți să faci nimic. Nu e nicio masă liberă. Ne-a spus chelnerul care stă în fața ușii că, poate după ora zece, se eliberează ceva.” „O să vedem. Cine are cinci mărci?”

Am luat în mână banii, cheia cu care știam că se deschide ușa oricărui restaurant din blocul de est, și m-am dus direct la chelnerul care ținea arogant o mulțime de străini în fața lui, fără să le dea drumul în restaurant. Elegant îmbrăcată, mi-am făcut loc până la cerberul localului și, etalând zâmbetul cel mai cuceritor, i-am strâns mâna și în germană, pentru că eram sigură că mă înțelege, l-am întrebat: „Masa noastră pentru cinci persoane este liberă, nu?” După obiceiul românesc, i-am lăsat în mână cele cinci mărci, pe care, cu aceeași obișnuință, chelnerul polonez le-a făcut imediat să dispară. „Desigur, stimată doamnă, puteți să intrați cu oaspeții dumneavoastră! Masa este pregătită, colegul meu vă așteaptă.” Asta însemna că, dacă vrem să mâncăm bine, trebuia să-i dăm și colegului care o să ne servească, de asemenea, câțiva marafeți de la capitaliștii germani. Se lucra mână în mână. Chelnerul a deschis un pic ușa, atât cât să putem păși, stupefiați, pe tărâmul mult râvnit. Simțeam în spatele meu privirile pline de invidie ale celor rămași în fața ușii. Iată că educația mea din România mă slujea și aici! Nemții mei erau revoltați la culme. „Ce nerușinare! Ia uită-te! Localul este gol și el ne-a pus să plătim pentru masă! Ar trebui să povestim la teatru ce ni s-a întâmplat!”, se revoltă baritonul. „Ba, deloc. Pentru câți suntem, este o cotă minimă cu care el și colegii lui își îmbunătățesc salariul mizer. Uită, te rog!” „Bine, dar este imoral!” „Cine? Regimul care îi condamnă la o viață mizeră și la corupție? Este regimul comunist moral?” Am petrecut o seară minunată, cu un chelner care ne-a recomandat tot ce-a fost mai bun în bucătărie. Serviciu impecabil. Colegii mei au fost încântați și nu au uitat să-i dea chelnerului un „pourboire” pe cinste. La ieșire, i-am strâns mâna din nou celui de la ușă, împingându-i încă cinci mărci în palmă. Restaurantul era plin până la ultimul loc. Afacerea, cum se vede, funcționa perfect. „Măine seară aceeași masă, da?” „Sărut mâinile, stimată doamnă! Sărut mâinile. Desigur, este deja rezervat! O seară plăcută în continuare! Dacă aveți nevoie de ceva în cameră, sunați. Eu sunt Joși! Întrebați de mine. Se rezolvă!” Chelnerul, care vorbea perfect nemțește, avea un accent slav, amestecat cu unul de mahala vieneză. Sunt sigură că individul ar fi avut o mulțime de lucruri interesante din viața lui să ne povestească. Poate era om al securității, cine știe!? Dar serviabil era oricum. A doua zi a fost spectacolul. De cum am intrat, directorul ne-a ieșit în întâmpinare cu un aer jovial. „Bine ați venit. Ați auzit? Papa al nostru, Papa Paul Johannes, vine la Czestochovska, direct acolo, la Madona Neagră. Măine plecăm cu noaptea în cap! Toți. Orchestra, corul, soliștii. Mergem să cântăm pentru papa al nostru. Polonezul! Papa! Papa!” Avea lacrimi în ochi. Și nu numai el. Și cei ce se aflau în jurul lui. Acum înțelegeam controalele din aeroport.

Vine Papa! Asta nu era de bun augur pentru noi, la spectacol. Și așa cum am prevăzut, sala nu a fost plină și, deși publicul a fost încântat, la sfârșit toți au plecat repede acasă, fără cortinele repetate, cum suntem obișnuiți după o seară așa de grea. Dar dacă vine Papa și lumea trebuie să plece de dimineață la Czestochovska! Directorul adjunct, un tânăr luminat care vorbea câteva limbi, ne-a însoțit în hotel. Restaurantul era deja închis. Ne-am strâns în camera dirijorului neamț și am sunat în restaurant. „Cu Joși, vă rog!” „La comandă, stimată doamnă!” „Joși! Noi am avut astăzi spectacol. Puteți să ne aduceți aici ceva bun de mâncare pe o tavă și două sticle cu vin? Apă și pâine! Știți dumneavoastră!” „Doamnă, de mâncare, berechet! Suncă, slană, cârnați – o minune! De-ai noștri, polonezi, cu usturoi. Și brânză avem și de import, bulgărească, și castraveciori. Știți ce buni sunt? Câte persoane sunteți?” „Doi, dirijorul cu nevasta, noi trei soliștii și cu directorul polonez, am numărat eu rapid. Șase!” „A! Atunci fac două tăvi. Dar fără vin.” „De ce?” „Azi, fără alcool! Ucaz de la guvern. În toată Polonia. Apă vă aduc cât doriți. Cu gheață!” „Așteptați! Vin imediat jos.” Mi-am dat seama că trebuie să intru din nou în conflict cu comuniștii. Vojtyla, papa catolic, era un bărbat vital, care precis nu disprețuia o picătură de vin bun. Colegii mei și directorul aveau o mină dintre cele mai deprimite. Spectacolul fusese lansat la apă. Dar chiar numai apă toată seara? E prea de tot. Cred că de aceea ne-au invitat polonezii tocmai astăzi cu Butterfly, pentru că știau că publicul este deja cu gândul la Papa Ioan Paul și rămâne mai bine acasă! Ar fi putut fi și mai rău. Aveam, cumpărat din Italia, un mantou dintr-o piele foarte fină de căprioară, croit *cloche*, de mare eleganță. Nu ocupa loc mult în bagaj, dar, îmbrăcat, era o poezie a design-ului italian. Larg, din câteva piei, metri întregi de material. „Aici, în hotel, vă luați mantoul cu dumneavoastră?”, se miră soția dirijorului. „Ah! Cine știe, ușile deschise, seara...” Joși mă aștepta spășit în holul hotelului. „Veniți! Veniți să vedeți! Toate dulapurile sunt sigilate de poliție!” „De ce?” „Pentru că le este frică să nu se răscoale polonezii dacă se-mbată. Noi, polonezii, ne-am da și viața pentru Vojtyla.” Joși a alergat înaintea mea, a deschis ușile restaurantului, unde nu era nimeni, și, aproape plângând, mi-a arătat banderolele sigiliului pe dulapurile cu băuturi. „Joși! Eu nu pot să mă duc sus fără ceva de băut!” „Da, doamnă! Îmi pare rău! Sunteți o doamnă atât de simpatică și generoasă, dar eu sunt doar un biet angajat!”, se lamenta Joși. „Nu e voie! Totul sigilat!” „Joși, dar acasă nu aveți ceva care nu este înregistrat și sigilat?” „Acasă? E periculos dacă mă prind!” Nu știu de ce, începusem să întrezăresc o șansă pentru colegii mei. „Dar Joși, eu...” Am desfăcut haina, arătându-i lui Joși câte sticle puteam să ascund sub mantoul meu italian.

Joși a pus degetul la gură să tac și, repetând că nu mă poate ajuta, mi-a făcut semn să-l urmez. M-a dus la lift. Joși nu vrea să mă conducă în cameră. M-am urcat în liftul care, în loc să meargă în sus, a coborât în garaj. În spatele unei furgonete s-a oprit și, în șoaptă, mi-a spus: „Doamnă, am în portbagaj, în mașina mea, o sticlă de Campari. 30 de mărci și v-o dau sub mantou.” „25!” „Ai, ai, ai! Vă aduc și apă la discreție!” Trebuie să recunosc că Joși era un om de treabă. „Și pentru mâncare?” „Încă o dată pe atâta. Dar o să-mi mulțumiți!” Am trecut învingătoare pe lângă toți bărbații triști, care stăteau frustrați în holul hotelului, fără să poată bea măcar o bere. Arătau de toată mila. Ce-ar fi făcut dacă ar fi aflat ce marfă de contrabandă port sub mantoul meu? Campari italian sub un mantou de marcă italiană. Ce fiesta! Ce bucurie. Viva Italia! Chestia cu bunul oprit este bine gândită! Joși s-a întrecut pe sine în pregătirea mâncării. Un cărucior plin cu sticle de apă minerală și felii de lămâie au venit cu clinchet zglobiu la etajul unde ne aflam. E o plăcere să fii disident în Polonia! A doua zi, când am plecat spre Germania în mașina dirijorului, străzile erau absolut goale. Toți locuitorii, fie că treceam prin sate ori printr-un oraș, aveau în fereastră portretul lui Wojtyła, flori și icoane. Nimeni nu le-a poruncit, nimeni nu i-a rugat. Era iubirea fără seamăn a polonezilor pentru Papa al lor. La Czestochovska au fost cam două milioane de polonezi. Chiar și eu, care nu sunt catolică, aveam impresia că plutește ceva miraculos peste Polonia.

Îmi mai rămăseseră câteva sute de zloți pe care îi schimbasesm când am ajuns la aeroport. „Știți ceva? Banii ăștia îi dăm de pomană unui om sărac. Până la graniță vom întâlni noi cui să-i dăm!” Soția dirijorului a fost încântată de idee. Mai avea și ea ceva bani polonezi. Ne ajungeau să fericim un om sărac. Stăteam cu banii în mână și nu vedeam țipenie de om. Bănuiesc că cine nu a plecat la Czestochovska stătea în fața televizorului, unde se transmitea slujba pe care o celebra Papa. Granița se apropia din ce în ce mai mult, iar eu nu găseam cui să dăruiesc banii. La un moment dat, am văzut niște copii care se jucau. Dar cum să pui în mâna unor copii atâția bani! Am băgat dezamăgită banii la loc în poșetă. Mă temeam să nu mi-i găsească la graniță și să am dificultăți.

Deodată, pe un câmp, am văzut o bătrânică adunând niște cartofi. Am coborât din mașină și, pe tocurele înalte ale pantofilor mei luxoși, m-am dus topăind către ea, pe arătură. Femeia se uita mirată, nepricepând ce vreau de la ea! Poloneză nu vorbeam. Am scos banii, i-am luat mâna și i-am spus: „Dobrii deni!” Asta știam să spun fără accent. Ea era complet nedumerită. M-am întors la mașină și i-am făcut cu mâna.

Atunci a priceput femeia că-i dădusem banii fără să-i cer nimic. A căzut în genunchi, crucindu-se și strigând, „Papa! Papa!” Oare el mi-a trimis-o în drum? Asta știe numai el și Dumnezeu. Cert este că Vojtyla a fost un mare om, nu numai pentru polonezi și cei de credință catolică. Pentru toată lumea. Comuniștii, în special rușii, îl detestau.

Au fost puse la cale patru atentate care să-l înlăture, dar nu a reușit nici unul. Papa Ioan Paul a murit când a socotit șeful lui suprem, Dumnezeu, să-l cheme la el. Mulți s-au bucurat că au scăpat de el, dar mult mai mulți au fost aceia care l-au plâns. Polonezii au pierdut pe cel mai de seamă personaj din istoria lor, unul care i-a iubit și care nu a uitat niciodată că este polonez.

O poveste despre un pictor

Într-un oraș din vestul Germaniei, unde coșurile fabricilor se aliniau unele după altele, ca lujerii de stuf în bălțile noastre, s-a născut într-o zi frumoasă de vară un băiat. Părinții i-au dat numele Franz, precum regii Franz Iosef, Franz Ferdinand, sau renumiții Franz Schubert, Franz Liszt și mulți alți de-alde Franz, care au făcut ceva astfel încât numele ăsta să rămână în memoria oamenilor. Deci Franz avea niște tizi atât de iluștri, încât trebuia să iasă ceva din el! Dar ce anume? Așa se întrebau probabil și părinții lui. Pentru că ce părinte nu arde de nerăbdare să afle ce talente zac în comoara pe care tocmai a adus-o pe lume? Cu timpul, mititelul creștea și părinții lui au observat că, într-o lume cenușie, doldora de fabrici și năpădită de fum, așa cum era orașul lor, nimic nu-l fascina pe Franz mai mult decât creioanele colorate. Chiar aflat în brațele mamei, dacă vedea o culoare, Franz se zbătea, dădea din picioare, țipa și nu se oprea din agitație până când nu cuprindea în mână obiectul dorințelor lui. Atunci se lumina și pe chip i se întindea un zâmbet fericit. Ciudat, nu voia ciocolată, dorea doar bomboane și asta numai dacă erau foarte-foarte colorate. Nu, Doamne ferește, să le mănânce, ci doar să le așeze pe te miri unde în cercuri și mozaicuri cât mai ochioase. Apoi râdea și râdea, fericit din cale-afară, cu gurița în care nu se vedea încă nici un dinte. Părea că Franz trăiește numai prin ochi, descoperind culoarea peste tot, în cele mai firave tresăriri cromatice și făcând asocieri dintre cele mai îndrăznețe. Așa fusese Franz de mic, iar părinților nu le era prea clar de ce se comporta așa de bizar.

Nu mult după aceea, a început drama: Franz a descoperit că pereții casei părintești îi ofereau suprafețe nesperate unde să-și poată exercita patima. Un asemenea câmp alb era un paradis. Trebuia să fie acoperit cu cercuri, liniuțe, puncte colorate, tot ce-i dicta fantezia. Franz desena și colora pe toți pereții, escaladând curajos mobilele casei, prelungindu-și în felul acesta piciorușele de-o șchioapă și pictând până sus, până unde izbutea să-i ajungă brațul. Mama băiatului era disperată. Nu apuca să iasă bine din casă zugravul, că Franz se și apuca energic de treabă. Mama îi pitea prin cele mai neînchipuite ascunzișuri culorile, dar el, iluminat de pofta vreunei combinații încă neîncercate de nuanțe, știa îndată ce sertar să tragă și să găsească creioanele de care avea nevoie. Cu timpul, familia se obișnuie cu ciudățeniile băiețelului. De aceea au continuat să-i cumpere creioane și culori de apă, cărți frumos ilustrate și, mai ales, blocuri. Blocuri de desen care să salveze pereții. Dar și cuburi de lemn felurit încondeiate. Franz era așa de încântat, că nu se despărțea de toate aceste comori nici măcar noaptea, când se ducea la culcare. Pe măsură ce creștea, câștiga o îndemânare remarcabilă, iar micile lui bijuterii juvenile luau forme tot mai precise – soare, copaci, case, oameni cu mâini și picioare subțiri ca bețele de chibrit. Căinilor le făcea cozi stufoase și albastre, iar merele roșii erau mari cât pomii de care atârnav. Toate colorate ca urechea lui dreaptă, ca mâinile până la cot și ca pantalonii și cămașa curată pe care mama i-o trăsesese pe corp de dimineață. Mama lui Franz avea mult de furcă cu feciorașul ei, dar la cei trei ani pe care îi avea, odorul învățase până la urmă că desenele se fac pe blocul de desen și nu pe pereți. Altfel, era un copil cuminte și tăcut. Dacă-l căuta cineva, îl găsea fără îndoială printre cutiile cu culori. Franz cel mic picta cât era ziua de lungă, iar seara, când tata venea obosit după o zi de muncă, primul lucru pe care îl făcea era să-și întrebe copilul: - Hei, Michelangelo, îmi arăți ce-ai pictat astăzi? Ai ceva frumos pentru tata? A sosit și timpul când Franz a trebuit să meargă la grădiniță. Doamna Mann, educatoarea, l-a întrebat cu voce groasă: „Și pe tine, drăguțule, cum te cheamă?” La care Franz a răspuns mândru: „Sunt Michelalo!” Nedumerită, educatoarea a privit-o pe mama lui, care i-a explicat că Franz a vrut să zică, de bună seamă, ”Michelangelo”, fiindcă pictează toată ziua, la fel ca genialul florentin. Fără doar și poate, Franz era un copil talentat. Așa încât, toți cei care apucaseră să-i cunoască năravul așteptau de la el un singur lucru: un tablou! Într-o vară, Franz a plecat cu ai lui într-o călătorie prin munți. Era deja băiat mare și părea hotărât să-și dedice viața artei care nu îi dădea pace: pictura. Bietul de el nu prea era fericit să colinde toate zilele în sus și-n jos pe coastele povărnite ale muntelui.

Culorile îi rămăseseră acasă și se plictisea de moarte. „Mergem să ne plimbăm, nu să pictăm!” a decis mama pentru el. Pe Franz îl dureau picioarele și inima de-atât timp pierdut, așa, în dorul lelii. Odată ajunși pe-un pisc de munte, mama a tras aer în piept și a strigat cu putere: „Ola-lariuuu!”, ascultând apoi ecoul munților, care au răspuns „...lariuu”. Îl strânse pe Franz de mână și exclamă: „Ce minune! Privește, Franz, băiatule, ce tablou maiestuos! Dumnezeu pictează, totuși, cele mai frumoase tablouri!” Franz a privit totul în jurul lui cu alți ochi: munții acoperiți de zăpadă, valea de sub ei, aplecată sub peria pădurilor, smalțul florilor, cerul ca o catapeteasmă sinilie, norii vâțuiți... Iar în inima lui s-a aprins dorința să aducă pe cartonul blocului de desen un crâmpei din aceste potriviri miraculoase de forme și culori dumnezeiești. Altădată au plecat la mare și Franz a trebuit să recunoască din nou că și aici tablourile lui Dumnezeu nu erau cu nimic mai prejos decât cele pe care le admirase de pe vârful munților. Stătea melancolic pe țărm, de când răsărea soarele și până când se lăsa seara, și nu contenea să picteze. O pânză venea după alta și toate încercau să capteze frumusețea sălbatecă a peisajului marin, rostogolirea neobosită a valurilor și tăvălugul norilor, până când era prea întuneric ca să mai amestece culorile Franz picta harnic, picta cu har, picta o pânză după alta, dar tablourile lui Dumnezeu rămâneau de neegalat. Marea arăta mereu altfel, se schimba între două clipiri de pleoapă, cerul desfășura o beție de culori, albastrul vira în violet și se posomora în griuri de cenușă sau perlate, dedesubt pielea apei era când netedă, când vrăstată de spuma albă ale valurilor, se înverzea și apoi devenea turcoaz, era simultan ademenitoare și amenințătoare și își legăna bărcile ca pe niște scoici sidefii în preajma țărmurilor. Vai, dar mâinile și ochii lui nu reușeau să surprindă toate aceste schimbări, deși sufletul le învățase rotirea și neliniștea pe de rost Franz devenise între timp un bărbat în toată puterea cuvântului. Era mereu pe drumuri, cu șevaletul în spinare, năzuind să picteze și el măcar un tablou așa frumos precum acelea pe care Domnul le risipea zilnic cu mărînimie. Tablourile îi erau apreciate de galeriști, pentru că pânzele lui erau de mare măiestrie. Multe muzee și curatori ar fi fost mândri să-i expună picturile, dar Franz era mereu nemulțumit de ce-i ieșea de sub penel. Ajunsese să-și ascundă tablourile de privirile străinilor, apoi le repicta cu încăpățănare în speranța că, odată și odată, o să reușească... Franz nu era un om bogat. Un tablou bine vândut i-ar fi ușurat cu mult viața de zi cu zi, dar păstra fiecare monedă pentru alte culori, pentru alte pensule și alte pânze. Cu excepția tânjirii după perfecțiunea lucrării lui Dumnezeu, era cu desăvârșire modest. Pictura îi ținea loc de apă, hrană și aer.

Casa îi era de-acum plină cu tablouri, până în ultimul ungher. Nu mai avea nici loc unde să doarmă! A mai găsit, așa, un șopron mare prin preajmă, dar în curând avea să se umple și el. Refuza să-și expună picturile, ba chiar era stânjenit de ele, pentru că n-aveau acel ceva pe care-l căuta disperat. „Parcă m-a blestemat cineva... Deși am îmbătrânit în meseria asta, nu mi-a reușit nici măcar o singură pânză. Una măcar să fie atât de frumoasă precum natura lăsată de Dumnezeu.” Cu timpul, s-a oprit din pictat. Ochii îi deveniseră slabi și mâna nu-i mai dădea ascultare ca altădată. Franz îmbătrânise. O barbă lungă îi acoperea pieptul și, când ieșea din casă, trebuia să se sprijine în baston. Într-una din zile auzi vorbărie mare în fața casei. O mulțime de oameni se adunaseră în fața porții. Un director de muzeu, un mecena, un ministru, ziariști, reporteri de la televiziune, dar și oameni care se opriseră pentru că voiau să afle de ce se face așa mare tam-tam pentru un biet bătrân. Neras de ani de zile, prost îmbrăcat, Franz a ieșit afară. Nu dădeai doi bani pe el! La urma urmei, nici nu-l interesa de ce veniseră atâția la ușa lui. Să-l lase în pace! Franz era ursuz și nu avea chef să răspundă la niciuna din întrebările pe care i le puneau necunoscuții ăștia obraznici. Printre ei, domni bine îmbrăcați, care își dădeau aere, îl curtau, îi adresau vorbe măgulitoare, făceau reverențe teatrale și voiau să fie surprinși de blitzurile fotografiilor împreună cu maestrul. Era un zumzet de voci care îl rugau nu știu ce, care voiau ceva de la el, mă rog, fleacuri, vanități lumești... N-avea însă nici chef de vorbă, nici timp de pierdut, așa că a intrat în casă fără nici o explicație și și a închis ușa în urma lui. Între timp, nu știu cum, se răspândise vestea că bătrânul e un mare pictor. Vorbe prin colțuri, interese de colecționari, zvonuri binevoitoare printre vecini. Dar, mai ales, un anume articol de ziar semnat de un condei cu faimă. De fapt, nu-l cunoștea nimeni. Așa cum se-ntâmplă uneori, când nimeni nu se mai așteaptă, când poate e prea târziu, Franz devenise un brand. Fără campanie de marketing, toată lumea artistică se interesa de el. Oameni cu bani, mecena cu vistieria doldora au scos imediat carnetele de cecuri, sperând că pot să achiziționeze unele tablouri, cât încă prețurile nu ajunseseră exorbitante. Nu a trecut nici o săptămână că au sosit camioane care au început să încarce tablouri. Mai întâi le-au împachetat cu grijă, au scris numere, titluri. “Mi-este absolut egal!” a bombănit Franz, care sa simțit brusc mai în largul lui când au terminat de încărcat totul. „Tablourile sunt oricum fără valoare! Dumnezeu! El face cele mai frumoase tablouri... Da! De-aia e Dumnezeu. Dumnezeu e neîntrecut! Nimeni nu pictează mai bine ca el!” A mai trecut un timp de-atunci și în jurul lui Franz s-a lăsat din nou liniștea. Ieșea din ce în ce mai rar din casă.

Într-o zi, însă, a oprit în fața casei o limuzină neagră. Un șofer în livrea l-a invitat politicos pe Franz să... Ei bine! Să-și viziteze propriul muzeu, special construit să-i adune picturile. „Atâta osteneală pentru nimica toată!” l-a auzit șoferul spunând. O clădire imensă, cu multe săli albe, adăpostea toate pânzele pentru care Franz trudise zi de zi. Toate erau înrămate cu grijă, iluminate fiecare în parte, numerotate și datate. Își revedea picturile demult uitate. Munți, valuri, păduri, case, pământul și cerul, tot ce-i trecuse prin fața ochilor! Nici nu-i venea să creadă. Persoane elegante rămăneau uimite în fața tablourilor, vorbind în șoptă. Se părea că știau mult mai mult decât el despre tehnica pe care o utilizase, spuneau de ce a pictat așa și nu altfel, estimau valoarea tablourilor pe piața de artă. Din loc în loc stăteau paznici severi care vegheau ca operele să nu fie atinse, să nu fie deteriorate sau, cine știe, chiar furate. „Sunteți mulțumit, maestre?” l-a întrebat o doamnă cu părul vopsit verde. Părea să aibă un rol important aici în muzeu. „Catalogul este gata, a ieșit acum de sub tipar! Trebuie neapărat să-l vedeți! Superb!” Bătrânul Franz, fără să-i răspundă, a trecut încă o dată toate tablourile în revistă și, dând din cap, a șoptit: „Dumnezeu face totuși cele mai frumoase tablouri!” Deși un jurnalist insista să-i ia un interviu, Franz nu l-a băgat în seamă și a părăsit abătut templul muncii lui de o viață. Timpul a continuat să se scurgă blând, fără peripeții, fără bucurii sau tristeți. Nici de la muzeu nu a mai primit nicio veste. Se părea că lumea îl uitase din nou. Singurii lui prieteni rămăseseră natura, pe care o descoperea zilnic de la fereastra casei și propriile lui gânduri, cu care se întreținea uneori. Îi vedea pe copiii care se jucau în fața ferestrei, făcându-l să reflecteze asupra propriei copilării în care nu cunoscuse decât joaca cu culorile. În jeans și tricouri, oamenii alergau fără să mai privească copacii înfloriți și cerul albastru. „Toți sunt grăbiți. Omenirii nu-i mai trebuie tablouri, dacă nici pe cele ale lui Dumnezeu nu le mai privesc!” Într-o dimineață, Franz s-a trezit și a văzut că în fața casei lui se strânsese din nou o mulțime de lume, parcă și mai agitată decât deunăzi. Reporterii de televiziune suiți în copaci, jurnaliști cu microfoane bătând la ușă! A venit și poliția, care încerca să facă ordine în harababură. Deodată se deschise ușa și apărură maestrul: „Ce s-a întâmplat? Îmi aduc tablourile înapoi?” „Nu! Nici vorbă!” se auziră niște voci din mulțime. „Un cerșetor a furat un tablou din muzeul dumneavoastră. L-au prins!” „Cineva a furat un tablou de-al meu?” se miră Franz. „Sunteți siguri?” „Evident. L-au arestat deja! Nu citiți ziarele? Astăzi are loc procesul! O să-l condamne precis, pentru că l-au prins asupra faptului!” „Ei, dar-ar naiba în el de tablou! Trebuie neapărat să mă duc la tribunal!” a strigat bătrânul.

Cu mașina poliției și cu girofar, în mare viteză, Franz a ajuns la judecătorie. Toți cei de față îl măsurau nedumeriți pe bătrân, care arăta la fel de rufos ca și cerșetorul de pe banca acuzării. „Faceți loc pentru maestru. Aici, un scaun, vă rog!” Fotografii se țineau după el, având grijă să nu le scape niciun detaliu. „Liniște, altfel evacuăm sala!” a strigat judecătorul și a bătut cu un ciocănel de lemn în masă. S-a făcut liniște. „Acuzat, vreți să spuneți ceva în apărarea dumneavoastră?” „Domnule judecător, nu sunt vinovat. N-am furat niciodată. De obicei cerșesc la colțul străzii, câteodată mai muncesc pe ici pe colo, dar de furat...? Nu, nu fac așa ceva!” „Înseamnă că tabloul ți-a căzut singur în brațe!” îl întrerupsese procurorul. Franz era numai ochi și urechi. “Domnule judecător, vreau să vă povestesc exact cum a fost. Și Dumnezeu mi-e martor că nu vă mint! În ziua aia era o caniculă teribilă. Mă simțeam toropit de căldură. Am văzut cum o mulțime de oameni intrau și ieșeau din muzeu. Am devenit curios să văd pentru ce se îmbulzesc acolo și, de parcă m-ar fi împins dracul, am intrat și eu înăuntru. În muzeu era așa plăcut, răcoare... Mă simțeam bine. De fapt, voiam să stau oleacă la umbră, ca să scap de vipia de-afară. Trecuse multă vreme de când nu mă mai interesa pictura. Cine trăiește pe stradă și doarme ca mine sub poduri și-n gări, nu mai are ochi pentru așa ceva. Deodată s-a întâmplat însă minunea. Când mi-au căzut ochii pe tablourile agățate pe pereți, am fost ca vrăjit și m-am gândit că niciodată în viața mea nu văzusem ceva mai frumos. Am rămas pironit acolo tot restul zilei, uitându-mă la tablouri. Multe, unul mai minunat decât altul! Mă dureau picioarele și ochii, dar nu puteam să mă dezlipesc de-acolo. Ce să mai... Eram vrăjit. Mă propteam în fața unui tablou, după care mi-era greu să plec mai departe. Se făcuse târziu și mă cuprinsese oboseala. Am văzut o ușă și am deschis-o. Am dat peste o cămăruță unde erau depozitate câteva rame de tablou, o scară, două măști și niște folii de plastic rămase de la ultima zugrăveală. M-am lăsat jos pe podea să mă odihnesc doar o clipă și am adormit. Nimeni nu mă văzuse și, când m-am trezit, nu mai era țipenie de om în muzeu. Rămăsesem numai eu și tablourile. „Aha! Și ce ți-ai zis? E momentul potrivit să furi unul!” îl atacă procurorul. „Da’ de unde! Nici vorbă. M-am bucurat să mai privesc o dată toate pânzele. În special tablourile cu marea. Ce minunăție! Ce frumusețe! Deodată am simțit nevoia să ating măcar un tablou, să simt pe unde a condus artistul pensula și culorile. Am pipăit liniile, dărele de ulei. Nu mă mai puteam despărți de tablou.” Cerșetorul plângea și povestea: „Domnule judecător, dacă Dumnezeu însuși ar fi pictat tabloul, nici lui nu i-ar fi reușit mai bine... Nici lui!” „Ăsta este tabloul?” arătă judecătorul. „Da! Da! ăsta a fost!

Eram așa de cufundat în el că auzeam vântul și murmurul valurilor, pescărușii, simțeam parcă sarea mării pe buze! Numai alarma n-am auzit-o. Mă simțeam bogat și fericit... Fără frică, împăcat...” Judecătorul se uita și el mișcat la pictură, așa încât nici n-a băgat de seamă că Franz s-a ridicat de pe scaun și s-a dus la cel ce fusese acuzat de furtul tabloului. „Omule, e adevărat ce ai spus despre tabloul meu și despre Dumnezeu?” Cerșetorul i-a sărutat mâna: „Dumnezeu mi-e martor!” „Al tău să fie! Ți-l dăruiesc! Domnule judecător, lăsați-l liber pe acuzat! Tabloul îi aparține!” Franz, prin mijlocul sălii, unde lumea ședea uluită de întorsătura procesului, și-a croit drum spre ușă. A ieșit târșâindu-și picioarele, a trecut prin coridoarele lungi și s-a dus în parcul din fața clădirii. S-a așezat pe o bancă și a ridicat ochii spre cer, acolo unde știa că veghează marele Pictor. „Se pare, totuși, că n-am trăit degeaba!” A închis ochii, așa încât toți ce treceau prin fața băncii au crezut că bătrânul doarme. Un copilaș care se juca în parc a venit să-i arate o minge colorată. Franz însă nu o mai vedea. Alunecase lin într-altă lume, ca de acolo, de sus, alături de Dumnezeu, mentorul lui, să picteze frumusețile pământului dintr-o perspectivă nouă.

*n. e. – supra-corectura la acest autor a fost realizată de Daniel Nicolescu

Maria Frandoș (Suffolk, Anglia, UK)

Maria Frandoș este născută în data de 15 august 1952, în Baia Mare, unde a făcut și Liceul economic, promoția 1972. A debutat în anul 1994, în revista *România literară*, cu recomandarea regretatei Constanța Buzea. Susține o intensă activitate literară pe site-ul *Cititor de proză*. Publică în revistele *Itaca* și *Porțile Nordului*. Locuiește în Suffolk, UK

Făcătorul de pâine

Bărbatul se spală cu migală pe mâini, apoi desfăcu punga de făină și îi turnă conținutul în castron; o pulbere albă se ridică o clipă în aer și coboară cuminte, poposind pe marginile castronului. Măsură atent trei cești de făină de mălai, patru cești de tărațe de grâu, trei cești de apă și adăugă drojdie cât o nucă, sare.

Își suflecă mânecile de la cămașă și, amestecând albul făinii cu auriul mălaiului și cu brun-roșcatul tărațelor, se reîntoarce o clipă cu gândul la vremea când amesteca pe paletă culorile, suspendat pe schele între altar și cupolă. Acum era mândru de rețeta lui de pâine și, turnând câte puțină apă, începu să frământa aluatul. Frământa, rotindu-și pumnul închis, într-un gest pe care un șir lung de femei din neamul lui îl făcuseră până la el. Se întrebă dacă mai fuseseră alți bărbați în neamul lui care să frământa și să coacă pâine. Poate lipii. Prin asociere, își aminti de exodul evreilor, de aluatul ce nu apucase să dospească și copt apoi la soare, devenise „azimă“. Însuși cuvântul „azimă” venea de dincolo de negura veacurilor, din acele timpuri când toate săptămânile trebuie să fi fost luminate, nu doar una singură.

Pe fereastră intră o rază de lumină oblică, ce-și găsi odihna pe dușumea; prin fascicolul ei dansau fire de praf, scame, colbul făinii. Privind-o, bărbatul rămase cu mâna, plină de aluatul devenit elastic, suspendată în aer. O tăcere deplină, aproape gravă, domnea în încăperea, așa cum erau uneori tăcerile ei, gândi el.

Își amintea formele trupului ei, dar niciun miros cu care ar fi putut-o asocia, poate doar al frunzelor din pădure răscolite în căutarea hribilor. Era o alcătuire inconsistentă de sunete (oboi, violoncel), cuvinte, file și coperte de cărți vechi, un chip, o voce...

Zâmbi privind-și mâna încărcată de aluatul dens și reîncepu frământatul. Termină de frământat și acoperi castronul cu un ștergar curat. Își spală apoi mâinile, uscându-le tacticos și, luându-și cartea, începu să citească.

Se scufundă între filele cărții, așa cum își scufundase mâna în pulberea făinii, uitând de aluat, de femeie, de sine.

Zgomotul unei uși trântite pe palier îl smulse dintre pagini, amintindu-i de aluatul pentru pâine. Ridică un colț al ștergarului: o minunăție! Îi dădu o formă rotundă, așezându-l într-o tavă specială; îi era foame, dar așteptă răbdător coacerea pâinii.

Reluă cititul despre anticii lui, pe care îi considera aproape niște sfinți, adâncindu-se printre zidurile vechi, amestecându-se cu bărbații aceia aspri în veșmintele lor albe, cu picioarele încălțate în sandale. Îndărătul frunților lor boltite era toată înțelepciunea lumii care fusese și care va fi fost să fie. În încăperea strâmtă îi adăsta numai trupul, devenit cu trecerea anilor greoi, dar nu-i păsa.

După o vreme, simți în nări aroma pâinii care se cocea și în auz îi năvăliră zgomotele familiare ale copilăriei: foiala în preajma cuptorului de pâine, nerăbdarea, dojana mamei, dar mai presus de toate mirosul de pâine coaptă. Se uită la ceas, era timpul!

Scoase pâinea, încercând cu degetul crusta aurie și, rupând un colț, începu să mănânce așa, fierbinte. Închise ochii și, pe neașteptate, din adâncul viscerelor, i se trezi dorința: intensă, imediată, mai mistuitoare decât foamea!

Ca o străfulgerare înțelese că nu era vorba doar de contopirea cărnii din care erau făcuți, ci cu mult mai mult: de suflarea, de scânteia care lumina și făcea viu trupul acesta, care isca tot acest iureș de gânduri și simțăminte, de flacăra care copsese pâinea, făcând-o hrană vie! Asta și-ar fi dorit, s-o simtă în toate fibrele ființei lui, așa cum bucata de pâine îi desfăta cu dulceața ei cerul gurii, gâtleejul...

Deschise fereastra și se spală îndelung pe față cu apă rece, încercând să-și domolească tremurul trupului. Prin cadrul ferestrei, odată cu răcoarea serii, pătrundeau și zgomotele înfundate ale orașului.

Apoi își tăie o bucată de slănină, zdrobi o ceapă cu pumnul și începu să mănânce cu poftă din pâinea nouă.

Pantofarul de la mansardă

De data asta îl trezește durerea din genunchi, își pipăie umflătura și încearcă să-și îndrepte piciorul. Durerea devine violentă. Se uită la ceas: 3.30. Se ridică în capul oaselor, aprinde lampa și încearcă să-și amintească ce-a visat; nu izbutește.

Bagă două lemne pe foc și pune ibricul pe sobă, atent să nu facă zgomot. Băiatul și nevasta lui dorm în odaia de alături. El doarme în bucătărie.

Își lipește fruntea de geamul înghețat. Aproape că simte mișcarea greoaie a pământului. Deschide fereastra și inspiră aerul rece, mirosind a zăpadă, liniștea plină de pace dinainte de facerea zilei.

Stelele licăresc reci și îndepărtate, aceleași și în același loc, de mii de ani.

Pune trei linguri de cafea în ibric, așteaptă să se ridice caimacul și trage ibricul pe marginea sobei. Toarnă puțină apă rece, să se așeze zațul la fund. Se gândește dacă să-și aprindă o țigară. Renunță, e prea devreme. Își umple o cană de cafea tare, amară și bea așa fierbinte, cu sorbituri mici. Lemnele ard în sobă, pocnind în răstimpuri. Cafeaua îi limpezește gândurile; câte le mai are. Durerea din genunchi l-a mai lăsat.

Se îmbracă, se spală pe față cu apă rece ca gheața; își ia ibricul și țigările și se duce în pod.

În soba de tuci și-a pregătit de cu seară ziare vechi, așchii, lemne uscate. Le aprinde și lasă ușița deschisă, să tragă mai bine soba. Stinge becul. Îi place încăperea luminată de flăcările focului. Cafeaua susură în ibric. Își aprinde o țigară și trage primul fum cu nesaț, așa cum bei apă după ce căldura ți-a uscat gâtul. Urmărește rotocoalele de fum și se întreabă dacă se simte bătrân. Cât de bătrân se simte. Își spune că *bătrân, tânăr*, sunt numai cuvinte, fără nici un înțeles pentru inima lui. E adevărat că i-au slăbit încheieturile, puterile, vederea și parcă uneori amestecă întâmplările, dar pe dinăuntru e tot el, cel dintotdeauna. Lui i se pare că bătrânii nu sunt frumoși, nici pe dinăuntru, nici pe dinafară. Rar când înțelepciunea și cumpătarea, pun pe fețele câtorva o lumină pergamentoasă.

În dreapta încăperii, pe niște rafturi, stau înșirate cuminți câteva perechi de încălțări. Pe rafturile de sus, cele gata reparate. Pe rafturile de jos, cele care-și așteaptă rândul la calapodul meșterului. În colț, o pereche de cizme de cauciuc, negre, minerești. Se uită din când în când la ele.

Fereastra, așezată pieziș pe tavanul înclinat al mansardei, decupează un pătrat de cer, o fâșie de pădure și muntele. Despre el însuși se spune că ar fi tare ca o stâncă.

Ha! Bine ar fi să fie. Uneori i se pare că vede mici luminițe pâlpâind printre copaci. Sunt sufletele celor îngropați în pădure, ale deținuților morți ori omorâți prin galeriile minei. Jandarmii tineri, în serviciul militar, erau trimiși noaptea, cu căruțele, să-i îngroape în pădure. Să nu li se știe mormântul. Îngropați ca niște câini. Țărani, preoți, profesori, doctori, miniștri. Bandiți!

Începe să tremure, atelierul devine neîncăpător pentru toate umbrele care nu-și găsesc odihna. Pe pereți, flăcările focului recompun fețe și trupuri descărnate. Numai ochii le rămăseseră vii și curajul. Un coltuc de pâine, o bucată de mămăligă, câteva felii de slănină strecurate în buzunare nu fuseseră îndeajuns să-i potolească vinovăția.

Unuia dintre ei îi dăduse un măr; omul i l-a restituit, spunându-i cu blândețe: dați-l cuiva care are dinți! Eu nu am.

Tremură cumplit. I se bătaie capul. Caută în carâmbul înalt al cizmei și scoate o sticlă de jumătate de litru de pălincă de prune, curată. Bea câteva înghițituri direct din gâtul sticlei. Simte arsura din cerul gurii, îi urmărește traiectoria în grumaz, în stomac. Își toarnă în pahar și bea cu înghițituri mici. Alcoolul îi slăbește încordarea, desface tentaculele cuibărite în măruntaiele lui. Își umple paharul și-l ține ridicat, uitându-se la mărgelele formate la buza lui. Se gândește la drumul pe care l-au făcut prunele brumării coapte la soare, fermentația, distilarea și la urmă lichidul acesta pur. Ce putere are! Cine i-o dă? Căldura degajată de alcool îi dă o stare de toropeală plăcută, care i se răspândește în tot corpul. Așteaptă ca tăria să i se urce la cap, să-i amorțească și creierul, nu doar stomacul. Nu încă! După ce termină sticla. Și nici atunci.

Chinul lui e că nu înțelege cum permite Dumnezeu atâta suferință! De parcă iadul s-ar fi mutat aici pe pământ. De ce cred oamenii că Dumnezeu e în cer? Simplu, ca să nu poată ajunge la el.

Toată viața s-a simțit ca într-un rând de haine strâmte, care nu te lasă să te miști în voie, un fel de cușcă la purtător. Regulile țepene ale părinților, corpul lui mic și neîncăpător pentru gândurile și simțămintele lui, școala, lumea, mina, nevasta. O colivie mică într-o colivie mai mare. Povestea sărmanului canar.

Cui și la ce folosește toată vânzoleala și viermuiala asta de pe pământ? Păi, gândește el, la asta! Să vezi frumusețea și să-ți pară rău după ea.

Bea încet, uitându-se cum se luminează afară. Se revarsă zorile în lume. *Ană, zorile se varsă...* Pe mama lui o chemase Ana și uneori, după câteva pahare de vin, tatăl lui își sprijinea capul în mâini și-i cânta: *Ană, mândra mea frumoasă...*

Copil fiind, credea că însuși Dumnezeu, dintr-un ceaun imens varsă zorile pe pământ. Își aduce aminte întâmplarea cu vinul și pâinea. Să fi avut vreo cinci ani. Tatăl lui îl trimisese, cu o damigeană din cel mai bun vin, la biserică, să fie de împărțășanie. Băiatul intră în sacristie și privirea lui nu se poate desprinde de ligheanul plin cu bucățele de pâine. De luni de zile mănâncă numai mămăligă. Nici nu-și mai amintește gustul pâinii. Preotul vine, îi ia damigeana grea din mână și îl întreabă:

- Tu a cui ești, mă?

- A Indreiu Todoru Lușchii.

Preotul îl împinge ușurel din sacristie. Băiatul se uită peste umăr la bucățelele de pâine.

- Spune-i la tată-tău că mulțam fain!

Multă vreme după întâmplarea asta, visele copilului sunt bânuite de munți de pâine din care lui nu i se cuvine nici o fărâmitură. Refuză să mai meargă la biserică. Nu spune de ce. În ciuda pedepselor, nu mai pune piciorul în biserică. Niciodată.

Începe să tușească. Își mai toarnă niște cafea, să-și domolească tusea. Se întreabă cam cât mai are de trăit. Începuse să scuipe sânge dimineața. Toți suntem datori cu o moarte, din asta nu scapă nimeni. Lui nu de moarte îi e frică, adică nu de moartea lui. Gândul c-ar putea să zacă într-un spital, să depindă de alții, să ajungă să facă pe el, îl îngrozește. Poate trec peste iarnă. E greu de săpat o groapă în pământul înghețat bocnă. Dacă are să-i pară rău după ceva, apoi sunt copiii lui, răsăritul, muntele... Lacrimile îi curg în voie pe obrajii țepoși. I se preling în barbă.

În încăpere se mărește lumina. Începe de acum zgomotul motoarelor înghețate, uruiul roților mari de rabă. Dindărătul peretelui se aud voci. Sunt femeia și băiatul lui.

Ia ibricul și se duce în bucătărie. Mai pune două lemne pe foc.

- Te-ai trezit, contesă? Mai puteai dormi, că-s numa' opt ceasuri. Știe că iarna nu sunt multe de făcut și dacă s-ar trezi devreme l-ar văduvi de ceasurele petrecute singur. Dar nu se poate răbda să n-o înțepe.

Îi place să pregătească micul dejun, mai ales pentru băiat. Taie cărnați, costițe și le pune la prăjit. Cu mămăligă sunt o bunătate. Se așază tustrei în jurul mesei și el dă drumul la televizor. Începe să se simtă mai bine.

Are mintea și simțurile amorțite. Se uită cu drag la fiul lui, darul bătrâneților sale. Înaltă și greoaie, nevasta lui strânge masa, spală vasele, așază totul la locul lui. El se mută pe divan, își reazemă două perne de perete, să-și odihnească spatele, și se uită la televizor. Îl înfurie că nu mai vede să citească, după aia se gândește: ei, mare brânză! Da' când citeam, mi-a folosit la ceva?

Băiatul ia coșul de răchită și se duce în lemnărie să mai aducă lemne.

- Îmbracă-te bine, că-i ger afară!

El e prea moleșit acum. Deschide ziarul să vadă cine a mai murit, cine mai trăiește, că în afară de reclame și rubrica de decese nu-i mare lucru de ziarele astea. Da' ce, pe vremea lui Ceașcă era? Citește și moțâie. E sâmbătă astăzi, ar trebui să facă focul la cazanul din baie. Are să-l facă mai târziu.

Nevastă-sa îi spune că are să facă sarmale și cozonac cu mere, el dă din cap și continuă să moțâie. S-a făcut prea cald în bucătărie. Simte brusc că nu are aer.

Aude ca prin vis motorul autobuzului. Se duce și deschide fereastra. Soarele azvârle săgeți luminoase pe zăpadă. Își aprinde o țigară, își spune că într-o zi are să renunțe definitiv la alcool și la țigări. Când? Ei, într-o zi... Printre cei care coboară zgribuliți din autobuz, nici unul dintre ai lui. Poate vine careva cu cel de două, sau poate vin cu mașina. Nici el nu înțelege de ce îi așteaptă astăzi mai mult decât în alte zile. Nu-și vede prea des copiii din prima căsnicie, deși locuiesc la 20 km. Dar sunt însurați și măritați, au copii, serviciu, casă de ținut, prieteni, ce mai, alte lucruri mai bune de făcut decât să vină în văgăuna asta de sat, să-l vadă pe el.

Aruncă mukul țigării pe geam și se întoarce în atelierul lui din pod.

Se apucă să repare o pereche de ghetuțe de copil. Sunt desfăcute la vârf. Pune câte o coală de hârtie pe tălpi și le decupează. Dintr-o bucată de păslă taie cele două forme de picior de copil și le îndeasă bine în ghete. Ceva tot au să-i țină de cald.

Se ridică și pune ibricul de ceai. Are prinse de bârnela podului mănunchiuri de plante: mentă, tei, romaniță, păducel. Îi place mirosul ierburilor.

Până fierbe apa se apucă să repare o pereche de cizmulite negre. Cizme de lac pe gerul ăsta crâncen! N-au nici un pic de minte fetele astea. Nu le spune nimeni că se umplu de frig și de reumatism? Stând acolo, în pod, a învățat să deosebească zgomotul motoarelor. O motocicletă face să vuiască strada, are motorul ambalat la maximum.

Își trage scaunul în dreptul ferestrei ca să-și bea ceaiul. Duce o viață din ce în ce mai retrasă, închis în atelierul și în singurătatea lui. Ceilalți cum or fi trăind? Cum își duc zilele și spaimile? Habar nu are.

Ceea ce era odinioară axa vieții lui, copiii, neamurile, prietenii, nunți, botezuri, mese întinse de sărbători, s-au tot rărit, până s-a făcut un loc gol în jurul lui, lăsându-l singur. S-au dus, rând pe rând, frați, surori, prieteni, tovarăși de muncă. Dar și cu cei rămași se vede rar, de parcă bătrânețea ar fi o limbă străină, pe care n-o vorbește nici unul dintre ei. Și aproape că nu mai apucă să învețe limba asta, așa s-au scurtat zilele și ceasurile.

Și când tocmai încep să se descurce binișor cu ea, se duc acolo unde nu le e de niciun folos.

N-are cu cine să-și împărtășească gândurile care-l frământă. Preoții nu fac decât să-ți dea citate din Biblie. Le putea citi și singur. Dar în nicio carte nu era scris, pentru că nu avea cum să fie, unde ne ducem și de unde venim. Da, totul era deșertăciune. Deșertăciunea deșertăciunilor. Se uită la mâinile lui bătătorite de muncă, zbârcite de ani. Se încrezuse în mâinile astea ale lui, care știau să facă atâtea lucruri. I se păreau deja pământii. În curând au să fie neajutorate și nefolositoare. Din țărână suntem făcuți, în țărână ne întoarcem. Se gândi că, după ce îmbătrânești, moartea nu mai e, ca în tinerețe, doar a altora, se face una cu tine, cu răsuflarea și umbra ta.

Clopotul mare de la biserică bătu de douăsprezece ori. Cum a trecut dimineața? Dar viața lui cum a trecut?

Aroma cozonacului care se strecoară pe sub ușa podului îi alungă gândurile negre și îl fac să-i ierte neveste-si toate micile păcate. Lasă încălțările și se duce în casă.

Sarmalele aburesc pe masă fierbinți. Mirosul îi răscolește stomacul. Băiatul și mama lui sporovăiesc despre tot felul de nimicuri. Îi face bine să-i asculte. Cozonacul cu mere e atât de bun, se miră de câtă dulceață au bucatele acestea simple. După ce termină de mâncat, pune de cafea și deschide televizorul. Începe o emisiune de folclor.

Pufnește mânios. Auzi cum au botezat muzica populară, folclor! Ascultă totuși și răbdarea îi e răsplătită. Băiatul și mama lui au tăcut, ascultă toți trei cuvintele cântecului: *Foaie verde ca mărul / Patru boi leagănă carul...*

Urechea lui atentă distinge uruitul autobuzului. Deschide fereastra și îi scrutează pe cei care coboară. Aproape toate femeii. Lucrează care pe unde poate pe la oraș.

De când s-au închis minele, aici nu mai este de lucru. Dacă nu vin ai lui după-amiază ori mâine, luni se duce el să-i vadă pe toți trei.

Se întoarce în atelier să termine de reparat încălțările. Prin fereastra mansardei lumina intră cu un mănunchi de raze oblice și sfințește locul acesta umil.

Își așază scaunul în dreptul lucarnei și privește peretele de stâncă. Câțiva nori coboară peste creste, prin văi, de parcă și-ar căuta odihna. Muntele își schimbă culorile după cum cade lumina. Aerul e limpede, pur. Piatra nu permite alterări. Stă acolo cu umerii aduși, rememorându-și tinerețea, mereu din punctul din care i se pare că a cotit în direcția greșită. Lumina începe să scadă. E așa de ostentiv... Numai de-ar putea să rabde totul până la capăt. Înserarea coboară blând, învăluind cu lumina ei vrăjită muntele, casele, oamenii și inimile lor.

Epilog

Trei secvențe mi-au rămas întipărite în memorie:

Fratele meu avusese un accident grav în mină. Căzuse într-un rostogol de la 22 de metri. L-au chemat pe tata, care s-a urcat cu el în salvare. Tot drumul i-a ținut capul (avea fractură craniană) în mâini, să nu se zbată. Era în comă. Când am ajuns eu la spital, tata stătea pe trepte fumând, cu hainele năclăite de sânge. A fost prima oară în viață când l-am văzut neajutorat.

Îmbătrânise. Noi, prinși cu măruntele griji ale vieților noastre, ne duceam rar să-l vedem. Mă trezeam cu el l-a ușă, spunându-mi: am auzit că ți-e dor de mine și am venit să mă vezi. Îmbrăcat cu o jachetă bleumarin, pantaloni gri, cămașa de culoarea cerului și cu nelipsita lui pălărie. Era proaspăt ras, mirosind a apă de colonie. Doamne, cât de drag îmi era! Stăteam de vorbă în bucătărie cu ceasurile. Mânca puțin, fuma și bea cafele. Adevărul este că n-am știut niciodată ce gândea.

După ce fusese diagnosticat cu cancer pulmonar, a doua zi s-a lăsat de fumat. El, care fumase toată viața! Era internat în spital și mă dusesem să stau cu el. M-a condus până la ușa holului; m-am întors să mă uit după el. Șchiopăta deja. Avea brațul stâng îndoit de la cot. Se oprea pe rând în dreptul fiecărui salon să citească numărul. Am plecat. Nu vedeam nimic în fața ochilor.

Consolarea mea e că s-a mutat câteva etaje mai sus, să le repare sandalele sfinților.

Un kebab, atât și nimic mai mult!

Ziua de miercuri e duminica mea și, cât stă în puterile mele, nu las nicio umbră să-i întunece lumina. Mă trezesc dis-de-dimineață și deschid larg ferestrele. Coroanele înalte ale arborilor foșnesc, păsările se cheamă una pe alta cu nume doar de ele știute și cerul e albastru ca-n vechile noastre icoane.

Cobor, intru la barul de pe colț și îmi încep libertatea cu o cafea și o brișă. O iau pe corso Vittorio Emanuele II și traversez podul de piatră de pe vremea romanilor. Dedesubt, râul umflat de ploi e de un galben murdar, aduce cu un animal preistoric cu solzii sclipind pe alocuri în bătaia soarelui. Din piața Madama Cristina mă îndrept spre Grădinile Regale și mă așez pe o bancă la soare, adâncindu-mă între filele cărții. Nu pentru multă vreme, însă. Parcul se umple de adolescenți veseli, vorbesc toți în același timp, râd, sunt așa de frumoși! E abia 10 dimineața și deja e cald.

Urc agale cărarea înspre Monte dei Cappuccini, iarba proaspăt cosită miroase aidoma celei de acasă. În biserica veche de pe colină e liniște și răcoare. Între șirul de bănci și altar, într-o raclă de sticlă, odihnește Sf. Ignaziu de Santhia. Puțintel la trup, în sutană maronie, are mâinile încrucișate pe piept și sandale în picioare. Pare că doarme, împăcat cu lumea și cu cele veșnice. În spatele altarului, dintr-o icoană aurită, se uită la mine Maica Domnului, cu năframă pe cap și cu Pruncul în brațe. În biserică intră un grup de turiști francezi, în aer se rostogolesc „r”-uri și „ah”-uri, așa că ies.

Biblioteca abației e lipită de biserică, are o ușă grea de lemn cu un grilaj de metal în față. Sun, ușa masivă se întredeschide și un personaj înalt fără sutană, îmi spune:

- Bună ziua! Pachetele se dau de la ora 5.
- Poftim? Scuzați-mă, ce pachete?
- Pachetele cu mâncare, îmi explică, cu un soi de blândețe, se distribuie de la ora 5. Îmi revin din stupoare și îi explic că obținusem, telefonic, permisiunea să consult o carte din bibliotecă între orele 11-14.
- Oh! Vă rog să mă scuzați! se bâlbâie fratele. Îmi cer scuze! Știți, aici vin tot felul de oameni!
- Înțeleg, nu vă faceți probleme! În timp ce mă conduce pe coridoarele tăcute, continuă să se scuze: să nu credeți că vin pentru pachet numai extra-comunitari sau comunitari, vin și italieni. Zilele trecute mi s-a strâns inima când am văzut un fost profesor de-ai mei la rând. Am aflat că i-a murit soția și nu mai face față cheltuielilor din pensia lui.
- Bietii oameni!

- Pentru mulți dintre cei care vin, pachetul acesta e singura masă zilnică pe care și-o pot permite.

În curtea interioară, în mijlocul grădinii, o fântână susură; pe pervazurile ferestrelor, înfloresc, nepăsătoare și roșii, mușcatele.

Rămân singură în încăpere. E o liniște desăvârșită, aproape că o poți pipăi. Pe rafturile masive, cărțile stau înșirate cuminiți, închise între copertile lor. Toate cărțile vechi, din toate bibliotecile lumii, au același suav parfum. Îl inspir adânc, nu mă satur de el. Răsfoiesc monografii, cărți rare, manuscrise, miniaturi. Într-una dintre ele, gravorul, (aflu că numele lui e Bartolome Esteban Murillo), ni-l înfățișează pe Sf. Francisc de Assisi ajutându-l pe Iisus să coboare de pe cruce. Sfântul pare că îmbrățișează trupul Domnului ce își odihnește mâna dreaptă pe umărul lui, în vreme ce stânga e încă pe cruce, prinsă în piron. Fața blândă a sfântului e îndreptată înspre Mântuitor, în vreme ce piciorul lui desculț e proptit pe o sferă densă de culoare negru-cenușie. Culoarele sunt sumbre. Micul peisaj din fundal, crucea, hainele sfântului, totul are o culoare pământie, până și cerul. Singur, trupul chinuit al Christului e de o transparență luminoasă. Scena e copleșitoare.

Îmi lipesc fruntea de lemnul întunecat al rafturilor. Mai păstrează lemnul amintirea copacului ce va fi fost? Timpul are aici un alt ritm și totuși acele ceasornicului se rotesc nemiloase. S-a făcut două, trebuie să plec. Fratele cappuccin mă conduce la poartă și dă mâna cu mine, invitându-mă să revin. Soarele inundă platoul, câțiva turiști răzleți admiră orașul, sprijinindu-se de parapete. Pe treptele bisericii șade un ins ciudat. E îmbrăcat cu o jachetă de iarnă, pulover și are papuci de casă în picioare (afară sunt 26 grade!). Stă nemișcat, privind undeva deasupra orașului, a copacilor, deasupra lumii. Mă opresc cu o treaptă mai sus. Alpii stau smirnă, cu crestele acoperite de zăpadă. Bărbatul se uită la mine, are ochii de un albastru spălăcit. În colțul gurii, un rest de țigară stinsă.

- Scuzați-mă, aveți nevoie de ceva?

- Un kebab, atât și nimic mai mult! vine răspunsul repezit. Nu mă mișc.

- Va trebui să coborâți în oraș, îmi explică el calm, în via Po, sunt câteva dughene unde se face kebab bun. Un kebab, atât și nimic mai mult.

Plec. Știu unde se face kebab bun în via Po. Sunt niște turci tineri, îmi spun „madam” și repetă: „ceapă nu, maioneză nu, nimic picant”! Refac urcușul, convinsă că nu-l mai găsesc pe bărbatul cu jachetă și papuci de casă. Omul meu e tot acolo, îngândurat, prins parcă în rama vieții lui. Îi întind punga de hârtie, două pachete de țigări și un flacon cu apă rece. Le ia, mulțumindu-mi scurt. Desface ambalajul argintiu și mușcă adânc din kebab, mestecând fără grabă și scoțând mici plescăituri.

-Vă puteţi așeza lângă mine, dacă doriți. Mă așez pe treptele de piatră lângă el. Hainele lui emană o duhoare grea. Mă uit la mâinile lui cu degete lungi și subțiri, care vor fi fost cândva frumoase și îngrijite. Acum sunt acoperite cu un strat de murdărie, par aproape negre. Felul în care și-a întins șervetul de hârtie pe genunchi, cum își șterge cu el colțurile gurii, e semnul unor obișnuințe mai tari decât boala și mizeria. Când termină de mâncat, strânge cu grijă firimiturile și le aruncă pe iarbă, la păsări. Desface tacticos pachetul de țigări, își aprinde una, și trage cu nesaț, suflând fumul în sus, cu ochii mijiți.

- Iată ce numesc eu un kebab perfect! După câteva minute de tăcere mă întrebă:

- Cine credeți că sunt eu?

- Nu știu, răspund. Ar trebui să știu?

- Păi, ar cam trebui! Ați coborât în oraș, ați urcat iar, să-mi aduceți kebab, ar mai fi țigările și faptul că stați aici lângă mine. Îi scrutez cu atenție chipul, nu-l recunosc.

- Vă dau câteva indicii:

- *Oratio de dignitate hominis*. Face o pauză.

- O memorie prodigioasă! O altă pauză.

- Mirandola.

- Pico della Mirandola! mă reped eu triumfătoare. Bărbatul râde, binedispus.

- Pico della Mirandola a murit în 1494. Oi fi mirosind eu urât, dar 500 de ani sunt 500 de ani! Simt cum îmi iau foc obrazii.

- Dar, continuă el, nu sunteți departe de adevăr. L-am predat pe Pico della Mirandola toată viața, acolo jos, arată el cu mâna în direcția Universității. Am vorbit atâta despre el, că studenții îmi spuneau între ei „Pico”.

- Ia uite, am plecat de acasă în papuci și s-a făcut cald! Își dezbracă jacheta și își mai aprinde o țigară. Stăm amândoi pe treptele tocite ale bisericii, vorbind despre istorii vechi și moarte de 500 de ani. Apoi, tace îndelung, umerii i s-au gârbovit, pare că s-a ghemuit în el însuși, privirea i-a devenit din nou apoasă.

Treptat, platoul se umple de lumea pestriță și zgomotoasă a celor care așteaptă pachetul de la ora cinci.

Ovidiu Gligu **(Andenne, Belgia, din 2010)**

Ovidiu Gligu este născut la Oravița, în 19 noiembrie 1968

Profesor de Religie Ortodoxă

Din 2010 rezident în Belgia

Poezii, proze, recenzii publicate în diverse reviste literare românești

Laureat cu câteva premii literare

Membru al Cenaclului Literar Semenicul din Reșița

Cărți publicate:

Ziua a opta, Ed. Mirton, Timișoara, 2004 (poezie)

Poemele fericirii, Ed. Sfântul Ierarh Nicolae, Brăila, 2018 (poezie)

Animalul din vest, Ed. Rafet, Râmnicu Sărat, 2019 (roman liric)

animalul din vest

acest text este o ficțiune

orice asemănare cu persoane reale este întâmplătoare

generală 1 zona gării

să nu te temi să fii tu cineva a șoptit tovarășa m-a dat afară din clasă/ am trăit o mare rușine pe hol e liniște se aud voci de cristal cum predau lucruri bune/ vreun cunoscut să nu treacă să nu mă spună acasă bunica mă crede cuminte oricum ea nu va zice nimic nimănui și nici mie/ mai trebuie puțin să aștept până se sună din capăt vin râzând două fete nici holul nici timpul nu se mai termină totul e atât de frumos/ eu vreau să spun că am trăit un segment clar noi toți sandu zoli pluto surorile udi aveau un fior/ știu geamul de la ele mereu cald la generală 1 am întors pe dos poza mea la panoul de onoare ca să atrag atenția și cineva m-a pus cu capul în jos deci îi pasă nu putem nega în viața aceea am fost fericiți/ la cântarea româniei bluzele albe aveau un parfum de amidon subțire pe chitară mă fascina udi cea mare alături surioara ei tremură e cu mult mai frumoasă nici nu știu pentru care roșesc recit lăcrimez o vreme ținem sala întreagă vrăjită/ undeva mama plânge de bucurie precis se vor uita toți la noi dacă mergem acasă pe jos/

s-a oprit ploaia

s-a oprit ploaia sunt numai eu pe strada școlii toată oravița se va mândri cândva cu mine nu se poate face nimic împotriva timpului trebuie să învăț împotriva uitării să ajung cineva numai așa pot să rămân/ nu știu ce ministru filosof om de știință scriitor doctor nu/ astă-toamnă taica venea grăbit a făcut așa un egal cu mâinile din mers la nivelul pieptului abia aud și abia înțeleg/ bunica ținea poza noastră în poșetă pe marginea patului nimeni nu vrea să mă creadă m-a strâns de mână foarte ușor/ de departe-o asemăn cu mama lu' ony cum o aduce de la grădiniță balansează umbrela pe drum trece o dacie albă ne stropește pe haine pe toți/ o să ajung important ony începe să plângă își ascunde fața văd doar fonta ei roșie peste uniformă albastră primită cadou de la noi/

de obicei

de obicei eu nu mă joc fotbal nu știu cum e opsaidu' să nu mă fac de râs eu am galoane roșii de comandant de grupă/ m-au trimis să aduc din cancelarie un arici împăiat fixat pe plăcuță e atât de frumos sunt singur cu el în curtea pustie aș vrea să-i dau drumul dar mă și tem/

îmi vine plânsul e toamnă castanii stau în curte copiii în clasele mici cu trepte rotunde de piatră îl strâng în brațe nu ne vede nimeni nu ne doare nimic/ pe magazia de lemne e desenată cu creta o poartă/ trag cu ciudă un șut într-un bulgăre galben care se sparge printre scânduri smolite printre crăpături parcă fuge o șopărlă speriată/

cantonul damian

în autobuz e radio românia internațional în italiană luminile clipesc în sfârșit într-un spațiu al nostru lângă pluto udi-mică stă pe scaunul din față cu o tâmplă lipită de geam/

de ce nu mai vine odată mașina aia începe să ne fie mai frig o să dormim pe jos aici în canton o să vedeți profu' scoate o lampă cu carbid o agață de grindă/ ne sprijinim toți trei spate la spate ea tremură puțin abia ne dăm seama cum respiră în mine în pluto trece aceeași emoție până aproape de umeri simt că începe tema trebuie să vină un autobuz de noapte cu muncitori sigur va veni le spun dar parcă nici nu aș vrea/

în autobuz e radio românia internațional în italiană luminile clipesc în sfârșit într-un spațiu al nostru lângă pluto udi-mică stă pe scaunul din față cu o tâmplă lipită de geam/

cățiva metri zburăm

acum e rândul nostru în sfârșit derdelușul e liber pe strada teatrului vechi căldura aceea care seamănă cu un tricou de copil transpirat se spune că nu o întâlnești decât o dată a revenit ce să mai cred au trecut mulți ani parcă zeci/ uite eu nu îmbătrânesc nici nu mor uite ony va fi aproape domnișoară ne dăm cu sania avem viteză panta e mare de tot o țin strâns peste brâu cățiva metri zburăm/

Doamne cerul e cenușiu ca zăpada Doamne atât de mult aș vrea să pierdem poteca din nou rătăcim haideti odată unde visați vreți să dormim în copaci/ profu' are busolă aprinde un chibrit în mirosul de fosfor udi se dă un pas înapoi ne lovim picăm împreună ne rostogolim unde e pământul și unde e cerul/

sania cade tăios pe antebrațe simt teama trăiesc totul e clar/

cenaclul

trăiască românia trăiască tricolorul/ stop stop hai să nu zicem ceașescu să cântăm trăiască nananana/ reluăm ne iese frumos ca la cenaclu încercăm apoi *let it be* și *vânare de vânț*/

de când cu termocentrala de la crivina au adus tot felul de oameni în oravița nu e bine să umbli seara ne adunăm toți la noi la bloc în curte surorile udi vin cu chitarele până se întunecă e minunat acum suntem la *ceu* cum zice ony suntem mari în sfârșit toată gașca-i la liceul drăgălina numai sandu la agricol cam cu greu a intrat/

o să vină cenaclul și la reșița pe mine nu mă lasă nu-i sfârșitul lumii un șapte la chimie dar ceilalți vor merge sunt puțin întristat în fiecare joi seara ascult la radio cânt și trăiesc împreună cu ei/

foarte aproape

vom începe o viață nouă la timișoara ne-au povestit udi-mare și sandu cât de fain îi să fim studenți/o să stăm în complex toți la același cămin cu ei doi udi mică a intrat la construcții/ și noi la mecanică eu și pluto săracul nu a reușit din prima a pierdut un an a făcut armată grea dar a trecut și acum e chiar fericit/

oare te schimbi în facultă devii cineva e clar udi-mare cumva s-a îndepărtat s-a rărit foarte mult aerul cu numele ei între noi/ iar sorella cea mică observ adesea devine udi doar udi și-atât/

o înțelegere

am bănuît că voi intra am așteptat ultimele trei zile visând mereu vestea cea bună și tata m-a îmbrățișat cu medie de bursă Doamne nici nu știu cum să Îți mulțumesc cu lacrimi de bucurie am intrat în biserica nemțească m-a văzut zoli acolo vai ce penibil ce prost m-am simțit/

am făcut pe urmă cu el o înțelegere în gând/ nu te spun nu mă spui/ n-o să râdă nimeni de noi semănăm cu niște babe inculte nu să nu se afle să nu se afle zoli a reușit la reșița la subingineri nu știu cum și la echipa de fotbal l-au luat/

oravița – timișoara nord

și cu douăzeci am destule sandule ați pierdut suflă în pumni e trei zero lasă cărțile nu-s de voi întoarce lumânarea aia cu partea topită la geam nu se vede nimic în vagonul ăsta mergem ca o căruță în noapte/

unde-om fi mai avem mai avem compartimentul se scutură de frig udi-mică mă atinge prin haine se lasă cu totul pe mine e beznă aproape flacăra sfârâie coboară și udi-mare pe umărul meu celălalt căciula ei îmi intră în nas mirosul de rufe uscate prin ger mi-e dor de sârmele roșii întinse de tata în spate la bloc/

pe 17 seara

stimați călători vă informăm că prin oraș circulă bande de anarhiști înarmați vă îndemnăm să nu vă alăturați lor și să vă grăbiți spre casele dumneavoastră/ n-o să mai uit fraza se repetă întruna la megafoanele gării de nord/

suntem mulți la tramvai așteptăm totuși poate nu circulă pe cer linii luminoase pocnesc înfundat nu vă temeți sunt doar trasoare am făcut eu armata și știu doar n-o să tragă în oameni se descarcă undeva o mitralieră la foc automat îmi coboară un bolovan în stomac/ nu mai vine nimic nu circulă da să mergem la cămin pe linii pe mijlocul drumului eu și pluto pornim primii prin oraș fumegă baricade din chioșcuri răsturnate sinistru în scările blocurilor coruri de voci murmurând jos asasinii/

pe mijlocul drumului

ne-a oprit un grup de soldați un civil cu automatul la gât sub șuba lănoasă ne controlează bagajele sunt pline cu mâncare noi suntem studenți nu știm nimic mâine e luni trebuie să mergem la cursuri/ aveți noroc că nu vorbiți răgușit dacă n-ați strigat vă las să treceți să mergeți tot pe mijlocul drumului să nu luați vreun glonț în fund să nu ieșiți din cămin/ abia m-ascultă picioarele să pornim pluto așa m-am speriat mai jos în rucsac am cuțitul albastru și sticla de vin aproape plină pe tren n-am prea avut nicidecum chef să gustăm ne-a spus sandu să coborâm la gara berzovia să ne luăm bilete totuși la timișoara sunt tulburări vorbeau părinții lui ceva ei prind europa liberă să nu riscăm acum aș fugi să ajungem odată în complex la cămin să fie bine surorile și ai noștri cu toți/

la ticvani nu se trage

o să avem o vacanță de iarnă mai lungă până se liniștesc lucrurile vom rămâne la ticvani nu se trage oamenii sunt speriați la oravița la timișoara decanul a venit atunci seara să ne roage să nu ieșim din cămin/ de ce să ieșim nu știu ceva mă cheamă peste toate puterile mele îmi iau făsu' verde cu bocancii de munte cu pantalonii trapez mă văd mai hotărât ca nicidecum

trebuie să ies udi tremură mă strânge în brațe prima oară mă ține de mână
ești nebun măcar pe pluto lasă-l cu noi/
e cald cerul e roșu spre spital spre giroc undeva departe un grup strigă aaa
răpăie mitraliere în iarbă pe burtă stau zeci și zeci de soldați să nu tragă
cumva blindatele trec prin fața căminului șapte zboară cioburi din geamuri
și bucăți de mortar/ fugiți fugiți toate magazinele ard fugiți ne izbim umăr
de umăr mai ales femeile cad fără zgomot ușor pluto tu ești frate nu fi prost
hai înapoi la cămin totul e bine am dormit toți patru la etajul de fete pe hol
aproape de camera lor/ mi-e dor să începem iar facultatea mi-e dor/

salam victoria

domnule nu se mai putea ai văzut s-a dat la televizor că ținea pungile de
carne pentru câinii lui în loc să le bage în alimentările goale/ da s-a ajuns
prea departe nicu avea baxuri întregi de kent la sibiu da da am văzut și tata-
laie prea grandoman la vânătoare de urși și mistreți/ să-i facă numa' ode cât
casa poporului asta voia/
numa' vizite prin străinătați și el și leana prea a batjocorit poporu' și
democrația asta trebuia să vină odată și pentru noi o viață mai bună uite deja
s-a-nceput/ păi domnule au lungit programul până la doispe noaptea arată de
toate la televizor s-a liberalizat și avortul și sâmbăta bine că ne-am scăpat/
mă chiar acum luai salam fără coadă dar să știi nu trebuia să-l omoare mie
chiar mi-a părut rău of n-ai ce să faci așa-i democrația nu merge cu jumătăți
de măsură numa' comuniștii privesc înapoi/

confesiune

am început să scriu ca un exercițiu de recâștigare a unui sens/ adică îmi
doream să simt că muncesc că lucrez mai bine zis/ era o mașină de scris la
bibliotecă la parterul căminului abia împungeam tastele mai mult croșetam
câteva ore fericite impresii/ era unul din puținele lucruri utile viselor mele
viselor de a face ce-mi place cândva odată venea șapte seara intram în tură
eram paznicul de noapte al liceului/ în cele din urmă am reușit să prind
postul deși era cât-pe-acu să îl pierd/
le-am spus de la început că nu pot să vin cu ei la mare că eu trebuie să mă
prezint la locul de muncă doar am câștigat concursul/ cu un serviciu ca ăsta
aș merge iarăși la facultate iarăși aș fi băiat bun/ le-am spus să nu se supere
ei sunt prietenii mei de-adevărat am obosit celelalte neamuri mă ajută cu
sfaturi potop le e milă de mine c-am rămas copil sărac fără tată/

concursul

ce concurs vine vorba concurs ceilalți doi candidați abia știau să scrie/ mi-a părut tare rău de cel bătrân se agăța cu disperare nu voia să renunțe încerca să se țină după dictarea domnului administrator/ nu putea să scrie nici întrebările dar-mai din fișa postului vreun răspuns chinuit/ dumneata mă crezi prost de ce faci litere de tipar dumneata nu știi să scrii domnule asta e/ ba știu domșăf iaca scriu că știu numa' am căpătat imoț/ atunci scrie ce tot întrerupi ce imoț spune odată unde-ai rămas/ acum înțeleg ce m-a impresionat la bietul bătrân tocmai lupta asta ilogică pentru o cauză pierdută evident lucrurile erau clare singur el nu-și dădea seama era magnific într-adevăr parcă îmi doream să pierd eu numai să văd o minune alături de el ar fi câștigat și o parte din mine/ o parte îndrăgostită a mea eram deja acum știu atunci nu cred că știam/

luminițe galbene suprapuse

se împlinește cât/ să socot sigur e mai puțin decât imensitatea pe care o simt/ un an și jumătate hm am prostit trec pe lângă un cimitir și îmi vine să râd/ avea zoli un prieten ungar *marci** / *morții* cu morții și viii cu viii așa îl tot strigam/ bietul băiat se întorcea de fiecare dată când își auzea numele tresărea apoi zâmbea calm/ răbdare răbdare viața începe încet sau viața începe târziu ar fi titluri de cărți dar și gânduri de stradă de lungi plimbări solitare încerc să scap de mimarea trăirii/ trezirea va fi lentă va fi de la sine nu o pot interpreta cabotin cu o grabă în plus se înserează abia se mai vede turnul catedralei undeva departe-departe peste cine știe câte rânduri de blocuri cu luminițe galbene suprapuse nu mai recunosc cartierul în care am ajuns ar trebui să mă întorc deja la poarta căminului e lacătul pus/

dacă m-ar fi văzut

mi-au refuzat postul de fochist pentru că nu vin din șomaj direct din șomaj doar așa se fac la ei angajările nu-s pomană pentru studenți/ păi eu de unde vin domnule din care castel vă întreb trebuie neapărat să mă las de școală să fiu șomer pur-sânge și să cred că mă puteți angaja/ mai erau trei posturi dar ocupate dinainte de a se fi scos la forțele de muncă deja mă așteptam la asta mă așteptam la piedici oricum/ nu-mi știam vina concret dar m-am obișnuit să nu-l subestimez e grozav noul ciocoi foarte isteț foarte ferm distructiv până în ultima sau penultima speranță a mea/

---

* în maghiară se pronunță aproximativ *moarții*

dacă nu ai bani ești prost spunea bunica cândva/ sunt fraier nu am mai rămas paznic la cămin nu-î nici o rușine că m-au pus și om de servici' nu-î nici o rușine să măhuri alea studenților și udi și toți colegii ei mă apreciază după cum sunt îmbrăcat trebuie că și eu trec drept un mare prost fără bani bunico evident ai fi avut dreptate ce-ai fi plâns cu tata dacă m-ați fi văzut/

respectului de sine

amuzant specimen lejer strivit în toate eșecurile astea un soi de vagabond învățat chiar școlit cu diplomă de liceu au lume au cum aș fi sunat-o pe udi la cămin să-i spun că m-am angajat fochist/ na oricum n-aveam bani mărunți de telefon și nici bancnote mă pot dezbrăca în liniște n-are ce să-mi cadă din buzunare/ mă bag în patul alăturat cald și puțin sărat udi nu mă simte și nici eu nu o simt/

dă-i 'nainte omule visează acolo și tu ceva un fochist un descărcător de marfă nu te lăsa luptă-te voinice/ îmi alungă somnul un gând mila e tot un fel de iubire sau oare exagerez poate e doar o purtare mai demnă totuși e altceva decât mândria nu se confundă cu ea/ când lucram în bazar puteam să mă uit de sus la patronul arab chiar spălând podeaua asta nu știe udi e timidă cred că timiditatea ei ține de respectul de sine cumva/

cuvinte ciudate

ortoman/ îmi amintesc un cuvânt mai ciudat la început am bănuir că ar fi legat de ideea de dreptate poate om drept se pare că nu/ cu rădăcini turcești nu grecești denumea un ins bogat bogat în turme apoi sensul a evoluat a devenit acela de voinic de om mândru semet/ tristă istorie/ dacă e și repetabilă peste câțiva ani în loc de bărbat chipeș vom zice deputat sau magnat/

cuvintele sunt așa cum sunt copleșit de ineficiența vorbirii nu mă pot comunica udi-mică aș vrea să aflu un milion de lucruri și gânduri să mă descarc să fiu sincer/ dar nu-i pot spune nimic nu există cuvinte să mă expun să lămuresc ceva să înlătur ceva nu-i chip/ oare sunt prea uzat oare tainele misterele pot fi povestite și ele/ uite cu ce-mi stric somnul măcar mâine să mă apuc să lucrez ceva pentru școală ar trebui să fac desenele la proiectul de stanțe azi iar am pierdut vremea cu plimbările n-am ajuns nici la cantină udi iar o fi mâncat singură iar/

romanța steagului gol

colegul ei bun s-a privatizat s-a înscris la noul partid ne-a chemat pe toți la petrecere acasă la bunica lui veche activistă/ romanță după romanță

spumegă ploaia în pahare/ muștele păianjenul zidul vameșilor zidul
transformat în trăiri sufletești și clopotele la comandă sunetul se înfige
prelung între noi/
când vom fi copii eu voi reveni iarăși am să-ți bat năuc la poartă nenumărate
lovituri cu o floare rotundă o pedeapsă mult prea mică aproape un gol care
va rămâne în mine și în steagul tinereților mele/ când vom fi copii eu voi
reveni asta e singura mea atitudine acum lumânări aprinse picură ceară
moale înverzită sub luciul piscinei stai și crezi că visezi artificiiile din ochii
tăi cenușii/

aerul cristalin

studentule-repententule dacă înveți ai s-o vezi iar/ trestie visătoare cum se dă
clară pe role ca o elevă scăpată seara în parc/ noaptea coapsele ei
necunoscute se vor face liră și gândurile degete din senin din senin oriunde
aerul cristalin se aude/
există o lumină în spatele fiecărui geam un început de scrisoare un început
de septembrie al sentimentelor când se redeschid școlile/ un ecou undeva se
repetă ascultă acum poate acum cineva scrie poezia-răspuns tăcerea aceea
cu litere mereu alungite spre tine/

pasaj luminos

udi se luptă mult lipsa de viață pe care o eman o descurajează îmi dau
seama trăiesc doar cu un sfert din mine în funcțiune sau chiar mai puțin/ în
proza mea bulbul reappare din senin la final poate și în viață e așa un
sâmbure bun rămâne mereu/ cred că ar trebui să merg de sărbători la
biserica nu vreau să mai fiu inconștient/ cum de pot fi așa surd așa orb acum
o să cobor la ea chiar acum/
îmi dictează șoptit domnule decan virgulă aliniat cu sîi mare subsemnatul/
scrie cum te cheamă măi ce tot aștepti râde udi înfundat răsul ei sincer se
bucură că am venit iar în camera lor/ student în anul virgulă la facultatea de
mecanică virgulă vă rog să-mi aprobați/ menționez/ menționez/ menționez/
continui să scriu mecanic exact ce zice udi lucrurile triste parcă nu despre
mine le-aș tot menționa/
gata e bună așa las-o pe masă și hai lângă mine să povestim/ despre oravița
copilăriei îi povestesc iar până adoarme știu că n-o să iasă nimic sting
veioza și mă ridic încet yala se închide singură/ știu că noul decan e om
politic și n-o să-mi aprobe nimic pentru ei sunt un fragment abandonat într-
un mare coș de gunoi național/

în rândul oamenilor liberi - 4

o poieniță în fața spitalului părăsit o lumină plăcută de sfârșit de vară se aude undeva îndemnul politicianului/ intrați în rândul oamenilor liberi/ intrați în rândul oamenilor liberi/ tânărul iese pe băjbâite complet nevăzător sub braț poartă un covoraș alb-argintiu întocmai părului său lung în depărtare convoiul trece cu mare greutate printre copaci zgomotul se intensifică atunci flutură deasupra capului pânza ca pe un steag alb/ intrați în rândul oamenilor/ intrați în rândul oamenilor *liiiberi*/ politicianul îl vede de la tribună se repede asupra lui îi smulge steagul și încearcă să-l rupă nu poate îl calcă în picioare sare călare pe tânăr îl scutură de piept/ asta ai realizat tu măi animalule/ ratatule/ asta/ tânărul amețit cu voce stinsă/ mi-a revenit vederea/ politicianul scuturându-l pe tânăr de piept/ revenit pe mătă/ de unde să-ți revină animalule/ de unde/ politicianul se apleacă asupra tânărului i se vede un zâmbet hidos prin mască ochii îi sclipesc crunt îl izbește cu capul în gură/ tânărul închide ochii și se lasă pe spate/ pe ecran apare ca la filmul mut într-un chenar alb înflorat înscrisul/ *precis/ e un vis/ flori de cais/ precis/ e un vis/*

noapte de iubire

surpriza surprizelor s-a întors udi-mare pentru o noapte în oraș/ l-a chemat pe pluto la ea la hotel timișoara l-am întrebat ați făcut oarece/ nu/ dar ați dormit amândoi nu-i așa/ numai sorella eu nici o clipă eu toată noaptea am stat treaz/ toată noaptea am stat treaz și am înțeles lucrurile așa cum sunt/ e greu să-ți explic spre dimineață când am auzit primul troleibuz am simțit că omul acela a ieșit încet ca să nu-și trezească familia și s-a urcat înfrigurat la volan/ toate lucrurile le-am înțeles și respirația și corpul ei ghemuit sper că mă crezi dă-mi un *carpați* că nu pot să mă las/ ține/ într-o zi ne vom lăsa amândoi/

biletul

dragul meu mângâi floarea de tei aș vrea să o păstrezi/ margaretele le iau cu mine te îmbrățișez cu dragoste udi/ cu multă dragoste iartă-mă nu știu cum să fac să-ți las tot dragul din mine și să mă ierți/ mototolesc iarăși biletul nu înțeleg cum o fi reușit să-și ducă la gară toate lucrurile ei adunate într-atâția ani de școală cred că în două taxiuri cel puțin o fi ajutat-o cineva poate colegul ei bun avea dreptate pluto nu-l înghițea/

am finalizat povestea bulbului mâine o scriu la mașină sunt puțin băut
recitesc biletul/ caut un titlu pentru grupajul de povestiri visez sunt rău sunt
drogat de țigări și obsesii nu pot să mai scriu/ mă uit la antebrațul drept mi
se pare puternic de unde atâta putere scrisul îmi face bine nu mai pot să
înțeleg nu mai pot să suport cum este udi cum să mă gândesc la ea/
de ce nu poate fi corectă sau *ea* este corectă mă chinuie confuzia asta de ce
nu pot fi dur de ce sunt atât de înțelegător/ chiar și atunci când nu înțeleg
nimic/ mi-e dor de normal flori presate mi-e dor să pot iar căuta la radio
melodii de dragoste/

cenușă în păr

omul de cameră ți-a confiscat viața personală pe piept ți-a pus o
telecomandă/ cioburi de sticlă colorată siguranța zilei de mâine vezi suntem
pieile-roșii în schimb/ asta e tot mărul a ajuns un simbol scriu amintiri vagi
despre gust/
eu am vândut sticlele goale nu mai avem nimic în comun/ mi-ai lăsat cenușă
în păr existența cățea sterilizată îmi spală bubele/

timișoara-cetate

victima este imorală pentru că tipă îmi spunea timișoara-cetate cu miros de
smântână/ apoi ninsoarea cupola albă strada restrânsă prelungind pentru o
clipă un sens curgător/
în desimea de fulgi există ceva normal între noi încă un zid în lungul căruia
să mă grăbesc undeva precauțiile tale inutile știm este altă iarnă pe
panourile cu reclame alb-vișinii/
pe fiecare din ele pentru mine instinctul de conservare a scris cu o caligrafie
de copil *mânâncă zăpadă și taci/* și-abia-mi târâi picioarele și ferestrele
galben-pai își suflă lumina/ *și-n fundul paharului/ scrisă-i vița vinului/* se
aud mai bine colindele ascultă și taci/

gara de nord

mimez că citesc la telefonul public ceasul meu cu trei țagăre s-a furat mai
demult aveam febră lângă calorifer unde stau borfașii de soi căldura e prea
departe niciodată n-am îndrăznit să mă apropii prea mult de cei împliniți/
ăsta e tonul deși e cam frig aiuram puțin recitam așa câteva gheruțe de
vrăbii în zăpada murdăriei sclipind pe beton în mijlocul sălii într-o bulină
imaginară trebuie să trăiești prin gări și să scrii cu siguranță e mai bine așa
numai așa trece timpul ușor nici nu simți de departe ultimul vagon se
scutură de frig de emoții e atât de frumos e aproape uman/

joc de iarnă

am bocanci noi cineva mi i-a dăruit de la tatăl lui care a murit/ cu ei pot oriunde pleca dacă vreau și în țara ta dacă ești undeva/
negri fiind caraghioși o fetiță zicea că-s frumoși/ tu încă nu i-ai văzut dar o fată mi-a spus i-au plăcut/

eu celălalt eu

eu eu sunt lotru sunt cam obosit și de asta mă joc aici ca un câțel abandonat primăvara pe asfalt înșoritul întâiul loc cald/ fur de la minele cel sărac pentru minele cel și mai sărac mulțumit că totul este un joc de-a identitatea multiplă/
veniți privighetoarea cântă și lily acu' a înflorit pudoare dintr-o clipă într-alta de parcă ar însemna altceva în următoarea/ veniți sinele mele uimate veniți că ea mai și tace și numai penele ei bat ca un scâncet ca o inimă de câțel/

îmi rămâne

îmi rămâne doar să scriu să scriu ca un absurd semne furnicăture patetice în brațul imaginat pierdut în marea prietenie dintre mine și cititor/
așa încerc să trăiesc toate absențele ca și cum ar fi bune așa am puterea să mă trezesc în fiecare dimineață în tranziția asta concretă ca un lan de bumbac/

tei și castani

pe linia viermelui din orice copac se deschide un nufăr scoarța pe care am fi stat cu umerii curbați cu șira spinării un râu crăpăcios de argint în cumpăna dimineții tei și castani/ oamenii aceia contrastul slăbit culorile șterse plimbând o stare confuză într-un parc fără nume eu mă văd din afara mea mă văd lângă tine demult/
îmi vine să râd fără să mă gândesc totul este adevăr/ îmi aud cuvintele întorcându-se împrăștiindu-se din timpanul tău bucuroase ocolind pământul alături de sute și sute de păsări/ îmi vine să râd acum fiecare alee este o axă de simetrie a singurătății/

cursul festiv

am terminat am terminat sunt absolvent inginer ony va merge cu mine la banchet vom fi cei mai frumoși/ mă simt atât de important lângă ea va încerca la toamnă la arte plastice dacă va intra poate vom sta împreună în chirie/ eu voi lucra vom avea bani de banchet mi-a împrumutat sandu s-a angajat portar la o bancă au vândut ai lui casa de la cacova/ vă felicit dragii mei studenți e o zi mare pentru noi ați ajuns la capătul unui drum greu dar frumos/ desigur știu din păcate puțini dintre voi vor profesa ca ingineri dar cu siguranță marii patroni oameni politici revoluționari adevărați vor da viață viselor dumneavoastră dragi absolvenți vi se vor deschide multe uși fie în domeniul auto spălătorie fie la distribuirea presei sau de ce nu chiar agenți comerciali/ o zi cu adevărat măreață căci încununează aaaaa aaaa aaa/ la aperitive profu' de dispozitive s-a cherchelit puțin a început să vorbească pentru omul de rând sigura schimbare în bine eventual zic eventual va fi dacă va putea pleca mai ușor din țară/ dacă/ altfel cine e jos mai jos se va duce nu se mai modifică clasele sociale s-au fixat de prin anii optzeci revoluția era absolut necesară trebuia consfințită noua structură e complet stabilită haide pe bune băieți luați de beți/

sfârșitul filmului - 5

tânărul înaintează lent spre centrul sălii/ imagine cu prezidiul uimit președintele juriului își pune mâna la ochi/ după o clipă de tăcere publicul sare în picioare și începe să aplaude frenetic/ tânărul merge impasibil prin mijlocul lor în centrul sălii i se deschide o trapă sub tălpi și cade în ea fără zgomot dispare/ trapa se închide la loc publicul nu observă continuă să aplaude în delir/

cu sala aplaudând camera se retrage încet și cadrul se lărgeste undeva anonimi între lume copilul și fata cu părul alb-argintiu umăr lângă umăr aplaudă zâmbind/ camera se retrage în continuare oamenii din sală se văd din ce în ce mai mici/ pe ecran apare ca la filmul mut într-un chenar alb înflorat înscrisul *precis/ e un vis/ flori de cais/ precis/ e un vis/*

aștept o găscă albă

aștept o găscă albă mare cât un bombardier să-mi aducă ceva bun/ pentru ea scriu și citesc îmi tai unghiile și visele zilnic e mai reală/ tăcerea deschisă o singură dată în tine își ia zborul și n-o mai poți prinde printre blocuri norii roșii în orice direcție același loc gol orizontal-arămiu/

sunt o țară mică am un singur locuitor/ copiii înțeleg semnele mele mimez
deci exist/ sunt o țară caldă o pasăre migratoare mă va umbri/ *vino când vrei*
se spune cu amândouă mâinile curbate zdrențe în sus/

scrisoare către ony

îți scriu disperarea copiilor de la sfârșitul războiului a ajuns la mine acum
suntem toți generația fără/ codul de bare este singurul lucru corect pe care l-
am traversat impecabil ca un pieton/ în rest numai și numai puținuri/
numai și numai puținuri/ avalanșa lor peste fiecare gură de aer pe care o
cumpăr/ o crescătorie de melci este viața omului singur o măsurare legănată
a pământului/

îți scriu disperarea are picioare lungi/ omul de cameră mi-a împachetat
drumul înspre partea frumoasă a lumii l-a făcut ghem pentru joacă pisicilor
sale/

oravița

oravița pe umeri am amintiri colindăm străduțe de piatră coborând una într-
alta cu lumină albă din dimineți oarecare ne ținem de mână înfrigați în
pașii poetului pășim în fiecare ecou pe alea teatrului vechi tu zâmbești/
oravița abur cald de cafea la *coroana* la masa din colț bătrân uica mișu
novac ireal aproape un duh din glosă recită/ oravița stai lângă mine pe podul
de raze-n amurg aici tata m-a adus prima oară să cresc mare spre satul *iam*
privind îndelung/

oravița într-o clipă mă nasc într-o clipă mă lipesc la *țandărică*-n vitrină afiș/
hai ony să vezi mergem iar toți la prima serbare/

sacul cu daruri

am o improvizație dureroasă pe diagonală de la inimă la ficat de-abia îmi
port fericirile în sac ca un moș crăciun obosit/ mă doare umărul mă doare
clavicula stângă grea de marmură albă/

eu am avut o idee salvatoare am donat sânge am primit bani mi-am copiat și
plastifiat diploma o port la gât în intersecție cu ziarele sunt favorizat cele
mai multe mașini cumpără de la mine din compasiune din orgoliu nu știu
odată a oprit și colegul ei bun/ merge la lucru la primărie e ceva acolo și-a
mai făcut două firme și două facultăți în paralel mi-a cumpărat atunci tot
teancul de ziare ține să fie cadou de Crăciun/

neverosimil contur pânza de sac neverosimil contur cu multe canale înguste
lipitori flămânde pe umărul meu/ pe diagonală de la inimă la ficat/

taina serilor lungi

ea e frumoasă ca mugurii viței-de-vie în primăvară ca lacrima lor/ are
palmele reci pline de cruste și scoarță aspră în insule de coral seara vine un
porumbel ca un abur alb plutind abia văzut ciugulește bătăturile din cupa
pumnilor mici/ când rugăciunea e gata zâmbește mă atinge în treacăt
deasupra de cot bucuroasă îmi spune *măi frate* și ochii ei joacă ca doi bobi
de stafidă mirosind a departe/
încă puțin mă roagă să mai stăm uneori luna se joacă tăcută prin părul ei
cârlionțat împletește pe raze inele agale numărându-le parcă încet pulsează
întins către somn gâtul subțire și porumbelul acela deja e departe/

Doina Ira-Tăutan **(SUA, din 2016)**

Doina Ira-Tăutan s-a născut la data de 16 mai 1957, în Făcăeni, Ialomița.

Este licențiată a Facultății de Finanțe, Asigurări, Bănci și Burse de valori a Academiei de Studii Economice București și a Facultății de Psihologie a Universității Titu Maiorescu București. Debutază în revista *Caiete Silvane* cu poeme de dragoste. I se publică placheta de poeme **Speranță renăscută**, (în colaborare cu soțul său, poetul Viorel Tăutan), Editura Eikon, 2011. Urmează romanele **Dor de vis**, în 2013, și **Spitalul de nebuni**, în 2016, amândouă la Editura „Caiete Silvane”. Cu al doilea obține, în calitate de rezident permanent în USA, distincția CARTEA ANULUI 2016 – PROZĂ, la cea de-a II-a ediție a Concursului de creație literară pentru scriitori din diaspora, organizat de către Revista **Itaca** – Dublin, în parteneriat cu Grupul Media **Singur**. Este cuprinsă cu poezie în mai multe antologii.

**Fragment din romanul SPITALUL DE NEBUNI,
Editura Caiete Silvane, 2016**

....„De ce-ai făcut asta? striga isterizat doctorița, după ce, ajutată de Matei, o ridicase pe Olguța, care încă mai era conștientă. O prinsese de umeri și o zgâlțâia: „Nu te-ai gândit la copii, la mama ta?” Îi privea, cu un fel de ură parcă, sau poate numai cu durere, pupilele dilatate, și continua s-o zgâlțâie într-un gest necontrolat. „De ce? Nu aveai dreptul s-o faci! Problemele puteau fi rezolvate și altfel, Olguța. De ce?”

Disperat, Matei se repezi la ea și cu o violență care nu-l caracteriza, o înșfăcă la rândul său de umeri, o întoarse brutal cu fața spre el și urlând o întrebă: „Ce faci, femeie, o salvezi sau îi iei un interviu?” Doctorița, parcă trezită dintr-un coșmar care o epuizase, îl privi înmărmurită și îngăimă ca pentru sine „eu, din păcate, nu mai pot face nimic pentru ea. Va intra curând în comă”.

*

Cunoștea drama prin care trecea Olguța de la mama acesteia, care îi era pacientă de ani de zile și căreia îi devenise bună prietenă. O vizita deseori acasă pentru a-i evalua starea precară de sănătate, dar și pentru că, fiind extrem de agreabilă, darnică, altruistă, pâinea lui Dumnezeu, cum i se spunea, îi plăcea să stea de vorbă cu ea. Își împărtășeau una alteia întâmplări și situații prin care treceau sau trecuseră fiecare. Astfel îi cunoscuse bine și pe cei doi. Pe Matei nu l-a agreat de la început, de când îl cunoscuse, iar după ce i s-a povestit ce meteahnă are, l-a urât de-a dreptul și a avut grijă ca el să vadă și să simtă asta. Dar Olguța îi era tare dragă. Aprecia inteligența și spontaneitatea sa, vocea caldă și discursul fluent, dar și bunul său simț. Când se întâlneau, vorbeau mult despre tot felul de lucruri. Uneori, venea în vizită la sfârșit de săptămână și, după ce luau masa împreună, o ruga să cânte. Olguța nu o refuza niciodată. Știa cât de mult îi place să le audă cântând, pe ea și pe mama sa, și se bucura că o poate recompensa în acest fel pentru îngrijirea și atenția acordate mamei bolnave. Ținea mult la doctoriță și îi era recunoscătoare își lua vioara și, fie își acompania mama, a cărei voce și repertoriu trist îi făceau pielea de găină, fie cântau amândouă și corzile viorii, atinse de degetele lungi ale Olguței, le ținea isonul.

În discuțiile pe care le purtau cu abilitate și delicatețe, doctorița spera să ajungă la sufletul Olguței și, deși încercase de nenumărate ori să o determine să vorbească despre problemele pe care le are cu Matei, nu ajunsese la nici un rezultat.

Ar fi vrut s-o ajute, dar Olguța nu accepta sub nicio formă să-și deschidă sufletul. Subiectul era tabu, realizase asta și, cu ceva timp în urmă, renunțase la încercarea de a fi confesorul Olguței.

Îl abordase și pe Matei. Fără a fi neapărat explicită, îi dădu acestuia de înțeles că este la curent cu problemele dintre el și Olguța și îi sugeră să plece cât mai departe de ea. Încercă să-i explice cât de rău îi face acesteia prezența lui și îi recomandă să facă în așa fel încât să nu-l mai vadă niciodată. Altfel, cu siguranță, o va distruge. Matei a ascultat tăcut pledoaria doctoriței, după care, politicos, dar categoric, o rugă să nu se bage în treburile și în viața lor. „Sunt problemele noastre, care ne privesc numai pe noi doi”, îi spuse, și cu asta încheie orice discuție. Apoi o evita. Intra în camera lui ori de câte ori aceasta venea în vizită.

*

Iar acum nu putea face nimic pentru fata asta, pe care o iubea ca pe propriul său copil.

„Eu nu mai pot face nimic”, repeta, în timp ce încerca să o întindă pe canapea. „Starea ei este foarte gravă. Știi ce și cât a luat?, îl întrebă pe Matei. Acesta, fără să răspundă, scoase din buzunar cutiile goale de somnifere și i le arătă. Privi îngrijorată cutiile și continua cu vocea stinsă „probabil nu va supraviețui. Mașina Salvării o va duce la un spital din capitală. E posibil ca medicii de acolo s-o poată restabili”. Apoi, privindu-l disprețuitor pe Matei, îi strigă cu nedisimulată ură: „Ți-am spus să pleci și să nu te mai apropii de ea vreodată! Iată ce-a făcut! Ești mulțumit acum?”.

Matei înlemni privind în ochii doctoriței. Până în acel moment mintea lui refuză să accepte că este real tot ce se întâmpla. „Femeia asta spune că eu sunt vinovat... Olguța a vrut să moară din cauza mea, din cauza mea, din cauza mea...”, își repeta în minte obsesiv.

Scuturându-și capul, de parcă ar fi vrut să alunge gândurile ce-i invadaseră mintea, se așază pe canapea lângă soția lui, își plecă privirea și începu să plângă. Un plâns sfâșietor, disperat. Era plânsul unui om vinovat, care de-abia acum își dădea seama prin ce trecea soția umilită de slăbiciunile lui. El era responsabil de toată această nenorocire. Îngâna ca pentru sine: „Iartă-mă, Olguța, iartă-mă, iubirea mea!”

Olguța, conștientă încă, îi privea impasibilă, zâmbind trist, ca și cum ar fi vizionat scena respectivă din spatele unui paravan transparent. Auzise dialogul dintre cei doi, fără însă a înțelege exact situația. Nu realiza că, de fapt, ea era personajul principal, că despre ea și despre supraviețuire era vorba. Apoi... nu mai auzi nimic.

*

Cu același zâmbet dureros de trist, întipărit pe chipu-i livid, o găsisese Matei prăbușită în dormitor. Era în bucătărie și l-a surprins zgomotul pe care îl auzise din camera Olguței. O credea la serviciu deja.

Deschise ușa și o văzu. Lângă ea, cutiile goale de somnifere. Le adună în grabă. Intuind ce se întâmplase, merse la telefonul de pe măsuta din hol și o sună pe doctorița Rodica Mușătescu. Îi spuse acestea ce se întâmplase și o rugă să vină cât poate de repede. În mai puțin de un sfert de oră, mașina salvării și doctorița ajunseseră în fața blocului.

O urcară în salvare sub privirile îngrozite ale mamei. Tocmai se întorsese de la grădiniță, unde își lăsase nepoții. Aproape toți vecinii asistau curioși. Unii coborâseră în fața blocului, alții ieșiseră pe balcoane și pe la geamuri, încercând să afle pentru cine venise salvarea. Olguța, nefiresc de palidă, era scoasă din bloc pe targă. Deși nu înțelegeau ce se întâmplase de fapt, și de ce tânăra lor vecină era atât de rău, nu puneau întrebări. Priveau triști și tăcuți la scena dramatică. Unii plângeau. Respectau această familie, erau vecini foarte buni, iar pe Olguța și pe mama ei le iubeau. Erau sociabile și darnice. Nu se întâmpla ca vreunul dintre vecini să aibă nevoie de ceva și acestea să-l refuze. Copiii erau foarte cuminți și nu îi deranjaseră vreodată. Niciunul nu știa, însă, că acel tablou idilic, de familie perfectă era, de fapt, un fals.

*

Pleoapele îi erau ca de plumb. Ar fi vrut să vadă, dar nu-și putea deschide ochii. O copleșea senzația că de jur-împrejurul său obiecte imense, aflate într-un spațiu mult prea mic, erau atât de aproape de ea, încât aveau să o strivească. Întunericul greu și apăsător, mirosul insuportabil, indefinit - mucegai, transpirație, moarte - și negru, mult negru, o îngrozeau.

Stranie senzație. Intensitate care te strivește cu micimea ei. Parcă s-ar fi aflat singură în mijlocul universului. Un univers mic, cât o cutie, care o apăsă din toate părțile. Și era atât de puțin aer! Simțea că se sufocă. Îi era frig și frică. De-abia dacă mai putea respira. Strânse și mai tare pleoapele în încercarea disperată de a se proteja de pericolul pe care îl simțea în jurul său. Nu mai voia să vadă nimic. Cine știe ce grozăvii ar putea vedea dacă ar deschide ochii? Mai bine, nu! Era extenuată. Își dorea să adoarmă sau să moară, orice, numai să scape de acea senzație îngrozitoare. Simți cum alunecă în întunericul hulpav care o înlănțuie cu o mulțime de brațe, înghițind-o. Apoi, nu mai simți nimic. Cât timp trecuse oare?

La un moment dat, în liniștea mormântală care o înconjura, auzi o voce nefirească, un bolborosit. Onomatopee fără sens. Ar fi vrut să vadă, să înțeleagă de unde vine și ce era, dar nu reuși să deschidă ochii. Părea a fi voce de om, dar la fel de bine ar fi putut fi geamătul unui animal rănit. Nu-și dădea seama. Avu senzația că respirația i se aude prea tare și că asta ar putea să-i demaște prezența. Își controla respirația, sperând să treacă neobservată de ființa care bolborosea. Oare unde se afla? Și de ce nu-și poate deschide ochii? Intuia că este în pericol și voia să se apere cumva.

Încercă să se miște, dar nu simțea nimic, de parcă trupul i-ar fi fost despărțit de cap. Poate măcar mâinile să și le poată mișca, dar nu și le simțea. Nu mai avea trup, nu mai avea mâini, nu mai avea nimic. Doar un cap mare plin de o ceață densă, de incertitudini.

Și dacă acel ceva sau cineva ar vrea să-i facă rău, cum s-ar putea apăra? Starea de agitație îi accentua senzația de sufocare. Îi trecu prin minte că poate frica o paralizase și de aceea nu-și putea mișca sau simți trupul și se gândi că, dacă s-ar relaxa puțin, trupul ei ar reveni la normal. Respira încet și încerca să nu se mai gândească la acel moment, la senzația pe care o are, la ce se întâmpla cu ea acum. Ar fi vrut să se agațe de un alt gând, dar nu-i venea nimic concret în minte. Parcă în afară de acel moment, nimic n-ar mai fi existat vreodată. Oricât încerca, nu putea ignora acel bolborosit și nici faptul că îi era atât de frică.

Trebuia să vadă!

Trebuia să știe unde se află! De ce nu se poate mișca și de unde se aude zgomotul care o îngrozea. Măcar de-ar fi putut să-și miște puțin mâinile... Stătu așa mult timp, aproape fără să respire. Puzderie de întrebări începură să-i pună stăpânire pe minte. Prea multe și prea amestecate pentru a le putea ordona în vreun fel. Doar întrebări care se învâlmășeau în cap, fără un singur răspuns măcar. Unde era, cum ajunsese acolo și de ce? Cine era? De ce nimeni nu îi era în preajmă? De ce nimeni nu o ajuta? De ce?...

Fragment din romanul DOR DE VIS, Editura Caiete Silvane, 2013

...,„Eram un grup de opt copii și parcurgeam zilnic cei aproximativ trei kilometri, distanța dintre SMT, în incinta căruia locuiam, și școală. Nu ni se părea lung drumul, pentru că, pe tot parcursul lui, ne alergam sau jucam „ai tu culoarea...?”, un joc care presupunea ca, atunci când erai întrebat dacă ai o anumită culoare la tine, prestabilită în ziua în care începea jocul, s-o arăți imediat. Dacă nu aveai acea culoare, drept pedeapsă trebuia să plătești ceva din bănuții de buzunar. Mai jucam leapșa pe ouate sau te miri ce alt joc...”

Într-una dintre zile, Dina a dispărut din grup. Niciunul dintre noi nu a observat pentru moment absența, nici măcar fratele ei. Abia la școală am văzut că ea nu este, dar n-am dat importanță. Nici unul dintre noi nu avea mai mult de nouă ani, iar în acele timpuri copiilor nu le era frică de nimic, pentru că nu erau expuși la pericole cum sunt astăzi.

Din ziua următoare însă, Dina nu a mai venit cu noi. O zi, două, mai multe... Noi, ceilalți, am început să-i simțim lipsa.

Gabi, fratele ei, era trist și ne-a spus că sora sa a fost dusă la bunici, într-o altă localitate, și că va merge la școala de acolo.

Din aceeași zi, unul dintre părinți ne însoțea până la școală și tot el, sau altul, venea și ne lua pe toți după terminarea orelor. Se întâmplase ceva. Nu știam ce anume, dar simțeam după atitudinea părinților că se întâmplase ceva rău.

...De când Dina nu mai era colega noastră, parcă totul se schimbase. Îi simțeam foarte tare lipsa. Învățătorul nostru era trist. L-am întrebat de ce nu mai vine Dina la școală, iar el ne-a răspuns că este bolnavă și va lipsi mult timp. Dar ne-a asigurat că se va întoarce. Clasa era mult mai tristă fără ea. Și învățătorul nostru era altfel decât îl știam. Nu se mai juca și nici nu mai glumea cu noi. Nici măcar cu Ionică.

Câteva luni n-am aflat nimic despre colega noastră. Când a revenit la școală, în trimestrul următor, însoțită de părinții ei, am fost tare fericiți. În timp ce părinții stăteau de vorbă cu învățătorul, ne-am adunat grămadă în jurul ei, manifestându-ne fiecare bucuria de a o revedea, așa cum am simțit. O mângâiam, o pupam, o iscodeam, dar Dina nu mai era aceeași. Nici măcar nu zâmbea. Nu vorbea cu noi. Palidă, tristă, cu privirea plecată, parcă nici nu ne auzea. Ce se întâmplase cu zvărluga pusă tot timpul pe joacă? Aveam să aflăm, peste mulți ani, chiar de la ea, tragedia prin care trecuse.

La câteva zile după revenire, cu puțin înainte de terminarea orelor din acea zi, au intrat în clasă părinții săi. Au vorbit ceva cu învățătorul nostru după care au venit lângă banca ei și tatăl a luat-o în brațe. Învățătorul a mers către ușă, probabil părinții fetei îi spusese că în spatele ușii se mai afla cineva, a deschis și în clasă au intrat un milițian și un tânăr care avea mâinile încătușate. S-au oprit lângă ușă. Milițianul a luat-o pe Dina din brațele tatălui său, a urcat-o pe banca în dreptul căreia se afla tânărul cu mâinile legate și i-a spus: „El este cel care ți-a făcut rău. Ai voie să-l pedepsești cum vrei tu.” Urcată cu picioarele pe bancă, Dina era un pic mai înaltă decât tânărul ce-i stătea în față. Ne strânseserăm cu toții în jurul domnului învățător, care privea înmărmurit la scena greu de prins în cuvinte. Colega noastră, cu pumnișorii strânși și cu o înrâncenare uimitoare, începu să-l lovească pe tânăr peste față, ochi, nas, cap, pe unde nimerea, ca și cum așteptase cu disperare ziua în care să poată face asta. Plângea și lovea. Și noi plângeam. Nu știam de ce. Probabil ne impresionase durerea de pe chipul ei. Nu știu.

Tânărul lovit nu a schițat nici cel mai mic gest. Nici măcar nu și-a plecat privirea. După un timp, Dina a renunțat să mai lovească. S-a aruncat în brațele tatălui său și a continuat să plângă în hohote. Părinții o mângâiau repetând: ”Gata, s-a terminat. Gata, gata...”

În acest timp, milițianul l-a scos din clasă pe tânărul încătușat.

Deseori mi-am amintit de scena respectivă și nu o singură dată am rugat-o pe Dina, după ce ne-am reîntâlnit, să-mi spună ce i se întâmplase atunci. M-a refuzat de fiecare dată, spunându-mi că nu este încă pregătită să vorbească despre asta, dar mi-a promis că atunci când se va hotărî să pună totul pe hârtie, îmi va spune.

Iată că a venit și acea zi, în care coala albă a devenit confidența Dinei. Îi reamintesc acesteia că mi-a făcut, cândva, o promisiune.

- Povestește-mi ce s-a întâmplat, Dina! Mi-ai promis că o vei face atunci când te vei simți în stare. Poți să-mi povestești acum?

- Da. Îmi voi respecta promisiunea. Și așa am amânat prea mult. Pretextele pe care le-am tot invocat pentru a nu mă descotorosi de amintiri, pentru a nu mă debarasa de acest balast, pe care l-am cărat după mine pretutindeni de-a lungul anilor, nu m-au ajutat cu nimic. Dimpotrivă. Au fost o povară îngrozitor de dus. Mi-au încetinit drumul și m-au împiedicat să văd mai departe...

Am încercat de mai multe ori să povestesc, sperând că astfel voi scăpa de ea. Nu reușeam să duc niciodată povestea până la capăt. Nu mă puteam detașa. Redeveneam fetița de atunci și retrăiam totul. Ajungeam la un moment al povestirii peste care nu puteam trece oricât de mult mi-aș fi dorit. Minteaa mea se bloca. Nu-mi mai aminteam, plângeam, și astfel povestea rămânea neterminată. Am reușit să mă detașez emoțional, din păcate după prea mulți ani de suferință, și doar cu ajutorul prietenului meu, psihoterapeutul despre care ți-am mai vorbit.

- Ce s-a întâmplat în acea zi în care n-ai mai ajuns cu noi la școală?

- Îți amintești că, pe partea dreaptă, pe la jumătatea drumului către școală, era o casă?

- Sigur că-mi amintesc. Era singura casă pe distanța aceea. Avea o curte mare cu pomi fructiferi. Ne cățaram uneori pe gard și luam fructe de pe crengile care atârnav în afară.

- Da. Și după acea proprietate, la vreo douăzeci de metri, era un pâlc de stuf. Am rămas în urma voastră și, după ce v-ați îndepărtat, am intrat în stufăriș. Voiam să fac pipi. Am auzit un foșnet, am simțit că este cineva în spatele meu, dar n-am mai avut timp să ies sau să strig. Cu o mână mi-a acoperit gura spunându-mi să nu țip și să nu-mi fie frică, iar cu cealaltă mă ținea strâns. M-a întors cu fața spre el. Era un băiat înalt și slab. Mi-a spus că nu-mi va face nici un rău. Că vom merge împreună către școală, pe o scurtătură, și vom ajunge înaintea celorlalți.

Vorbea încet și calm, zâmbind. Am crezut tot ce mi-a spus și nu m-am speriat. Nu-mi era frică de oameni, nu-mi spusese nimeni că există oameni răi de care ar trebui să mă feresc. Mi-a luat ghiozdanul din spate, l-a deschis și a luat din el pachețelul cu mâncare.

M-a întrebat dacă poate mânca el ce era acolo. I-am spus că poate să mănânce tot, pentru că mie o să-mi dea fratele meu din pachetul său. A mâncat, după care a închis ghiozdanul, nu înainte de a scoate din el creioanele mele colorate. Le-a pus în buzunar, și-a atârnat geanta de umăr, m-a luat de mână și am ieșit din stufăriș. L-am rugat să-mi dea înapoi creioanele, pentru că îmi trebuie la ora de desen. Mi-a spus iritat că și lui îi place să deseneze și că nu are creioane. Așa că nu mi le va înapoia. Vocea iritată m-a speriat. A început să-mi fie frică. Am ieșit în șosea. M-am uitat în lungul drumului cu speranța că voi vedea pe cineva. Nu era nimeni. Grupul de copii de-abia se mai vedea. În loc să o luăm la dreapta către școală, am traversat drumul. În fața noastră era, cât vedeai cu ochii, doar șes. Nicio casă, nici un pom. Doar câmp și râpe. I-am spus că școala noastră nu este pe acolo. Nu mi-a răspuns. Mergea repede ținându-mă strâns de mână. Nu puteam ține pasul cu el, aproape mă târa, atât de repede mergea. Nu departe în fața noastră se vedea o râpă. Am ajuns pe malul ei. Era adâncă, iar pe fundul ei curgea un râu. S-a oprit pe malul abrupt al acesteia. Nu era niciun loc pe unde să se poată trece în partea cealaltă. I-am spus că trebuie să ne întoarcem pentru că nu avem pe unde trece. A țipat la mine spunându-mi să tac că altfel mă aruncă în râpă și m-a lovit cu palma peste cap. Am început să plâng și să-l rog să nu mă arunce. M-a trântit pe marginea râpei. Mă zbăteam și țipam cât puteam de tare. Cu o mână mă ținea, iar cu cealaltă mi-a scos o cizmuliță pe care a aruncat-o în râu, apoi a făcut la fel cu cealaltă. M-a amenințat, urlând, că dacă nu tac mă omoară. Încerca să mă dezbrace. Îmi încleștasem mâinile pe pantaloni și țipam să mă lase, să nu mă omoare. A ridicat pumnul și m-a izbit cu toată puterea. Simțeam căldura sângelui care îmi șiroia pe față, pe gât, îmi intrase în ochi, îl simțeam în gură. Am întors instinctiv capul, încercând să mă feresc de o altă lovitură, care nu a întârziat să vină. Înainte de a-mi pierde cunoștința, mi s-a părut că văd în depărtare pe cineva alergând pe câmp către locul în care eram. Mi-a rămas întipărită în minte acea imagine. Apoi, n-am mai știut nimic. Acesta era pragul pe care nu l-am putut trece ani de zile, când vorbeam despre asta. Nu știam ce a fost mai departe. Nu reușeam să-mi amintesc decât frânturi pe care nu le puteam lega. Îmi aminteam că fusesem într-un spital, că o doctorița venea la patul meu, punându-mi mereu aceleași întrebări, insistând să-i povestesc despre tot ce-mi amintesc. Nu scoteam nici un cuvânt. Nu voiam să vorbesc cu nimeni. Apoi o altă școală, nu cea la care învățam eu, o învățătoare bătrână și rea, care țipa la mine pentru că nu răspundeam la nicio întrebare. Știrea că a murit Gheorghiu Dej, președintele țării, și plânsetele copiilor din clasă...

Nici acum nu știu exact tot ce s-a întâmplat cu mine după acea zi. Nu îmi amintesc deloc momentul revenirii acasă, dar îmi amintesc ziua în care m-am reîntors în clasa mea și felul în care am fost întâmpinată.

Învățătorul și copiii au fost foarte fericiți când m-au văzut. Mi-a făcut bine felul în care s-au manifestat. Și-mi amintesc cu lux de amănunte ziua în care a fost adus în clasă băiatul acela. L-am recunoscut de cum l-am văzut. El era. Îl uram! Nu mi-a fost deloc frică de el atunci când l-am văzut. Dimpotrivă. Faptul că am putut să-l lovesc m-a eliberat. Îmi dorisem să-l rănesc, să-l fac să sufere. Trebuia să-l doară așa cum mă duruseră pe mine loviturile lui. Mai târziu am aflat că acea confruntare s-a făcut la recomandarea psihologului. Făcea parte din programul terapeutic pe care îl urmam.

Asta era tot ce-mi puteam aminti. În rest, atât cât știu, este din ce mi s-a povestit. Revin la acea nenorocită zi. Dacă îți mai amintești, ți-am spus că mama mea ne conducea zilnic, cu privirea, de la geamul de pe holul etajului întâi al blocului în care stăteam. Drumul fiind drept, reușea să ne distingă siluetele până ajungeam aproape de școală. Erau cam trei kilometri. Și în acea zi s-a uitat după noi și a văzut tot ce s-a întâmplat, fără să-și poată da seama însă, care dintre copii intrase în stufăriș și plecase apoi cu individul acela. A bănuțat că se întâmplă ceva grav și l-a alertat pe tatăl meu, care a plecat imediat alergând către locul unde se petrecea nenorocirea. Pe el îl văzusem eu înainte de a-mi pierde cunoștința. Au fost alertați și vecinii. L-au urmat pe tatăl meu. Se pare că individul care mă agresa, văzându-i pe bărbați apropiindu-se, m-a lăsat și a fugit. Ajungând la mine și văzându-mă plină de sânge și inconștientă, tata m-a luat în brațe și a alergat astfel mai mult de un kilometru până la spital. Vecinii au încercat să-l prindă pe individ, dar nu au reușit. Avusese un avans mare față de ei și nu l-au mai ajuns. Se ascunsese, probabil, în una dintre curțile sau casele de la marginea localității. S-a crezut inițial că era un bolnav psihic, scăpat de la sanatoriul de boli psihice care se afla la numai câțiva kilometri. Au fost verificați toți bolnavii, dar niciunul dintre ei nu ieșise din sanatoriu în acea zi. Au fost audiate zeci de persoane și, în final, a fost prins cel vinovat. Era tânărul care a fost adus în clasă și pe care l-am lovit eu cu disperare. Avea 19 ani, provenea dintr-o familie foarte săracă. Când a fost întrebat de ce a făcut asta, a declarat că îi plăcea foarte mult de mine și că mă urmărea de mult timp. Venea zilnic în stufăriș doar ca să mă vadă, a mai afirmat. Cam asta a fost. Oribilă întâmplare. Atât mi-am putut aminti sau atât mi s-a vorbit despre incidentul care mi-a distrus copilăria. Apoi subiectul a devenit tabu. Iar eu nu am avut niciodată curajul să întreb dacă a fost mai mult de atât. Cred că îmi era frică de un răspuns. N-am mai dorit să știu. Dar asta nu înseamnă că am reușit vreodată să uit. Așa cum ți-am mai spus, am târât după mine, ani de zile, acest balast. Măcar acum nu mai sufăr când îmi amintesc. Anii au trecut greu. Urâți și triști ani. Îi voi lăsa aici, pe foaia asta. Voi uita că au existat.

O privesc pe Dina. Tristețea din ochii ei este evidentă și nu pot să nu mă gândesc la câtă suferință a îndurat și să nu mă întreb de ce a trebuit să se întâmple astfel....

Anca Mizumschi Simion **(Phoenix, Arizona, SUA, din 2016)**

Anca Mizumschi Simion este un autor român care trăiește în prezent în Phoenix, Arizona și în București, România.

A publicat mai multe volume: “Est” (1993), “Opera Capitală” (1996), “Poze cu zimți” (2008), “Anca lui Noe” (2009), “Versouri” (2010), “În moalele cerului” (2012), “Carte de citire” (2012), “Madrugada” (2013), “Metropolitana” (2018), “Țara mea suspendată” (2018) și a luat mai multe premii în țară.

Preocupările ei ca scriitor și psiholog includ teme ca: identitate și exil, conceptul de demnitate, imaginarul colectiv și trauma colectivă.

Poemele sale au fost traduse în spaniolă, suedeză, germană, italiană, franceză, maghiară, cehă, albaneză și chineză.

Păciul lui Soare

"There is no greater agony than bearing an untold story inside you."

Maya Angelou

În sudul Dobrogei iernile sunt aspre. Și verile, și toamnele. Primăvara este mai suportabilă, dar primăvara-i scurtă. Satele se întind de-a lungul Dunării, care nu se vede de obicei. Ori din cauza pădurilor, ori din cauza viilor. Atunci când se vede, totuși, în depărtare, este mai mult o peliculă subțire de apă, curgând atât de lent că pare nemișcată. Un albastru mâlos și crud. De altfel, Dunărea are capacitatea să pară o apă bătrână, bătrână încă de pe vremea când Pământul nu era încă terminat. La început a fost Cuvântul? Când stai pe malul Dunării nu-ți vine să crezi, ți se pare că la început a fost Apa. Într-un astfel de sat, legat de apă, au ajuns părinții mei, medici la țară, în 1961. Și au rămas în sudul Dobrogei multă vreme, aproape zece ani. La început, au primit de la Primărie spre folosință o casă cu două camere, în care era dispensarul. Casa avea un fel de pridvor acoperit de viță-de-vie. În Dobrogea, din cauza arșiței, toate casele au boltă de viță-de-vie, chiar și atunci când familiile care locuiesc în ele nu fac vin, din cauza arșiței. Bolta se întinde, de obicei, de la poartă până în fața casei, urcată pe câte o arcadă de fier. Undeva, în lateral, ca o bucătărie de vară din frunze, este, de obicei, o mică platformă, unde e pusă o masă de lemn acoperită cu mușama. Acolo se mănâncă, acolo se bea cafea, acolo se joacă table, acolo se stă la taclale și se fumează. Casa primită de ai mei nu avea un astfel de loc, unde să stai vara, pentru că era foarte mică: două camere dreapta, stânga, de-a lungul unui coridor. Cea din stânga avea să fie cabinetul, iar cealaltă dormitorul. Camerele erau joase, cu podele de lemn, acoperite cu covoare de iută, și nu aveau foarte multă lumină, dar erau oricum mult prea încăpătoare pentru cele două geamantane cu haine și cărți de medicină cu care aveau să își înceapă viața tinerii absolvenți. Incredibil de tineri, de altfel, pentru că liceul stalinist pe care îl făcuseră avea pe vremea aceea numai 10 ani de studiu. Dacă începeai școala la 6 ani și facultatea la 16, pe la 21-22 de ani, aveai toate șansele să ajungi medic la țară. Mama arăta și la 22 de 16 ani, și avea să își mențină obiceiul ăsta de a arăta cu mulți ani mai tânără toată viața ei. Tata alesese Oltina după o etichetă de vin. În toamna lui '61, când ajunseseră acolo, cu o căruță care îi așteptase la Băneasa să îi ducă la Oltina - numai până la Băneasa mergea rata -, primul lor caz, încă înainte de a ajunge la dispensarul unde aveau să locuiască o vreme, a fost un băiețel în comă alcoolică, căzut la marginea satului.

Era pentru prima oară când vedeau așa ceva. Nu ultima. Era sfârșitul lui septembrie, lumina curgea ca fâșiile de hârtie gofrată, dusă de vânt, de pe dealurile Oltinei, până hăt, către Ostrov și în casele oamenilor se asprea mustul.

Apa Dunării era numai pentru gătit sau spălat, nu și pentru băut, și, pentru că în Dobrogea fântânile sunt rare și săpate în calcar, satul avea o politică strictă. În lunile cu litera R: septembrie, octombrie, noiembrie, decembrie, ianuarie, februarie, martie, aprilie se bea vin, iar în cele fără R se bea țuică. Asta pentru că, de obicei, până la Paște fiecare își termina vinul și, în plus, ce e mai bun decât o țuică rece, scoasă de la beci, când e arșița în toi și vii de la câmp? Politica asta sacrosantă a satelor de la Dunăre o respectă toată lumea, de la cele mai fragede vârste. De altfel, vara, când aveau foarte multă treabă pe acasă și copiii mai mari erau plecați la școală sau trimiși cu treburi și nu avea cine să stea cu frații mai mici, dacă sugarul lor plângea, femeile din Oltina luau câteva semințe de mac, le făceau cocoloș într-o batistă și o foloseau pe post de suzetă. Bebelușul mesteca fericit macul și adormea. În capul lui mic, satul începea să se dilate pe dealuri ca o piele de tigru pusă la soare, la uscat, un amestec de culori ciudate și de crevase. Țărâna răscolită dintre șirurile de vii prindea crustă și se scurgea în Dunăre, ca într-o canalizare unde ajung lucrurile folosite, cerul folosit, pământul folosit, culorile de toate soiurile. În visul lor uluit, Oltina o lua la vale pe Dunăre, până la vărsare și ajungea la Sulina. Oltina – Sulina, orașe înfrățite cu mirosul lor de șleपुरi, pește uscat pus la sare și frânghii cu ceapă roșie atârinate pe la începutul streșinii toamna. Apoi, învinse, resemnate, veșnice, culorile din Oltina, împreună cu cele din Sulina, se scurgeau în mare și se făcea liniște.

Mama, ca orice doctoriță tânără și extrem de scrupuloasă, a încercat să curme acest drum al mătășii din visele sugarilor, prin care culorile Oltinei puteau ajunge la mare și chiar în alte porturi ale lumii, dar nu a avut prea mult succes. Singurul rezultat a fost că sugarii opiomani din circumscripția ei au intrat în ilegalitate și s-au ascuns printre vise mai profunde. La trei ani, când aveau să primească primul pahar de must înăsprit, cei mai mulți dintre ei erau deja imuni la vicii și unii dintre ei se lăsaseră între timp și deveniseră negustori de vise pentru ceilalți. De altfel, mama avea foarte mare grijă de nou-născuții ei, nu numai pentru că mortalitatea infantilă era un indice din cauza căruia tovarășii doctori puteau fi aspru sancționați de către partidul comunist român, ci pentru că așa era ea: nu putea să lase o plantă, un animal sau un om să moară. Pe vremea aceea nu existau incubatoare la țară, în satele îndepărtate, și, atunci când născuse o femeie din sat doi gemeni prematuri, mama și moașa cu care lucra împreună la dispensar au hotărât să îi salveze cu orice preț. Au improvizat pentru asta un fel de culcuș între sobă și perete, i-au învelit, au ținut temperatura constantă zi și noapte.

La început a fost nevoie să îi hrănească cu pipeta, apoi cu biberonul. Mama, care dormea în cealaltă cameră a dispensarului, se scula noaptea să îi audă respirând. Femeia care îi născuse plecase demult. Avea alți copii acasă și o gospodărie de ținut și le lăsase pe mama și pe moașă să facă ce-or ști cu gemenii. Poate că aflase și ea chestia aia cu partidul și doctorii siliți de partid să țină oameni în viață, așa că era liniștită. După vreo două luni, când erau deja suficient de mari și vioi, venise să îi ia acasă. Intrase în cameră, îi dezbrăcase și ieșise cu amândoi în brațe afară și începuse să îi frece cu zăpadă. Rapid, cu gesturi iuți, cu îndemânare, ca și cum făcuse asta de multe ori înainte. Mama, obosită de cele două luni în care trăise lângă micul incubator improvizat lângă sobă, a vrut să se repeadă în părul ei, dar moașa o oprise cu un gest scurt și autoritar. Femeia intrase în casă, îi ștersese bine cu un prosop moale, îi îmbrăcase și plecase cu ei. Din pragul ușii îi mulțumise mamei pentru cei doi băieți ai ei și îi răspunsese la întrebarea cu zăpada. “Tovarășa doctor, dacă e să îmi moară, să moară acum, nu să mă chinui să îi cresc bolnăvicioși și să moară mai târziu”. Gemenii aceia s-au născut cu doi ani înainte de a mă naște eu și trăiesc amândoi și acum. Pentru că nu am apucat să îi cunosc și nu am împărțit cu ei laptele vreunei femei, ca să fim frați de lapte, ci doar aerul din nopțile nedormite ale mamei, pe vremea când îi îngrijea; cred că ei s-ar numi frații mei de aer.

În sudul Dobrogei iernile sunt aspre și oamenii la fel. Când ninge, zăpada troienită izolează un sat mai bine de o lună. Timp în care oamenii mănâncă pâinea făcută în casă, legumele puse la păstrat încă din toamnă și pește la Dunării. Pe aici se mănâncă mult pește, pește prăjit, pește afumat, chifteluțe de pește, sarmale de pește. O singură dată pe an, de Crăciun, cei care îl au, taie porcul. Cea mai mare parte din el se prăjește bucăți și se așază în untură, în borcane mari de sticlă. Borcanele stau aliniate în beci sau pe prispă, acoperite cu rogojini sau învelite în pături vechi, lângă borcanele cu murături, și ar trebui să ajungă până la Paște. Carnea de porc ori de găină e rară și se mănâncă cu măsură. Găinile se taie o dată pe săptămână, duminica, și nu în toate duminicile de peste an, căci unele sunt duminici de post religioasă și altele sunt duminici de post natural, adică cele în care nu ai ce tăia. De Crăciun, pentru că sunt țărani cu frica lui Dumnezeu, au obiceiul tuturor țăranilor români: duc câte o bucată de porc la cele trei autorități ale satului. La doctor, la milițian și la primar. Preotului nu îi dau ceva în mod deosebit de Crăciun, pentru că lui îi dau tot anul, iar inginerul agronom, atunci când există, nu contează, că se descurcă ei și fără el. Când vine primăvara, zăpada se topește în șiroaie repezi printre butacii de vie. Azi e, mâine nu e, azi e, mâine nu e. Soarele dobrogean nu e o chestie cu care să te poți juca. E crud, uneori nedrept, iute la mânie și poate aduce arșița în doi timpi și trei mișcări.

Un fel de zeu capricios, cum sunt absolut toți zeii acestui pământ, dar tot el pune catifea și chihlimbar în vinuri, rotunjindu-le. În viile astea, în fiecare an boabele atârnă – sferice sau ușor ovale sau alungite, ”țâța caprei”, cum li se mai spune.

Paștele cădea rar în martie, cel mai des era în aprilie, sau la începutul lui mai. Paștele meu preferat era cel de aprilie, când începea să fie cald, dar soarele ucigător nu pârljolea încă totul și Dunărea nu se mișca precum o cadână somnambulă, așa cum face vara, când îi e lene să ți curgă. Când cădea Paștele în aprilie sau la întâi mai, tata își suna toți prietenii și îi chema să facem Paștele în aer liber, la Cracii Preotesei. Aveam probabil vreo patru-cinci ani, nu mergeam încă la școală, și Paștele la Cracii Preotesei era cel mai grozav lucru care mi se putea întâmpla mie pe atunci.

Pregătirea începea cu câteva zile înainte de duminică cu pricina, când tata, după ce afla cam câtă lume are să vină, îl lua pe nenea Dragomir și se ducea să cumpere mielul sau berbecul tânăr. Între timp, ne mutasem la Băneasa, unde era spital, și nenea Dragomir era șoferul de pe unica salvare. Șofer, administrator, portar și bărbatul bucătăresei de la spital. De fapt, pe el îl chema Ștefan; Dragomir era numele de familie, dar chiar și nevastă-sa tot Dragomir îl striga, mai ales când ajungea serile acasă, clătinându-se pe picioare, și ea îl afurisea încă de la poartă. Atunci îl știa tot satul, deși, când era beat, nenea Dragomir era foarte cuminte. Se chinuia un timp să deslușească misterul propriei porți, pe care tot el o legase cu sârmă și apoi se furișa încet prin grădină și se culca în șopron. Câte nopți de beție frumoasă petrecuse nenea Dragomir în șopronul lui magic numai el știa, dar acolo era un fel de culcuș unde el era liber, era din nou tânăr și făcea tot ce voia.

În ziua când se ducea cu tata la ciobani să se tocmească pentru mielul de Paște, nenea Dragomir nu bea. Apărea de dimineață în fața blocului cu două etaje, unde stăteam în Băneasa, proaspăt bărbierit, îmbrăcat cu o cămașă curată și aștepta în salvare să coboare tata. De obicei, mergeau până la Ion Corvin, o comună alăturată, lângă care își aveau staulele cu oi sibienii, țărani din Mărginimea Sibiului, care își țineau oile la iernat în Dobrogea. Era acolo unu, Hermann Chioru', pe care îl cunoștea nenea Dragomir bine, că îi vindea țuică și vin. Oamenii spuneau că fusese în munți cu rezistența anticomunistă și că-l prinseră și-l bătuseră până când îi scosese rău ochi, dar Hermann Chioru' nu povestise nimic despre asta și, de frica Securității, nimeni nu-l întreba nimic. Cert era că trăia aproape singur cu oile lui, vara în satul lui neocolețizat de lângă Sibiu, iarna la Ion Corvin, și, dacă avusese vreodată nevastă și copii, probabil îl părăsiseră demult. Nenea Dragomir nu se tocmea niciodată, pentru că știa că Hermann Chioru' n-o să-l înșele.

Îi alegea întotdeauna mieii mari și buni de zeamă, cu multă carne pe ei, apoi, cu vorba lui tărăgănată, de ardelean, îi spunea cât costa mielul. Suma era de obicei cam aceeași. După ce lua banii, îi împătura în patru și îi pune în pachetu' de țigări. Fuma Carpați fără filtru, care puțeau îngrozitor. Ca și hainele lui, de altfel. Dar pe nenea Dragomir nu-l deranja în nopțile lor de beție. Când Hermann Chioru' venea să cumpere țuică și vin, nenea Dragomir îl pofta în șopron și îl cinstea mai întâi. Câteodată, îi uita Dumnezeu acolo și-o noapte întreagă, vorbind câte în lună și-n stele despre politică și Dumnezeu. Erau prieteni.

Și eu eram prietenă cu nenea Dragomir, pentru că mă lua cu el la pescuit. După ce alegea mielul sau berbecul tânăr, tot Hermann Chioru' îl tăia. Îi făcea întâi o cruce mare să nu moară animalul necreștinat și apoi îi băga cuțitu' în gât, iute, să sufere cât mai puțin. Apoi aștepta o vreme să se scurgă sângele, să nu murdărească salvarea lu' domnu' doctor. De obicei, tata stătea lângă salvare și fuma, iar nenea Dragomir și Hermann Chioru' înveleau mielul în saci de plastic, îl puneau pe targa salvării și îl legau cu curelele acelea subțiri, cu care se leagă pacienții, să nu îi clatine prea tare salvarea în mers și să le facă rău. Mielul creștinat era mort de tot și nimic nu mai putea să-i facă cu adevărat rău, dar, dacă s-ar fi prăvălit de pe targă pe curbele de la Ion Corvin, ar fi murdărit toată salvarea de sânge și nenea Dragomir ar fi trebuit să stea să o curețe și nu avea timp, pentru că mielul trebuia pregătit pentru a doua zi și pregătirea asta era foarte importantă. Când ajungeau la nenea Dragomir, lăsau mielul, apoi duceau salvarea la spital și tata pleca în treaba lui, iar nenea Dragomir se întorcea acasă. Mioara, nevastă-sa, știa ce urma, așa că pleca din timp pe la niște vecine și îl lăsa în pace, nu înainte de a-i pregăti vasele și mirodeniile. Îi pune într-un castron rozmarin, cimbru, mentă uscată, sare și piper. Apoi aducea din beci câteva căpățâni de usturoi, miez de nucă, prune uscate și patru ouă. Le lăsa pe toate în bucatărie pe colțul mesei și pleca. Rețeta mai prevedea și 2-3 litri de vin și vreun sfert de kil de rachiu de prune, dar la astea se descurca nenea Dragomir și singur. Mioara nu stătea niciodată lângă el când pregătea mielul, pentru că se enerva. Nenea Dragomir și Mioara aveau stiluri diferite de gătit și se încurcau unul pe celălalt în bucatărie. În plus, deși ea era bucătăreasă profesionistă, bărbatul credea sincer că tot el gătea mai bine. Mioara, o dobrogeancă bondoacă, se născuse într-un sat de lângă Tulcea. După ce împlinise 18 ani, venise la verișoară-sa, la Băneasa, să își găsească de lucru și își găsisse. Și de lucru, și pe nenea Dragomir. Femeia era ca un titirez. Trebuia să termine în două ore orice mâncare și se învătea prin bucatărie cu viteza unui campion olimpic la aruncarea discului. El era liniștit și meditativ și îi lua să gătească cam cât unui neurochirurg o operație de dificultate medie.

Noroc că el nu prea gătea, în afară de mielul de Paște și de ciorba de pește, când nu o lăsa pe nevastă-sa să intre în bucătărie. Dacă ar fi gătit în fiecare zi, nu ar fi avut timp să bea.

Tata nu pleca întotdeauna în treaba lui, câteodată, când avea răgaz, se întorcea împreună cu nenea Dragomir la el acasă, să asiste la pregătirea mielului. Să asiste însemna că își lua un pahar de vin și se așeza lângă masa de bucătărie privindu-l și vorbind, din când în când. Despre pescuit, despre politică și prețurile la benzină, despre ce se mai întâmpla prin spital.

Bărbații erau acceptați în bucătărie când gătea nenea Dragomir, ba chiar erau invitați cu mândrie: câteodată tata, câteodată câte un vecin, căci nenea Dragomir, ca un dirijor celebru, avea nevoie de public. Iar îndemânarea lui chiar merita un public.

Întâi lua mielul și îl jupuia cu atenție. Păstra blana pe care o spăla în mai multe ape și o atârna afară pe o capră de lemn. Să se zvânte puțin. Apoi tăia burta mielului și se apuca să ”îl îngrijească”. Așa spunea nenea Dragomir: “Acum, hai să îngrijim mielul”. Îl curăța de toate măruntaiele și de plămâni și le pune într-un castron. Aveau să fie spălate și, împreună cu creierul și carnea de pe gât, mărunțite bine cu cuțitul. Apoi le amesteca cu prunele, ceapa, usturoiul și nucile măcinate, până când obținea o pastă mai groasă, ca pentru drob. Mielul curățat și foarte bine spălat cu apă rece se freca fără milă cu 2-3 pumni de sare grunjoasă, atât în interior, cât și la suprafață, și era lăsat un timp în crusta lui de sare. Peste crusta asta, urmau alte învelișuri, căci mielul avea să poposească într-o covată de lemn, plină cu mirodenii. Covata era a Mioarei, care o folosea destul de des la frământarea aluatului de cozonac sau atunci când făcea pâine de casă și doar o singură dată pe an se transforma într-un loc ceremonial: piscina mielului jertfit. O singură dată pe an, subit, nenea Dragomir căpăta abilitatea sacră de a transforma apa în vin, în cantități generoase. Cantitățile se datorau faptului că se îngrijea el din timp să facă unul sau două drumuri cu șareta până sus, la podgorie la Alimanu. Vinul de Alimanu era vestit pentru faptul că înmuia sufletele, îndulcea limbile și făcea mielul de Paște mai fraged. De asemenea, se zvonea că toți copiii făcuți la beție cu vin de Alimanu ieșeau foarte inteligenți, dar asta nu se dovedise niciodată cu adevărat.

În copaia lui nenea Dragomir, vinul se înfrătea cu rachiul de prune, cimbrul și usturoiul pisat. De fapt, până în final, toată compoziția ajungea o zeamă cu care se freca din nou bietul animal. Masajul viguros încheia doar prima etapă, după care mielul era în sfârșit lăsat în pace, o vreme. Îl așezau în covată, turnau restul de zeamă peste el și îl lăsau să zacă. Dacă intrai tocmai atunci în bucătărie și nu știai ce se întâmplase, ți s-ar fi părut că arăta ca un pește mare, eșuat greoi pe o parte, într-un acvariu aproape sec.

În a doua etapă, nenea Dragomir se apuca să prepare tocătură de organe, peste care presăra mentă, rozmarin și piper.

La sfârșit, o alifia cu niște unt făcut în casă și asta era tot. Mioara făcea unt în casă, așa cum învățase de la maică-să și ajunsese faimoasă în sat, cum că untul ei era cel mai bun. E drept că, la un moment dat, Hermann Chioru' contribuise și el la faima asta, dezvăluindu-i niște secrete trecute din generație în generație de ciobanii lui; per ansamblu, Mioara era tare mândră de untul ei: auriu, dulce, spumos, extrem de fin. Și ea și bărbata-su își disputau chestia asta, cu cine e mai bun în bucătărie, ca doi prim-miniștri care se laudă fiecare cu guvernul lui, dar nu ajungeau să se certe cu adevărat din cauza asta. Nenea Dragomir era blând și nu se certa niciodată cu nimeni, chiar și atunci când era băut și se ducea să se culce în șopronul lui, iar Mioara, femeie bună și harnică, era stearpă. Nu putuse să îi facă niciun copil lui nenea Dragomir și îi era recunoscătoare că el se resemnase cu povestea asta cu urmașii, nu o lăsase și nici nu se dusesse la altele. Se purta cu el cât de frumos putea ea și în felul ei repezit, îl și iubea. Numai că asta cu iubitul nu i-o mai spusese demult. Erau oameni în toată firea, trecuți de 50 de ani, și doar nu era să ajungă de râsul satului spunându-și unul altuia *te iubesc*, și *eu te iubesc*! Dacă îi auzea cineva?

După atâtea mirodenii și vin, în vreo patru ore, și tata, și nea Dragomir erau deja pe jumătate beți și râdeau cu poftă, din nimic, atunci când ajungeau la ultima parte și mielul le aluneca din mâini. În final, mielul trebuia uns și cu unt, așa că tata lua mielul în brațe și nenea Dragomir îl ungea tacticos ca pe un bebeluș pe care dai cu alifie frumos mirositoare, pe la încheieturi, după baie. Când termina, lua pasta de măruntaie și i-o înfunda în coșul pieptului, împreună cu un bulgăre de unt, și turna în despicătura din burta mielului vinul, rachiul și ce mai rămăsese din zeama de mirodenii. Apoi, încet, fără să-l clatine, îl lua pe o lotcă și îl coseau cu fire de rafie, sau cu niște sfoară foarte subțire de cânepă, dacă aveau. Meticuloși și plini de scrupule, înveleau la loc mielul în propria lui blană, spălată și uscată. Ceea ce rezulta era un fel de cocon inform, fără cap și fără picioare, burdușit cu rozmarin și mentă și puțind îngrozitor a rachiul și vin. Un cocon de fluture de mătase, anesteziat total, care avea să își petreacă noaptea singur în beci, în covata lui, acoperit bine și încuiat cu două lacăte. Aici primăverile sunt reci și uscate și nu ai nevoie de frigider. Câteodată, noaptea, aerul este așa de transparent și rigid, că poți să orbești privind stelele.

“Dragomire, mai spune-mi o dată, de ce punem două lacăte pe ușă?” întreba tata de fiecare dată. Pentru că, vedeți, domnu' doctor, pisicile astea e șmechere și deștepte, răspundea nenea Dragomir, arătând cu arătătorul, spre tâmpla lui, deșteptăciunea pisicilor. Nu poți să știi ce le dă prin cap. “Nu ați văzut ce ochi au? Galbeni!” Și amândoi izbucneau într-un râs împleticit, apoi se duceau să se culce. Asta fusese un fel de preludiu. Adevărata sărbătoare avea să înceapă a doua zi, foarte devreme, cu săpatul gropii pentru miel.

În dreptul Păcuiului lui Soare, era o fântână musulmană, o cișmea. De unde știam că era musulmană? Nu avea cruci. În Dobrogea, apa e atât de rară și de prețioasă, că, de câte ori fac o cișmea, oamenii o închină, unui sfânt sau Fecioarei Maria. Îi pun o iconiță mică, ferită de vânt și de ploi, chiar acolo unde să o poți vedea în timp ce bei. Cea de la Păcui nu avea cruci, era doar marmură albă de Dobrogea, crăpată ca mâinile unei femei de la țară, care a muncit toată viața ei la câmp. În spatele fântânii se întindea o poieniță, între niște mesteceni tineri și ploi fără vârstă. Acolo îi plăcea tatei să facă miel la jar.

Primul care ajungea acolo, dis-de-dimineață, era tot nenea Dragomir, cu salvarea, numai că, de data asta, salvarea era plină ochi. Nu aveai unde să arunci un ac: mielul în covată, cel puțin două damigene de vin, din acelea mari de 20 de kile, apă minerală, telemea și caș de Niculițel, ceapă verde, ouă vopsite, ridichi, roșii de la solar, cozonac și pâine de casă, făcute de Mioara, măslina cumpărate de la Constanța, de la Antoniadis, două navete de bere și suc. Într-o parte, fără să se amestece cu mâncarea, nenea Dragomir avea grijă să ia o lopată pentru jar și corzi uscate de viță-de-vie. Curpenii de vie adunați toamna erau păstrați cu grijă peste iarnă, tocmai pentru acest moment. Până ajungeam noi la Cracii Preotesei, pe la nouă, zece, nenea Dragomir termina de săpat o groapă pentru mumia mielului. Suficient de adâncă, de cel puțin un metru, și mai lată cu câteva palme decât locuitorul ei. Apoi o umplea cu crengi, puneă și curpenii de viță-de-vie și le dădea foc. Focul ardea înalt cât să dea cât mai mult jar. Dacă crengile nu erau suficient de uscate, scoteau un fum înecăcios și amar, ca fumul care ieșea din pipele turcoaicelor bătrâne, pe care le văzusem stând pe jos direct pe trotuar, fumând, cu picioarele încrucișate sub ele, în piața Chiliei, la Constanța. Acolo locuiau bunicii mei din partea mamei, într-o casă veche naționalizată, plină de lumini și umbre. Și de vocile șoptite ale celor care locuiseră aici în alte vremuri, înainte de războiul cel mare.

În timp ce eu și ceilalți copii ne luptam cu fumul lui nenea Dragomir, gesticulând în aer ca să prindem buclele șarpelui zburător, el căra găleți cu apă de la cișmea și prepara un fel de pastă de noroi. Nu foarte groasă, ca să poată tăvăli prin ea neputinciosul miel, care, la această etapă, după toate prin care trecuse, chiar că ajungea să arate ca vai de capul lui. Când stratul de jar era suficient de gros și nu mai pălpâia nicio flacără, lua lopata și scotea o parte din el. Restul era un pat călduros pentru mielul ambalat în argilă cleioasă, pe care, în sfârșit, îl așeza cu grijă în groapă.

Nu știu dacă în sângele dobrogean al lui nenea Dragomir se rătăcise vreodată vreun viking care, în loc să se ducă spre nord o apucase în direcție inversă și cu care ajunsese să păcătuiască vreo localnică mai zburdalnică, dar dacă ar fi existat, strămoșul nordic al lui nenea Dragomir ar fi fost cu siguranță mândru de rezultatul progeniturilor sale. Era foarte clar, se vedea cu ochiul liber, și încă de la mare distanță, că nenea Dragomir se pricepea la jertfe păgâne. De altfel, nu era singurul, pentru că, în Dobrogea, trăiește amestecul cel mai aiuritor de zeități și oameni. Traci, pecenegi, iliri, cumani, sciți, greci, slavi și turci, toți au trecut pe aici și au adus fiecare zeii personali. Și ei și mulți alții, pe care acum nu îi mai știe nimeni.

Dobrogea-i un coridor de trecere, o scară rulantă transparentă, pe care oamenii urcă în cer și zeii coboară pe pământ. Sau invers, de unde și înghesuiala. Aici, zeii de toate națiile s-au cam călcat pe picioare, ca să nu mai vorbim de copiii lor nelegitimi, semizeii, pe jumătate umani, plus cei umani de-a dreptul. Pare complicat, dar nu e. Conviețuirea e mult mai simplă decât pare, cel puțin în lunile cu R, când, teoretic, ar mai fi ceva vin prin butoaie. Turnul Babel nu ar avea niciun sens în Dobrogea. Ar fi o mare pierdere de vreme să mai stai să vorbești în toate limbile Pământului, când ai un limbaj universal înmiresmat, bogat în culoare și aprobat de mai toate religiile: vinul.

În capul meu, până și azi, după atâția ani, zeii coboară cu ușurință pe niște tobogane transparente și umblă liberi pe la Păcuiul lui Soare. Este rezervația mea naturală de zei.

După ce termina cu totul serviciul funerar antecreștin, care, conform obiceiului amețitoarei Dobroge de a amesteca lucrurile, era închinat unei mari sărbători creștine, ca să nu mai priceapă nimeni nimic, nenea Dragomir puneă din nou crengi peste groapa acoperită cu pământ și înălța un rug de suprafață. Apoi îi dădea foc și pleca să caute alte crengi uscate ca să îl ațâțe bine cam preț de vreo cinci-șase ore. Atât trebuia să stea mielul pe teritoriul lui Hades. În timpul ăsta, nu mai erau prea multe de văzut pentru noi, copiii, așa că ne lăsau să ne împrăștiem pe ici, pe colo, cu câte o minge sau vreun zmeu de hârtie, și ne supravegheau de la distanță. Bărbații mergeau și puneau sticlele cu vin și bere la răcit în Dunăre, apoi fumau pe lângă ele, femeile vorbeau agale, în timp ce întindeau păturile pe iarbă și puneau deasupra lor fețe de masă. Îmi aduc aminte că aveam și tacâmuri și farfurii aduse de acasă, din acelea din bucătărie, pentru că nu existau cele de unică folosință. Pe vremea aceea nimic nu era de unică folosință.

Ca la orice operă dramatică, finalul era cu adevărat spectaculos. Ouăle ciocnite de dimineață, telemeaua și ceapa verde se aflau acum la distanță de ani lumină în burta noastră și tuturor ne era foame.

Nenea Dragomir, abțiguit bine, dar sigur pe mișcările sale, dădea la o parte cu lopata spuza abia fumegând și scotea un fel de obiect de argilă, negru ca locul din care tocmai venise, mirosind îngrozitor a blană arsă. Dar momentul acela de groază nu dura prea mult, pentru că, după ce îndepărta cu totul ciudata carcasă, mielul moale și bine frăgezit se arăta în toată splendoarea lui. Nenea Dragomir, pe finalul mandatului lui de șef de ceremonie, îl tranșa în bucăți nici mari, nici mici, ca niște promisiuni bine cumpănite, și le așeza într-un castron acoperit cu un capac, să nu se răcească prea repede. Asta nu înainte să fi scos din burta mielului și drobul. Cu drobul era altă poveste, pentru că toate măruntaiele acelea tocate mărunț cu rozmarin, cimbru și mentă topite în sare, se ridicau în valuri de aburi în jurul nostru, izolându-ne de lume. Eram singuri la capătul pământului, ca primii argonauți. De la distanță, zeități de toate naționalitățile își sorbeau ambrozia și nectarul, trăgând cu coada ochiului la mielul lui tata. De altfel, puteai să vezi și cu ochiul liber, dacă te uitați în sus: Ursa Mică, Ursa Mare și mielul lui tata.

În tot timpul ăsta, ziua se stingea cu un fâșâit ușor, ca atunci când stingi carbid în apă și dealurile Ostrovului se acopereau de melasă, până hăt departe spre Almălău, Buceag, Esechioi și Gârlița. Mișcările tuturor deveneau din ce în ce mai subțiri, leneșe, legate între ele cu fire de mătase, fire din acelea cu care se împleteau în condurii domnițelor pe vremuri. Apoi începea vântul. Abia după căderea luminii începea cu adevărat vântul de Dunăre. Foșnitor, mios, nici cald, nici rece, vântul de la Dunăre este cel care ametește pescarii și îi trage sub ape și înnebunește fetele tinere, care se omoară din iubire. Nesăbuit, capricios, și aspru, și dulce în același timp, nehotărât, plin de falduri, tânăr, vântul desăvârșea totul și deja ziua aceea de Paște aluneca în nemurire.

Anii când tata făcea miel la proțap la Păcuiul lui Soare au fost cei mai frumoși din viața mea. Nu mergeam încă la școală, ai mei erau foarte tineri și se iubeau. Pentru că nu avea un băiat, tata mă lua cu el peste tot. La vânatoare de mistreți pe zăpadă sau la pasaj de rațe sălbatice la Adachioi. Când nu avea timp sau chef, mă lăsa să mă duc cu nenea Dragomir, ceea ce îmi plăcea și mai mult, pentru că nenea Dragomir mă lua în șareta spitalului și îmi spunea povești. Așa am aflat unde își dormea somnul vechi de o mie de ani cetatea Vicinei. Sub apa de la Păcuiul lui Soare. Nu știa chiar toată lumea de ea, numai localnicii, pentru că puteai să o vezi doar în verile cu arșiță, când Dunărea scădea foarte mult și se putea coborî până aproape de fundul apei; bucătării din secolul zece, coridoare, case și acoperișul bisericii cu o cruce mare și albă, atârând strâmb, ca un mort, care s-a mișcat puțin.

În portul părăsit, corăbiile împăratului Ioan Tzimiskes, răsturnate cu chila în sus, abandonate de un mileniu, cu lemnul ud și franjurat. Atunci când era foarte cald, mă lăsau să mă joc cu picioarele goale în Dunăre. Mici monede bizantine, aduse de reflux, mi se încurcau printre degetele de la picioare, prinzându-se ca monezile de aramă împletite în codițele țigăncilor tinere, și mă gâdilau. De obicei, mergeau la Păcui să pescuiască și nu aveau timp de mine, așa că mă cățăram pe toate gardurile din piatră și pe zidurile inegale și toată insula Tâlchia era a mea. Dar asta numai vara și nici măcar în fiecare vară. De Paște în niciun caz. De Paște, cetatea nu se vedea și era periculos să te duci până acolo, pentru că era păzită de Samca Samodiva, un fel de zână a locului. Jumătate femeie, jumătate dragon, Samca Samodiva era înconjurată tot timpul de niște somni uriași care o păzeau. Puținii pescari care nu se înecaseră și scăpaseră cu viață din apele acelea, dar bolnavi și cu multe fracturi, spuneau că somnii sunt nemuritori. Nenea Dragomir obișnuia să mă sperie cu Samca, cum că o să o cheme, dacă nu eram cuminte, dar nu avea prea mare succes, pentru că eu muream de nerăbdare s-o văd. Nu mi-a arătat-o niciodată, deși am bătut cu el tot pământul acela veșnic, ancestral, calcaros.

După ce a plecat de aici, tata a încetat să vâneze sau să facă miel la proțap. A murit, de altfel, destul de tânăr, la cincizeci și ceva de ani, puțin mai mult decât am eu acum. Nu m-am mai întors niciodată la Cracii Preotesei, iar Păcuiul lui Soare a devenit șantier arheologic și zonă protejată. Tot ce mi-a mai rămas e: jarul, flăcările, apa măloasă a Dunării oglindită în ochii verzi ai lui tata și timpul.

Simona Mureșan **(Dublin, Irlanda, din 2007)**

Simona Mureșan s-a născut la data de 3 aprilie 1968, în orașul Beclean, județul Bistrița Năsăud.

A debutat în 2019 cu „Happy emigration” la editura Orla Kelly, Irlanda, traducerea acesteia în limba română fiind în curs de publicare la editura Limes, Cluj Napoca.

În același an a devenit și colaborator al revistei Itaca, unde a debutat cu proză scurtă.

Celofan

Mă aștepta într-o seară, tolănit în fața ușii, ca și cum așteptarea asta a lui ar fi fost cel mai normal lucru din lume. Un ciudat scurt-circuit al sorții a făcut ca rutina lui să se suprapună peste rutina mea, iar el mă aștepta acolo chiar pe mine, liniștit și relaxat, știind că se făcea ora când mă întorceam acasă. Nu am putut decât să mă întreb cum naiba ajunsese acolo. Clădirea are toate ușile prevăzute cu cheie, fiecare palier este închis și inaccesibil celor care nu locuiesc acolo, o măsură de siguranță pe cât de binevenită pe atât de enervantă. Din stradă și până la primul etaj, am de descuiat șapte uși, care nu se lasă deschise decât dacă-ți folosești ambele mâini și uneori chiar și picioarele. Dacă se întâmplă să mai cari și câte-o sacoșă cu tine, treaba asta îți încurcă toate socotelile și te apuci să-ți blestemi în gând veleitățile de gospodină.

N-avea cum să se strecoare chiar atât de dibace din stradă până sus, iar pe geam nu prea vedeam cum ar fi putut urca sau coborî, decât dacă ar fi avut abilitățile lui Superman. Și nu părea a fi cine știe ce felină, doar un pisoi normal, nici prea mare nici prea mic, nici tânăr și nici bătrân. Nu că aș fi știut eu cum să deosebesc o pisică tânără de una bătrână! Afară ploua cu găleata, dar el nu era nici ud și nici murdar, nu părea a fi nici flămând și nici flămânzit, confuz sau speriat, cu toate că nici cum arată o pisică confuză nu prea știam.

O fi coborât cu liftul și s-a rătăcit? N-ar fi fost de mirare, și mie mi se mai întâmplă să greșesc etajul când folosesc liftul. Toate palieretele arată la fel, cu același număr de apartamente, dispuse și pe-o parte și pe cealaltă, și cu toate ușile vopsite în roșu. Dacă din neatenție apeși butonul greșit, e destul de greu să-ți dai seama la ce etaj te afli. Numai că el numai rătăcit nu părea și nici pe buton nu cred că apăsase.

N-avea zgardă și nici vreun semn distinctiv care să mă facă să-l privesc cu mai multă atenție, dar am presupus că e un el și nu o ea, deși nu cred că poți determina sexul unei pisici doar uitându-te la moaca ei. Din câte știu eu, pentru asta trebuie neapărat să-i ridici coada și nu cred că am fost vreodată chiar atât de curioasă. Dar mutra lui relaxată și plictisită de mascul sigur pe talentele și teritoriul lui, m-a făcut să rezolv ecuația asta fără să fi făcut niciun fel de calcule.

”Cum ai ajuns tu aici?”, l-am întrebat. De parcă întrebarea asta spusă cu voce tare mi-ar fi clarificat mie nedumerirea și surpriza de a mă trezi în fața ușii cu o pisică, așa tam-nisam! Eu care iubesc câinii. S-a uitat la mine cu ochii lui ficși și insensibili și n-a scos nici măcar un mieunat de complezență.

Am descuiat ușa și s-a strecurat abil înăuntru. Nici n-aveam cum să-l opresc, nici dacă mi-aș fi folosit picioarele să-i blochez accesul. Nu că aș fi făcut-o, Doamne ferește, să nu credeți că sunt vreo sadică predispusă să chinuiască animalele. Recunosc că nu-mi plac pisicile și nu le văd rostul ca animale de companie. Rolul lor este să te scape de șoareci și cam atât. Mi se par egoiste, lingușitoare și secretoase și că mai degrabă le ținem noi lor companie și nu invers, iar atunci când se satură de atenție, ne ignoră pur și simplu. Dar știam că va intra, că doar de-asta mă aștepta în fața ușii, să i-o deschid! Situația avea o logică imbatabilă căreia nu am putut să mă împotrivesc.

Și după aceeași logică l-am urmărit cum se duce direct către scaunul meu de la calculator, ocolind raftul cu papuci din hol și apoi masa din sufragerie, ca și cum ar fi urmat un traseu bine-cunoscut, a sărit cu precizie în scaun și s-a ghemuit acolo confortabil. Pentru o secundă, surpriza mea de a-l fi găsit în fața ușii s-a transformat într-un sentiment de deja-vu și mi-a trecut nebunește prin minte ideea că poate chiar avea dreptate și am uitat eu că aveam o viață normală, ca toate femeile nemăritate, ajunse la vârsta la care nu mai întoarce niciun bărbat capul după ele pe stradă.

Mi-am agățat haina udă în cuierul din hol și mi-am scos papucii, apoi m-am dus la baie să mă spăl pe mâini. M-am schimbat, m-am demachiat și mi-am aprins lumânările în sufragerie, ritual pe care n-am găsit de cuviință să-l întrerup sau să-l grăbesc doar pentru că se întâmplase neprevăzutul. Omul este robul obișnuințelor și, oricât de mult s-ar strădui să-și schimbe viața, rutina îi va da întotdeauna certitudinea că se află cu picioarele pe pământ. Iar eu refuzam să analizez situația înainte ca toate aceste mici tabieturi să mă conducă spre acea stare de relaxare pe care mi-o construiam în fiecare seară ca pe un castel de nisip. Iar el nu părea în niciun fel grăbit să-mi strice iluzia echilibrului, dormea liniștit în scaun, lăsându-mi cu indulgență suficient timp să-mi revin din șoc.

Mi-am făcut un ceai și m-am apropiat de el. Am observat că avea partea de sus a piciorului din spate înfășurată în ceva care părea a fi un bandaj și m-am gândit că misterul prezenței lui pe scaunul meu începuse să se dezlege: o fi rănit și de-aia n-a mai ajuns acasă. L-am mângâiat pe cap de câteva ori, dar fără prea multă convingere, doar atât cât să nu se sperie și să mă lase să-i schimb puțin poziția. Nu s-a împotrivit, numai a deschis ochii și s-a uitat la mine indiferent și neimpresionat de curiozitatea și afecțiunea mea subită. Bandajul nu era decât o bucată de scotch mototolită, care i se prinsese de blană împreună cu o bucățiță dintr-un ambalaj și câteva fire de ață albă. Am tras puțin de ea, atentă să nu-i smulg blana, și, spre surprinderea mea, s-a desprins destul de ușor. N-a schițat nici măcar un gest de mulțumire. "Bravo!", i-am zis. Și eu care credeam că ești rănit! Știi măcar să torci?"

L-am lăsat în pace și m-am îndreptat către bucătărie să-mi fac o salată, surprinsă de cât de indignată eram că nu mă bagă în seamă. Adică, eu te primesc în casă, deși nu te cunosc și nu te-am văzut niciodată în viața mea, te las să te simți confortabil exact acolo unde mă simt și eu confortabil și tu mă ignori total?! Povestea vieții mele!

M-am întors cu salata în sufragerie, călătorie care nu-mi ia niciodată mai mult de trei pași, și m-am așezat pe celălalt scaun disponibil, că al meu era, evident, ocupat. Am doar două scaune în casă și unul e mereu în plus. Dar îl țin pentru eventualii musafiri, că așa m-a învățat pe mine bunica, atunci când îmi spunea că, cea mai mare rușine a unui om gospodar e să nu aibă tot timpul suficiente scaune la masă. Sunt două scaune atât de diferite unul de celălalt, de zici că sunt luate de la bălci. Al meu e unul ergonomic, pe care l-am cumpărat dintr-o nevoie acută de confort, dar mai ales pentru a alunga durerile de spate, care au început să apară după atâta stat în pat cu laptopul pe genunchi. Abia după ce mi-a fost livrat acasă mi-am dat seama că este de fapt un scaun de „gaming”. Scrisa asta cu litere mari și roșii pe ambalaj! Probabil și-n magazinul de unde l-am cumpărat scrisa același lucru, dar atunci nu m-a interesat decât să fie confortabil și bineînțeles, să se rotească! Celălalt scaun, care tot al meu este, e un tapițat elegant din piele „nude”, culoare cu trend ascendent în lumea fașionistelor de pe instagram, dar care s-ar potrivi mai degrabă într-o sufragerie spațioasă, la o masă cu încă unsprezece ca el, într-o casă de aristocrați, care servesc cina cu muzică clasică pe fundal. Nicidecum la o masă ca a mea, mică, pătrată și-ntr-un picior, față în față cu ditamai matahala neagră și impunătoare, cu două găuri oblice tăiate în spătar, ca doi ochi de robot intergalactic. Ca și cum într-un colț de cafenea aglomerată s-ar fi nimerit din întâmplare, la aceeași masă, Luciano Pavarotti și Batman.

Nu am apucat să iau decât câteva înghițituri. Și-a ridicat fizicul în patru labe și mi-a servit prima lui privire interesată. „Ți-o fi foame și ție... Dar sigur nu-ți plac roșiile și nici salata verde sau boabele de porumb, că doar nu ești găină!” M-am ridicat de la masă și am aruncat o privire prin frigider, în speranța că o să găsesc totuși ceva pe placul lui, deși știam că nu am nici carne, nici pește și nici altceva cu care aș fi putut hrăni o pisică.

”Poate niște lapte? Vrei? Ce altceva mai mâncați voi pisicile astea moderne? Șoareci sigur nu, că-n țara asta până și șoarecii au drepturi constituționale.”

I-am turnat lapte într-un bol mai vechi, pe care oricum nu-l mai foloseam, dar pe care nu mă îndurasem încă să-l arunc. Era ultima piesă rămasă dintr-un set de trei, pe care mi l-am cumpărat după ce-am ajuns aici și avea o oarecare valoare sentimentală.

Simboliza, într-un fel, startul unei noi vieți începute cu o valiză de împrumut, plină cu haine cumpărate de la second-hand. A sărit din scaun și s-a dus până lângă bol, uitându-se curios la lichidul alb, iar eu mi-am reluat locul la masă. A înconjurat bolul de câteva ori, neștiind parcă din ce parte să-l apuce, apoi s-a uitat la mine intrigat.

„Ce? E pasteurizat! Și altceva nu am, oricum. Mănânci sau mori de foame și dacă te apuci de mieunat te scot fain frumos afară!” A început să lingă zgomotos.

„Așa băiete, vezi că știi! Acum pot să-mi termin și eu salata în liniște. Și bine că stau și eu ca proasta pe scaunul musafirilor în loc să mă așez pe scaunul meu!” Mi-am împins bolul de salată pe partea cealaltă a mesei și mi-am reluat repede locul în scaunul de Batman. M-am simțit la fel de triumfătoare ca-n copilărie, atunci când mă băteam cu surorile mele pentru scaunul rotativ din bucătărie, chiar dacă uneori dădeam la schimb porția de mâncare.

A terminat de mâncat mai repede decât mine și s-a îndreptat hotărât exact spre locul pe care-l părăsise câteva minute mai devreme. Nu i-a părut că e ocupat, mi-a sărit direct în poală și s-a ghemuit acolo mulțumit, obligându-mă să-l mângâi mai convingător decât o făcusem prima dată. „Păi eu tocmai încercam să-ți spun că ăsta este LOCUL MEU, dar tu nu, Batman, Batman!” A început să toarcă. Era cald. Ok.

„Eu cred că tu, ori nu ești normal, ori ai avut așa chef de-o mică aventură și te-ai gândit să-ți încerci farmecele și în altă parte. Sau poate ești nemulțumit de stăpânii tăi și ai vrut să vezi cum ar fi viața ta și cu altcineva? Oricând se poate mai bine, de ce nu! Și m-ai găsit tocmai pe mine. Fantastic! Și acum dă-te jos, că trebuie să-mi spăl vasele!” M-a urmărit până la chiuveță și a așteptat până am terminat. „Grozav, acum am de spălat două boluri în loc de unul!”

Mi-am instalat laptopul pe masă, să mă apuc de treabă, apoi mi-am amintit că nu mi-am scos cumpărăturile din rucsac, singurul tabiet care-mi fusese tulburat de prezența lui. S-a uitat curios la ce scoteam de acolo: o pungă cu mere, pe care m-am chinuit ceva vreme s-o desfac, și două fructe de mango ambalate în celofan. Am lăsat ambalajele pe covor până când am aranjat fructele în coș, iar el s-a arătat imediat interesat de ele.

„Ha, ha! Îți plac pungile? Am o pungă plină cu pungi de tot felul, dacă vrei să te distrezi.”

Am deschis debaraua din hol și am găsit punga cu pungile surprinzător de repede, mai repede decât atunci când îmi trebuie cu adevărat și urgent o pungă, și i-am așezat-o lângă pat. A studiat-o din toate unghiurile, a tras-o și a rostogolit-o pe covor, până când într-un final s-a băgat cu totul în punga cu pungi și s-a culcat acolo.

Ăsta sigur nu e pisoi normal! În schimb eu, pentru prima dată în seara aceea, m-am simțit relaxată. Ca un om normal. Care are o pungă cu pungi în debara. Ce poate fi mai normal decât asta?

M-am pregătit de culcare puțin înainte de miezul nopții, după o altă rutină care mi-a intrat în sânge și pe care oricât de mult îmi doream s-o schimb sau mai bine zis, oricât de conștientă eram că trebuia schimbată, nu prea îmi ieșeau socotelile cu orele de somn. Dacă mă puneam în pat mai devreme, fie îmi treceau prin minte tot felul de idei pe care le găseam de-a dreptul geniale și le scriam repede în telefon, să nu le uit, fie îmi treceam în revistă lipsa problemelor reale de viață și găseam de cuviință să inventez câteva. Sigur, există metode simple de a-ți regla somnul, de exemplu să-ți setezi soneria cu o oră mai devreme, să umbli toată ziua beat de somn și să te culci seara mai repede. Asta dacă nu ai băut în timpul zilei prea multe cafele, cât să nu pici în cap de oboseală! Și ce mișto ar fi fost să am mai mult timp dimineața să lenevesc în pijamale la cafea! Să mă prefac că e duminică în fiecare zi și să nu ies din casă. Bineînțeles că am încercat și asta, însă doar duminica.

Am lăsat ușile de la cameră și baie deschise, în caz că vrea și el să-și facă nevoile, sperând că e un mât civilizat. Am schimbat mocheta din apartament cu doar câteva luni mai devreme, tocmai pentru că mirosea îngrozitor a ani grei de mucegai, noroi, droguri și ce-o mai fi absorbit de la toți chiriașii care s-au perindat prin acel loc înaintea mea. N-aș prea fi vrut s-o schimb din nou sau să mă apuc de cumpărat soluții pentru spălat covoare. Cutiuță cu nisip nu m-am gândit să țin la îndemână, n-a intrat niciodată în categoria „pentru orice eventualitate”, deși o simplă curățenie prin debara m-ar fi făcut și pe mine să mă minunez de câte lucruri ciudate am băgat deja în categoria asta.

Apoi mi-am adus aminte că, de fapt, eu aveam ceva nisip, colorat ce-i drept, aranjat cu micală în rânduri precise într-o sticlă lunguiață, pe care o primisem cadou de la un prieten. Și deși suferise câteva accidente minore și unul mai grav, și mai era și kitschoasă pe deasupra, încă o mai păstram pe un raft. Nu pentru că ar fi avut vreo valoare sentimentală, prietenul cu pricina era istorie demult, ci mai degrabă din respect pentru răbdarea acelui om care a reușit, fir cu fir, să închidă vremelnicia într-o sticlură. Întotdeauna m-au fascinat oamenii care reușesc să facă minuni cu mâinile lor și, deși nu l-am cunoscut niciodată pe acel om, îmi era parcă rușine să-mi bat joc de munca lui și să arunc pur și simplu sticlura la gunoi. Dar ce întorsătură mai bună îmi putea oferi viața, decât scuza asta că nimic nu se pierde dacă poate fi transformat în ceva util!

Am turnat nisipul într-o cutiuță, pe care am așezat-o sub chiuveta din baie, singurul loc accesibil, dar și singurul disponibil oferit de ușa larg deschisă.

Cine a conceput baia nu s-a gândit că, dacă ușa se deschide spre interior, se împarte încăperea, și așa mică, fix în două, mascând WC-ul la care nu poți ajunge decât dacă faci câteva manevre precise: trebuie mai întâi să deschizi ușa, să intri, apoi să faci un pas spre dreapta, dar nu mai mult, că nu-ți permite chiuveta, să te rotești 45 grade tot spre dreapta, dar nu mai mult, că te lovești de cada și cabina de dus (doi în unu), să închizi ușa, apoi să mai faci o piruetă de 45 grade, evident tot spre dreapta, ca să te așezi liniștit pe tron. La fel ca într-un desen pentru copii în care trebuie să ajungi din punctul A în punctul B fără să ridici creionul de pe hârtie. Dacă ești gras și e urgent, poți la fel de bine să te oprești în punctul A și să-ți faci nevoile în chiuvetă!

Situația în care mă aflam devenise din ce în ce mai ciudată, cu atât mai mult cu cât, în tot timpul asta, nu mi-a trecut nici măcar o dată prin minte să deschid pur și simplu ușa de la intrare și să-l poftesc frumos afară, așa cum aș fi făcut cu o muscă enervantă care ar fi intrat accidental pe geam. Sau intenționat, că muștele mai au ele obiceiul ăsta. L-am tratat mai mult sau mai puțin ca pe o rudă care-ți apare la ușă pe neașteptate, dar pe care n-o poți da afară oricât te-ai enerva pe situație. O primești în casă, că doar n-o s-o lași în stradă, o hrănești și încerci să-i asiguri tot confortul, chiar dacă ăsta e ultimul lucru pe care ai dori să-l faci. Când vine vorba de rude, nu prea ai ce scuze să inventezi. Nu poți spune că n-ai spațiu, timp sau dispoziție. N-ai chef de blesteme, chiar dacă nu crezi în ele, că nu se știe niciodată - dacă-s adevărate! Și oricum, ele sunt dispuse să doarmă și pe jos, că așa-s rudele, nu se jenează de tine.

L-am găsit dimineată ghemuit la picioarele patului, dormind liniștit în pungă. Nu l-a deranjat viteza cu care m-am dat jos din pat și se pare că nici alarma de la telefon, care de obicei sună la fiecare cinci minute, între orele 6 și 7, de 12 ori a câte 10 secunde de fiecare dată, până nimeresc eu snooze-ul. Se mai întâmplă să mai apăs din greșeală și pe stop, dar de asta am setate încă două alarme. Din fericire, nu s-a plâns încă niciun vecin, doar eu mă mai plâng câteodată când reușesc să mă ridic din pat după primele două și uit să le opresc pe celelalte. Cineva mi-a spus odată că motivul pentru care nu mă ridic din pat când îmi sună alarma, așa cum fac toți oamenii normali de pe planetă, este pentru că urăsc sunetul ăla și cu cât sună mai mult și de mai multe ori, cu atât mă enervez mai tare. Și drept urmare, folosesc snooze-ul ca pe un buton de răzbunare. Părea logic ce spunea, așa că, la sugestia lui, mi-am pus în loc de obișnuitul sunet de clopoțel, un ciripit de păsărele. Ce poate fi mai frumos decât să te trezească dimineata triluri vesele și să-ți începi ziua la fel ca Albă ca Zăpada, care deschide geamul zâmbind fericită și invită soarele înăuntru! Bine, Albă ca Zăpada avea și șapte pitici pe lângă ea și implicit mai multe motive de fericire și nici nu trăia în emisfera nordică!

Motive de fericire am și eu întotdeauna, dar ciripitul păsărelelor nu a avut din păcate efectul scontat, ba dimpotrivă, s-a dovedit a fi cel mai bun somnifer, așa că am revenit la obișnuita mea nebulă matinală.

N-am avut timp să mă ocup de el, abia mi-a ajuns timpul pentru mine. Am observat doar că nisipul din baie devenise un mic tablou pastelat, semn că dracul nu e chiar atât de negru și că prezența lui neașteptată n-a fost totuși un inconvenient chiar atât de mare. Numai că lucrurile care încep neașteptat se sfârșesc de regulă tot în același fel, așa că, înainte să ies pe ușă, l-am luat pe sus și l-am abandonat exact acolo unde îl găsisem cu o seară înainte. Nu mă gândisem la alternative, pentru că în mintea mea ele nu existau. Și chiar dacă ar fi existat, n-aș fi avut decât două: să-l las în casă, ceea ce era exclus din start și nu știu de ce, că oricum nu ar fi avut ce strica sau să-l iau cu mine la serviciu, iar nebunii de genul ăsta nu prea îmi trec prin cap. Sau dacă-mi trec, vin așa mai agale, că-s ardeleancă! Am întors capul din mers, să-l văd cum a rămas acolo mirat, de parcă nu se așteptase la atâta cruzime din partea mea.

„Ești mătă, descurcă-te”!

De fiecare dată când ieșeam grăbită din clădire, mă bucuram că toate cele șapte uși se deschid fără cheie și îmi propuneam să nu mă mai enervez niciodată la întoarcere sau să-l consider idiot pe cel care proiectase accesul în clădire în acest fel. În tot răul este și-un pic de bine, dar noi ne încăpățănăm să vedem răul mai întâi și eventual mai apoi să extragem și o parte bună. Sau mai multe, cum ar fi de exemplu faptul că toate ușile se descuiau cu aceeași cheie și nu cu șapte!

Toată gândirea mea pozitivă s-a dus pe apa sâmbetei după ce am dat nas în nas cu ploaia de afară și cu vântul care te făcea să-ți bagi instant mâinile în buzunare. Deși ar fi trebuit să văd și aici partea bună, pentru că descoperisem că sunt goale: îmi uitasem telefonul! Cum aș fi rezistat o zi întreagă fără el este greu de spus și nu voiam cu tot dinadinsul să găsesc răspuns la întrebarea asta. Mi-am pescuit cheile și m-am întors să-l recuperez, fără prea multă energie să mă enervez din cauza ușilor. Aveam deja un motiv bun să mă stresez că era târziu și nu aveam pe cine învinui că irosc timp prețios. Nu mi-a luat mai mult de cinci minute să urc și să cobor, dar tot am pierdut trenul de 8, pe care îl iau în fiecare dimineață. Dacă nu ești pe peron când ajunge, sunt slabe șanse să înaintezi prin mulțimea de oameni care coboară și se îndreaptă spre ieșire. De fugit, nicio șansă. Așa că nu m-am mai grăbit, mai era unul în zece minute, oricum. Așteptând să treacă valul și să apuc și eu să-mi validez biletul, mi-am dat seama că pisicul nu mai era în fața ușii atunci când am urcat după telefon.

Cum a reușit să treacă atât de repede de toate ușile și să dispară din nou, nu mi-era foarte clar; geamul de la capătul palierului era sigur închis, fiindcă altfel s-ar fi trântit zgomotos când am ieșit pe ușă și oricum nu putea să sară de pe geam și să cadă tot în picioare. O fi având el nouă vieți, dar nu părea să fi ajuns la cea de-a noua, încă. Singura explicație plauzibilă era că vreun vecin a ieșit și el imediat după mine și așa a reușit să se strecoare. Sau la fel cum a făcut și cu mine, s-o fi infiltrat în apartamentul altcuiva. Dar oricare ar fi fost explicația, rezultatul era mulțumitor. Deci da, în tot răul este și-un bine!

N-am apucat însă să clasez întâmplarea ca fiind una neobișnuită, ieșită din banalul cotidian sau măcar hazlie, pentru că el a fost de cu totul altă părere. A considerat că aventura lui e abia la început, drept urmare, la întoarcerea acasă l-am găsit exact în locul în care mă așteptase și cu o seară înainte! Părea ceva mai neliniștit, probabil nu era sigur dacă mi-a plăcut și mie la fel de mult cum îi plăcuse lui.

„Serios?”, l-am întrebat.

Și s-a uitat la mine foarte serios.

„Și ce vrei să fac eu cu tine acum? Mie nici măcar nu-mi plac pisicile, nu poți rămâne aici și nici nu știu dacă proprietarul este de acord!”

Mințeam, desigur și oricum lui nu-i păsa de asta. Clădirea era administrată de o companie specializată, care nu avea o politică restrictivă în ceea ce privește animalele de companie. Deși depindea probabil de fiecare proprietar în parte, am văzut destulă lume ieșind și intrând cu câinii în lesă, semn că și pisicile erau admise, chiar dacă pe ele nu trebuie să le scoată nimeni la plimbare. Se descurcă singure, că sunt ființe independente, spre deosebire de câini, care trebuie dresați și învățați să nu fugă de acasă, să nu roadă papucii și să nu își facă nevoile pe unde apucă. E mai comod și mai convenabil să ai o pisică și într-un fel te alege ea pe tine mai degrabă decât tu pe ea. Nu trebuie s-o înveți multe, le știe ea pe ale ei și n-o prea interesează normele tale. Fără să știu și fără să vreau, tocmai găsisem motive să-l păstrez. Dar fix asta îmi lipsise, o ființă care mă obliga să-mi împart timpul și atenția cu ea, când eu încă învățam cum să am grijă de mine și de timpul meu, timp care nu-mi ajungea niciodată.

De data asta toată rutina mea a fost dată peste cap și primul lucru pe care l-am făcut a fost să-i fac poze din toate unghiurile, față, spate și profil și să le pun pe facebook, dând sfoară în țară că mă găsisse această pisică și credea că sunt stăpâna ei. Mi-am petrecut mai bine de-o oră căutând grupuri de profil, unde lumea e în general mai interesată în astfel de cazuri și distribuie postările cu mai mult entuziasm și am postat pozele în cel puțin patru astfel de grupuri. În tot timpul ăsta, pisicul a stat la mine în poală, uitându-se interesat la activitatea mea online și la degetele mele, care se mișcau rapid pe tastatură.

Mi-am pus toate speranțele în demersul meu, crezând că într-o lume atât de conectată virtual, unde poți găsi aproape pe oricine și oriunde s-ar afla, era imposibil să nu-i găsesc stăpânii. Iar acel „oriunde” m-a făcut să mă reîntorc pe pagina mea personală și să-mi editez locația, gândindu-mă că asta ar restrânge oarecum aria de căutare. Speranțele mele s-au cam șifonat însă, când am văzut că aveam deja câteva zeci de like-uri, vreo zece inimioare și vreo două, trei comentarii admirative. Nu că m-ar fi deranjat like-urile, nu sunt chiar atât de ipocrită. Însă eu îmi pusesem speranțele în distribuire, dar nu aveam nici măcar una, semn că de fapt nimeni nu citise postarea care însoțea pozele, unde menționasem clar că s-a pierdut, că îi caut stăpânii, că vreau să mă scap de el. S-au uitat doar la poze și n-au putut rezista. Și nici măcar nu erau cine știe ce imagini reușite, am încercat doar să fie cât de cât clare, să poată fi recunoscut mai ușor și eventual cât mai repede.

N-am să înțeleg niciodată de ce oamenii sunt atât de fascinați de pozele cu pisici. Nici măcar la flori, la copilași sau la piele dezgolită nu reacționează atât de prompt. Despre egipteni nu se poate spune că erau înapoiați, iar ei venerau pisicile și le considerau sacre. Contemporanii mei însă, au dus venerația asta la un alt nivel și le-au transformat pe aceste ciudate patrupele în vedete pe internet.

Cineva m-a întrebat într-un comentariu cum îl cheamă. „Cum să-l cheme?”, i-am răspuns nervoasă, „Celofan!” Mi-am scos imprimanta din cutie și am conectat-o la laptop. Am ales una dintre poze și am scris un anunț, pe care l-am printat în câteva exemplare. „Bravo, Celofan, acum o să știe tot blocul numărul meu de telefon, pe care nu-l dau nimănui fără să menționez clar și repetat că distribuirea lui, indiferent de circumstanțe, este absolut interzisă!” Am ieșit din apartament echipată cu o rolă de scotch și o forfecuță de unghii, și am lipit afișe pe toate ușile, începând de la parter până la etajul 5. Îmi rămăsese unul și am coborât cu liftul în parcare subterană, să nu las, vorba aceea, nicio piatră neîntoarsă și nicio hârtie irosită. M-a însoțit și el, că doar era direct interesat, și se uita aproape amuzat la determinarea cu care lipeam afișele, dacă nu chiar admirativ la propria-i imagine printată în alb-negru pe hârtie A4. Și uite cât de ușor mă raliasem și eu obsesiei colective de a face vedetă o mătă! Nu știam, oricum, ce să fac cu el: să-l las în casă nu se punea problema, dar culmea, nu se punea problema nici să-l las rătăcit în fața ușii. Dacă cumva pleca în lipsa mea? Lipeam afișele degeaba? Oricum, m-a urmărit de bunăvoie.

Mai mult decât să lipesc afișe și să postez online mutra lui simpatică nu știam ce altceva mai puteam face, poate doar să bat la toate ușile să întreb: ”Nu va supărați, recunoașteți această pisică?” Iar Celofan să-mi stea cuminte la picioare ca la fotograf, să poată fi scanat și recunoscut.

Bine măcar că apartamentele nu erau niciunul prevăzute cu vizor, altfel m-ar fi văzut tot blocul cum umblu nervoasă lipind afișe și certându-mă cu o pisică!

Nu m-am întâlnit cu nimeni la niciunul dintre etaje. Doar la coborârea cu liftul, de la trei, a urcat un indian gras și mic de statură, care s-a uitat la mine urât, iar apoi s-a întors cu spatele. Poate este și asta un soi de etichetă atunci când folosești liftul, adică o fi mai bine decât să stai față în față cu o altă persoană și să te uiți în gol sau să te uiți la fața ei și să-i vezi și spatele în oglindă. Mă pregăteam să-i arăt afișul și să-l întreb dacă nu cumva și-a pierdut pisica, dar am renunțat la idee. N-am știut niciodată cum să reacționez când cineva mă ignoră dinadins și, oricum, Celofan nu schițase nici cel mai mic gest de recunoaștere la vederea lui. La ce bun să-i fi arătat o copie când originalul, în carne și oase plus blană, se uita intrigat și cu urechile ciulite la imaginea lui în oglinda din lift? Și nu părea s-o recunoască nici pe aia! Iar el era indian și indienii venerează vacile, n-avea cum să-și fi pierdut pisica.

Locuiam de aproape trei ani în acel loc, dar nu-mi cunoscusem încă vecinii. În afară de vecinul de la parter, român și el, cu care am dezvoltat o relație de ajutor reciproc, adică eu îi dădeam lui bani cu împrumut, iar el îmi aducea bandă izolatoare și saci de gunoi, pe care le subtiliza de la serviciu, nu prea mai cunoșteam pe nimeni. Blocul era un fel de turn Babel, populat de toate rasele posibile: de la indieni la japonezi, australieni, polonezi, spanioli, nemți și bineînțeles, foarte mulți români. În apartamentul de vis-a-vis locuia un cuplu de francezi, două brazilience și un pakistanez, toți tineri, care, în numele multiculturalității, organizau chefuri în fiecare sâmbătă, la care se mai alăturau și reprezentanți ai altor continente. Gălăgia nu se auzea decât dacă deschideau ușa, moment în care se și pornea alarma de fum de pe hol. Cu siguranță nu mai era loc de o pisică în acel apartament, deși trebuie să fi fost destul de spațios încât să-i poată primi pe toți.

Pe aceeași parte cu ei locuia un cuplu de japonezi cu un copilăș de vreun an, cu ochișori negri și migdalați și trăsături desenate, pe care-l mai vedeam plimbându-se pe hol cu mama lui. Uneori pedala într-un tractoraș roșu din plastic cu remorcă, în care căra câte-o sticlă de apă sau o minge și se uita din când în când atent peste umăr să se asigure că încărcătura e la locul ei. Intrasem în vorbă de câteva ori cu mama lui, dar mai mult vorbeam eu, ea zâmbea doar și dădea din cap, semn că nu înțelegea mare lucru. Pe tată nu cred că-l văzusem decât o singură dată întrând în apartament și nu cred că l-aș fi recunoscut dacă l-aș fi văzut în altă parte. În Japonia este interzis să crești animale de companie în apartament și nu cred că au emigrat ei tocmai în Irlanda doar pentru a putea crește câini și pisici. Deocamdată creșteau un copil și probabil asta le ocupa tot timpul.

Și cum ei sunt mai pragmatici decât restul lumii, venerează ciorile, că alea nu necesită foarte multă îngrijire, plus că te mai scapă și de resturile menajere.

În celălalt apartament nu știam cine locuia sau dacă locuia cineva, deși era aproape imposibil să fi fost gol, când locuințele se închiriau ca pâinea caldă proaspăt scoasă din cuptor. Dar nu văzusem pe nimeni niciodată intrând sau ieșind din acel apartament și nici nu auzisem zgomote, deși aveam un perete comun.

Blocul era construit în formă de L, iar pe partea mai scurtă a literei erau doar patru apartamente, dispuse două câte două pe fiecare parte. Al meu era chiar la capătul culoarului și avea toate geamurile cu vedere înspre curtea interioară. Toate geamurile însemnând doar două, dar suficiente cât să am și o panoramă a celeilalte părți a clădirii și să ascult povești de viață, care-mi parveneau involuntar prin geamurile deschise. Uneori pe rând, alteori în același timp, ca și când ar fi fost un radio fără antenă ale cărei frecvențe erau bruiate continuu.

Semnalul cel mai puternic părea să fie la etajul trei, unde locuia Vasile, un ardelean tânăr și burlac, în căutare de nevastă. Se angajase într-o relație online cu o vasluiancă, pe care a întreținut-o cu vorbe frumoase, pachete cu bunătăți și câteva transferuri Money Gram. Până când din apartamentul lui au început să se audă manelele, semn că relația se încheiase, iar el suferea ca un bărbat adevărat. Mai locuia cineva cu el, oltean după vorbă, care-l apostrofa mereu ca un părinte atotștiutor. Nu-i văzusem pe niciunul dintre ei, dar le-aș fi recunoscut vocile oriunde. Îmi imaginasem doar că Vasile e un tip sfrijit, brunet și mic de statură, deși lucra pe șantier și acolo e destul de greu să nu faci mușchi, iar Dorel înalt, burtos și chel. După felul în care își întindeau rufele în balcon, spânzurate că niște sperietori de ciori, n-ai fi zis totuși că sunt un cuplu care ar mai ține în casă și o pisică de care să aibă grijă, dar na, poate tocmai de-aia i-a părăsit.

La etajul cinci mai locuia o familie de români, cu doi copii, Andrei de vreo 13 ani și o fetiță mai mică, pe care-i mai vedeam jucându-se în curte, dar mai ales certându-se, până când mama lor își ȋțea capul pe geam și îi striga în casă. Pe băiat îl întâlнисem de mai multe ori pe holuri, în lift sau la intrare și chiar vorbisem de câteva ori cu el. Părea băiat deștept și foarte binecrescut, dar mai umbla hatra, așa cum fac mai toți copiii de vârsta lui, care încearcă să-și ia libertățile cu japca. Păreau a fi candidații perfecți pentru o pisică, deși mă îndoiesc că Celofan ar fi ales să părăsească doi copii. Adică or fi pisicile fițoase și insensibile, dar, în general, copiii le iubesc și le acordă toată atenția de care au nevoie. De ce să fi ales Celofan să schimbe o familie tradițională și să se aciuiască pe lângă o iubitoare de câini? Doar pentru că încă n-avea niciunul și folosea acel „încă” la nesfârșit?

Într-un alt apartament de la etajul cinci mai locuia un irlandez de vreo 40 de ani, slăbuț și incredibil de înalt, cu o claie de păr roșcat, ascunsă mereu sub o căciulă neagră. Purta o geacă kaki, care părea cu trei numere mai mare, și plimba toată ziua în lesă doi câini pekinezi. Avea o prietenă care îl vizita din când în când, mică de statură și grăsuță, iar vederea lor te făcea să-ți pui prea multe întrebări și toate neortodoxe. Se certau des și se injurau reciproc în schelălăit de câini pe fundal și zgomot de sticle goale răsturnate. Era bine că nu locuiau împreună, și pentru ei și pentru noi ceilalți. L-am exclus și pe el de pe lista posibilor stăpâni, deși poate de-aia pleca Celofan de acasă. În restul de 44 de apartamente din scară, nu aveam nici cea mai vagă idee cine locuia, iar blocul mai avea încă patru scări pe partea mai lungă. Speram însă că situația se va rezolva frumos și de la sine și nu voi fi nevoită să bat din ușă în ușă. Cineva tot trebuia să-l caute la un moment dat, mi-am zis, cu excepția cazului în care asta era obiceiul lui: ziua să stea acasă, iar noaptea la „hotel”.

Am repetat aceeași rutină până la sfârșitul săptămânii: îl lăsam dimineața în fața ușii și îl luam seara tot de acolo, îl hrăneam și-l lăsam să doarmă în punga cu puncte. Mă mai urmărea prin casă și-mi stătea în poală, m-am trezit și cu el în pat de câteva ori. Își făcea nevoile în același nisip multicolor din baie, pe care nu apucasem încă să-l schimb, dar în afară de asta, nu mieuna pentru nimic altceva. Nu știu ce făcea toată ziua, dacă rătăcea prin clădire sau pe afară sau pur și simplu se întorcea la casa lui, dacă o fi avut vreuna. Mă obișnuisem deja să-l găsesc în fața ușii, așteptându-mă, și nu voiam să recunosc că îmi plăcea asta. Începusem să privesc lucrurile puțin mai colorat, înspre roz așa, și mă gândeam la posibilitatea de a-l păstra în cazul în care nu-l va revendica nimeni. Adică problema devenise rezolvabilă, cu o soluție la orizont, că doar de-aia se numea problemă. Lucrurile nu se întâmplă întotdeauna așa cum te aștepti, dar asta nu înseamnă că nu se întâmplă așa cum trebuie ele să se întâmple. Era destul de devreme să mă gândesc la asta și eram încă hotărâtă să-i găsesc stăpânii, dar nu mă mai grăbeam ca în primele zile. Și chiar dacă afișele s-au dovedit a fi un fiasco, iar anunțurile pe care le postasem online au rămas fără răspuns, poate cu ajutorul și implicarea directă a vecinilor, care n-aveau cum să fie mai antisociale decât mine, voi reuși până la urmă s-o scot la capăt. Până una alta, m-am gândit că n-ar fi rău să mă informez despre comportamentul pisicilor, încercând să aflu dacă o pisică rățăcită, de exemplu, se comportă ciudat așa cum mi se părea mie că se comportă Celofan, confundând-mă cu altcineva. Am dat peste un articol tâmpit care susținea că și pisicile suferă, dar nu explica de fapt cum arată o pisică în suferință. Plânge, miaună ca disperată, doarme mai mult decât de obicei, își pierde pofa de mâncare, sau ce?

În articol se mai spunea și că pisicile devin stresate atunci când stăpânii nu le acordă suficientă atenție. Și cum naiba arată o pisică stresată? Celofan era zen tot timpul! Pe un blog pentru iubitorii de pisici cineva spunea că ele sunt animale teritoriale și că mutarea într-un loc nou le poate provoca stări de anxietate și stres emoțional. Ca să nu mai spunem de schimbarea stăpânului, care le-ar putea face să devină letargice și obeze. Nimic din ceea ce citeam nu se potrivea și am ajuns repede la concluzia că toți stăpânii de animale stresate ar trebui să-și facă un control la cap. Animalele se descurcă ele singure, nu au nevoie de asistență psihiatrică. Nu e ca și cum și-ar pune ștreangul de gât sau s-ar arunca de pe o clădire înaltă doar pentru că nu le iubește nimeni. Este ca și cum ți-ai uda florile cu vodcă în loc de apă, să simți și ele euforia bahică și să zâmbească tâmp. Erau informații care nu-mi foloseau la nimic, așa că m-am hotărât să renunț. Celofan părea a fi un motan normal și n-aveam de gând să-l îmbrac gros sau să-i pun șapcă-n cap să nu răcească.

După primele două săptămâni petrecute împreună, mi-am dat seama că Celofan nu era fițos deloc. Nu-i cumpăram întotdeauna același fel de mâncare, dar el mânca orice, inclusiv bucățele de măr sau morcov, lapte, cartofi sau orice altceva, mai puțin arahide sau fistic. Nu era nici egoist, secretos sau lingușitor, așa cum crezusem eu, mi se părea chiar că se bucură ca un copil când intram seara pe ușă. Nu-mi făcea mare dezastru prin casă, în afară de părul pe care-l lăsa peste tot, dar în privința asta nici eu nu mă lăsam mai prejos.

La mai puțin de o lună, mi-am adunat curajul și am bătut la ușa apartamentului din fața mea. Francezul, jovial și extrem de bucuros de vizită, mi-a spus că îl mai văzuse pe Celofan pe hol sau prin curte, dar nu s-a gândit niciodată că e rătăcit. Mai mult decât atât, a încercat chiar să-l ademenească înăuntru, dar Celofan a fugit speriat! Hm, foarte ciudat, nu semăna deloc cu Celofan al meu! Poate vorbea despre o altă pisică sau vorbea doar să se afle în treabă. Nu aflasem nimic interesant, în afară de faptul că-l chema Jaques.

Nici contactul cu ceilalți vecini nu mi-a adus prea multe informații. Nimeni nu știa nimic, nici al cui era, nici de unde venea. Darren de la cinci era ferm convins că Celofan venise din altă parte, pekinezii lui, Otto și Bismarck, cunoșteau toate felinele din zonă. Vasile și Dorel arătau exact invers de cum îmi imaginasem eu. Greșisem acel puzzle și mă străduiam să-l repar, încercând să pun voci, nume și chipuri în ordinea lor corectă. Dar nici ei nu știau nimic și se uitau la el de parcă nu văzuseră niciodată o pisică. Andrei și sora lui au venit într-o seară să-l vadă și ei. Cea mică îl voia acasă. I-am explicat că nu-l pot da până nu știu sigur cine l-a pierdut. Dar nu mă gândisem până în momentul acela că l-aș putea da spre adopție dacă nu-i găsesc stăpânii.

A trebuit să stau de vorbă cu o fetiță de opt ani să-mi reamintesc că aveam și eu instinct matern, doar că zăcea ascuns pe undeva cu bateria descărcată. Am hotărât să dezlipesc afișele, care nu-mi mai erau oricum de niciun folos, mai ales după ce trecuse atâta timp. În orice caz de dispariție, primele 24 de ore sunt cruciale, asta știe oricine are conexiune la internet și abonament la Netflix. Iar mutra lui a stat lipită cu scotch pe pereții blocului mai bine de o lună. Mi-am făcut datoria încercând să-l ajut, dar atât s-a putut. Nu mi-a părut rău. Și nici lui. Începusem să refac niște calcule care-mi arătau clar că în tot răul este și-un bine. Am răsuflat ușurată: nu mai vorbeam singură, socializarea cu vecinii mei nu mai era neapărat necesară, iar în casă părea ceva mai cald când mă întorceam seara și Celofan sărea de pe scaunul de Batman și mi se freca de picioare. Ar fi trebuit să-mi dau seama de asta în dimineața în care m-am hotărât să-l las înăuntru, de teamă că n-o să-l mai găsesc așteptându-mă în fața ușii. Sau poate în seara în care m-am surprins grăbind-mă spre casă.

Îmi stă în poală în fiecare seară, în timp ce eu lucrez la calculator. Cald, moale, cuminte. Nu vreau să mă ridic din scaun să-i deranjez somnul, iar asta îmi sporește eficiența. Uneori letargia lui mă trage și pe mine spre așternuturi mai devreme decât de obicei. Diminețile se cuibărește lângă mine în pat, iar sunetul pungilor îmi servește de ceas deșteptător.

Însă misterul apariției lui neașteptate în viața mea nu l-am dezlegat niciodată. Mă mai gândesc din când în când la asta și îmi spun că poate stăpânii lui or fi avut metode mult mai avansate decât mine, dacă au reușit să se descotorosească de el.

Sau, poate, lucrurile nu stau deloc așa. Nu știu nici acum cum ar trebui să arate o pisică inteligentă, dar Celofan al meu este cu siguranță devotat! Iar pisicile devotate se întorc întotdeauna la casele lor. Poate am fost eu cea care a avut nevoie de mai mult timp să înțeleagă ceea ce el a știut încă din prima zi: că asta era locul lui. Iar gândul asta mi-a adus aminte de vecinul nostru din copilărie, un bătrânel care locuia singur într-o casă mică și dărăpănată, alături de un motan roșcovan și târcat. Pisoiul se mai plictisea câteodată și se strecura prin gard la noi în curte, iar sora mea mai mică îl trata ca pe un bebeluș. Îl învelea, îi dădea să mănânce, îi cânta și îl legăna. Iar lui îi plăcea al dracului de tare să fie purtat pe brațe și tratat ca un rege. Până și câinele îl tolera, deși Rex fugărea cam toate jivinele care se arătau interesate de teritoriul lui. Nu știu dacă avea un alt nume, dar noi l-am botezat Dinu. Iar Dinu venea și pleca după pofța inimii și rămânea probabil din același motiv. După ce bătrânul a murit, Dinu a mai păstrat pentru o vreme aceeași rutină, venea și pleca, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat, după care a dispărut pur și simplu. Iar nouă ni s-a părut oarecum normal ca, odată cu dispariția bătrânului, să dispară și el. Sau poate așa ni s-a spus.

Cei care au cumpărat casa bătrânului s-au gândit să scape de toate lucrurile netrebuincioase, inclusiv de Dinu, căruia i-au legat un bolovan în jurul gâtului și l-au aruncat în râul din apropiere. Cam așa se proceda pe vremea aceea când voiai să te scapi de animalele nedorite și probabil este o metodă care încă se mai practică, deși între timp lumea a mai evoluat și a inventat metode de tortură mai sofisticate. După mai bine de o lună de la incident, când noi, copiii, aproape uitasem de existența lui, l-a găsit tata într-o dimineată mort, cu bolovanul de gât, pe prispa casei pe care o împărțise cu bătrânul. Cum a reușit el, săracul, să iasă din râu și de unde s-a târât ca să moară acasă, doar Dumnezeu știe! Pe Dinu l-am plâns cu toții și l-am îngropat cum se cuvine, dar a fost poate pentru prima dată când am privit moartea cu alți ochi. Avea un sens!

Poate Celofan s-a întors la locul lui, nu ca să moară, ci ca să trăiască. Oamenii de azi au devenit mai nomazi decât au fost vreodată. Se mută dintr-un loc în altul lăsând în urmă firmituri dintr-o viață trăită pe fugă și o amprentă, feromoni iroșiți și lăsați spre descifrare celor care le ocupă spațiul rămas vacant. Nu se mai atașează de locuri, caută mereu ceva mai bun, mai mare, mai comod. Și poate Celofan s-a crezut răătăcit, chiar și cu stăpânii lângă el, până când, în cele din urmă, a găsit drumul spre casă.

Less is more

Am avut odată un iubit care era adeptul minimalismului, un fel de Marie Kondo în variantă masculină.

Ura tot ce era inutil și avea un simț al esteticului ieșit din comun. Îmi plăcea asta la el. Își conducea viața după principiul *less is more* și îl aplica în toate.

Credea că oamenii își pot crea habitatul perfect, unde pot trăi armonios, unde își pot dezvolta creativitatea și unde dragostea poate înflori de la sine, fără stimulente.

Era super organizat și mă scăpase pe mine de-o grijă: făcea curat în fiecare zi și rearanja lucrurile prin casă. Mereu mă întreba: “da’ cu asta ce faci, îți mai trebuie?” Am învățat să spun nu, nu-mi mai trebuie, altfel ne porneam la discuții lungi și filosofice despre nevoi și utilitate, care se sfârșeau mereu cu dreptatea de partea lui, iar eu preferam să-mi folosesc timpul într-un mod cât mai util, lucru pe care tot de la el îl învățasem.

Nu-mi plăcea să recunosc, dar în 70% din cazuri, avea dreptate.

Erau lucruri care nu-mi mai trebuiau, dar mă atașasem de ele în mod stupid și le păstram în categoria “pentru orice eventualitate”.

Singurul subiect tabu erau cărțile și de ele nu-l lăsam niciodată să se atingă.

“Ce mama dracului faci cu atâtea? Îți ocupă spațiul degeaba!” Sau: “Iar ți-ai cumpărat cărți! Pe astea unde le mai pui?”

Nu înțelegea de ce a trebuit să modific eu doi pereți din casă ca să-mi încapă toate cărțile și nici nu credea că le citisem pe toate. I se părea un cumul de informații mult prea mare să poată fi și folositor.

Mă enervam de fiecare dată când spunea asta și, să mă împace, îmi mai lua și el din când în când câte una. Rar, fiindcă *less is more* și toate trebuiau să aibă o formă anume sau să dea bine în decor.

Era zgârcit și cu afecțiunea lui față de mine, dar îmi ziceam că asta este felul lui de-a fi și că, obsedat de ordine cum era, avea nevoie de contextul potrivit să se manifeste. Mă inhiba și pe mine.

După câteva luni de relație, aveam o casă aerisită, organizată și, culmea, găseam tot ce căutam. Sau, dacă nu găseam, știam că nu are rost să mai caut, pentru că acel lucru nu mai exista.

După alte câteva luni, mi-a spus că nu îi mai acord suficientă atenție. Așa, din senin!

“Păi stai puțin, n-ai zis tu că *less is more*? Că trebuie să facem economie de timp, de spațiu și de cuvinte, să mâncam în liniște și să fim relaxați? Că așa înflorește dragostea și se dezvoltă armonios?”

De nervi, s-a apucat în lipsa mea să-mi arunce la gunoi toate cărțile care nu arătau bine, în special pe cele vechi, care aveau copertile coșcovite. Credea sincer că relația noastră începuse să scârțâie din cauza vibe-ului negativ dat de numărul nepermis de mare al cărților pe care le adunasem de-a lungul timpului. Strica feng-shui-ul pe care se străduise el din răspuțeri să-l instaleze peste tot.

“Spațiile aglomerate te fac să fii stresat, iar stresul afectează grav relațiile interumane”.

Când m-am întors acasă, am găsit tomberonul scos în fața porții, deși nu era ziua în care se colecta gunoiul. Organizat om, mi-am zis. Dacă tot e plin, s-a gândit să scape de-o grijă și să scoată gunoiul cu câteva zile mai devreme. Ce norocoasă sunt!

L-am găsit pe terasa din spatele casei, cufundat într-un fotoliu, cu una dintre cărțile pe care mi le cumpărase el, una cu coperti roșii, din imitație de piele, care se încadra perfect în designul terasei.

Eu i-am zis “salut, ce faci?” iar el mi-a răspuns: “Atâta risipă de energie, de bani și de hârtie, când poți găsi toate informațiile astea online!”

“Oh, păi dă și tu un search pe google, atunci!” “Nu bate wifi-ul până aici”, mi-a răspuns enervat. “Păi, mută-te!”

Și cine, mă rog, a schimbat locul ruterului, că nu arăta bine acolo unde a fost pus inițial? Și, apropo, vreau o agrafă să-mi prind părul. Nu găsesc niciuna. Unde-mi sunt agrafele?”

“La ce-ți trebuie agrafe? Părul tău stă foarte bine așa cum e! Mie-mi place oricum, de ce să-l mai încarci?”

“Stă pe dracu! “M-am îndreptat nervoasă spre bucătărie și am dat nas în nas cu biblioteca mea aranjată art-deco, cu multe spații goale, șterse frumos de praf.

“Unde mi-ai pus cărțile?” l-am întrebat. S-a uitat la mine triumfător și n-a zis nimic. Făcea economie de cuvinte, că folosise prea multe în cealaltă propoziție.

Mi-am amintit de una dintre vorbele pe care mi le spunea el mereu: “lucrurile care sunt în plus îți creează dificultăți mai devreme sau mai târziu și e bine să te scapi de ele. Cu cât o faci mai repede, cu atât mai bine!” Așa e, Osho! Mă apucase invidia de câtă dreptate avea omul ăsta. Și, să fac și eu economie de cuvinte, i-am strigat doar atât: “bagajul”!

I-a luat 10 minute să și-l facă și l-am condus la gară în liniște. N-a protestat. Când s-a dat jos din mașină, am vrut să-i spun ceva în loc de la revedere și mi-a venit să-i strig: *less is more*, dar mi-am dat seama că, în dragoste, principiul ăsta nu se prea aplică. Nu poți face economie de sentimente și să aștepti ca ele să se înmulțească și să crească armonios. În matematica iubirii minus cu minus nu dă niciodată plus. N-am zis niciunul nimic și ne-am despărțit așa cum și trăisem, făcând economie de emoții și de cuvinte.

M-am oprit la primul chioșc, de unde mi-am cumpărat un set de agrafe, pe care nici măcar nu le-am folosit, deși am cărat toată ziua cărți din gunoi și le-am aranjat la locul lor în bibliotecă. N-am respectat niciun fel de ordine, le-am așezat pur și simplu pe raft, lângă cele frumos legate, noi și șterse atent de amprente și de praf. Una mai mare, una mai mică, așa cum le scoteam din punga de gunoi.

De unele lucruri trebuie să te bucuri așa cum sunt ele și așa cum vin, fără să le mai compari sau să le asociezi cu altceva și fără să te întrebi de ce. Poate nu sunt toate frumoase, poate nu apar atunci când credem noi c-ar trebui să apară și poate nu toate ni se potrivesc, dar fiecare lucru are utilitatea lui, fie c-o vedem, fie că nu.

Nu există formulă perfectă după care să-ți trăiești viața și nici habitatul ideal. Viața e și cu bune și cu rele și cu lucruri frumoase și cu lucruri urâte. Trebuie doar să înveți cum să le mixezi pe toate în același bol, bine de tot, până nu mai rămân niciun fel de cocoloașe. Ca atunci când îți faci curățenie să știi exact ce să păstrezi și ce să arunci la gunoi.

De atunci mi-am făcut de nenumărate ori curățenie în viață, în gânduri și printre lucruri. Și pe unele încă le mai păstrez: oameni, amintiri, cărți. Toate cărțile, da, dar și agrafe, că nu se știe niciodată când ai nevoie de una!

Pavel Nedelcu (Italia, din 2009)

Pavel Nedelcu s-a născut în 1993, la Iași.

Locuiește în Italia din 2009. Licență în Limbi și Literaturi Străine și Masterat în Traducere la Università degli Studi (Torino). Traducător. Redactor al revistei culturale *LiterHautica*. Dintre premiile obținute în ultimii ani: Premiul III la concursul național PEN 2016 (în juriu Gabriela Adameșteanu și Cezar Bădescu); Premiul II la Concursul Național Ion Slavici 2017; Finalist al primei ediții "Invito a cena" (2018) concurs literar pentru scriitori amatori, organizat de ziarul *La Stampa*. Membru onorific al Salonului de literatură Junimea-Iași. Publicații literare în revistele *Tribuna*, *Itaca* și *Egophobia*.

Mărturie scrisă despre cum a căzut o afacere în Franța

Când mă prezint ca oenolog, interlocutorii mei au cele mai ciudate reacții. Ele variază de la uimire la nedumerire, în general terminându-se cu un zâmbet larg, politicos, care vrea să spună că nu au înțeles o iotă. În mintea lor se desfășoară, probabil, cele mai interesante scenarii de asociere. Hm, oenolog, O fi lucrând omul în Germania și nu mai știe să zică pe românește. O fi vreun funcționar pe la UE, uenolog, ăștia au limbaj de lemn, cine să-i înțeleagă. O fi vreo ocolire să nu zică vidanjor, deh, i-o fi rușine omului.

Bineînțeles că nu mă laud de unul singur (admițând că a fi oenolog e un lucru demn de laudă) și nu mă dau pe față decât dacă cine mă întreabă este cu adevărat interesat. Iar asta nu pentru că ar fi vorba de o meserie rușinoasă, dimpotrivă, am citit recent un articol de specialitate într-o revistă culinară, din care reieșea foarte clar rolul fundamental al oenologului în societatea modernă (sau mondenă - nu îmi mai amintesc), ci pentru că, fiind un om practic și direct, nu îmi face mare plăcere să explic de fiecare dată în ce constă ocupația mea. Oricum, chiar și în puținele dați în care sunt nevoit să o fac, există, de partea cealaltă, perplexități.

Ia uite, dom'le, ce meserie au mai inventat, mai spune câte unul cu o expresie scârbită, ia vino, dragă, puțin, să vezi ciudățenie! Tu ai auzit vreodată de oenolog? Poate vrei să zici ornitolog. Nu, dragă, e așa cum ți-am spus. Atunci nu, nu cred că am auzit. Uite, de exemplu, domnul e oenolog. Doamna mă privește mai îndeaproape. Își aranjează ochelarii pe nas. Aha, pare că se gândește, deci tot două mâini și două picioare are... Parcă îi vine să exclame: Dragă, ce oenolog, ăsta e aproape om! Mai mult speriată decât surprinsă, îmi zâmbește larg, politicos, adresându-mi într-un final o privire goală. Se uită către mine, nu la mine. (Și eu care credeam că francezii au o cultură superioară în ale vinului!)

E plătit să bea pe la evenimente, zice soțul cu accentul lui rârit perfect. Pe fața doamnei, cu ochelari și pălărie, cu cearcăne și pleoape atât de albastre că ochii ți se par niște pești care înoată în mijlocul a două heleșteie tangente, se citește acum ușurare. Probabil că își închipuise, cine știe, că eram vreun ciudat artist de stradă, care ziua desenează trecătorii, alergând după ei cu foile și amenințându-i cu creionul pentru a-mi plăti portrete pe care nu le voiseră.

Mai târziu, când am intrat în camera mea și m-am privit în oglindă, am înțeles ce anume o terifiase de fapt pe soția domnului Louis.

Pe lângă aspectul à la Bob Marley (nu există remediu pentru asprimea pletelor mele, care arată ca electrizate indiferent de ce balsam, șampon cu aloe vera, ulei cu miere și scorțișoară, mască hrănitoare și de regenerare așa folosi), pe lângă ciudații nădragi în care fusesem nevoit să mă prezint în acea după amiază, convins fiind de Iasmina că era pentru binele înțelegerii cu franțujii să arăt cât mai tradițional cu putință, aveam prin mustață, ca niște granule de nisip, o dără de praf alb care îmi intra drept în nas, ca și cum aș fi tras ceva pe acolo înainte, ca să-mi fac curaj, la sosirea în Franța, să cobor din avion. Mai aveam și o față crispată, care se datora în mare parte frigului pe care îl trăsesem în aeroportul din Lyon, în așteptarea șoferului trimis înaintea noastră (întârzia din "motive neprevăzute"). Linia de praf suspect de sub nări se datora zahărului vanilat în care zăceau gogoșile Beignets, pe care mi le cumpărasem în stație, înfulecându-le cu pofta celui care, rătăcit prin pădure vreo trei zile, găsește în sfârșit propria cabană, iar înăuntru o masă bogată. Bobinasem vreo jumătate de kil de gogoși, împreună cu Iasmina, și ne cumpărasem și două pahare mari de ceai cald de la tonomatele care, alt ghinion, nu dădeau rest. Toate astea în speranța de a ne încălzi, sau măcar de a ne umple burțile, care ne chiorăiau ca după niște fasole cu ciolan încă de pe George Enescu, acolo unde stătusem la coadă pentru îmbarcare, încercând să le mascăm sunetul (în scopul ăsta, ne ridicam capetele și priveam des în stânga și în dreapta, deranjați și curioși în același timp, ca niște suricate amenințate de un alt grup de suricate, la presupușii nesimțiți dimprejurul nostru care îndrăzneau să se suie în avion nemâncați și ne făceau să percepem prin sita poroasă a finelor noastre timpane vibrația brută a sărăciei neamului, pe principiul că, dacă nu ai ce mânca acasă, nu ai voie să te plimbi cu avionul). Atât de mult ne-am foit, încât cei de la aeroport au devenit suspicioși. Când ne-a venit și nouă rândul, doi polițiști cu o unică mină gravă, de parcă ar fi fost gemeni, ne-au împins în afara rândului și ne-au percheziționat până la ultimul strat de piele. Din fericire, niciunul dintre noi nu își atârname dinamită pe dedesubt, însă eu tot aveam ceva periculos: un breloc în formă de briceag. Ce faceți cu ăsta, m-au întrebat? Mă duc în Franța, să creștez copacii de pe bulevardul Elizeu. Ah, mi-au răspuns ușurați, dacă-i doar asta, atunci puteți să treceți! A trebuit să ne înscriem iar în coadă și să ne îmbarcăm ultimii, de data asta cu stomacurile chiorăindu-ne ca motorul avionului. Rămânând din ce în ce mai singuri, nu mai aveam pe cine să dăm vina, așa că am lăsat și noi capetele în jos, încercând măcar să ne prefacem că ne simțeam rău. Dar nu cred că acest ultim expedient a mai schimbat părerea acelor călători care ne-au văzut percheziționați și care, probabil, și-au închipuit că, pe lângă faptul că eram săraci, mai învăTEAM și afaceri dubioase, lucru în mare măsură adevărat... Dar, să nu anticipăm!

Întorcându-ne la seara în care am fost prezentat francezilor, după ce m-am ferchezuit în camera mea cum am putut mai bine, am coborât în sala puternic luminată, enormă, plină de lume bună (se sărbătorea o ocazie oarecare, nu am reținut ce anume, probabil o onomastică sau o nuntă de aur). Am întrebat-o deci pe Iasmina, omniprezenta mea interpretă, cine erau membrii cuplului de ciudați care ne întâmpinase, domnul Louis și soția, al cărei nume nu mi-l aminteam, să o numim doamna Heleşteu, pe care îi revedeam acum coborând cu somptuozitate, braț la braț, cu o asemenea lentoare încât păreau a urca, scările îmbrăcate cu postav roșu, fixat cu vergele și cuie aurite. Ea mi-a revelat atunci, șoptindu-mi la ureche cu vocea ei de nimfă marină, că cei doi bătrâni nu erau nimeni alții decât Madam și Chef, patronii hotelului. Evident că mi-au picat și plombe pe care nu le aveam. Păi cum, am exclamat,ăștia sunt în stare să-și golească conturile pentru o sticlă dubioasă cu vin de Focșani, dar nu știu ce e ăla oenolog? Ei, hai, ce te enervezi așa, mi-a răspuns ea, în timp ce-și flutura deja mâna stângă a salut (dreapta și-o petrecuse, pe nesimțite, în jurul brațului meu), zâmbind de parcă tocmai câștigase la loto. E clar că, dacă le spui cuvântul în română, nu or să te înțeleagă niciodată. Ca să vă dați seama de nivelul pe care Iasmina îl avea la franceză, mai târziu, când în liniștea casei mele de vară de la țară am desprins, dintre Cioran și Eliade, vechiul dicționar francez, atât de negru de praf că l-am confundat cu urna străbunicului, cu mare mirare și nu fără o izbucnire necontrolată, am descoperit că oenolog, în franceză, se spune exact la fel. De fapt, termenul provine direct din franceză, neputându-se spune că în română l-am adaptat foarte mult: *oenologue*.

Dar ca să înțelegeți mai bine motivul pentru care mă aflu acolo, nu în casa mea de vară, ci, înainte de asta, în Franța, și motivul perplexității mele de atunci, dați-mi voie, la momentul acesta al scrierii, să vă prezint persoana genială, atotștiitoare și atoateștiutoare a șefului meu, axa în jurul căreia, deși astronomii nu ar recunoaște-o niciodată, se învârte planeta: Cutuc, zis și Nea' Cutuc sau doar Nea'.

De la vârsta de cincisprezece ani lucrez ca oenolog în restaurantul lui, într-o comună destul de cunoscută din Moldova: ziua restaurantul e cramă, iar noaptea restaurant. Vin mulți străini la noi (de cele mai multe ori ruși, cu bani cât încape, deși nu lipsesc nici germanii sau italienii) și trebuie să recunosc că treaba merge destul de bine. Profiturile cresc, nu doar de la an la an, ci chiar de la lună la lună. Nea' Cutuc deține o mică parte a acelor vii renumite în toată țara, a căror transformare în vin constituie un brand și mai renumit, care decorează de multe ori, la TV, spatele lășos al pugiliștilor. Cât despre mine, nu știu de unde am nasul ăsta la vinuri. Tatăl meu nu a fost oenolog, spre exemplu, ci bucătar.

Dar poate că ”nasul” lui pentru mâncare s-a combinat, pe căi neînțelese, cu rafinamentul și sensibilitatea mamei mele, profesoară de literatură. Cert este că, deși am o problemă foarte serioasă cu memoria (uit lucrurile, nu doar de pe o zi pe alta, ci chiar de la o oră la alta, motiv pentru care umblu mereu cu câte un pachet de post-it-uri la mine și un creion după ureche), aş recunoaște oricând un buchet fin și aş ști și în somn să îl separ de unul aspru sau bine dezvoltat.

În ciuda a ceea ce se crede, viața oenologului nu este atât de roză pe cât e vinul pe care îl degustă. Pentru cine nu îi cunoaște atribuțiile, e de ajuns să știe că munca sa poate fi de-a dreptul istovitoare și se desfășoară nu doar pe la concursuri și târguri internaționale, ci și, mai ales, sub soarele dogoritor, în vie, alături de muncitorii de care este responsabil, sau printre doagele de stejar ale butoaielor și cisternelor (astea din urmă nu au doage, până nu îți sare vreuna prin preajma lor) din subsoluri. Acum, ceea ce nu știți este că, de regulă, a fi oenolog necesită o practică deosebită. Cunosc mulți colegi de breaslă care, nici după cinci ani de facultate (și încă doi de specializare), nu reușesc încă să distingă un Muscat de un Riesling sau un Pinot Noir de un Cabernet. Asta e de-a dreptul rușinos, întrucât nu doar gustul sau mirosul, ci și culoarea acestor tipuri de vin este diferită. Ceea ce am eu se numește talent natural, ca țișanii care au cântarea-n sânge și o exercită de cum ajung pe lume: cică nici bine nu îi scoate din origine, că se și apucă de suflat în cordonul ombilical. Ce se cheamă ureche absolută în muzică, la mine se numește nas absolut. La optsprezece ani, o spun doar din transparență, să nu credeți că mă laud așa, de dragul de a o face, eram deja în stare să recunosc orice tip de vin din țară și să îl analizez organoleptic, folosindu-mă de parametrii de specialitate.

Însă, de ajuns despre mine. Începusem, de fapt, să vă povestesc despre șeful meu, care mă ține ca pe mâna lui dreaptă, fiind singurul care mi-a apreciat vreodată talentul. Mulțumită sponsorizării sale am reușit să particip la câteva festivaluri internaționale (Franța, Germania, Italia), la care m-am clasat mereu primul, așa încât mi-au luat seama cei mai renumiți oenologi ai Europei. Gianni Signorvino, pentru început, primul oenolog din Italia, mi-a strâns mâna și mi-a mulțumit că m-am născut și că i-am dat ocazia să mă cunoască, altfel, a spus el cu cealaltă mână pe inimă, ar fi trăit degeaba. Karl Wein, al doilea cel mai influent oenolog din Germania, cunoscut și ca poet-declamator în nord-est, a afirmat la sfârșitul concursului (în care s-a clasat imediat după mine) că un asemenea nas ca al meu era atât de satisfăcător, încât ar fi trebuit să umble prin oraș de unul singur, ca în Gogol. În fine, ce să vă mai spun despre François Duvin, a cărui faimă e atât de mare, că nici nu mai trebuie prezentat.

După ce am câștigat festivalul internațional de la Montpellier, a luat șorțul unei bucătărese care mesteca într-un cazan o poțiune malefică de legume și (da, nici mie nu mi-a venit să cred) a îngenuncheat în fața mea, vrând să-mi lustruiască pantofii!

Dar iată cum nici în scris nu reușesc să scap de problema mea eternă: uitatul. Trebuia, de fapt, să vă dezvălui încă de la început motivul pentru care mă aflu în Franța cu Iasmina. Motivul ăsta se lega de șeful meu, nea' Cutuc. Dar să vă mai spun, totuși, câte ceva despre boala mea, dacă tot am început. E ca și cum simțurile mele ar fi făcut un pact între ele: cele care mă ajută să rețin și să disting toate caracteristicile vinului au supt energia celorlalte, așa încât nu mai sunt în stare să îmi amintesc nici măcar ce am scris două rânduri mai sus, ce să mai vorbim despre două pagini! Umblu cu tot felul de hârtiuțe și creioane după mine, notând lucrurile importante, data și ora la care se petrec. Nu, nu e Alzheimer, așa cum mulți dintre prietenii mei cred. Știu că nu e, pentru că psihologul meu mi-a explicat întocmai în ce constă boala și cum se numește. Dacă mi-aș aminti, aș putea-o descrie mai bine. Aveam și o înregistrare pe o mini-casetă pe undeva, în care descriesem boala cu amănuntul, însă am pierdut post-it-ul pe care îmi scrisesem unde am pus-o. În fine, să ne întoarcem, deocamdată, unde rămăsesem.

Zice nea' Cutuc, șeful meu, într-o zi: Hai să ne extindem! Hai, îi răspund eu fără să clilesc. Deci fiți atenți ce idee mi-a venit, zice el. Cunosc niște prieteni, care cunosc alți prieteni, care cunosc niște ruși, care cunosc niște nemți, care cunosc niște belgieni, care cunosc niște francezi, și francezii ăștia au un hotel pe lângă Duville, care-i pe lângă Mont d'Or, care-i pe lângă Lyon. Stai mai ușor, nene Cutuc, spun, că nu pot scrie atât de repede. Lasă, mă, nu scrie nimic acum, zice, fii doar atent la mine. Dacă nu înțelegi, repet special pentru tine după aia. Deci francezii ăștia au gustat odată de la un turist român, care s-a cazat la ei, niște vin tradițional din Moldova. Au rămas atât de impresionați, că au vrut să i-l cumpere. Tipul, cică un scriitor de SF de prin Focșani, căruia abia i se tradusese primul roman în Franța, cu barbă de preot și bască de pictor, își fabrica vinul în propria gospodărie și ținea atât de mult la sticla lui, că nu s-a lăsat convins până nu i-au pus pe masă trei mii cinci sute de euro. Zicea că vinul bun nu are preț, iar dacă se hotărâse să le vândă sticla era doar pentru că, după atâtea rugăminți, îl apucase mila. Mă rog, că tipul era sonat o înțelegem cu toții, dar ceea ce ne interesează pe noi acum e următorul lucru: de atunci, băieții ăștia umblă să intre în afaceri cu podgoriile moldovenești, pe care le consideră de o calitate superioară. Din comoditate sau frică de necunoscut, nu s-au avântat până acum pe meleagurile noastre, iar focșăneanul parcă a intrat în pământ.

Apoi, după o scurtă pauză, în care nea' Cutuc scuipă peste o furnică cu o asemenea precizie și debit încât o îngropă cu tot cu încărcătură (căra o firmitură de tinctură pură): Înțelegi? Înțeleg, zic. Dacă înțelegi, zice, o iei frumușel pe Iasmina și raus Germania, adică Franța, mă rog, ai înțeles tu. Dau din cap că da. Șeful e mulțumit, eu nu am înțeles o iotă. Dar nu-i bai, îmi explică ea Iasmina.

Tipa asta, Iasmina, terminase facultatea de curând. Rusă știa foarte bine, că doar, deh, era moldoveancă. La tratativele cu afaceriștii ruși, pe care le purtasem înainte de excursia în Franța, fusese mereu prezentă și nu pot spune că se descurcase rău cu interpretarea. E fiica cumătrului fratelui unui alt frate de-al unui cumătru de-al lui nea' Cutuc. Mai rupea și niște engleză, cum putea și ea, ca tot românul. În franceză însă nu cred că ar fi trebuit considerată vreo expertă. Căci dacă Pirandello, la momentul primirii Nobelului, nu s-a lăudat că știa franceză (deși o cunoștea foarte bine) ci, printr-o umilă *recusatio*, și-a cerut iertare pentru necunoașterea sa, apoi, bătut pe umăr de interviewer, cu o mină de artist silit, a mulțumit într-o hexagonală excelentă publicului de acolo, Jasminne, în schimb, se credea noua Ana de Noailles, fără să știe nici măcar, iar asta e doar un exemplu, cum se spunea în francă la oenolog. Ca să vă dați seama de nivelul ei, după afacere, când în casa mea de vară de la țară am tras, dintre Celan și Istrati, vechiul dicționar francez, atât de gri de praf că l-am confundat cu un șoarece mort, cu mare mirare și nu fără o iritare acută, am descoperit că oenolog, în franceză, se zice la fel. Dar ce să-i faci, așa-i când se fac angajări pe relații și nu pe calități. Eu, de altfel, de la cincisprezece ani eram deja în stare să fac analiza organoleptică a tuturor vinurilor din regiunea balcanică. De asta am și fost angajat la nea' Cutuc, nu ca alții... În fine, să ne întoarcem la vizita în Franța.

Mai târziu, după ce petrecerea din hotel s-a terminat, în timp ce ultimele perechi de octogenari, gâfâind ca după maraton, părăseau sala cu genunchii afundați în marea multicoloră și sclipitoare ca un câmp de lalele olandez de confeti, Jasminne se chinuia să stabilească prețul vinului, rârându-se ca o pisică sălbatică la partenerii gali. Unde nu știa a se rârâi, se sâsâia, aruncând lapili de salivă drept în ochii patronilor hotelului, care se ștergeau cu batistele scumpe, dantelate, cu mișcări fine și o expresie scârbită. Unde nu știa a se sâsâi, scria pe foaie, cu un creion, iar apoi mima cu degetele: Atâtea mii de euro pe sticlă, *le vin roumain c'est trop bon*, dacă ratați afacerea cu noi acum, pierdeți toate avantajele – își dădea ochii peste cap Jasminne, prefăcându-se exasperată.

Eu stăteam deoparte și mă limitam la a aproba, scuturând puternic capul pe direcția sus-jos, ca un cal chinuit de muște.

Când prindeam ceva din protofranceza Iasminei, aruncam și eu un, *Oui, c'est vrai*, ca să nu fiu acuzat că venisem degeaba. Pe când ne târguiam noi astfel, încercând să părem cât mai intransigenți posibil, îmi cere domnul Louis, cu o sfârșire în glas (pesemne că îl epuizase debitul de salivă al Iasminei): Două mii de euro pe sticlă. De livrare vă ocupați, murmurase el un fel de ultim cuvânt, încrucișându-și brațele ca un copil care se supără pe un alt copil că îi folosește jucăria preferată. Să guste măcar din mostrele pe care le adusesem, ca să știe cel puțin că marfa e autentică. Cu alte cuvinte, să știe pe ce dă banii. Zis și făcut. Exaltat de rezultatul obținut, dau fuga în cameră și deschid valiza, să iau de acolo sticla de vin pe care o ascunsesem într-un buzunar special, între niște prosoape de baie. Prosoapele erau la locul lor, nimic de zis, dar sticla... dispăruse! Unde oare? m-am întrebat intrând în panică. Aeroportul, a fost primul meu gând. Te pomenești că, în timp ce ne-au făcut percheziția cu o mână, cu cealaltă ne sustrăseseră sticla din geamantan. Oricum, undeva între personalul aeroportului și personalul hotelului, cineva îmi șterpelise mostra, mă gândeam, fiind absolut convins de propria-mi nevinovăție și uitând de fapt complet de propria mea uitare, boală pentru care iau și pastile, atunci când nu uit.

Doar după ce m-am întors acasă, înainte de a mă arunca la picioarele lui nea' Cutuc, rugându-l să mă ierte pentru greșalele mele, să mă cruțe, să-mi ofere o a doua șansă, promițându-i că îi voi ceda toate premiile europene în bani de atunci înainte, am înțeles ce se întâmplase, de fapt, cu sticla: rămăsese, nobilă sângereare a divinului Bachus, cu gât de nimfă și corp de sirenă, pe îngusta masă de lemn din camera mea. Cu alte cuvinte, naiba știe de ce, uitasem să o pun în valiză!

Însă povestea nu se termină aici. Că uitasem sticla acasă nu ar fi fost de fapt cea mai mare problemă. În fond, cineva din România ar fi putut trimite un colet, ori, pentru o apariție mai scenografică, însăși nea' Cutuc ar fi putut lua avionul, înjurând nevoie mare, așa cum îi era stilul (și, o dată în viață, ar fi fost, poate, îndreptățit), pentru a se prezenta chiar a doua zi cu sticla la aeroportul din Lyon. Până la urmă, pentru două mii de euro pe sticlă, nea' Cutuc ar fi venit și cu bicicleta. Toate astea și probabil încheierea cu brio a afacerii ar fi avut loc dacă, și încă nu-mi pot reveni în urma acestei scene (nu-mi pot stăpâni fiorii de groază de pe șira spinării), deși au trecut trei ani de atunci, pe care nu o voi putea uita nici dacă boala ar avansa într-atât încât nu aș mai fi în stare să-mi recunosc propriul nume, dacă, spuneam, a doua zi dimineață nu s-ar fi prezentat, dând buzna în aceeași încăpere enormă în care clienții hotelului se serveau de la bufet pentru micul dejun (iar noi și patronii hotelului ne adunaserăm în jurul unei mese rotunde, pentru a decide următorul pas), acel român din Focșani care își vânduse jumătatea de litru de vin cu trei mii cinci sute de euro și care se întorsese pentru a lovi (nu e o metaforă!) din nou.

Ce scriitor, neică, ăsta era Yeti în persoană, dacă-l putem compara pe Yeti cu această persoană fără să-l jignim prea mult. O barbă neagră și încâlcită îi ajungea până la piept, acolo unde i se unea cu pletele-i atât de soioase, că ale mele, în ciuda asprimii lor, puteau fi considerate ideal de frumusețe. Într-o salopetă de militar, uns pe obraji cu tăciune ca în războiul din Vietnam, avea în picioare niște ghete negre, pline de noroi uscat, scorosite și prăfuite ca pe tarabele de la talcioc. În spate căra un rucsac de zece ori mai mare decât dânsul pe care, dacă l-ar fi pus în dreptul ferestrei, ar fi eclipsat toată lumina răsăritului.

Scoase un cuțit de vânatoare de la brâu și îl implântă în masă cu o asemenea forță, încât intră până în plăsele, cu toate că blatul era din marmură. Cu o mână care i se lungea ca un baton de plastilină, cotrobâi apoi în rucsacul său fără să și-l dea jos din spinare. Trânti pe masă o sticlă de țâșpoacă rozie, tulbure ca zeama dintr-o troacă de porci, în care pluteau niște paie mărunțite, scame, firmituri de pâine, franjuri de covor, fire de polipropilenă, fire de nisip, fire de ațe, o coajă de banană, un pește mort, un creier de broască și o labă de iepure. Aici, afacerile le conduc eu, spuse el într-o franceză de urs carpatin, în timp ce se lăsa îmbrățișat și sărutat pe obrajii îmbâcsiți de către patronii hotelului, care îl întâmpinaseră de cum intrase cu nestăpânit entuziasm.

Acestea fiind scrise, nu cred că mai are vreun rost să vă povestesc ce s-a întâmplat mai departe. De fapt, dacă stau să mă gândesc, nici nu îmi mai amintesc foarte bine.

33 de Caragiali

Pentru Ionel Țâzdel, zis și Țâzdea sau Țâțel, deși o imensă, cenușie, densă plapumă de nori stătea grămadă peste sat, exact ca în poezia lui Coșbuc, eclipsând, cu desimea sa, un soare tomonic de sfârșit de septembrie, al cărui orbitor glob de lumină rătăcea, orbește, așa cum rătăcește soarele în zilele ploioase, deși fusese nevoit să se încălze cu cizmele (blestemând în gând fiecare băltoacă și moț de glod și primar șmenar ce băgase în buzunar fondurile europene în loc să pietruiască ulița satească) și să își care pantofii cei mai buni într-o sacoșă roșie de plastic, pe care o ținea cu hotărâre în pumnul stâng, de teamă ca nu cumva, la dezgroparea bruscă a labelor picioarelor din mâzga smârcoasă, dezechilibrându-se, să o scape în noroi, ziua aceea era una dintre cele mai... nu, era (își spuse), fără nicio îndoială, era cea mai importantă zi din viața sa.

Înaintând cu grijă, căci nu voia ca pantalonii săi cei mai buni să se înnoroiască, făcându-l să arate ridicol înaintea celor mai de vază săteni (s-ar fi adunat în acea zi cu toții, așa cum o făceau mereu la astfel de ocazii, deci trebuia să se păzească ca de Satana de femeile guralive care, prin cine știe ce tuneluri subterane, purtau vorba de la un sat la celălalt astfel încât, după nici două zile, întreaga comună ar fi aflat de rușinea lui, iar apoi, în decurs de o săptămână – câteodată chiar și mai devreme – și comunele învecinate s-ar fi delectat cu aceleași noutăți), Ionel nu putu să nu se mai felicite încă o dată (ultima, se gândi) pentru intuiția nemaipomenită pe care o avusese cu un an înainte, atunci când, deși toți (inclusiv soția) îl contrazisese cu înverșunare, continuase să o țină pe a lui afirmând, primul în sat, că moș Tache Alafat, cel cu tumoarea la ficat, nu mai avea nici o scăpare – cu toate că le părea tuturor, inclusiv doctorilor din oraș, încă vioi, sănătos ca un taur – și că, în scurt timp, avea să treacă la cele veșnice, acolo unde, nu se știe din ce motiv, ceata îngerilor s-a așezat, acolo unde nu este nici durere nici întristare nici suspin, căci ele abundă în timpul vieții, îndeajuns îngreunându-ne existența lumească.

Da, avea un ochi de fin observator, își spuse pipăindu-și buzunarul drept al pantalonilor, acolo unde, într-un teanc siniliu-leonin, ducea în jur de treizeci și trei de Caragiali – tot ce reușise să adune în ultima jumătate de an, începând cu data la care și soția sa începuse să creadă, observându-i pasul gârbovit și privirea rătăcită, că moș Tache avea să se curețe, din greu făcând economii: vizitând mai rar dentistul și farmacia, cu toate că farmacista era o tânără oacheșă (ce îi zâmbea mereu), încercând, pe cât posibil, să nu mai cumpere scofeturi (napolitane învelite în ciocolată, croasanți, biscuiți, sărățele, icre, măslinae negre, portocale, măslinae verzi, banane, unt, suc de fructe, margarină, iaurturi, pâine neagră, fasole, pâine albă, cartofi) să-și rărească vizitele la barul din sat, acolo unde, o dată pe săptămână, îi venea rândul să-i cinstească pe toți, în sfârșit, cerând de la fie-sa, în două tranșe, câte zece milioane, pe care ea, sceptică, însă dornică să-și ajute părinții, i le dăruise (sau împrumutase?) fără să mai întrebe la ce îi foloseau. Faptul că teancul era alcătuit din treizeci și trei de bancnote, considerând scopul binecuvântat la care urmau să servească nu putea să fie decât un semn: Dumnezeu avea să îi ajute, fie doar și pentru că încercase să facă în așa fel încât niciun Boga sau, doamne ferește, vreun Eminescu să îi contamineze albastruii Caragiali.

Ajuns în fața bisericii (ah, ce frumos strălucea acoperișul pe timpul acela ploios – o pată orbitoare, desprinzându-se din fondul cenușiu, de parcă un nou soare ar fi strălucit sub plapuma de nori, și ce mândru se simțea Țazdea că și el contribuise la fondul pentru poleirea acoperișului cu aur,

imaginându-și că i-ar fi putut cere preotului, în orice moment, două-trei țigle – dacă țigle se numeau acelea și nu altcum – că doar, până la urmă, erau și ale sale, din moment ce plătise pentru ele, iar dacă nu o făcuse până atunci – din turla cea mare din față și-ar fi luat câteva – era doar pentru că nu voia să rămână locul dezgolit, iar el să fie acuzat că din vina sa ploaia s-a abătut peste bietul Lulu atunci când urcase în turlă să bată toaca sau clopotele), Țâzdea inspiră adânc, ca înaintea unei mari încercări (căci oare nu era aceea cea mai mare încercare a vieții sale?), se închină cu pioșenie, făcându-și cruce de trei ori înaintea pragului de la intrare, se încălță cu pantofii cei buni, lăsându-și cizmele înglodate în pridvor, pe celofanul întins acolo anumit, deja acoperit pe jumătate de alte cizme albastre, verzi și negre, toate purtând, vitejește, armura din pojghiță de glod, și înaintă pe culoarul pardosit cu marmură albă, pașii săi răsunând ca aceia ai unui elefant în liniștea desăvârșită a junglei lui Hristos.

Erau acolo (în partea dreaptă a bisericii, rezervată bărbaților), formând deja un grup la fel de compact ca plapuma de nori de afară, în jurul stranei ce strălucea, străină, pe scunda estradă de lemn, Ducu Țiblea (patronul magazinului din sat, într-o cămașă albă, de ospătar, stând cel mai aproape de strănă – probabil că ajunsese primul la biserică – într-o poziție perfect erectă, de militar, nepermițându-i niciunui dintre mușchi să se miște de fălos ce era), Stroe Papilă (fost șomer, actual bețiv, însă periculos de imprevizibil, având tustrei băieții plecați la muncă în străinătate), Tudose Sică (sămânțar înrăit, rârâit, nici el mai prejos decât restul, căci învățase de curând niște afaceri dubioase cu tablă de pus pe case, burlane și șindrile), Toader Tulfuț (sosit din Anglia special pentru ocazie, asudând într-o cămașă flaușată, cadrilată și niște pantaloni roșii de poponar – nu putu să nu îi treacă prin cap lui Țâzdea, deși imediat își făcu semnul crucii, cerându-și iertare de la Dumnezeu pentru îndrăzneala de a nutri asemenea gânduri în sfânta biserică – legănându-se nerăbdător, de pe vârfuri pe călcâie, în spatele lui Țiblea), Alexei Ioan, Irinel Florescu, Gicu Bolohan, Sile Vasilescu, Tiberiu Bălan, Radu Pârpălescu și mulți alții care rămăseseră în spate pentru că întârziaseră, asemenea lui Țâzdea, la Sfânta Liturghie. Cum Ionel Țâzdea nu putea să privească strana ba de ceafa lui Țiblea, ba de pântele lui Papilă, ba de scăfârlia lui Sică sau de pletele lui Alexei și, în general, de desimea țesutului de corpuri umane ce se adunaseră grămadă în același punct, în scopul de a-și demonstra, precum fariseii (îi trecu prin minte lui Ionel), fanaticul devotament față de tronul mult deziderat, închise ochii, lăsându-se transportat de timbrul trăgănat al vocii dascălului Lulu, îngăimând ceva despre o preasfântă născătoare de Dumnezeu ce miluia (sau miruia?) pe (sau pre?) niște noi indeterminați (păcătoși pe deasupra!), încercând să și-o imagineze de unul singur,

așa cum o văzuse în zilele în care încă mai aparținea lui Moș Tache Alafat, cel cu tumoarea la ficat, așadar cu mult timp înainte de a fi scoasă la licitație. Strana, cu un relief sculptat în lemn ce înfățișa o inflorescență înconjurată de frunze de viță de vie pe spetează, cu brațe înalte, impunătoare, cu pernă de smarald pentru așezat, strălucind ca un obiect prețios de ceară, se profila, asemenea unui tron regal, solitar, înaintând pe fondul picturii murale, levitând precum însuși Iisus în vârful muntelui Tabor.

Ionel Țâzdel, zis și Țâzdea sau Țățel nu putea decât să își repete în minte calculul. Dacă ultima licitație – cea care îi asigurase fiicei coanei Michelle, Florența, o strănă chiar dinaintea ușii diaconesti a arhanghelului Gabriel (ce acum stătea veșnic goală, pentru că Florența, fată conștiincioasă, plecase între timp la maică-sa, în Franța, să se facă patisieră) – fusese încheiată cu douăzeci de milioane, deși femeile din sat erau mai arțăgoase și mai cheluitoare decât bărbații atunci când venea vorba de prezervarea bunului renume și de ostentația puterii financiare a familiei, atunci strana lui moș Tache în jurul căreia se îngrămădiseră cu toții nu se putea da cu mai mult de cincisprezece, maxim optsprezece milioane. Degeaba se împăunau ei, degeaba încercau să se intimideze unul pe celălalt, privindu-se amenințător, încercând să-și transmită unul altuia, cu subînțeles, ceva fără înțeles, când Ionel Țâzdea avea în buzunarul drept al pantalonilor un teanc de treizeci și trei de Caragiali, ce i-ar fi permis să liciteze pentru două strane simultan, așa, de-al dracului și de ambițios ce era (aici își făcu iarăși cruce și îi ceru iertare lui Dumnezeu, rugându-l să nu îl pedepsească în acea zi de cumpănă, la acel moment de cumpănă, pentru vorbe pe care, în general, omul, păcătosul, robul le mai scapă la nervi fără să-și dea seama sub influența necuratului), să vadă întreg satul că numele său, greu de pronunțat, era astfel doar în virtutea faptului că posesorul său era unul greu de înfruntat. I se păru lui Ionel Țâzdel că sfânta liturghie durase mai mult decât de obicei. După împărțirea anafurei, niciunul dintre săteni nu voia să iasă din biserică. Dragi enoriași (începu preotul imperturbabil, în veșmântul său negru, cu două cruci aurite brăzdându-i pieptul patrafirului), după cum bine știți, o săptămână să fie de când robul lui Dumnezeu Tache a plecat la cele sfinte (fiecare cuvânt în plus era încă un pietroi agățat de grumazul lui Țățel, care nu voia nimic altceva – nici nu se clintise din loc atunci când gloata făcuse rând în fața preotului să ia anafură, ci profitase de faptul că grupul de bărbați se rărise pentru a admira încă o dată strana, ce i se păruse mai curată decât de obicei, mai încăpătoare și mai luminoasă decât cel mai scump acoperiș de aur – decât să se termine odată supliciul și să i se acorde ce îi era cuvenit), iar strana pe care în fiecare zi de duminică o ocupa,

conștiincios, ca un drept credincios ce era, a rămas acum la fel de pustie ca și trupul său fără suflet.

Așa cum bunul Dumnezeu ne dă fiecăruia după putere, tot așa și noi vom porni, deoarece strana este, de data aceasta, una pentru bărbați, iar bărbații au mai multe posibilități financiare și mai multă putere de muncă decât femeile, fiind dâșii capii de drept ai familiei, așa cum stă scris la sfânta scriptură precum și în epistolele sfântului apostol Pavel către corinteni, de la o sumă ceva mai ridicată (Țâțel începu să dea atenție cuvintelor preotului) față de cea de la care s-a pornit la ultima strană pe care am licitat-o în partea aceasta. Cu un gest al mâinii, preotul cuprinse partea stângă a bisericii, acolo unde nevestele și soacrele și surorile și mamele celor din dreapta își frecau mâinile de emoție, afișând toate un zâmbet tâmp, de om care nu înțelege o iotă, dar, să nu se facă de râs, surâde și aprobă totul în tăcere.

Vom porni de la douăzeci (lui Țâțel i se păru că aude ca prin vis), nu, hai să nu fie sumă rotundă, douăzeci și două de milioane (Țâțel își duse palma la frunte repetându-și în gând, cu ochii închiși, că el deținea controlul, că treizeci și trei era, totuși, vârsta la care murise Mântuitorul).

Douăzeci și cinci (răsună glasul baritonal al lui Țiblea), douăzeci și opt (tună vocea lui Papilă), treizeci (spuse Alexei), treizeci și trei de Caragiali – apucă să îngaime și Țâțel, chiar înainte ca Toader Tulfuț să șocheze pe toată lumea (inclusiv pe preotul ce le zâmbea tuturor cu blândețe, ca la spovedanie, cu mâinile împreunate în jurul crucifixului și privirea-i cuprinzând întregul orizont pictural al pronaosului) atunci când, pe un ton de măgar bișnițar înecat cu nutreț, dar încă glumeț, rase:

Sicstisics, părinte, dacă mă-nțelegi ce zic!

Felix Nicolau (Lund, Suedia, din 2017)

***Felix Nicolau** este (visiting) profesor la Universitatea din Lund, Regatul Suediei. A publicat cărți de poezie (Kamceatka – time IS honey, 2014), romane (Tandru și rece și Pe mâna femeilor), de critică literară și de teoria comunicării. Suportă greu snobismul, afectarea și cocalarismele, fie ele și culturale. Cu cât îmbătrânește, cu atât se dă în vânt după limbi străine, role, trotinetă și fitness contemplativ. Deși pare imposibil, uneori citește mai mult decât scrie.*

Adelina, ma chère

când domnul Turban muri, nimeni nu-l crezu din prima și, dacă nu reușești din prima, a doua oară e al naibii de greu să mai convingi pe cineva. I-am zis-o și eu, fostul lui copil de mingi din armată:

dom caporal, dacă n-o luați în serios, mai bine lăsați-o baltă...
băști, mă, mucea!

știam că e încăpățânat și n-o să-mi zică nimic: cum o s-o facă unde și mai ales cu ce. 12 ani l-am pândit dar, la urmă, m-au năpădit și pe mine problemele: o nevastă blondă, doi copii negri și Pichi, lupoanca aia de fată pe jos în fiecare an în fața cârciumii lui Jean, ăl de'n tinerețe fusese dj la city fm, de-a rămas și acuma cu vocea aia șmecherească – de zici că toată lumea înfulecă parmezan și bea grasă de cotnari.

când va muri domnul Turban, îmi ziceam că voi fi acasă, în camera din fund, scoțând hălci de texte din hegel din melville din strindberg. El mă va anunța și atunci voi țâșni pe prispă, trăgându-mi rolele din fugă, încheind clapele, înfigându-mi căștile adânc în urechi, rulând apoi cu mișcări prelungi, în reluare, către marea poartă, unde Mugurel se hârjonea cu Pichi. Voi căuta un post cu muzică ritmată, chiar proastă pe alocuri, și-mi voi potrivi venele de pe gambe. Dl. Turban nu se va înălța până când nu voi da ocol în cinstea sa morenei adelina cu sâni ovali, proaspăt ovali. Adelina e visată de toți prietenii mei neînsurați și neînsurabili. O văd mereu la marginea parcului, pitită sub monedele răsfirate din pomii terfelți de toamnă. Căhh, aiurea frază!

cine ești tu, adelina? sunt septembrie, cornele. ce frumoasă ești! nu vrei să dansezi cu mine în jurul focului? dl. Turban mi-a zis să nu dansez cu bărbați cu cioc. dar dacă dansezi, îți voi lăsa ție ciocul, adelina. ei, ce zici?

fanfara va răsuna din chioșc valsuri, rumbe, palazuri. Copiii se vor răsuci, scâlâmbăi, pe lângă militarii chipeși, înșurubați la gura trombonului. uite cum se vor bălângăni pensionarii din cartier! Rolerii vor zbura ondulat pe lângă chioșc, cu o cască scoasă din ureche. trosc! un bețișor între role și cornel va ridica brațele în sus descumpănit, se va răsuci înspre vârful, se va frânge din mijloc, se va prăbuși între bănci. Zi, adelina, dansezi? Îți voi lăsa ție ciocul, adelina. ei, ce zici?

Trei ani au trecut până s-o conving pe adelina să danseze. Doar omul-meu-oaie mă tot îmboldea: dansează, dans, dans. Ritualul de împerechere dansantă a fost întrerupt de trei ori, o dată pe an.

Prima oară când am mers la hramul mănăstirii Bodrog, a mai veche din țară, și capota de la vechiul Audi 80 mi-a sărit pe parbriz. Era să intru într-o turmă de oi și în ciobanul visând în bătă. Plecasem să cer ajutor călugăresc la cucerirea adelinei. La Bodrog era fierbere mare și înăuntrul zidurilor de cetățuie se găseau ca la vreo 200 de oameni tolăniți pe pături, crăciți, jucând cărți, pârțâind sau dormind înconjuțați de felii de lubeniță roase. N-am pus la socoteală puradeii și bulibașele burtoase cu mâinile în buzunare până la ciot, ăăă cot, ca niște parlamentari. Discutau bișniță. Zece preoți slujeau la altarul de vară din curte, zece călugări spovedeau lumea pe la colțuri, zece diaconi împărțeau în cele două biserici. În biserica nouă, adâncă și lambrisată cărămiziu, un preot tânăr cu ochelari sorbonarzi pilduia frumos; în naos și pronaos țărâncile dormeau una peste alta cu durligele și bulanele bucălate la vedere. În biserica veche spovedea un popă bătrân. Femeia abia șoptise: părințele, am două avorturi, of! of! că ceata de credincioși se și îmbulzi mai aproape: auzi! auzi! Mai în spate, oameni buni, mai în spate! se burzului părințele. Corul catedralei, venit cu mic cu mare, răsuna dumnezeiește în curte...

Văzând că nu-i chip să prind loc la spălarea sufletului, m-am așezat la coadă la piatra-cu-inimă de la intrarea mănăstirii. Un pietroi alb-cenușiu, un pic transpirat. Dacă îți lipești urechea de el auzi cum îi bate inima tica-tac! Ca la masa de marmură de lângă Golgota, unde ajunge să-ți proptești urechelnița și înțelegi că soldații bat piroanele în picioarele crucificaților de acum 2000 de ani. Oricum, n-ai timp să te dumirești prea bine – enoriașii te împing de la spate: hai, frăție, doar nu ești surd! nu vezi câți suntem la coadă? Așa că, repede m-am lăsat în genunchi, urechea strâns lipită de inima pietrei: tic-tac, f-f-ugi d-de Adelina, tac-tic! Ah, câtă superstiție! Cum să pleci auzul la asemenea răutăți și pizme! Piepțiș am tăiat mulțimea de trupuri sforăind cu pârțuri chiar în fața altarului de vară, unde slujeau zece mitropolii. Se făcuse beznă. Îndreptându-mă spre câmpul pe care erau încolonate sute de mașini, am văzut lumea lipind lumânări pe cele trei statui ale Sfintei Fecioare cu Pruncul în brațe. Cu atâtea lumânările pe ele păreau trei fecioare-cometă orbecând în noapte. De-a lungul drumului se scurgeau sătencele cu broboade pe cap: ce sunteți așa nesimțite? părinței abia au terminat de curățat statuile. o lună s-au chinuit să dea funinginea jos!

Al doilea semnal cu dublă deschidere, pentru că întotdeauna în orice văd o închidere și o deschidere, un început și un sfârșit, a fost accidentul+cafeala. Bușirea mașinii m-a dus cu gândul la ceva grav, în legătură cu soarta dlui. Turban, în timp ce ciomăgeala mi-a adus-o pe cap instantaneu pe Adelina. Mă întorceam de la vărul meu, Codlea. Serbaserăm onomastica fetei lui.

Fiind căpitan la penitenciar, tatăl îi adusese Madlenei daruri potrivite pentru un bebe de două luni, fabricate chiar de pușcăriași: un cuțit șlefuit dintr-un ciolan de dulău, un belciug din aluminiu, bun pentru piercing nazal, și o ciocănitore împăiată, vopsită roz. Eu venisem cu un coiot maroniu din pluș. I se putea deșuruba nasul. Dacă-l strângeai de laba stângă, cânta din burtă **Iubire sălbatică**, de Pepe. Conducând înspre ei uriașul Audi 80, am trecut pe la mama lui Codlea, s-o iau și pe vară-mea, Vărana. Se făcuse întuneric și carneam vaporul roșcat cu greutate de-a lungul străduțelor flancate de clădiri austro-ungare cu salcâmi în față. Farurile scoteau din noapte cancerul cărămizilor și mirosul verde de mucegai. Apoi mi-a ieșit în față blocul lui Codlea. L-am văzut fumând la fereastră. Am oprit motorul și m-am dat jos să-l salut.

stinge, băi, farurile, că ți se duce naibii bateria!

Altminsteri o petrecere destul de plicticoasă: am văzut mobila, noul colțar, televizorul, camera copiilor, copiii. Deja terminasem primul pachet de Kent. Când s-a trecut la poze, m-am luat de whisky. Aici noi doi, în luna de miere, prin Croația; aici Ioji, la un an și trei luni, în brațe la bunică-sa, acolo Madlena, dând de mâncare la porci, în Gai. Pac! au închis albumul. Buun! Mai discut o vreme despre casa de vacanță pe care și-o construiesc la *Trei insule*, despre gradul de maior pe care o să-l primească peste un an (da' vezi să nu afle nimeni!), despre Peugeot-ul pe care o să și-l aducă din Franța peste doi ani. Gata, am scăpat! Ies în noapte și se face două. O iau cu mine și pe vară-mea. Urc în mașină, le fac cu mâna.

pornește, bă, motorul înainte să aprinzi farurile! rămâi fără baterie!

Bag vaporul în marșarier, îl răsucesc de-a curmezișul drumului. Scap ambreiajul și motorul se oprește. Asta e! Caut niște muzică la radio: *Metallica*. Văranei nu-i place – prea aspră. Răsucesc butonul și măcelăresc posturi de știri. Apoi Alicia Keys. E bine? Perfect! Pe mine însă mă adoarme. Și brusc un tun cu lumină ne trage în ceafă. Claxonează o Mazda veche, neagră, apărută de nu știu unde naiba. Bine, bine, ai răbdare, ce dreacu'! și repornesc vaporul, care țâșnește în salturi mici. Ho, ho!

Plutim legănați de strada acoperită cu piatră cubică lucioasă. Pe alocuri sunt gropi mari, din cauza pământului de dedesubt, ghemuit spre adâncuri. Vaporul vișiniu taie gropile cu balans mare. Aerul călâi ne izbește din lateral și tangajul dă să ne răstoarne. Nu vorbim. Fumăm și scuipăm fumul pe ferestrele deschise. În caz că ne răsturnăm, putem țâșni mai repede afară. Drumul deșelat face ca jeturile de lumină ale farurilor să împrăște aiurea ziduri, coroane de copaci, păsări de noapte, un cer, niște stele. Țin strâmb de volan și cârmesc pe linia de tramvai de pe mijlocul străzii. E singura soluție ca să scap de valurile de piatră.

Ajungem, în sfârșit, la biserica sârbească. Înainte se cască groapa care duce spre zona Boul Roșu. Ca să o traversezi, îți trebuie un vapor de teren, 4x4. Cu un gest brusc o cotesc la stânga, pe lângă Facultatea de Teologie, pe lângă piață. Acum rulăm pe asfalt, dar răul de mare ne face să ne crispăm de greață; până și Alicia Keys lălăie moale, gata să vomite din moment în moment. Mai fac o dată la stânga și frânez în fața casei unde stă Vărana. Îmi urează noapte bună, să am grijă cum conduc. Traversează și intră pe poarta din fier forjat de lângă magazinul de lumânări.

Învârt butonul, obțin un Dire Straits. Semnalizez și demarez. Strada pustie. Până în intersecție mai sunt 200 de metri. Aprind un Kent și fumul țigării ia chipul Adelinei. Stă așezată turcește pe un covoraș roșu, pufos. Mă privește fix, șoptește: parfumatule, m-ai uitat de tot? Își duce mâna la ceafă și, cu un gest jucăuș, își desface turbanul înalt ca un coc. Turbanul i se răsfiră peste umeri. Scutură din cap și turbanul șaten i se răspândește pe chip. De sub firele drepte îi văd dinții albi, transparenți.

Și brusc se evaporă, chicotind, exact când prind cu coada ochiului roșul semaforului pe lângă care trec cu 50 la oră. Nu mai apuc să pun frână, dar reușesc să mă înclin peste volan, să mă rog să nu-mi apară în față vreun biciclist, vreun pieton. Din stânga vine urlând un Audi galben, același model ca cel pe care l-am scăpat din frâu eu. Am timp să văd că e un taxi care se scurge prin fața botului meu. Îi văd și pe cei doi oameni aplecați în față, încercând parcă să împingă mașina mai repede. A trecut partea din față, prima portieră, a doua. Hai, Doamne-ajută! poate scap cu bine. Dacă scap acum, jur să mă las de fumat, de șampanie, de Adelina.

O să mă întorc cu 3 cm de cenușă în cap la dl. Turban.

Zbaang! izbesc vaporul galben la pupa, îl întorc în loc, îl încolăcesc în jurul semaforului de lângă teatru. Sunt buimac. Cobor și mă holbez prostit la botul mașinii mele, la radiatorul spart, care se scurge ca beșica unei vaci. Îmi dau seama că sunt vinovat și mă întorc spre victimele mele să văd în ce hal sunt. În inimă am groază: dacă au mierlit-o? Din mașina boțită sare o victimă, la vreo 45 de ani, cu două băte în mâini. O privesc prostit. Victima se apropie zbierând: de ce n-ai oprit la roșu, mă? grijania mă-tii! și trosc, o bătă în genunchiul meu drept și trosc, o altă bătă în capul cu cozoroc scurt. Loviturile mă trezesc – îl prind de mâini, îi spun cu blândețe: termină, mă!

De unde mai înainte centrul era pustiu ca o savană, acum ieșiseră ca din pământ câteva zeci de bursuci. Se ridicau pe picioarele din spate, fonfăiau, topăiau de jur împrejur: băi, i-ai distrus omului taxiul! cu ce-o să-și mai câștige pâinea? era biroul lui.

Cum o să se descurce omul cât o să-i stea mașina în service? Da, băi, da' e tablă, bă, nu-i dai omului în cap pentru asta. tabla se mai face, da' capu' cu ce-l repara?

Vine un aro al poliției. Curcanii îl cunosc pe taximetrist. Sunt întrebat ce s-a întâmplat. Le zic că sunt începător, nu pilotez vapoare decât de trei luni. Am vrut să pun frână, dar piciorul mi-a alunecat pe pedala de accelerație. Se poate așa ceva? întreabă o uniformă. Posibil, răspunde cealaltă, impresionată de povestea cu bâtele relatată de niște bursuci, partizani ai mei. Căci da, oricât de ciudat ar putea să pară, am avut și eu simpatizanți câteodată. Trebuie să mergem la poliție pentru declarații. Eu mă urc în mașina curcanilor, victimele vin cu taxiul, după ce-l descolăcesc de pe semafor. Vaporul meu fusese tras în fața teatrului, să nu polueze peștii din intersecție. În Aro mă trezesc spunându-le sticleților că nu înțeleg cum de s-a putut întâmpla una ca asta. Sigur e un blestem la mijloc. Blestem, auzi, blestem! Haha hihi hăhă! Gata, le-am câștigat definitiv simpatia. Bă, da și Piroș ăsta, cum să-i dea băiatului în cap cu bâta de baseball? Pentru o amărâtă de tablă! E și el începător, se întâmplă. Așa scap și de verificarea alcoolemiei.

Ajungem. Completăm actele. Permisul mi-a zburat pentru trei luni undeva în țările calde. Mulțumesc, Adelina! Ieșim. Pe strada Vârful-cu-dor e pustiu. Mă întorc în centru cu mașina victimelor. E puțin buclată, dar merge, chiar dacă șontăcăit, ca o bicicletă cu opt la roată.

Mă opresc tâlâng la vaporul cu beșica scursă. Trebuie să chem pe cineva. Taximetristul mă întreabă: ai pe cine să chemi? Îhî, am, ne vedem mâine la asigurări. O iau înapoi 200 de metri, până la casa vară-mii. Strig cu jenă. Nimic. Caut pietricele și le proiectez în geamurile apartamentului de la etajul 1. E o casă veche de 200 de ani, cu parterul al dracu' de înalt. Acu' două secole băieții făceau geamurile mult mai trainice. Pietricelele ricoșează din ele ca din stâncă. Înapoi în intersecție. Îmi dau seama că piciorul drept mi se bălângăne. Genunchiul stă să iasă din șuruburi. Mă pipăi la urechea dreaptă și simt că, după ea, s-a format un cucui imens, care mă face clăpăug. De supărare, nici nu simțisem loviturile.

În intersecție dau peste taximetrist. Răscolește cioburile. Mi-am pierdut numărul din spate, aha, uite-! ce faci? Mă chinuiesc să găsesc un telefon, să chem paza de coastă. Vede că îmi trag un picior după mine. Își aduce aminte de ce, și-l apucă remușcările sau frica. Poți să vii să suni de la mine, dacă vrei. N-am încotro, e unica soluție.

Victima stă și ea într-o casă austro-ungară, la două străzi de mătușă-mea. Nevastă-sa îmi aduce telefonul negru, de infanterie, din altă cameră. Declanșez alarma în familie. Între timp, victimele se dau de ceasul morții. Îmi povestesc cât s-au chinuit să-și modernizeze mașina, s-o vopsească, au două fete la facultate în Cluj, au muncit din greu să-și schimbe perdelele. Vrei o țigară? Da. Și iarăși: fetele! O clipă mă sperii să nu se ducă după poze. Na, că mă trezesc și însurat în schimbul reparațiilor. Nu că n-ar fi chit, dar nu-mi pot permite s-o pierd pe Adelina. Pe ea trebuie s-o iau de nevastă, ca să mă răzbun. Vrei permis? Înapoi? hai, mă, zi, îl vrei? Lăsați, îmi prinde bine suspendarea, să casc mai bine ochii pe viitor. O asemenea demnitate îi lasă descumpăniți. Se așteptaseră să pun botu', să-mi ceară bani, să mă facă din nou cu carnet. Ce nu știu ei e că peste șase zile plec spre capitală. Or, acolo ești mai rapid dacă umbli sau dacă folosești trotineta. Numai de mi s-ar face bine piciorul până atunci, să pot împinge. Le mulțumesc, mai servesc două țigări și ies. Cobor o scară vopsită în negru, încolăcită ca un melc. Mă ia amețea – fir-ai tu să fii, Adelina!

Într-o jumătate de oră trage lângă vapor rabla lui unchiu-meu, popă-colonel la penitenciar. În dreapta lui e taică-meu, în pijamale roz. Coboară. Unchiu-meu se hlizește sarcastic, deși îi vine să caște întruna. Taică-meu e sobru, i s-au înecat corăbiile – unde mai găsesc eu radiator de Audi 80? Are și el dreptate, e o mașină de douăzeci de ani, a dat 1000 de mărci pe ea. Musai să le descriu accidentul. Reiau faza cu alunecatul piciorului de pe pedală. Mă cred și ei. N-am remușcări mari, pentru că mă înțepă genunchiul, iar peste vreo zece ani tot o să le spun adevărul...

Unde-i mașina lu' ăla? E departe de aici? Nu, la două străzi. Hai s-o vedem, să știu la ce să mă aștept. O luăm din loc. Nu pot ține pasul cu ei. Își dau seama și mă întreabă dacă m-am lovit în accident. Le povestesc tărășenia. Fantastic! imediat își schimbă atitudinea. Vedem celălalt vapor cu curul zdrobit și ne întoarcem acasă. Sunt depus în pat, toată lumea mă cocoloșește. Aș putea avea o comotie, ceva, poate sunt ultimele ore pe care le petrec cu ei. E de înțeles. Acum regret că mi-au suspendat permisul de conducere. Aș fi putut face zob câte o rabla pe lună. Cocoloșeala merită orice sacrificiu.

De dimineață vine unchiu-meu să ne ia. Prima direcție e medicul legist. Intru în spital trăgând piciorul după mine, ca un băiețel care-și trage căluțul din lemn cu roțile. Cei doi însoțitori mă susțin de subsuori. Cheliosul de legist, cu urechi de iguană, nu se lasă impresionat.

Mă face să aștept, apoi se uită rapid și scrie certificatul medico-legal. Cum, așa simplu? uitați-vă mai atent, l-a ciomăgit de l-a lăsat lat. Păi n-are la picior decât o contuzie, iar la cap – îmi clăpăugește urechea – e doar o zgârietură. Și cum, nu-i faceți o tomografie? dacă o să aibă repercusiuni peste vreo 2 ani? Legistul plictisit rău: nu cred, are figură de om cu capu' solid, tare.

La naiba!

Demarăm spre firma de asigurări. La 10 avem întâlnire cu cealaltă victimă. Parcăm lângă cofetăria *Libelula*. Coborâm și adulții își iau pe ei gecile de piele și ochelarii de soare întunecați. *Men in black* de sus până jos, doar că rotofei și negricioși, ambii. Mă prăbușesc pe antebrățele lor pietroase și intrăm. La un minut după noi ajunge și piciorul lovit, moale ca un leuștean.

Victima stă pe un scaun, în fața biroului agentului de asigurări. Când îi vede pe cei doi malaci în piele neagră, târându-mă de-a lungul coridorului înțesat de călăi și victime, se schimbă la față. Taică-meu se întoarce spre mine și, de la înălțimea celor 1,60 m ai lui, mă întreabă calm, extrem de calm: el e? Ăhă! se întoarce lent și-l fixează prin lentilele așa de închise încât mă mir că nu se împiedică de scaunele din jur. Îl fixează și unchiu-meu. Eu mă strâmb de durere când îmi aduc aminte de zgârietura din spatele urechii.

Ai avut noroc că nu eram acolo-n seara aia! Acum tu ți-ai fi târat picioru' și capu', nu fiu-meu!

Ăăă, eu... zău... gândiți-vă... aripa înfundată... și încolăciți în jurul semaforului...

Taci, taci, taci! să n-aud nimic! dacă face tumoare la creier sau la genunchi, știi unde-ajungi, nu?

Unchiu-meu își împinge ochelarii spre rădăcina nasului cu degetul mare de la mâna dreaptă. Pronunță în silă:

Colonelul Sofronie de la Penitenciarul Oradea, secția *Loviri și omoruri grave*.

Îmi bălăngăn capul de la stânga la dreapta. Le transmit telepatic – terminați, băi, cu vrăjeala, că ne bate ăsta de ne sună apa-n cap!

Dar nu! Taximetristului i se fleșcăie bâtele de baseball și renunță la orice fel de despăgubire. O să-și repare Audi-ul pe asigurarea lui. *Men in black* mă târaie afară din sediul asigurărilor. Mă aruncă triumfători pe bancheta din spate a Volkswagen-ului interbelic al colonelului Sofronie.

Cornele, eu zic să vinzi rabla aia.

Păi fac rost de piese de la *schrot*, o repar, și-o vând.

Și chiar a vândut-o, la preț dublu decât o luase. Audi 80 e ca vinu' – cu cât se învechește, cu atât devine mai prețios.

În schimb, pe unchiu-meu l-au ajuns blestemele taximetristului. Venea dinspre teatru, pe strada care trece pe lângă liceul Moise Nicoară, urcă podul de peste Mureș și, cotind-o la stânga, pe lângă strand și cazarma din Subcetate, se revarsă în cartierul Micalaca. Venea, ascultând la radio știrile despre cel mai performant robot de fabricație română, Stolojan 3, destinat băncilor și funcției de prim-ministru. Stolojan 3 își întorcea capul pătrat cu un zumzet de farfurie zburătoare de la un ziarist la altul și prezida conferința de presă.

Domnule prim-ministru, Ioana Chiajna de la *Evenimentul zilei*, considerați că veți reduce indicele de inflație?

Vzzz! Vzzzz!

Ni-mi-c-c n-nou nu s-s-a s-schimbă!

Petru Șchiopu, *Cotidianul*, ce părere aveți despre prețul gigacaloriei pentru iarna care vine?

Difuzoarele încastrate în portieră emit același: vzzz! vzzz!

Ni-mi-c-c n-nou nu s-s-a schimbă!

Exact când colonelul accelera, văzând că se făcuse verde și-i spunea Piratului, mă-sa la o adică, privind-o în oglinda retrovizoare, ce minunat e robotul ăsta, în afară de bâzâitul enervant când întoarce capu', e perfect, poate că pe viitor o să poată fi folosit și în activități mai serioase decât politica, uite, în construcții sau la plimbatul bebelor prin parcuri – exact atunci i se înfățișă Adelina în chip de gheișă (înfășată toată în kimonouri și cu cinci bețe înfipite în coc) soferitei care conducea din sens opus o dubiță cu număr de Germania. Biata femeie, vă dați seama, venită din străinătăți, fără să aibă habar că intersecția cu pricina fusese semaforizată, când o zări pe Adelina plutind deasupra volanului pe un tatami subțire cât unghia, în poziția lotus, cu palmele împreunate la frunte în chip de salut, se pierdu complet cu firea și dădu buzna înainte, pe culoarea roșie. Noroc că Volkswagen-ul lui unchiu-meu avea tablă din aia groasă, de 2 inci, din care se făceau castelele germane în evul mediu. Altminteri, bolidul i-ar fi proiectat direct în Purgatoriu, pe brâul al patrulea, unde ar fi împins bolovani cât casa timp de 24379 de ani, ca să-și spele păcatele îngreunării sufletului timp de o viață cu 400 de metri de cârnați și 40 de bidoane de pălincă. Din cauza izbiturii, unchiu-meu a rămas cu capul lipit de umărul stâng. I l-au îndreptat la urgențe, dar trei luni după accident, când întorcea craniul, gâtul îi scârțâia: vzzz! vzzz! Piratu' fu toată împroșcată cu cioburi din geamurile laterale. A avut baftă cu rama din fontă a ochelarilor, care-i acopereau ochiul lipsă. Altfel rămânea femeia oarbă de tot, blocată la episodul 3562 din telenovela **Pasiune și cafea**. Or, sincer vorbind, nu știu cine din familia noastră egoistă s-ar fi sacrificat să stea cu ea în garsonieră, să-i citească subtitlarea la următoarele 2635 de episoade.

Plus că îi plăcea să vadă și reluările. Oricum, tot s-a ales cu o cicatrice de la nas până la urechea dreaptă. Un ciob, bată-l vina!

Chiar și așa, de Adelina doar eu sunt în măsură să mă plâng cum se cuvine, pentru că restul familionului a ieșit destul de bine din toate bubuiturile astea. Adică, unchiu-meu a primit, la schimb, o Dacie nou-nouță, cu care mai circulă și acuma, după 15 ani. Nici nu știu dacă e zgârcit, de nu vrea să-și ia o mașină nouă, de colonel, sau pur și simplu o ține de-al dracu', să ne-aducă aminte prin ceea ce a trecut el, un erou neapreciat la valoarea lui reală. L-am întrebat de ce nu-și dă Dacia la programul Rabla. Pune diferența și-și ia una nouă. S-a crispat tot: ha, mai iau o franzelă, înfig o lumânare în ea și-o dau de pomană, cu tot cu mașină, unui sărăntoc! și deschizând portiera cu buzunarul plin de șurubelnițe, clești, scule, adăugă jignit: da' ce are Dacia? ai uitat că i se spunea floarea autostrăzilor?

Piratu' nu s-a ales cu nimic concret de pe urma năzbâtiilor Adelinei, la drept vorbind. În afară de aura de martir și de cicatricea până la urechea dreaptă care crea iluzia unui rânjet imens. În combinație cu plasurele de pe ochiul drept, efectul era mortal. Când ieșea din garsonieră, după pâine, copiii se topeau țipând după blocuri, javrele se piteau schelălăind în spatele tomberoanelor de gunoi, babele înghesuie pe banca din fața blocului, cu sacoșele între picioare, se opreau din bârfă, își făceau cruce cu limba, își trăgeau basmalele peste ochi. În cele din urmă, după ce domnișoara Dili de la doi avortă un băiețel de patru luni (dolofan brunet și clar făcut pentru numele de Costel) în urma unei întâlniri de seară cu Piratu', ieșită să ducă gunoiul, asociația de locatari ținu o ședință fulger. Fiecare familist ori nefamilist din imobil își luă angajamentul ca, pe rând, să-i plătească facturile și să-i facă aprovizionarea Piratului. În felul ăsta, nu mai stăteau cu spaima c-o să le sară inima din piept și nimeni nu mai trebuia să-și scuiepe în sân ori să facă trei pași înapoi zicând *Tatăl nostru* de-a-ndoaselea. De acuma mătușă-mea se putea dedica trup și suflet telenovelelor și știrilor, aprofundând cunoștințele asimilate, mai ales prin vizionări încăpățănate ale reluărilor. Niciodată n-am priceput pasiunea asta hibridă: telenovele+știri. Unele te încălzesc la inimă cu iubiri mexicane pătimașe, însă pure, fără scene de sex, în care eroii sunt mereu parfumați, coafați și, neavând facturi de plătit – de asta se ocupă probabil regizorul -, n-au altă treabă decât să țipe isteric ori să plângă mușcându-și buzele; celelalte, știrile adică, gem de picioare, testicule și gâturi retezate dar, mai ales, de prezentarea detaliată a activității extrem de plictisitoare a politicienilor.

În adâncuri privind, ne dăm seama că există o răsuflătoare între telenovele și știri: ceea ce în primele este doar sugerat (cafteala, sărăcia, cariera tâmpită), în celelalte este relatat, mărunțit, exagerat. Opușii se atrag. Hotărât lucru, Piratu' era o ființă a dracu' de complexă.

Din cauza sau datorită complexității ei, nu mai putea ieși prin cartier decât seara, foarte târziu, sau dimineața cu noaptea-n cap. Bine, în urma convenției cu vecinii, nici nu mai avea la ce să se fâțâie toată ziua, din moment ce ei îi preluaseră toate daraverile – doar să fie pace. În orice caz, atunci când ieșea, își înfășura capul într-un fular verde imprimat cu palmieri galbeni. Un fular de plajă. Ar fi părut un om de cârpă, dacă nu i-ar fi sclipit ochiul sănătos dintre faldurile textilei. Orișicât, înainta cu greutate, mai mult pe orbecăite. Ieșea din bloc ținându-se de pereți. Odată în fața scării, fluiera scurt. Gardul viu care urmărea conturul aleii începea să se agite. Curând se extrăgea cu chiu cu vai dintre crenguțe și țepi Motanu, un maidanez pârlit pe jumătate, de când îi dăduseră foc copiii polițistului de la parter, nea Știucă. Lumea începuse să-l strige Guzganu. Piratu' era singura care îi păstrase numele din tinerețe. Auzindu-se fluierat, se zbătea să iasă din gardul viu, lătrând scurt, apoi se apropia scârțâind și gudurându-se.

Ce-i mă, băiatule, mă! mă, nebunule, mă!

Aaaaauuu-iau-iau!

Mă, pocitanie mică ce ești tu!

Și abia atunci am înțeles că dl. Turban nu se cărăbânise de tot. Se mutase cu mustață și cu discografia lui Rob Zombie pe cd-uri Princo în trupul aparent sfrijit al Guzganului. O jigodie fără destin, la prima vedere, un *superbeast* la a doua. Și abia atunci am înțeles că asta voia și Adelina – să ne mute pe toți în carnea răncedă a câinelui prăjit de copiii lui nea Știucă. Abia acolo, în hărmălaia transpirată a tuturor neamurilor, mi s-ar fi dat cu cocul desfăcut, în poziția lotus, parfumată cu apă de trandafiri galbeni. Și Pichi, lupoaica aia de fată pe jos în fiecare an, în fața cârciumii lui Jean, ăl de-n tinerețe fusese dj la city fm, numa' de-a dracu' înmulțea neamu' ăsta spurcat, aducător de Adelina. De asta nici dl. Turban nu mi-a zis nimic de moartea lui și-a șters-o de parcă mâine ar veni sfârșitu' lumii. Iar când colonelul Sofronie...

Castronul cu măsele (sau Kiki, mai ești?)

Intră în vestiar, izbește tenișii de perete, înjură și se lățește pe banca de lemn cu urme de tălpi. Buuf! un picior în ușa batantă, care sare în zid. O bucată mare de tencuială se prăbușește.

„ce mă-ta faci, Inspectore? nu vezi că dai jos pereții?” „lasă, bă, că-i bun varu’ să te freci pe mâini, să nu-ți alunece bara la împins. Bă, Stripăre, tu ce moaș-ta freci acilea?” „n-am chef, bă, băga-mi-aș! da’ hai că-mi iau proteinele și vin.” „de care mai bagi acum? tot creatină sau aminoacizi?” „nu, bă, acum iau niște Megamass 2000.”

Buuff! sare ușa cu capul de perete:

„sal’tare, bibanilor!” „ce puii mei dai în halu’ ăsta, Naposime?” se oțărăște Inspectorul. „maamă, ce picioare bag azi!” „cine mă, tu? păi alea-s picioare sau grisine, mă?” „du-te, bă, d’icea! ia uite ce striaii am pe femural!” fâști! își dă pantalonii jos. Se încordează în fața oglinzii, numai în chiloți, cu nădragii în vine.

„auzi, Naposime, da’ pe mădular n-ai făcut striaii?” „bă, Stripăre, crezi că eu mi-o frec singur ca tine?” „chiar, ce ai făcut cu farmacistă aia până la urmă?” „ce să fac? i-am lăsat garoafele la serviciu, când nu era tura ei. Să fiu sigur că nu mi le-aruncă-n cap. Am luat numărul de la colegă-sa. O sun azi, he, he!”

Zduff! mai cade o bucată mare de tencuială:

„ohoo, Baronu’! păi cine putea fi cretinu’ care să dea în halu’ ăsta cu ușa!”

În vestiar pătrunde cu greu un butoi gușat și burtos:

„iar vorbiți de sclave? dă-le mă-n șoriciu’ mă-sii! nu merită, bă. Nu vezi? le scoți la o înghețată, halește tot, da’ mai lasă ceva pe fund – gagică fițoasă, nu? Mănâncă, fă, sclavo, că parcă nu știu că ești cu foamea-n gât! să moară mama ce biceps bag azi! 16 serii.” „bă, Baroane, da’ abdomen nu faci, bă? că vine vara și nu ți se vād pătrățelele. care muiere te bagă-n seamă cu burdihanu’ ăla?” „să i-o trag lu’ sor-ta aia buzată, Inspectore! gagicile se ia după cât de gros ai brandu’ și portofelu’, bă! ia uite – 50 în braț, la rece.” „ăla-i braț sau bulan de porc?” „bă, mânca-mi-ai bulanu’, uite boxeri de la Botezatu și tricou Armani. Tu, Inspectore, iar cu tricoul ăla amărât de la alegeri? votați cu Băsescu! Stripăre, hai, vii să băgăm brațe?”

Ieșirea din vestiar se face cu izbirea ușii în sens invers și cu răcnet mare: „bibanii și așchilopații să elibereze aparatele! a venit artileria grea!”

Se fac fandări și răsuciri de tors. Încălzirea continuă cu gantere și cu dispunerea echipamentului în punctele strategice ale sălii: bidonașele cu proteine trebuie să fie la îndemână. La fel mobilele sau ceasurile – seriile se cronometrează. Baronu' intră la băncuța de umeri și, curând, bara primește discuri până la 120 de kile.

„ăăă! ăăă!” urlă gutural la fiecare repetare. „tragee! tragee, Baroane!” urlă Stripăru', care îi stă la spate și smucește de bară în sus, roșu la față.

„Piticulee, să i-o trag lu' bunică-ta dacă nu schimbi muzica asta sifilitică! bagă și tu o manea, ce naiba!” „lasă-l, bă, nu vezi că e bulangiu? ascultă Beeethofân! mamăă, Piticule, te fac un vals?”

Piticul e un ins de vreo 40 de ani, altitudine 1,45 cm, dar lat în umeri și atârând ca la vreo sută de kile de mușchi. N-are ce face – dacă l-ar înjura ar mai merge, însă la mișto nu rezistă. Închide cu pocnet *Război și pace*. Cam un ceas pe zi stă cu cartea deschisă la intrarea în sală. Îi crește prestigiul.

„să i-o sugeți lu' bunică-miu!” învârt la buton și dă peste Vali Vijelie: „sunt masculu' ăl mai tare/am un mușchi între picioare...”

„estee...” urlă sala. Lasă că nici Piticului nu-i displace, da' o mai face și el pe nebunu'.

„ăăăh, ăăăh!” se aude dinspre banca de împins. Inspectorul și-a încărcat bara cu 150 de kile și doi haidamaci îi stau pe laterale. Trag și ei...

„las-o fleoașcă, băăă!” muge Baronu'. „ce piept e asta? nu vezi cum te-ndoi de spate? trișezi degeaba, bă, că nu-s gagici în sală.” „cine trișează, balonatule? uite cum se vede fibra pe pectorali! crezi că toți face cinci injecții pe săptămână, ca tine?” „eu, bă, pleazănă? ia vino la oglindă dacă ai sânge-n sculă!”

Primul ajunge Stripăru': își dă pantalonii jos, scoate bicepsul femural. Inspectorul i se bagă-n față și-și sfășie tricoul. Ia poziția „crabul”, să i se vadă trapezul și pectoralii. Sub încordare, chipul i se face vânat, venele i se umflă pe gât și umeri. Scapă un pârț.

„ptiu, că broscui mai ești!” rage Baronu' și, râgâind, îi ordonă unui așchilopat să-l ajute cu maieul. Pe talia uriașă are înfășurată o bandă lată de punji negre – să slăbească. Se crăcănează cât poate, pune brațele-n șolduri, ia poziția „amfora” – să-i iasă dorsalii. Unii, mai lingăi, strigă: „ești mare, mă! ești cât Casa Poporului!”

Fericit, Baronu' sloboade o bășină enormă cu care îi împrăștie pe uscații veniți să-și arate pătrățelele de pe abdomen.

„guzgan jegos mai ești, Baroane, pișa-m-aș în gura ta”, urlă Inspectorul intoxicat.

„bă, băăă, hai să vedeți o puicuță”, le abate atenția Tinctură, agățat de geamul cu gratii groase, ruginite, al sălii.

Ca prin farmec, toți uită de înjurături și se reped buluc să vadă minunea.

„fuuu! ce bucată! pașpe copii aș face cu blonda asta!” „he, he, băi sulică, du-te-n vestiar și freacă-ți-o puțin. Tu o să faci direct nepoți până se uită o așa tigroaică la tine.” „ia dați-vă, bă, la o parte, să văd și eu sclava, să-i arăt un mascul teroare”, râgăie Baronul. „Da, mă, e sclavă de sclavă! hei, blonda, ce buci, ăăă, ce blugi trăsnet ai! crezi că ne încap pe amândoi?”

Blonda privește mirată spre gaura din care se zgâiesc la ea hălcile de carne transpirată. Nu se sperie. Vine mai aproape și-l privește pe Baronul între ochi: „ce spui tu, păsărel?” „auzi, păsărel”, chicotește sala. „spun că ai niște bulane cu care n-ar trebui să ieși fără un pitbull la matală.”

„și de cine să mă tem? de un dolofan ca tine? în loc să te uiți pe geam, mai bine te-ai holba într-o oglindă.” Baronul simte că îi sar ochii din cap: „băăi, tu știi cu cine vorbești? tu vezi ce brațe are tăticu?” „și ce să fac eu cu brațele tale? Da’ puțică ai, grăsan?” „hă hă hă”, „tărfă blondă, s-o fut pe mă-ta!” face spume Baronu’, trăgând neputincios de grilajul solid. „ia uită-te la el cum stă ca un canar obez în colivie și mai are și tupeul să se rățoiască la mine! hai, taci cu mămica, fazan durduliu și pocit ce ești!” „făă, ce-ți fac! te omor fă... mama mă-tii de sclavă...” de-abia mai poate să țipe uriașul furios la blonda care se îndepărtează dând muzical din fese.

Sala se prăpădește de râs. Baronul se răsucește cu ochii-n sânge: „la o parte, căcănarilor! vreau liberă banca de împins la înclinat. mucea! și tu, valea de la helcometru!” „păi, de ce? ai zis că faci spate, nu piept.” „așa am chef eu! hai, cară-te și joacă șotron în fața sălii!”

„hoții, băă! hoții!” zbiară Stripăru’ „ce-i bă, ce-ai pățit? ce urli așa?” „băăi, mi-au șparlit ăștia telefonul, actele și 200 dă euroi!” „c’ești nebun!?”

Dintr-odată, Baronu’ se umflă și plesnește improșcând pereții cu mațe și fiere: „nimeni nu-și mișcă găoaza din sală! toți vine cu gențile la control!”

Vânzoleală, proteste înăbușite, bagaje violente. Cei mai vechi, mai umflați, își fac seriile la o parte. Li se fâlfaie de fierberea din jur - încă mai râd pe seama Baronului. Își fac seria, se ridică, se admiră din mers în oglindă ori pur și simplu se holbează fără jenă la zbârliturile cârnii.

„aha”, chirăie Stripăru’, „uite-l, bă, l-am prins! uite portofelu’ meu!” „e al meu, uită-te mai bine!”, protestează timid culturistul începător. „cee, mă! mai deschizi și gura pe deasupra, băi căcat cu ochi!” și pac un pumn în burtă și pac un șut năprasnic în figură. Hoțul se clatină buimac. I s-au întunecat cerurile. Visează...

Stripăru’ deschide portofelul drag și regăsit: înăuntru ceva bani, nu mulți, și niște acte. Actele hoțului. Nimic de-al lui. Hait!

dacă se uită mai bine, vede că portofelul are în interior o dungă verde. Al lui era doar negru. Muci! „frate, scuze frate! Să mor eu dacă am vrut. Uite portofelu’. Știi cum e când te fac ăștia la buzunare...”

Câțiva umflați îl înconjoară pe puștiul cu o urmă de bocanc pe față: „du-te, bă, la poliție. E aici, aproape, o secție, la parterul căminului. Nu fi fraier. E cretin Stripăru’ ăsta...” Puștiul ezită, îngaimă: „lasă, mă, mi-am luat-o și eu la sală! să-mi fie de-nvățătură, asta mă-ntărește. E mai bine-așa, sunt mai bărbat acum!”

Într-o bună zi va avea și el mușchi, într-o bună zi va percheziționa și el gențile bibanilor, așchilopaților, căcăcioșilor...

Florin Oncescu **(Dallas, SUA; din 1995 în Canada,** **alternând cu SUA)**

Florin Oncescu locuiește la Dallas, în Statele Unite ale Americii. Are publicate cinci volume de proză scurtă: „Dispoziție depresivă” (Ramuri, 1994), „La umbra unui enciclopedist” (Omniscop, Craiova, 1999), „Întoarcerea” (Ramuri, 2003), „Ilustrate din America” (Limes, 2007), „Jurnalul lui Sake” (Limes, 2017). Născut în 1960, la Constanța, elev la Craiova, absolvent de Aeronave și doctor în mecanică aplicată al Institutului Politehnic din București, a emigrat în Canada în 1995, continuând să lucreze în industria de aviație. Semnează frecvent în Pagini românești, revistă de la Montréal. Este membru al Uniunii Scriitorilor din România din anul 2004.

Enciclopedia coradiană

(din volumul „La umbra unui enciclopedist”, Ed. Omniscope, Craiova, 1998)

Colaborarea mea cu directorul scârțâie. Se face corectură la normă, se redactează știri și prezentări de personalități la normă. Se vine la program cu ochii pe ceas, se pleacă de la program cu ochii pe ceas. Muncă la galere... Ca să pună capac la toate, directorășul refuză să-mi plătească la timp salariul. Acel salariu minuscul pe care mi-e rușine să-l divulg curioșilor... Pentru că în America valorezi exact cât câștigi. Primesc banii mereu cu două săptămâni în întârziere. Faptul că reacționez atât de prompt la această nedreptate este un prim motiv de umilire. Setea de bani este un factor egalizator, căruia iată că nu-i scap. Dar nu-mi dă mâna să fac pe detașatul. Cu contul din bancă gol, gândurile mi se-nvârt în cerc. Iar refuzul ipochimenului de a-mi satisface cererea este un al doilea motiv de umilire. Când mă provoacă, sunt incapabil să păstrez distanța. Să mă ascund, să ripostez pe-un ton glumeț. Îl înfrunt cu pieptul dezgolit și cu mânecile suflecate, cu fruntea încrețită și cu replica pe buze. Iar în cap, alături de-o migrenă rebelă, am doar furia.

Prind vorbele lui Corade din trei în trei. Are îndoieli asupra calității serviciilor mele, înțeleg... Pentru că îmi cer salariul la termen...

- Nu ești așa cum te crezi, îmi spune. Ești cam lent. E drept că poți să redactezi, destul de corect, un articol. Dar atât. În definitiv, EȘTI UN SCRIITOR DE-A DOUA SAU DE-A TREIA MÂNĂ.

- Poate, îi zic, dar sunt!

Am luat-o razna, recunosc. Dar acel sunt a fost cu adresă! Corade a mirosit atacul. Adică, cine nu e scriitor prin preajmă? Cumva Corade?

- Ce-ai scris? mă-ntreabă tăios directorul.

Eu continui să mă aflu în rahat. Mi-e rușine. Dar acum nu-i vremea finețurilor, ci a luptei pentru supraviețuire.

- Acea carte pe care v-am dat-o cu dedicație.

- Cam puțin! punctează Corade. Sare sprinten de pe scaunul directorial și înhață de pe-o etajeră câteva dosărele, tăiate la dimensiunile unei cărți.

- Iată câteva din cărțile mele! Iată! Dicționar englez-român... Și invers! L-am făcut SINGUR, acum șapte-opt ani! Primele o mie de cuvinte! Aici ai altul! Următoarea mie de cuvinte! Aici altul! Ia să vedem ce scrie pe cotor... Dicționar poliglot englez-francez-român-polonez! Mai sunt multe! Le-am și uitat!

Îl privesc placid. Nu vreau să-l mai întărit. Poate se liniștește. Nebunul are nervii tari. Mai tari decât ai mei. Provoacă-l, mă va provoca la rândul lui, silindu-mă să dau la lumină monstrul din mine. Micul paranoic, ascuns în fiecare.

- Și apoi... enciclopedia, continuă Corade, urmărindu-mi reacțiile, pândind o umbră de zâmbet pe fața mea. Îți dai tu seama ce muncă a însemnat? Doisprezece ani din viața mea, până acum! Prima lucrare de acest fel... DIN LUME! Făcută să dureze. Să intre în toate marile biblioteci ale lumii! Ai să vezi tu la toamnă, la lansarea primului volum!

Continui să tac. Mai mult, dau aprobator din cap. Adică, în privința enciclopediei, jos pălăria! O mare operă! Corade pricepe că altele sunt lipsurile pe care vreau să i le semnalez. Unele neesențiale. Poate, deci, discuta cu mine. Poate vorbi sincer. Poate să-ncerce o mică autocritică. Ceva care să însenineze atmosfera. În definitiv, de cele mai multe ori îmi văd de treabă.

- Se spune despre unii că au fost depășiți de propria lor operă. Poate că așa e cazul și cu mine. Poate că nu reușesc să-i mulțumesc pe toți. Unii mă bârfesc. Mă critică. Au și ei dreptatea lor. Nu neg. Uneori sunt nervos, cer prea mult de la ei. Mai mult decât pot ei să dea. Poate mi se întâmplă să nu observ la timp nemulțumirile fiecăruia, fiind prea obsedat de ceea ce fac. Dar ceea ce contează este că eu fac ceva! Las ceva în urmă! Las enciclopedia! Poate că enciclopedia este acea operă care mă va depăși!

***

Încep să-mi pun în ordine ideile despre Corade, să-l percep ca pe un fenomen, cu cauze și cu efecte. Reacția mea la agresiunea mediului. Iau note.

Corade a început să beneficieze de munca gratuită a sclavilor prinși în programele guvernamentale de reinserție profesională la începutul anilor '90. Acest eveniment i-a bulversat existența. Ce era Corade înainte? Producătorul artizanal al unui dicționar englez-român, divizat în două volume. Unul cu cele mai uzuale o mie de cuvinte ale limbii engleze, celălalt cu următoarea mie. Dicționar niciodată editat. Folosit ca material didactic, la cursul de engleză pentru imigranții români, curs ținut de profesorul Corade pe lângă biserica română din Montreal, pentru un ciubuc. Ce este el azi, cinci ani mai târziu? El este director de revistă. Este autorul coordonator al unei puzderii de dicționare poliglote și al unei enciclopedii despre românii de pretutindeni. Enciclopedia coradiană... Totul aflat în lucru. Un imens șantier, în care trudesce mai bine de zece sclavi, de naționalități diverse.

Trupa de români, flancată de reprezentanți ai diverselor comunități culturale din Montreal: un croat, o cambodgiancă, o bulgăroaică, un negru din Seychelles, un iranian... Sclavi plătiți de guvernul provincial, cu mici sume de bani peste ajutorul social, pentru un program de muncă de patru-sase ore pe zi.

Dar Corade nu reinserează pe nimeni, nicăieri. El are treaba lui de îndeplinit, opera lui de clădit! Un sclav reinserat ar trebui plătit de Corade din profitul companiei, iar compania n-are nici un profit! Mai mult, înghite bani cu nemiluita! Din buzunarul personal al lui Corade. Cine-l ascultă, dacă-i om de bine, ar trebui să-i plângă de milă. Nu să-l bârfească, cum fac unii, invidioși, ratați, oameni de nimic.

Însă numai cu aportul programelor guvernamentale, n-ar fi ajuns Corade ceea ce este el astăzi. Un pilon al vieții culturale a românilor de dincolo de graniță. Personalitatea cu poză din enciclopedia coradiană. O întâlnire providențială a trebuit să se producă. Întâlnirea dintre Corade și calculator. O unealtă care ușurează munca omului, conform unei idei răspândite. Pentru Corade, mai mult decât atât. Una care face munca omului. Omul fiind Corade, iar unealta, calculatorul și anexa lui, sclavul plătit de guvern.

Ce-ar fi Corade fără calculator? E o întrebare pe care, fără îndoială, și-a pus-o și el. Răspunsul i-a dat amețeli. S-a întrevăzut singur și sărac, în cap cu proiectele lui uriașe. Luat în răs, ca un alcoolic palavragiu, îndată ce-ar pronunța cuvântul enciclopedie. Un adevărat coșmar. Coșmarul coradian! Dar calculatoarele redacției există, doldora de informații, iar Corade le păzește ca pe lumina ochilor. Parole la intrarea în bazele de date. Dischete cu copii recente ale fișierelor. Nici un efort nu e nejustificat, la o asemenea miză!

Și nu doar de-o acțiune criminală se teme Corade. Paguba făcută involuntar poate avea același efect. Ori poate unul mai mare! Pagubă în bani. Nerecuperabilă. Iată-l pe Bibi în acțiune, seara târziu. Introduce la calculator corecturile pe care le-a făcut el însuși. Cu creionul albastru, pe hârtie. Termină și stinge calculatorul. Ghinion. Cu gândul la plecare, a uitat să scoată la imprimantă varianta corectată a articolului. Apasă butonul de alimentare, dar calculatorul nu vrea să mai pornească. Bibi i se plânge lui Corade. Corade încearcă și el. Se schimbă la față.

- AI STRICAT CALCULATORUL! Cum, nu? Păi, fă-l să meargă! Nu vreau explicații. Acum cinci minute mergea, iar acum nu merge. Tu-i Dumnezeii mă-sii de treabă! Nu merge. Știi cât am dat ultima oară ca să-l repar pe ăsta? CINCI SUTE DE DOLARI! Mnezeii mă-sii! CE I-AI FĂCUT?

Bibi dă din mâini. Nu i-a făcut nimic. L-a stins și-atât. După vreun sfert de ceas, Ștefan descoperă cauza. O dischetă uitată în lector. O scoate și gata. Calculatorul pornește.

Îți fac un dicționar cât ai clipi! se laudă uneori Corade, după o bere. Cele două mii de cuvinte englezești bătute de Corade la mașina de scris în perioada eroică a existenței sale, de intelectual tânăr și necunoscut, stau acum, frumos aliniate, într-un fișier de calculator. Alături de coloana lor, o alta, cu echivalențele în franceză, limba oficială la Montreal. Apoi coloana în română, limba dominantă a companiei. Urmează coloanele în limbile materne ale sclavilor neromâni, foști și actuali. O particularitate a acestui dicționar: unui cuvânt în engleză îi corespunde un singur cuvânt în franceză, română, poloneză sau bengali. Niciodată două. Prea multă bătaie de cap la sortarea cuvintelor, dacă vreodată ar avea nevoie de un dicționar bengali-polonez, a considerat Corade. A rezultat un dicționar după chipul și asemănarea supra-autorului. Un dicționar despotic. Care nu admite replica, nuanța. Dar atât de limpede! Directorul este un poliglot, dar orișicât, unele limbi îi scapă. Cum verifică el corectitudinea traducerii în sârbă, de exemplu? Simplu! Pune la treabă noul sclav sârb. Merge și cu croatul. Verificatorul găsește, în cele două mii de termeni, o sută care nu-i sunt pe plac. Dă propria lui variantă a coloanei de sârbă. Prin corecturi succesive, în timp, an după an, sârb după sârb, croat după sârb, se ajunge la un consens. Traducerea cea mai probabilă.

Apariția calculatorului în viața lui Corade a coincis cu apariția marilor lui proiecte. Dicționarul e un mizilic. Corade s-a simțit chemat să fie un autor de enciclopedii. De lucrări de referință, spune el întruna, păcălit de-un „false friend”. O carte de poeme poate fi de referință. Există așa ceva, încă există, fără să fie plasată în biblioteci, în sectorul „reference”... Dar ce contează? Contează dorința imensă și sinceră a lui Corade de a pune ceva pe masă. Pofțiți, folosiți, e făcut de mine! Nu, nu vreau mulțumiri. Am făcut ce-am putut. Datoria mea, de român! O enciclopedie a românilor de pretutindeni. Mai întâi din Canada. Toți au. Nu vorbesc deăștia marii, americanii, englezii, francezii, nemții... Dar au și ungurii! De-aia îi vezi peste tot!

Din când în când, Corade pune bazele unei noi enciclopedii. Toarnă fundația unei noi construcții. Au venit forțe proaspete, care trebuie puse la muncă? Ne-ar trebui o enciclopedie concisă! Un fel de Petit Larousse, în română și în engleză. Cei mai importanți români de pretutindeni, din toate timpurile! Corade stă cu mâinile pe tastatură, cu privirea visătoare, fixată undeva deasupra ferestrei. Murmură: Dî-dî-dî... Decebal! Delavrancea! Dobrogeanu-Gherea! Dî-dî-dî... Apoi strigă: Ia spuneți toți, la întâmplare! Cu orice literă. Creangă? L-am pus! Altul?

Nu lipsesc nici ideile ratate. Niciodată puse în practică. Întâmpinate cu proteste de sclavi. Corade nu ignoră opinia sclavilor. Sunt sclavi selecționați. Unii au școală multă, mai multă decât Corade.

Dar le lipsește ceva. Le lipsește forța care-i prisosește lui Corade. Deci Corade îi ascultă, își face o opinie... și decide. O astfel de idee: cartea de telefon a tuturor românilor din diaspora. I-a venit așa, deodată. Și-a dat seama că poate fi făcută cu calculatorul. Cei prezenți l-au ascultat. S-au scărpinat în cap. Ramona a spus: Într-adevăr! Dar pe Ramona, Corade nu pune bază. Ea e de acord cu orice. Pune-i un text în fața ochilor, poate fi și în finlandeză, ți-l dactilografiază pe loc! Între timp, Ștefan și-a făcut ordine în idei. Nu-i treabă ușoară, când ești expus zi de zi fluxului ideilor coradiene. Îți scade vigilența, începi să gândești ca el. Deci Ștefan a spus: Se poate, sigur. Dar la ce-ar folosi? Corade a rumegat puțin răspunsul. Un răspuns pertinent. Bravo, Ștefane! Hă-hă! Apoi a bătut din palme: Gata! Fiecare să-și vadă de treaba lui!

***

Când răsfoiești o enciclopedie, nu te întrebi ce caută acolo cutare om de știință, șef de partid, autor de aforisme sau săritor cu prăjina. Îți spui mai degrabă că din moment ce se află acolo, se află pentru că merită. Cu totul altfel stau lucrurile cu enciclopedia coradiană. Aici, prezența nimănui nu e de la sine înțeleasă. Dacă eu, într-un moment de lehamite, fac ghemotoc și arunc la coș foaia cu prezentarea inginerului X, șansa inginerului X de-a deveni o personalitate se evaporă. Sunt deci, în felul meu, o personalitate. Una care este capabilă să facă sau să aneantizeze alte personalități.

Corade mai are totuși o evidență a aspiranților la enciclopedizare, una financiară, a cărei existență îmi reduce marja de manevră. Personalitățile care au făcut donații generoase, să zicem de peste o mie de dolari, nu pot fi anihilate. Numele lor e înscris în filigran pe scoarța cerebrală a directorului. Însă în cazul celor cu douăzeci, treizeci de dolari dați, nici o problemă. Corade ar fi fericit să constate că li s-a rătăcit prezentarea. Ar considera acest fapt ca pe un semn al dreptății divine.

Corade însuși mai efectuează din când în când epurări. Seara târziu, după o bere, două, devine irascibil. Dacă nu găsește repede un motiv de harță cu unul dintre noi, se-agață de o personalitate rău platnică.

- Pe ăsta trece-l dincolo, la cei fără poză.

- E șef de departament la o universitate cunoscută, protestez eu, fără convingere.

- Mută-l, am zis! Poate nu-l las nici acolo! Nu-i mare lucru de capul lui. De o jumătate de an mă poartă cu vorba că trimite cincizeci de dolari... Și ce-nseamnă cincizeci de dolari pentru el?

***

Trebuie spus însă că în enciclopedia coradiană au găsit găzduire și personalități incontestabile, neplătitoare.

Personalități de origine română deja omologate de alte enciclopedii, din care le-a pescuit Corade. În număr mic, ele alcătuiesc armătura lucrării lui Corade, îi conferă credibilitate. Prezentările lor sunt mixaje ale unor prezentări deja publicate, eventual actualizate.

Personalitățile coradiene tipice sunt însă cele introduse în circuitul enciclopedesc de Corade. Oameni ai străzii, oameni obișnuiți. Ca mine, ca tine, cetitorule. La origine, prezentările lor au fost niște autoprezentări. Personalitățile au trimis pe adresa redacției autobiografii romanțate ori CV-uri ultradetaaliat, care numai de modestie nu sufereau. Pasaje lirice, liste de titluri de articole în jargon academic, de locuri de muncă, de feluri de mâncare favorite, incriminări la adresa altor personalități, amintiri din copilărie, violons d'Ingres, rezultate școlare de-ale copiilor, găseai de toate în ele. Cu adevărat frumoase! Dar Corade are ambiții de autor! Simplul rol de antologator nu-l mulțumește. Și-a instruit corectorii să fie câini care sfășie. Le-a deșteptat orgoliul de cenzeni. I-a amenințat cu concedierea! Autoprezentările au fost trecute prin malaxorul corecturilor succesive, devenind la urmă prezentări cu aparență de obiectivitate. Texte searbede, de enciclopedie.

În acest mers al lucrurilor stau și slăbiciunea și forța enciclopediei coradiene. O enciclopedie în care omul străzii (omul-român, strada-canadiană) și-a găsit locul. Să fie acesta aportul esențial al lui Corade la evoluția enciclopedismului?

***

Corade și-a luat concediu și a plecat din Montreal. În lipsa lui, fiecare știe ce are de făcut. Acum Ștefan și Pamfil dactilografiază texte pentru revistă, primite prin fax de la colaboratori, iar eu perii prezentarea unui episcop. Fiecare are la îndemână o bere rece.

În redacție domnește o atmosferă destinsă. Toți trei suntem de acord că redacția, fără Corade, este un adevărat paradis. Dacă infamul n-ar fi decât director, i-am desface instantaneu contractul de muncă. Prin vot unanim. Dar el e și patron, deci ce vrem noi nu e posibil. Dovadă că unde domnește banul, democrație nu-i.

Sună telefonul. Răspund eu. Un anume inginer Plopceanu mă întreabă dacă ar putea vorbi cu domnul director Corade. E puțin ezitant când află că herr direktor și-a luat vacanță. Ar vrea să știe ce se mai aude cu enciclopedia, dacă se poate. Îi spun că a dat peste omul potrivit, pentru că eu tocmai de asta mă ocup.

- Și când apare, domnule? (Ton vesel. Atenție!)

- La toamnă, îi zic. (Ton de secretară). Cel mai târziu în octombrie.

- În octombrie? Da... (Malițios). Ultima oară când am dat telefon, prin ianuarie, directorul mi-a spus că apare sigur de Paști. Iar anul trecut, prin vară, era vorba de Crăciun.

- Acum e aproape gata, îi zic. Veți primi în curând prin poștă ultima variantă a prezentării, pentru a vă da acceptul.

- Să trimit și-o poză nouă? (Brusc interesat). Cea pe care-o aveți nu e prea bună.

Poză? Nu-mi amintesc de personalitatea inginer Plopceanu. Nu cumva dumnealui e o biată personalitate fără poză, care vrea să pătrundă fraudulos în tagma personalităților cu poză? Profitând de lipsa lui Corade din redacție?

- Așteptați un moment, să verific, îi zic. (Ton de secretară supercorectă).

Am avut fler. Îi găsesc prezentarea în biblioraftul personalităților fără poză. Dar omul nu este un șnapan. A fost retrogradat fără știrea lui. Poza există, dar mâna nervoasă a lui Corade a scris alături, cu pixul roșu, "Fără poză".

- Domnule Plopceanu, îi zic, poza există, dar n-ar fi rău să mai trimiteți una nouă. (Ton amical, de secretară de medic către un pacient canceros).

- O.K., mai trimit una, spune omul. (Ton politico). Deci, după părerea dumneavoastră, în octombrie apare sigur?

- Sigur, domnule Plopceanu.

- Nu de alta, dar când ți se spune întruna apare, apare, începi s-o aștepți. Îți pui niște speranțe. Te vor cunoaște oamenii. Te gândești la un efect pozitiv asupra carierei. (Ton exaltat. Uf! N-a fost ceea ce se temea să fie).

- Aveți dreptate, domnule Plopceanu.

- Și apoi, eu am răspuns solicitării domnului Corade. (Ton insinuant). O dată douăzeci de dolari... Altă dată cincizeci...

- Domnul Corade are o evidență clară, domnule Plopceanu.

- Atunci pot să fiu liniștit?

- Da, domnule Plopceanu.

***

Întors din concediu, Corade ne privește pe toți din redacție ca pe niște hoți dovediți. Hoți de salarii nemuncite. Lucrările la Enciclopedia n-au înaintat nici măcar cu a zecea parte din cât a sperat el. El speră întotdeauna prea mult. Omul speranțelor.

Principalul vinovat al neîndeplinirii speranțelor lui sunt eu, desigur. Oaia lui neagră. Eu, care muncesc binișor dar... sunt atât de lent! Eu, care îi privesc cu indiferență editorialele și dicționarele! Eu, care mă plictisesc când el îmi expune proiectul unei noi enciclopedii! Care râd când aflu de ideea Enciclopediei personalităților evreiești originare din România!

O idee atât de promițătoare, în definitiv. Care ar putea echilibra financiar revista. Eu, cu fumurile mele nejustificate, cu veșnica mea nemulțumire... Eu, care-ar trebui să-i fiu recunoscător. Pentru că mi-a dat de lucru. Eu, care-mi bat joc. Eu, care-l disprețuiesc! Ascultându-l pe Corade, în biroul directorial, unde m-a invitat cu o voce protocolară, mă simt flatat. Omul ăsta a meditat la relațiile noastre pe perioada concediului lui, îmi spun. Și-a pus în ordine ideile. L-am bănuțit chiar că a făcut lucrul ăsta în scris. Așa se nasc scriitorii. Știu ce spun. Deci, pe perioada concediului lui, eu și Corade ne-am gândit unul la altul. Am privit, eu în gândurile lui despre mine, el în gândurile mele despre el, ca-n oglindă. O adevărată relație amoroasă.

Madam Corade nu putea rămâne insensibilă la farmecul acestei povești de dragoste. Nu mi se adresează direct, nu. Nu se cade. Dar mă privește cu ochi de asasin. Citesc în ei ca-ntr-o carte. Și-a dat seama, în concediu, că-i extenuiez bărbatul. Că, în prezența mea, Corade nu are acea liniște sufletească atât de necesară unui enciclopedist. Că acest neajuns nu este contrabalansat de munca mea, în care nu mă dăruiesc pe de-a-ntregul. Și că, în plus, mai sunt și setos de bani. Îmi cer cecul trimis de guvern, cu nesimțire, chiar în ziua stabilită prin contract, fără să-mi pese de greutatea financiară întâmpinate de cuplul directorial.

***

Azi m-a concediat Corade. Acum e seară. Sunt singur acasă. Ai mei sunt la plimbare. N-au aflat încă vestea cea bună. Stau în penumbra din salon, prăbușit într-un fotoliu, cu o bere alături. Meditez la cele întâmplate și la căile de urmat în viitor.

În jurul prânzului, Corade mi-a trasat sarcina să fac corectura unei pagini de revistă și a plecat din redacție. Eu nu m-am putut desprinde din munca pe care o făceam până atunci. Redactam știri. Frunzăream ziare primite din țară și încercam să prezint cât mai concis și mai vesel, unde era cazul, ceea ce-mi atrăgea atenția. Când s-a întors Corade, peste vreo oră, eu tot aia făceam. Corade mi-a pus una din întrebările lui specifice:

- De ce redactezi știri când eu ți-am spus să te ocupi de corectură?

I-am explicat că e timp pentru toate. Că nu pot să sar de pe-o treabă pe alta, ca un automat. Că, în sfârșit, îmi place mai mult să redactez știri decât să corectez lungi articole, eseuri socio-istorico-politice, cu paragrafe numerotate, scrise de avocați pensionari plecați de cincizeci de ani din țară, avocați care au uitat binișor limba străbună, dar care au capetele pline de idei, de scenarii, fumate până la filtru ori de necrezut. Coalitii, întâlniri secrete pe un vapor, spioni, bilețele, mășline otrăvite care se opresc în gât, dezmembrări de state, de imperii. Gesturi istorice. Lenin, care-a tras cândva un vânt, intensificat ulterior de Stalin, cu consimțământul vinovat al lui Churchill... Vânt din care s-a-ntrupat Dej.

Și Ceaușescu, cel care i-a dat inconfundabilul miros autohton. Asta l-a înfundat, de altfel. Vinovatul său aport. Dar vina, să nu uităm, vina a fost a lui Lenin și a ideologiei care i-a stârnit crampele!

Chestia cu plăcerea l-a înfuriat pe Corade. Ori poate faptul că m-am dat la donatori. Ex-avocatul care mi-a trezit indignarea a trimis, împreună cu eseul, un ceuleț. Corade m-a invitat să părăsesc imediat redacția, pentru că, din acel moment, el mă consideră concediat, mi-a spus. Motivul? Refuzul de a îndeplini sarcinile de serviciu. Corade invită aproape săptămânal pe cineva să părăsească redacția. Cel invitat se face că n-aude, dă o tură prin bucătărie, la o țigară ori o cafea, iar când revine își reia treaba din punctul în care-a lăsat-o, ignorat de Corade, care se prefăce că a uitat de incident. Dar eu, eu n-am făcut pe surdul! Incidentul punea capăt războiului psihologic dintre mine și Corade. Dacă aplicam stratagema cu bucătăria, îmi declaram capitularea. Corade ar fi jubilat. Ar fi încercat să-și scoată pârleala pentru actele mele de rebeliune, pentru guerrilla mea împotriva spiritului coradian. M-ar fi făcut să-nghit multe umilițe. Mai multe decât mă simțeam capabil să-ndur. Mai devreme sau mai târziu, tot trebuia să părăsesc redacția. Am ales s-o fac pe loc. Să părăsesc câmpul de luptă învingător.

Pe scară am dat nas în nas cu madam Corade. Ora mea de plecare era neobișnuită. Păream surescitat, gata să pun o bombă la temelie imobilului. Madam Corade, dornică să dezamorseze ce era de dezamorsat, m-a întrebat de sănătate. I-am relatat viziunea mea asupra celor petrecute. Știrile, eseul, concedierea. Un licăr de bucurie în ochii madamei. O veste mai bună nici că puteam să-i dau. Mai să-mi sară în brațe. Să-mi acorde, pe loc, prima de despărțire. Cea care, în America, alungă din capul concediatului gândul răzbunării. Înainte să plec, m-a asigurat că va interveni în favoarea mea.

Acum, sorbind din bere, mi-o imaginez pe madam Corade intervenind. Corade, culcat pe spate, cu mâinile prinse cu sfoară de căpătâiul patului, aproape sufocat sub strălucitoarele obuze, se lasă rugat. Găbicule! Nu! Găbicule! Nu! Patul scârțâie sub povara intervențiilor madamei director. Soarta mea atârână de eficacitatea lor.

***

Crupa intervenționistă a madamei director n-a obținut rezultatele scontate de mine. Cred că nici n-a lucrat în vederea obținerii lor. Nici nu știu pe ce m-am bazat când am sperat acest lucru. Cristina, căreia i-am împărtășit speranța mea într-o vorbă bună dinspre aripa feminină a cuplului directorial, mi-a spus de la început că ea nu-mi va ține partea. Au femeile instinctul lor, nu neg. Eu am încercat să analizez la rece problema. Prin nerăbdarea mea de a-mi înșfăca cecurile, trebuie să-i fi apărut madamei în postura de atentator la echilibrul financiar al menajului Corade.

I-am declanșat instinctul de apărare. S-a transformat în tigresă apărătoare a pușculiței familiale. Crupa ei a zvâcnit mai degrabă contra mea.

Au trecut patru zile de la expulzarea mea din redacție. În acest interval am primit telefoane de încurajare de la toți colegii. Mă rog, foștii colegi. Fiecare mi-a povestit cu lux de amănunte ce a zis Corade despre mine, cum își caută Corade justificări pentru decizia luată, cât de prevenitor se poartă Corade cu ei. Sunt prezent zi de zi în redacție pe postul de mare absent.

***

Mă sună poetul.

- Filozof, s-a aranjat! Am vorbit eu cu el și știu ce-i în capul lui! N-ai decât să-i dai un telefon și să-i spui: Cum, domnule, chiar m-ai concediat? Iar el îți va răspunde: Vino imediat la program! Sigur!

Candoarea scenariului lui mă face să râd. Îi spun că m-aș umili degeaba. Că infamul va profita de ocazie pentru a-mi da o lecție.

- Filozof, ascultă-mi sfatul! Măgarul suferă. Suferă pentru că-i prost. Păi ce dovadă mai mare de prostie din partea lui vrei decât că s-a pus cu tine?

Raționamentul gentil al poetului îmi dă aripi. Dar nu în direcția indicată de el. Dacă în mine stă ascunsă o forță, recunoscută de poet, ce nevoie am eu să mă umilesc în fața farseurului de Corade? Mediul stimulant din redacție? N-a existat decât în închipuirea mea. Unde și-a cam jucat rolul. Banii? Cristina, de când a venit, se vaită-ntruna că nu știu să mă vând. Mă rog, e și interesul ei la mijloc. Aspirația legitimă spre un trai confortabil. Dar salariul pierdut acum e într-adevăr prea mic. Pare ridicol să mă lupt să-l recapăt.

La Icsulescu TV

(din volumul „Jurnalul lui Sake”, Ed. Limes, Cluj, 2017)

Nu mai poate continua să scrie despre comunitate. N-o mai cunoaște. N-o mai simte. A plecat pentru trei ani, s-a întors, nu mai recunoaște nici fauna, nici peisajul. Oamenii pe care-i știa au dispărut din decor. Din al lui, din al multora, din al tuturor. Un președinte de asociație și-a vopsit părul, ba chiar și-a lăsat mustață de mexican. Sorin nu-l mai recunoaște decât dacă acela îl trage de mânecă și-și spune numele. Tinerii veniți în loc parcă n-au glas. Nu-i aude. Acum o săptămână, la Icsulescu TV, a văzut o filmare cu un grup de studenți români de la Universitatea McGill. Unul spunea ceva despre cultură. Sorin a râs, dar nu s-a simțit bine.

Paginile revistelor din comunitate par că aspiră să ajungă de urgență hârtie de împachetat cârnați, la supermarketurile frecventate de minorități. Cum s-a întâmplat mereu, dar parcă niciodată ca acum. Participanții la cenacluri literare au media de vârstă mai mare decât limita de pensionare. Consulul pare un om cinstit, cu chitară, dar nu interesează pe nimeni, în afara inevitabililor iubitori de plăcintă consulară. Dramele leneșe ale deștărării nu mai emoționează decât pe cei aflați încă în purgatoriul obținerii cetățeniei canadiene. Poezii pe această temă parcă se scriu mai puțin, ceea ce-i de bine.

La Icsulescu TV, acum vreo lună, a avut și Sorin o apariție neașteptată. Pentru el, pentru miile de teleprivitori. (Faptul că tu, cititorule, nu te-ai numărat printre ei, nu înseamnă că n-au fost mii). A fost invitatul lui Marin Constantinescu, creatorul de bunuri culturale. Marco e artist designer, dar simte că această etichetă îl strânge.

Cristina a fost mândră de haina lui, marca Bosco Uomo. Cu această haină, s-a aflat în contrast evident cu Marco, venit echipat în bunuri culturale aparent produse de el însuși. Emisiunea a stârnit reacții vii. În chiar săptămânile difuzării (au fost două, înregistrarea fiind împărțită în două), la ziua unei prietene de familie din Sainte-Dorothée, unchiul soțului sărbătoritei i-a spus din proprie inițiativă că îl văzuse la televizor. A vrut să afle un singur lucru: cine era domnul care stătuse lângă el, cel cu plete prinse cu agrafă și în pantaloni scurți?

Emisiunea de radio „Ora noastră” din săptămâna care a urmat n-a ratat subiectul. În general, calul de bătaie a fost Marco, ori echipamentul lui. Un comentator și-a luat însă răgazul să îl pugileze pe Sorin, declarându-i prestația deosebit de slabă. El a înțeles. Într-o emisiune dedicată culturii în comunitatea românească de la Montreal, cum a putut să ignore activitatea cenaclului de epigramiști ?

Acum, că a început să-și rememoreze detaliile zilei cu filmarea, nu se mai poate opri. Totul a început vineri 30 ianuarie, pe la ora 9 seara, când acasă la ei a sunat telefonul. A răspuns Cristina, că-i mai rapidă. La telefon era Marco. Voia să afle dacă Sorin e la Montreal. El a preluat receptorul. Marco i-a propus să participe la o emisiune a postului Icsulescu TV, care urma să fie înregistrată a doua zi, la 10 dimineața. Din conversație, a rezultat că nu îl invita de dragul lui, ci pentru că deja fusese refuzat de mulți alții. Printre ei, va afla Sorin mai târziu, de jurnalista Sanda Pricop, de la revista Aspecte, de scriitoarea Alicia Baros, de la Chomedey, de pictorițele Miruna Ponti și Ofelia Cosma, de la Montreal, etc. Din ce i-a spus Marco, a înțeles că urma să se vorbească despre comunitate. Deși, se va lămuri el a doua zi, Marco spusese nu numai comunitate, ci cultura în comunitate.

Așa că, după ce a acceptat invitația, și-a strâns ideile despre comunitate cu gândul la acea aniversare de o sută de ani a ei, de care aflase de curând.

A doua zi, Sorin a ajuns la locul stabilit, clubul Mamaia de pe strada Saint-Denis, cu un sfert de ceas întârziere. Marco nu apăruse. Singurul pe care îl știa de acolo era cameramanul Nicky Lorincz, dar acela s-a făcut că nu-l vede, din cauza unei povești de-a lor mai vechi. Așa că a dat mâna cu toți ceilalți: directorul general al postului de televiziune Mirel Albu, tânăra și eleganta reporteră Ortansa Spătaru, soțul ei și un alt tip din echipă, specialistul în montaj, a aflat ulterior.

Când a apărut Marco, s-a iscat o mică ceartă între el și Nicky Lorincz, care-i reproșa că n-a venit cu nimeni. Marco i-a spus că l-au refuzat toți, dar că, din fericire, l-a găsit pe Sorin. Nicky nu l-a privit, dar tot nemulțumit a rămas. Nu înțelegea în ruptul capului de ce Marco nu-l invitase pe Damian Islaz, președinte de asociație de scriitori. Marco i-a explicat că n-avea cum să-l invite pe Islaz fără să-l invite și pe Teo Cătuneanu, președintele celeilalte asociații de scriitori. O situație explozivă, pe care niciunul dintre cei prezenți nu și-ar fi dorit-o, nu?

S-a pus problema suspendării filmării, pe motiv că nu sunt suficienți participanți, că ar mai trebui măcar unul, ca să nu fie numai doi oameni de cultură: Marco și Sorin. În acel moment, tânăra Ortansa Spătaru a spus că poate ea să participe, ca scriitoare, pentru că a scris deja două cărți, așa că totul s-a aranjat.

Înainte de începerea filmării, Sorin și-a dat seama că atât directorul, cât și reportera scriitoare nu auziseră niciodată de el. Iritat, a întrebat-o pe tânăra dacă a citit vreodată File românești. Ea i-a spus că a citit, cu siguranță, pentru că a publicat ea însăși acolo, timp de vreo doi ani. Așa că el n-a putut decât să-i spună, cu voce sugrumată: „Începe bine”. Noroc cu Marco, care s-a simțit dator să-i facă o prezentare elogioasă. Nu de dragul lui, a bănuț Sorin, ci pentru a arăta că a făcut totuși ceva pentru organizarea emisiunii.

Când i-a venit rândul la microfon, Sorin a atacat tema emisiunii, așa cum o înțelesese el. „Comunitatea noastră a împlinit, de curând, o sută de ani. Actul ei de naștere este considerat momentul în care autoritățile provinciei au aprobat înființarea unei biserici ortodoxe românești la Montreal, Sfânta Maria de astăzi. Eu m-am alăturat acestei comunități acum 20 de ani. De atunci, am văzut-o dublându-și numărul de membri, cel puțin. În paralel, am văzut destui nou-veniți făcând cale întoarsă, spre România, ori spre Europa. În fine, i-am văzut pe câțiva, piese grele ale comunității, părăsindu-ne fără putință de păstrat legătura.

Mă gândesc acum la preotul Vasile Petrescu, de la biserica Sfânta Maria, la medicul Jorj Moșneanu, președinte și cofondator al URC (Uniunea română din Canada), la doamna Monica Ionesco-Johnny, militantă pentru drepturile civile în Canada, la doamna preoteasă Ralu Paveliu, organizatoare a corului bisericii Sf. Spiridon și scriitoare, la Simcha Cervinski, proprietar al magazinului alimentar Simcha, de pe bulevardul Saint-Laurent.”

Finalul, de asemenea, a simțit că i-a ieșit bine. „Spuneam că am venit la Montreal acum 20 de ani. Uneori mă întreb, asemenea fiecăruia dintre noi, sunt convins, dacă prin această schimbare, una majoră pe plan personal, am ieșit în câștig, ori în pierdere. Dar cei veniți cu mine, adică nevasta mea și fiul nostru? Dar cei rămași în țară, adică mama mea, părinții nevastei, rudele, prietenii de-atunci? Pe un plan mai general, dar România? Dar Canada? Dar restul lumii? Au câștigat rușii sau americanii în urma deciziei mele de acum 20 de ani? Dar cățelul meu Sake, născut în Québec și aflat acum, datorită mie, asemenea poetului roman Ovidius cândva, în exil la Tomis? Pardon, la Constanța.”

Marco a vorbit cel mai mult, în mai multe reprize. Spre final, a făcut o prezentare a revistelor din comunitate, arătând camerei de filmat câte un exemplar din fiecare. Ultimul, al Filelor. Prilej pentru a vorbi de predarea de ștafetă de la șefia revistei și a-i aduce un elogiu lui Grig Sandu, fostul patron. Directorul Mirel Albu a preluat din zbor ideea și și-a declarat recunoștința față de același, în calitatea de fondator al postul TV antemergător lui Icsulescu TV.

După înregistrare, când Marco s-a dus să mai bage bani în parcometru, Nicky Lorincz l-a recunoscut brusc pe Sorin și i-a făcut conversație. I-a spus că el nu înțelege cum Marco a putut să vorbească frumos despre unul ca Grig Sandu și că el n-o să lase partea aia pe post. Auzindu-l, Sorin a simțit, așa, ca o zbatere de pește sub gheață. Și-a zis că poate încă nu-i totul pierdut, în comunitate. Poate că Sake, odată întoarsă la Montreal, încă ar mai avea de lucru.

Viorel Ploeșteanu **(Dublin, Irlanda, din 2010)**

Viorel Ploesteanu este născut în România, în anul 1972, însă din 2010 trăiește în Dublin, Irlanda.

A absolvit Facultatea de istorie în București. Scrie poezie, proză și teatru, fiind publicat în numeroase reviste literare de limbă română din România și din afara României.

A publicat 3 volume de poezie și 6 de proză. Este fondatorul revistei *Itaca*, publicație pentru scriitorii români din afara țării, și administrează site-ul www.bibliotecadiaspora.eu

Alb

Satul nostru mic se mocirlise de tot și dinspre toate.

Nici nu-ți mai venea să ieși din casă că, unde te duceai, dădeai numai de mizerii. Parcă trăiam în alt veac, rămas tare în urmă și uitat de istorie. Nu-i vorbă, că oamenii erau la curent cu tot ce se petrecea la Capitală, dar luau totul în joacă, de parc-ar fi fost niște povești, pe care îți place să le auzi între prieteni, dar pe care n-ai cum să le iei în serios.

Noi ne luptam cu noroaiile noastre, de care, de altfel, ni se cam făcuse lehamite și nici nu prea mai ieșeam în sat.

Nici preotul nu mai avea tragere de inimă și deschidea biserica numai când mai murea câte unul sau la sărbătorile mari, iar atunci prea puțin citea din cărțile sfinte și mai mult certa babele pentru te miri ce. I se cam luase de toate de când renovaseră niște veceuri din fundul curții școlii din sat, cu fonduri europene, la care venise cu mare alai însuși prefectul județului să taie panglica inaugurării folositorului edificiu. Îl chemaseră și pe el să sfințească locul, însă îi dăduse dracului cu panglica lor cu tot și îi transmisese primarului că el la rahat nu face slujbe.

Nici învățătorul nu se mai omora cu firea. Sătul de-atâta praf în ochi, lăsase cei câțiva elevi care mai rămăseseră în sat pe mâna fetei mai măricele a unui consilier de la primărie, iar el își pierdea timpul scriind pe un blog personal despre fenomene paranormale.

Șeful de post era singurul cu ceva mai multă activitate, deși asta se rezuma la aplicarea de amenzi vecinilor soacrei primarului, ai căror câini lătrau întruna toată noaptea.

Altminteri, în satul nostru mic nu prea mai era altceva de luat în seamă.

Oamenii stăteau mai mult în casele lor, scârbiți să iasă în mocirla de-afară, care amestecase în glodul ei toate frustrările, indiferența și lipsa de inițiativă a sufletelor din sat, gogoliene.

Numai că, după ani de așteptare, natura se răzvrătise și transformase începutul primăverii într-o iarnă de poveste. Ninsese două zile și două nopți și acoperise micul nostru sat cu un strat gros de zăpadă, transformându-l într-o lume de basm.

La început, oamenii fuseseră speriați, apoi au început să se obișnuiască cu albul ăsta atotcuprinzător și au ieșit din case, vecinii aruncându-și peste garduri vorbe vesele și chiar râsete. Ulițele au prins viață, oamenii căutându-și de drum, fără nicio treabă, și intrând în vorbă unii cu alții, ca-n zilele de sărbătoare. Începuseră chiar să-și facă planuri. Începuseră să se privească în ochi și să vorbească altfel despre sat.

Cu mândrie și încredere.

Numai de n-ar dispărea albul ăsta odată cu topirea zăpezii!

Natură moartă cu gard viu

De ce nu mai sunase ceasul

Domnul Președinte avea, de ani de zile, același program dimineața, de la care nu se abătea nici măcar în weekend. Soneria ceasului electronic de masă era programată să sune în fiecare zi la 6 a.m., însă organismul lui se deștepta, invariabil, cu câteva minute înainte, deși niciodată nu se dădea jos din pat până să sune ceasul.

După ce bea un pahar cu apă rece, petrecea la baie o jumătate de oră, timp în care își făcea toaleta și fixa principalele probleme ale zilei. Urma cafeaua cu frișcă și biscuiți, mic-dejun cu care se obișnuise de câțiva ani buni. Înainte de asta băuse cafeaua cu lapte, însoțită de două tartine cu unt, brânză sau cașcaval și roșii. Cu mult timp înainte să bea cafeaua cu lapte, abia dacă apuca să ia două-trei guri dintr-o cafea neagră, fără zahăr. Dar asta se întâmpla în tinerețe.

La cafeaua de dimineață citea ziarul, pe care, negreșit, îl găsea în fața ușii. Era de modă veche. Nu folosea internetul decât la birou, în chestiuni profesionale. După ziar, scria o jumătate de oră într-un jurnal, pe care îl ținea zi de zi, încă de când fusese numit Președinte. Nu scria niciodată seara. Lăsa să treacă o noapte peste evenimentele care se petrecuseră.

La 7:30 fix începea să se îmbrace, iar la fără douăzeci ieșea din curtea casei. Nu făcea mai mult de 15 minute, pe jos, până la biroul din centrul orașului. Saluta grav portarul și lua liftul până la ultimul etaj al clădirii. Când intra în birou, secretara tocmai închidea ferestrele. Pentru că-i plăcea să fie aer proaspăt în birou, convenise cu ea să vină mai devreme cu o jumătate de oră și, la fel, să plece mai devreme cu o jumătate de oră la terminarea programului. Nu existau ore suplimentare pentru nimeni în cadrul companiei. El era singurul care venea sâmbăta, însă numai pentru câteva ore și benevol.

La ora 1 p.m. întotdeauna pleca de la birou pentru masa de prânz, pe care o lua acasă între 1:20 și 1:50, bea un ceai, dormea 45 de minute, apoi se întorcea la birou până la ora 6 p.m.

La întoarcerea spre casă folosea un traseu mai lung, astfel că ajungea către ora 7.

După ce se schimba și făcea un duș, îmbrăca halatul și cina până la ora 8. În timp ce răsfoia ziarul de seară (întotdeauna articolele erau reluate cu mai multe amănunte în cel de dimineață), bea un singur pahar cu coniac și își fuma pipa. Până la ora 9 făcea o plimbare prin curtea destul de generoasă a casei, plăcându-i să observe cum evoluează plantele în natură, apoi se retrăgea în dormitor, unde citea până la ora 10, când organismul își cerea dreptul la somn.

Sâmbăta avea același program până la ora 3 p.m., când mergea să joace golf cu diferiți prieteni, apoi încheiau seara într-un pub, însă nu mai târziu de ora 8 p.m., când reintra în programul obișnuit.

Duminica era ziua bisericii și a familiei. Avea câteva rude pe care le vizita prin rotație. Uneori petrecea și câteva ore cu ei.

Concediu își lua de două ori pe an, odată cu ceilalți angajați ai companiei, câte două săptămâni. Iarna, înainte de Crăciun, când mergea la schi în Elveția, an de an în aceeași stațiune, iar vara, de la 1 august, când mergea pe o insulă, nu prea aglomerată, din Grecia.

Astăzi e sâmbătă și, pentru prima dată în ultimii nici el nu mai știe câți ani, nu s-a trezit la 6 fără câteva minute. S-a uitat la ceasul de pe noptieră și ecranul era stins. A încercat să aprindă veioza, însă camera a rămas în întuneric. Probabil că se arsesse o siguranță. Ușor agitat, s-a dat jos din pat, găsimdu-și cu greu papucii. Și-a amintit că a avut un coșmar, deși nu era obișnuit să viseze. Se făcea că era un fel de colaps mondial, totul exploda în jur, lucrurile erau imense și veneau spre el, iar el parcă era sleit de puteri. Abia se mișca, de parcă era în slow motion, și nu se putea feri din fața cataclismului.

A căutat să-și ia paharul cu apă, însă l-a lovit cu dosul palmei și l-a vărsat peste cartea ce-o citise înainte să adoarmă. A șters-o cu poalele halatului, însă deja se îmbibase. I s-a părut că lichidul este vâscos, chiar lipicios. S-a dus către ferestre și a ridicat storurile. Lumina dimineții a inundat camera, iar pe scaunul de lângă noptieră a putut vedea o frumoasă și tânără femeie, cu chipul alb și lipsit de sânge, care părea să i se fi scurs tot prin venele tăiate de la mâna dreaptă, care se odihnea între paginile cărții de pe noptieră.

În arestul poliției, domnul Președinte își punea continuu aceeași întrebare: de ce nu mai sunase ceasul în dimineața aceea?

Beznă

Dorothea stătuse și astăzi, lucru obișnuit de altfel, câteva ore peste program. Lucra în cercetare și era pasionată de profesia ei, astfel încât nimic altceva nu o mai interesa. Deși era o domnișoară deosebit de frumoasă, la cei 27 de ani era încă nemăritată.

Nu că n-ar fi avut pretendenți, însă nu dădea niciun fel de atenție acestui aspect al vieții ei. Abia își luase doctoratul în biologie, lucru neobișnuit pentru cineva atât de tânăr, însă explicabil prin pasiunea și timpul acordat studiului.

Dorothea era fericită. La susținerea lucrării de doctorat obținuse cel mai înalt calificativ, Magna cum laude, și toți profesorii din comisie o felicitaseră. La serviciu făcuseră chiar o petrecere în cinstea ei, conducătorul lucrării de doctorat fiind și directorul institutului unde lucra.

Deși bucuroasă pentru reușita ei, aștepta cu nerăbdare să se termine petrecerea pentru a-și putea continua studiul la ceea ce lucra. Abia după ora 5 p.m., când plecaseră toți, s-a putut închide în laboratorul ei să se apuce de lucru. Încea să determine ceea ce părea a fi o nouă specie de ciupercă, un organism mobil, pe care-l descoperise chiar în cartierul unde locuia. Se dezvoltă foarte bine în mediul a ceea ce oamenii numesc „gard viu”, o plantă cu care erau împrejmuite numeroase proprietăți în acea parte a orașului.

Trecuse de 9 seara când se hotărâse să plece acasă. Ca de obicei, mergea pe jos, locuind destul de aproape de institut, observând atent vegetația din drumul ei. Când a ajuns în dreptul casei unde văzuse pentru prima dată organismul ce o pasiona atât de tare, nu s-a putut abține să nu se oprească și să cerceteze atent gardul viu. Privindu-l de la distanță, văzu cu surprindere că în vegetație era imaginea unui model făcut de trecerea organismului încă nedeterminat. Pe alocuri imaginea reprezenta linii paralele, șerpuite, așa cum în antichitate erau reprezentate râurile, apa, iar mai apoi apăreau unghiuri ascuțite, orientate cu vârful în sus. S-a gândit, amuzându-se, că ar mai trebui să vadă și o spirală, iar minunea ar fi gata! N-a văzut spirala, în schimb a văzut un spațiu gol în vegetație, ceea ce părea a fi o poartă de trecere întâmplătoare. Curiozitatea a fost mai puternică decât reținerea de a nu încălca o proprietate privată. Așa cum sperase, imaginile continuau pe partea interioară și, da, era ceva ce putea fi luat drept spirală. Părea incredibil, însă toate acele simboluri erau create de un organism viu, pe care oamenii încă nu îl cunoșteau. Dorothea trăia o puternică stare de surescitare și deja își imagina cum întreaga lume științifică se va aduna în jurul descoperirii ei pentru a încerca să descifreze proveniența organismului și a mesajului pe care părea să îl transmită.

Fără să-și dea seama, a ajuns sub ferestrele casei din mijlocul proprietății în care intrase. Prin singura fereastră luminată de la etaj a văzut un bărbat în vârstă care, probabil, se pregătea de culcare. S-a speriat oarecum de indiscreția ei și voia să se retragă, când a văzut, pentru întâia dată, organismul cel nou deplasându-se cu o mișcare perceptibilă ochiului liber. Până acum putuse observa această mișcare numai la microscop și cu o viteză foarte lentă.

Acum ciuperca se deplasa pe suprafața iederei care făcea legătura între gardul viu și casă. Urmând drumul acesteia, Dorothea a dat ocol casei și, ajunsă în fața intrării de serviciu, a putut observa cum organismul se strecoară în interior pe gaura cheii. Ar fi putut să jure că a auzit și un declic, iar ca să se asigure, a apăsât clanța și astfel a pătruns în locuință, căutând cu privirea unde este organismul. L-a văzut pe balustrada scării ce ducea la etaj. După numai câteva clipe ajunsese la ușa unui dormitor, din spatele căreia se auzea respirația regulată a cuiva care dormea. Ciuperca a urmat același traseu ca și la ușa de la intrare. Dorothea a avut o ezitare ceva mai serioasă de această dată, însă nu destul de puternică. Lucrurile oricum erau prea avansate. Când a pătruns în dormitor nu a putut vedea nimic. Camera zăcea într-un întuneric total. Numai șuieratul respirației îți dădea certitudinea că nu ești într-un cavou. Își ațintise privirea în direcția de unde venea zgomotul, așteptând din clipă în clipă ca bărbatul să se trezească. Se temea numai ca acesta să nu facă un atac de cord. Era sigură că, după aceea, îi va putea explica situația. Știa că va înțelege și se va bucura alături de ea de extraordinara descoperire.

Deodată camera s-a luminat de o culoare fosforescentă. Organismul se adaptase, iar acum îl putea vedea deplasându-se pe tăblia patului. Era incredibil de frumos și de bine conturat. Parcă s-ar fi simțit privit, oprindu-se o clipă și așteptând reacția celui ce-l privea. S-a repus apoi în mișcare, de data asta parcă mai rapid, a coborât pe pernă și s-a strecurat cu totul în gura întredeschisă a bărbatului adormit. Dorothea a țipat speriată și era cât pe ce să leșine, însă nu era momentul potrivit. S-a apropiat de pat și, în camera devenită iarăși obscură, a putut simți agitația persoanei din pat, după care o liniște totală a venit să întregască întunericul. Bărbatul nu mai respira. De această dată nimic n-a mai oprit-o pe Dorothea să leșine. Și-a revenit destul de repede și a înțeles că situația ei nu era deloc plăcută. S-a târât prin cameră până când a întâlnit o ușă. A deschis-o și a înțeles că era baia. A căutat cu degetele pe perete și a găsit întrerupătorul. Raza de lumină se ducea tocmai pe perna bărbatului, al cărui chip începuse să capete rigurile morții. Stomacul i s-a întors brusc pe dos și fata s-a aplecat deasupra closetului. După aceea și-a răcorit fața la chiuvetă, iar privirea i-a căzut pe briciul bărbatului. Nu credea să mai existe cineva care să folosească astfel de instrumente la bărbierit. Curioasă, l-a deschis să-i verifice tășul. Era teribil de ascuțit. Atunci i-a venit ideea. Singurul mod de a ieși din situația în care se găsea. S-a așezat pe scăunelul de lângă noptieră și, stângace chiar și la ultima acțiune a ei, a trecut tășul briciului peste venele de la mână dreaptă, pe care a lăsat-o să cadă peste noptieră. Privea liniștită, parcă cerându-și iertare, chipul imobil al bărbatului, în timp ce sângele ei se scurgea deasupra ceasului electronic de pe noptieră.

Un scurt circuit a coborât, din nou, întreaga casă în beznă.

Pictorul florar

Pictorul nu se mai simțea inspirat.

Avea în spate o carieră de peste 50 de ani, iar talentul îi era apreciat și recunoscut în toată lumea, deși nu avea compoziții extraordinare. Începuse cu natură moartă. Picta diferite obiecte care, în lucrările lui, apăreau ca în lumina unui reflector pe o scenă întunecată. Toate picturile lui erau lucrate pe aceeași scenă, pentru că le realizase în bucătăria casei în care locuia. Decorul, deși era lesne de recunoscut, nu reprezenta nimic. Oricum, abia se întrezărea. În schimb, tot ceea ce alegea să reprezinte sub penelul său prindea viață. Dacă subiectul era un măr verde mușcat, simțai în aer particule de suc încă plutind în atmosferă. Părea că și zgomotul mușcăturii răsună în cratițele atârinate pe pereți. Ba chiar îți imagineai o ușă trântită în urma fetei care mușcase cu poftă din măr, plecată cu vreo treabă în camera alăturată.

Dacă picta un ceas, îi auzai în minte ticăitul, iar limbile păreau să tremure ușor în așteptarea clipei când vor măsura o altă secundă. Totul în imaginile lui părea viu, de aceea criticii de artă spuneau că pictura lui reprezenta cea mai vie natură moartă pictată vreodată.

După 20 de ani trecuse la flori și de atunci numai asta pictase. Nu repetase niciodată de două ori imaginea vreunui soi de floare. Decorul rămăsese același, bucătăria lui care, de când se apucase de pictură, își pierduse utilitatea pentru care fusese construită. Pictorul mânca numai la restaurant.

Florile din picturile lui aveau aceeași calitate cu a obiectelor. Păreau vii. Părea că se mișcă. Toți cei care îl cunoșteau îi spuneau „pictorul florar”.

Deși unii îi sugeraseră, nu pictase niciodată un gard viu, pentru că, zicea el, nu face flori. De fapt, îl deranjase gluma unui coleg care spusese că, cu talentul lui, ar fi în stare să realizeze un gard mort. Nu-i răspunsese, acel pictor fiind oricum un mediocru.

Acum, deși mâna îi era la fel de sigură în execuție, nu mai simțea pofta de a picta. Avea impresia că nu mai e nimic de spus. Și ce atâtea flori? Parcă se și plictisise lumea de ele. Mai bine ar fi rămas la natura moartă. În ciuda recunoașterii lui și a muncii de peste 50 de ani, vedea prea bine că nu realizase nicio capodoperă. Îi trebuia o compoziție, o temă, un subiect mare, dar ce? Nu se temea că nu l-ar fi putut executa. Avea prea mare experiență, iar oamenii, el știa prea bine, nu sunt mai complicați decât florile. În ultimele luni numai la asta se gândea. Totuși, nu putea risca să abordeze un subiect prea puțin elaborat. Trebuia să construiască foarte atent povestea, pentru că nu voia o temă deja folosită sau interpretarea vreunei legende. Și atunci a început să imagineze scenarii.

Când i se părea că are un subiect, mergea cu imaginația până în cele mai intime amănunte ale personajelor. Nu era niciodată mulțumit de ceea ce găsea în trecutul lor sau în caracterul, pe care tot el li-l crea, și lăsa totul baltă. O lua de la capăt, cu răbdare și hotărâre, până când se izbea iarăși de un zid și se oprea. Devenise un scriitor de scenarii și făcea acest lucru cu toată seriozitatea. Își alegea pe câte unul dintre cunoscuți și începea să-l studieze, să-i răscrolească trecutul, să se intereseze de el la serviciu sau între alte cunoștințe, încât oamenii deveniseră suspicioși și chiar îl evitau. În timp ce lua masa la restaurant, studia ceilalți clienți și construia povești în jurul lor. Nici vecinii nu scăpaseră.

În cele din urmă ajunsese să aibă câteva tipuri de caractere pe care le-ar putea folosi, însă îi lipsea povestea. Se gândise chiar să sponsorizeze un concurs de manuscrise originale printre scriitori și să-și aleagă de-acolo tema. N-a mai fost nevoie. Într-o seară a văzut o tânără intrând fraudulos în curtea vecinului său. O cunoștea pe tânără. I-o prezentase cineva la restaurantul din cartier. De fapt, și ea locuia în același cartier. Își amintea că era eminentă în domeniul de cercetare în care activa. Din clipa în care a văzut-o intrând prin gardul viu în curtea vecinului său nu a mai avut somn. Toată noaptea s-a gândit, apoi 7 zile a pictat ceea ce avea să fie opera vieții lui. A pictat-o și a murit, epuizat, însă cu un aer de fericire pe chip.

Chiar și în moarte, talentul lui de a face să pară că lucrurile trăiesc, persistase.

Nunta

Luase deja decizia și nimic nu i-o mai putea schimba. Degeaba plângea fata și-i spunea că pentru ea satul ăla nu însemna nimic, el parcă era surd. Încercase și nevasta să intervină, însă fără prea mare convingere, pentru că-i știa încăpățănarea.

Trăiau de douăzeci de ani în țară străină, care, în mod firesc, devenise țara și casa lor, și el tot nu voia să renunțe la rădăcini. Spunea mereu că ținerea acestor rădăcini vii îi dădea puterea să lupte și să realizeze tot ceea ce aveau acum.

Îl lăsaseră în pace, pentru că nebunia îl apuca numai de câteva ori pe an, de Ziua Națională, de Ziua Limbii Române, Ziua lui Eminescu și a culturii, atunci când le recita poezii și cine mai știe când îl apuca dorul de țară.

În casă vorbeau numai românește, așa se face că fiica lor vorbea perfect limba română, deși se născuse și crescuse în țara lor de adopție.

Acum venise vremea să se mărite, iar lui îi cășunase că nunta trebuie făcută în satul lui natal. Mirele nu avea nimic împotriva. O iubea prea mult, iar viitorul socru i se părea un tip interesant, la fel cum credea că va fi și experiența cu nunta tradițională. Așa îi spusese Mitică Ferfelea, că vor face o nuntă cu respectarea tradițiilor, să cunoască și el cultura țării de unde provin ei, dacă tot se vor înrudi. Povestindu-i, parcă retrăia obiceiurile care-i făcuseră copilăria atât de fericită, de la cele de iarnă până la cele de Lăsata secului, Florii și Paști, Rusalii și culminând, firește, cu obiceiurile de nuntă. Și el făcuse nunta tot la cort, în satul natal, și ce frumos mai fusese! Era în anii '90, când oamenii scăpaseră de opresiunea regimului Ceaușescu și se întorseseră aproape cu furie la tradiții și obiceiuri, pe care, să recunoaștem, le cam amestecau cu kitsch-urile venite de-a valma din Occident, dar lui i se păruse că fusese o nuntă reușită. Încropise o avere frumoșică în urma turismului comercial în Turcia și Ungaria, așa că își permisesse. Cu atât mai mult își permitea acum, când era om de afaceri în străinătate și trebuia să facă nunta singurei lui fiice. Numai că nu părea să fie tocmai ușor. Rude nu prea mai avea în sat, iar cei rămași îi cam râseseră în nas când apelase la ei să organizeze evenimentul. E drept că nici el nu prea-i căutase de când îi mergea bine pe-afară, iar când, foarte rar, fusese prin sat, ziceau ei că-i tratase cam de sus, așa mai superior, carevasăzică. Nici prietenii din copilărie nu prea duraseră și de mulți nu mai știa nimic de ani de zile. Nici cei din sat nu mai știau. Totuși, învățat să nu dea înapoi, tocmise contra cost niște pierde-vară să se ocupe de pregătiri. Ăștia erau doi bețivi care își duceau zilele din ajutorul social și nu prea te puteai baza pe ei, dar altă soluție nu găsisse. Văzând că oamenii din sat nu prea dădeau ghes să confirme prezența la nuntă, în cele din urmă anunță că e fără dar, așa că măcar pe asta o rezolvase.

Lăutari avea șanse mici spre zero să găsească unii buni, că se tocmiseră cu un an în urmă, iar el ar fi vrut taraf, nu altceva. Dansatori profesioniști nu prea mai erau, însă cei doi bețivi i-au promis că-n două luni, cât mai era până la nuntă, pregăteau ei personal un ansamblu, că doar erau destui tineri în sat, care oricum n-aveau altă treabă, iar ei încă știau jocurile bătrânești. Din ăștia destui, abia adunaseră trei, care împreună cu ei erau hotărâți să susțină un program de dansuri populare bătrânești de cel puțin o jumătate de oră. Contra cost, evident.

Dar tot n-avea cine să le cânte.

În cele din urmă, îi dăduseră drumul din închisoare unui fost violonist, care lăsase instrumentul pentru furtul de cai. Ăsta zicea că face trupă cu un nepot de vreo cînșpe ani, care mânca acordeonul pe pâine și, până în toamnă, mai găsește el o gurișă și un țambalagiu.

Mitică începuse să nu mai doarmă nopțile. Treburile mergeau greu, iar cei doi bețivi cereau bani întruna, ba pentru drumurile făcute, ba pentru arvună sau promovare sau pur și simplu pentru efortul lor intelectual și timpul pierdut. Auzi la ei, timpul pierdut!

Copiilor și nevastei nu le spunea nimic. Toți știau că lucrurile sunt aranjate și că va fi o nuntă de vis. Inspirați, ei își aranjaseră cununia și o mică petrecere cu prietenii în Dublin, cu o săptămână înainte de nuntă.

În ziua respectivă, se adunaseră cele două familii, câțiva prieteni apropiați și, după îndeplinirea formalităților, petrecuseră câteva ore la restaurant, unde aveau o masă rezervată și cam asta fusese tot. Nici măcar nu se chercheliseră.

Mitică Ferfelea avusese mai tot timpul un aer zeflemitor, pentru că socrii mari insistaseră să se ocupe ei de toate aranjamentele. Lasă că vor vedea ei ce înseamnă o nuntă peste o săptămână!

A doua zi după cununie, el împreună cu soția plecaseră în România, să se ocupe de ultimele aranjamente, urmând ca tinerii și socrii mari să vină cu două zile înainte de nuntă.

Ajuns în satul natal, Mitică începuse să vadă problemele cu ochii lui. Din casa părintească se furase cam tot ce putuse fi comercializat. Degeaba mersese la poliție. I-au spus că nu au ce să facă. În sat erau o mulțime de oameni fără căpătâi, care se ocupau și cu lucruri de genul ăsta, dar probabil că lucrurile îi fuseseră luate cu mulți ani în urmă. N-avusese încotro și-și cumpărase la repezeală altele, să nu creadă cuscii că ei n-au de nici unele. În scurt timp și-a dat seama că satul se schimbase complet de când nu-l mai vizitase. Nimeni nu mai creștea în curte animale, păsări sau legume.

Cumpărau totul de la cele câteva magazine din sat. De agricultură nici nu mai putea fi vorba. Exista o asociație care se ocupa de toate, cu utilaje proprii, și le dădea oamenilor o nimica toată la sfârșitul fiecărui an. Cu alte cuvinte, nimeni la țară nu mai era țăran. Poate numai câteva familii venite de la oraș, după ce ieșiseră la pensie, dar aceștia erau, desigur, ciudați.

Jumătate din case erau părăsite. Proprietarii muriseră sau plecaseră în străinătate, iar dintre cei rămași jumătate erau pensionari, iar ceilalți, aproape toți, trăiau din ajutor social. Numai câțiva lucrau pe la primărie, școală, poștă, magazine sau asociația agricolă. De tradiție și obiceiuri nici nu mai putea fi vorba.

Mitică Ferfelea se și certase cu câțiva dintre ei. Chiar avea dreptate. Cum adică, vine omul, după ani de zile petrecuți în străinătate, acasă, în satul natal, și nu mai găsește nimic! De ce nu s-au îngrijit de păstrarea datinilor? De ce au uitat obiceiurile? Ce le transmit copiilor lor? Și el acum, ce le mai arată cuscilor din Irlanda? Stau toată ziua pe marginea șanțului și beau țuică proastă, iar satul se duce de răpă.

Măcar de s-ar îmbăta și ar cânta și ei o doină ceva, o baladă, dar ei nu. Stau și înjură pe ăia de-i conduc, dar le acceptă ajutoarele sociale!

Era tare supărat Mitică, dar mai mult se temea de eșecul nunții. Își spunea că, totuși, românul la petrecere nu se dă în lături și știe să se distreze, așa că luase băutură și mâncare din belșug. De cei doi maeștri de ceremonii însă, nu era prea mulțumit. Îi cam mâncaseră banii degeaba. Când le-a cerut să facă o repetiție cu dansatorii, să vadă și el cum se prezintă, aceștia nu fuseseră de găsit. Taraful era încă incomplet, iar violonistul era din nou cercetat pentru furt și risca să meargă iarăși la închisoare. Noroc că era cercetat în libertate. Nu reușise însă, să completeze taraful, deși zicea că are niște promisiuni. Mitică mersese personal prin câteva sate, unde auzise că sunt lăutari, și reușise, în cele din urmă, să găsească un țambal și un contrabas. Dar tot n-avea guristă. Violonistul zicea că, în caz de urgență, o aduce pe nevastă-sa, care știe tot repertoriul. Când îl întrebasese dacă are voce, ezitase puțin, apoi a zis că merge. Numai că e urâtă cu draci. Neagră și urâtă. Ei lasă, măcar să cânte.

Se apropia ziua cea mare.

În vinerea dinaintea nunții, flăcăii trebuiau să meargă la brad, un obicei al mirelui. Găsiseră un brad la cineva în curte, îl împodobiseră cu panglici colorate și un măr în vârf și veniseră la mire, care era tare încântat de ce vedea, deși nu pricepea o boabă. Au urât flăcăii, au băut din ploscă și s-au pus pe petrecut. După ce au mâncat și au băut acasă, l-au luat pe mire și au plecat să petreacă la o cârciumă din sat. Pe la miezul nopții, cârciumarul l-a adus cu mașina acasă pe David, ginerele irlandez, plin de sânge și cu hainele rupte. Îl bătuseră băieții, după ce se îmbătaseră, furioși că ăsta nu-i înțelegea. Dar, spunea cârciumarul, nici irlandezul nu fusese momâie și le cam spărsese nasurile.

Mitică făcuse scandal, chemase poliția, în timp ce socrul mare voia să meargă să-i bată pe golani, însă, în cele din urmă, tot David îi potolise, spunându-le că a fost o ceartă între băieți. Săracul, nu voia să-i strice nunta proaspetei lui soții.

A doua zi, la biserică, așteptau toți nerăbdători să înceapă cununia religioasă. Irlandezii acceptaseră, de dragul fetei, o slujbă ortodoxă. Numai că preotul întârziase deja o jumătate de oră și nimeni nu știa de ce. În cele din urmă, Mitică împreună cu nașul, un prieten de-al lui din copilărie, s-au urcat în mașină și au plecat acasă la preot. Era numai cu câțiva ani mai mare decât Mitică, dar nu fuseseră prieteni în copilărie, deși era tot din sat. Când i-a văzut preoteasa la poartă a început să se vaite, că preotul nu se simte prea bine, că o fi mâncat ceva stricat sau Dumnezeu știe ce-o avea. De fapt, popa era un bețiv notoriu și nu se putuse abține nici astăzi. Era mort de beat și nici vorbă să-l mai poți trezi.

Văzând că nu-i chip să te descurci cu el, cei doi au mers în satul vecin și l-au convins pe preotul de-acolo să vină și să slujească nunta.

După cununie au mers la cortul instalat pe o poiană de lângă casa lui Mitică, unde țigani îi acordau deja instrumentele. Gurista încă nu venise. Ziceau că or s-o aducă după ce se mai lasă întunericul.

Lângă cort, bucătarii învăteau încet la proțap doi viței și doi berbeci, care, pe lângă ceaune cu sarmale și fripturi la grătar ar fi trebuit să hrănească și mulțumească toată suflarea din sat. Țuica și vinul umpleau câteva butoaie în pivniță, așa că buna dispoziție era asigurată.

Într-adevăr, petrecerea a fost de pomină. Oamenii nu uitaseră să se distreze, iar taraful își făcea treaba conștiincios. Chiar și gurista, care venise în cele din urmă, se pricepea să facă atmosferă, poate și unde oamenii erau chercheliți bine.

Programul de dansuri nu s-a mai ținut. Dansatorii, împreună cu maeștrii de ceremonii, erau beți turtă, că abia se mai țineau pe scaune, ce să mai danseze! Făcuseră însă, un program excepțional socru mare împreună cu ginerele, demonstrând că dansul irlandez nu-i prea departe de sârba sau călușul nostru.

Surpriza, așa cum trebuia să fie, a venit la miezul nopții, când s-a furat mireasa. Numai că nu venea nimeni să ceară recompensa, așa că, după vreo două ceasuri, au chemat din nou poliția, care, în urma cercetărilor, au descoperit că mireasa fugise de bună voie cu un băiat care lucra în Spania și venise în concediu acasă, în sat. Fusese dragoste fulgerătoare, deși unii cârcotași spuneau că se cunoscuseră deja pe facebook.

Pădurea leprechaunului

Paddy Byrne cobora alene dealul dinspre Brittas către Kilbride Manor, așa cum o făcea încă din tinerețe la fiecare sfârșit de săptămână. E drept că, pe vremuri, cele două mile și jumătate i se păreau o joacă până la Murphy's Pub. La întoarcere era ceva mai greu, dar nu dădea prea mare importanță, ocupat să fredoneze cântecele aduse de înaintașii lui din ținutul Connemara, atunci când se hotărâseră să caute o viață mai bună pe coasta de est.

O ceață gri plutea peste vale, dezlănătă, de parcă un gospodar grăbit o adunase neglijent cu furca, lăsând fâșii subțiri în urma lui și adunând-o ghemotoace din loc în loc. Se vedeau uneori liniile drepte ale gardurilor din piatră, granițele dintre proprietăți, care, privite de aproape, surprindeau prin îmbinarea măiastră, fără ajutorul vreunui liant. Multe dintre ele, mai cu seamă cele de pe marginea drumului, erau acoperite acum de vegetație. Paddy Byrne construise și el un astfel de hotar din piatră când, încă tânăr, reușise să strângă suficienți bani să cumpere o bucată de deal de la un localnic, căruia îi pleaseră toți băieții în America. De atunci începuse să iubească dealurile astea și să se simtă de-al locului. De bucurie, după ce cumpărase terenul, cu banii rămași vrusese să-i cinstească pe toți la pub-ul lui Murphy, dar răsuseră de el și aproape că-l făcuseră să fugă, însă oamenii erau buni și l-au cinstit ei, iar la plecare fiecare îi dăduse câte un plic cu o sumă de bani, să aibă pentru construcția viitoarei case. Veniseră pregătiți să-l primească în rândurile lor. Îi iubise apoi necondiționat și, de-a lungul anilor, nu avusese niciun motiv să n-o mai facă.

În seara asta cobora împreună cu Rock, bătrânul lui collie, să povestească prietenilor cum devenise el un om al locurilor în urmă cu exact 50 de ani. Nu mai trăia niciunul dintre cei care fuseseră martori la întâmplare, fapt ce-i dădea libertatea să mai înflorească povestea, deși nimeni nu l-ar fi contrazis, ba chiar fiecare s-ar fi jurat pe însuși Sfântul Patrick că lucrurile se petrecuseră întocmai cum le zice bătrânul Paddy Byrne. Oricum îi știau toți povestea, fiind o comunitate de numai câteva zeci de suflete, împrăștiate pe dealurile astea umede și cețoase, dar toți o ascultau în fiecare an de parcă ar fi auzit-o prima oară. Întotdeauna se termina cu muzică, dans și bere neagră și multă.

Rock, în ciuda vârstei și a fizicului slăbănog, semănându-i într-un totu stăpânului, mergea ca un cercetaș înainte, când pe o parte, când pe cealaltă a drumului îngust, adulmecând cu simțuri încă treze urmele numeroșilor iepuri mici și pufoși, de care erau pline aceste dealuri. Se oprea cu un picior ridicat în aer, ciulindu-și urechile, când stăpânul îi șuiera din buze un semnal scurt, ca pe vremea când se ocupau amândoi de oile zănatice.

Părea că stă să-și amintească semnificația aceluia semnal, apoi își relua, mai domol, operațiunea de cercetare, rămânând în preajma omului, fiindu-i alături în nostalgia vremurilor apuse.

Drumul acesta de două mile și jumătate era ca o poveste, pe care ei doi o parcurgeau întotdeauna cu simțurile atente, mai cu seamă când treceau prin mica pădure, înainte să ajungă la pub-ul lui Murphy. Aici natura părea să aibă mereu ceva de spus, iar ei trebuia să fie atenți, să-i înțeleagă frământarea și să știe dacă în văzduh sunt spiritele rele sau cele bune. Nu de puține ori, bătrânul Paddy, trecând pe acolo, îl întâlnise pe magicul leprechaun, care avea în grijă pădurea. Uneori numai îl auzise, dar întotdeauna voise să fie atent și respectuos cu el și până acum reușise. Niciodată nu-l supăraseră. În seara asta însă, gândurile bătrânului păreau duse departe. Aproape că nu luase seama când intrase în pădurice, deși Rock nu i se mai dezlipea de picioare. Foșnetul pădurii și țipetele păsărilor nevăzute nu ajungeau la urechile lui. Privea pierdut înainte, deși în minte avea imaginea de demult a frumoasei Aoife, soția de care nu se bucurase decât câțiva ani și care, din nefericire, nu-i dăruise niciun copil. Împreună cu ea ridicase casa și astfel îi fusese mai ușor s-o știe în fiecare piatră pusă una peste cealaltă, în fiecare rost și-n fiecare fereastră ce dădea înspre lume, dar astăzi dorul de ea devenise parcă mai dens decât ceața ce acoperea valea. Cu dorul ăsta puternic au intrat, om și câine, într-un vălătuc de ceață din pădurea magicului leprechaun și de partea cealaltă a ieșit numai Rock, bătrânul collie, care și-a continuat drumul, fără să se oprească, până la ușa din lemn vechi, vopsit în roșu, a pub-ului lui Murphy.

În noaptea aceea berea a fost la fel de neagră și de multă, dar muzica nu s-a mai auzit.

Sala de așteptare

Evelina se întorcea de la piață cu pași grei și rari. Nu avea în sacosă decât patru roșii, un sfert de brânză și o pâine mică. Nu mai dădeau, ca pe vremuri, jumătăți sau sferturi. Ce-i rămânea, înmuia în lapte și hrănea o pisică bătrână și câteva vrăbii.

Copacul din fața balconului se golise de frunze. Numai vrăbiile îl mai împodobeau, frunze vii și gălăgioase, care nu-l păraseau până-n primăvară.

Mai cădea câte una, dacă gerul de peste iarnă era prea din cale-afară.

Evelina crescuse odată cu acest copac. Îl plantaseră în ziua în care familia ei se mutase în blocul nou construit pe strada C. A. Rosetti. Avea numai cinci ani, nu cu mult înainte de-al Doilea Război.

Întotdeauna, când se întorcea acasă, se făcea obosită și se sprijinea câteva clipe cu mâna de trunchiul lui. Aveau, pesemne, limbajul lor, care funcționa prin atingeri.

Vrăbiile astea de-l populau acum erau din neamul celor mutate din fața blocului Dunărea, după cutremur.

Din vecinii de la început nu mai rămăsese nimeni. Cei mai mulți muriseră, iar puținii supraviețuitori vânduseră imediat după isprava din '89. Nu reușise să se apropie de niciunul dintre noii colocatari. Foarte politicoși, se limitau la salutul de conveniență și atât. Erau tot timpul și foarte grăbiți. Trecută bine de 80 de ani, nu mai avea pe nimeni în București. Soțul îi murise în 2000, când ieșise iar Iliescu președinte, iar fata, ginearele și nepoții plecaseră încă din '90 în SUA. De-atunci îi mai văzuse numai de două ori, ultima dată în urmă cu 15 ani, când se și certaseră. Fata nu înțelegea de ce nu vrea să se mute cu ei în State. Cu banii luați pe apartamentul din Rosetti ar fi vrut să plătească taxele de facultate ale copiilor. Aia a fost ruptura, însă ea știa că nu ar mai fi revăzut niciodată mormântul soțului și nici bătrânul platan. Nu putuse, iar acum se frământa deseori dacă făcuse bine ori nu. Îi era dor de ei și, deloc supărată, spera mereu să-i vadă intrând pe ușă. Între timp, ginearele îi murise, iar fata se recăsătorise cu un american foarte bogat. Era ultima veste pe care-o avea de la ea, în care îi și spunea că n-o mai interesează apartamentul ei vechi și prăpădit. Poate să facă ce-o vrea cu el.

Ea le trimitea mereu scrisori, de sărbători și zilele de naștere, dar nu primea niciodată răspuns. Poate că nici nu ajungeau.

Făcea cumpărăturile la Piața Galați (acum îi zicea Gemeni) și, deși nu era departe de unde locuia, făcea tot mai mult timp pe drum. E-adevărat că-i plăcea să stea și să se uite la oameni. Nu erau prea mulți care să-i vorbească, înafara vânzătoarelor de la tarabe, care i se adresau cu "Coană Evelino". Nu o deranja, ba chiar căuta să nu ia în seamă. Nu afla mare lucru de la aceste țărănci, dar mai stătea de vorbă cu oameni.

Cerșetoarea din fața pieței, o fată cu minte puțină, îi dădea mereu "săru'mâna!", chiar dacă nu o miluise vreodată. Părea că mai degrabă ar ajuta-o fata pe ea, pentru că îi vedea mereu o lumină în ochi când îi vorbea, numai că, imediat ce se îndepărta, cerșetoarea revenea la limbajul ei vulgar și agresiv la adresa celor care nu-i dădeau vreun ban.

Acum se apropia cu pași înceți de casă și parcă umezeala toamnei se accentuase. O simțea până-n oase. Frigul s-a transformat în transpirație când, în depărtare, a văzut o echipă de muncitori care tăiau cu drujbele bucăți mari din platanul ei. N-a mai putut să meargă. S-a sprijinit de un gard și a privit neputincioasă cum, în câteva ore, l-au doborât de tot, l-au încărcat în niște camioane și l-au dus de-acolo.

Când, către seară, și-a făcut curaj să intre în bloc, erau numai două ȝigănci cu mături din nuiiele care strângeau rămășițele platanului.

- Ai dracu', ăia dă la Primărie, n-a' vrut să ne dea și nouă câteva vreascuri! Pă tot l-a' loat, loa-i-ar dracii! O să să încălzască barosanii două ierni cu pomu' ăla, arză-i-ar focu' ăla marili!

Evelina nu le-a băgat în seamă. A trecut pe lângă ele cu ochi împăienjeniți și abia s-a târât până la apartamentul ei. În noaptea aia nu a dormit. A stat cu bătrâna pisică în brațe și s-a gândit la toată viața ei de până atunci. Nu fusese mare scofală, acum când făcuse socoteala. Niște rumeguș măturat de două străine.

Dimineața, pe poarta unui azil de la marginea Bucureștilor, intra o umbră de femeie, cu o valijoară într-o mână și o pisică ținută strâns la piept cu cealaltă. A pus pe biroul domnișoarei de la recepție actele unei locuințe, un talon de pensie și s-a așezat pe marginea unui scaun în sala de așteptare.

Emanuel Pope (Londra, Anglia, din 2002)

Emanuel Pope s-a născut la Brăila, în 1969.

Din 2002, pe meleaguri străine, acum trăind la Londra.

A debutat în reviste ca poet și prozator și a publicat în colecții de carte, private sau publice, câteva plachete și volume de versuri, o broșură cu proză scurtă și traduceri.

Mortu'

Bate cineva la ușă, Suzie latră, mă duc și deschid. Era Vasile.

- Salut! Ce faci?
  - Salut! Mă bat de muscă, cum știi.
  - Bă, fii atent! Azi am avut o zi de coșmar. Mi-a murit unul pe șantier. Mă uit la fața lui, într-adevăr, nu-i mai văzusem fața așa. Afară, dincolo de statura lui înaltă, vanul lui, pe care îl știam, și ceața strângându-se cu frigul și cu seara în jurul felinarului public. Decembrie.
  - Cum, măi? Hai, intră!
  - Așa cum auzi. Hai, că nu am timp! Fii atent, te rog ceva, dar să nu mă refuzi.
  - Ce-i, mă? Și deja eram îngrijorat, că-l știam că vine cu nebunii.
  - Țsta a căzut și a murit, a alunecat, și te rog să-l ții la tine câteva ore.
  - Cum, mă, să-l țin? Ești nebun?
  - Păi, să-l ții, să nu stea omul fără lumânare și să se mai încălzească și el, săracu', un timp.
  - Vasile, tu ești sănătos?
  - Da.
  - Și unde e omu'?
  - E în van.
  - Cum, măi, în van?
  - În van, în căruță, ce dracu nu înțelegi. În van, în spate, unde era să-l pun?
  - Măi, Vasile, trezește-te! Ai chemat poliția acolo, nu știu, salvarea, medici?
  - Da, măi, am hârtii, am tot. Toată ziua numai asta am făcut. Zi-mi, îl primești?
- Și îmi flutură pe sub nas un pachet de hârțoage, scoase de la chimir. Dar nu am apucat să le văd bine că le-a și băgat înapoi.
- Măi, Vasile, cum să primesc mortu', ce sunt eu, sală de așteptare pentru morți? De ce nu-l duci la familie sau la tine acasă?
  - Pentru că familia lui nu știe încă nimic, nu-s acasă și nici nu au loc. Stau acolo toți, înghesuiți în două camere și cu ăia mici, mulți.
  - Păi și? Nu e treaba mea! De ce nu l-ai ținut la morgă, la spital?
  - E poveste lungă, îți spun eu după.
  - Care după?
  - Bă, ăsta era din satul neveste-mi, îl știu de mic, om cu păru' alb. Dracu' m-a pus să-l duc pe șantier. Fă-ți și tu milă, să-i punem o lumânare la cap! Unde era să-l las, pe șantier sau în vanul ăsta?

- Măi... și ce-i spun eu soției când o să-l vadă, că trebuie să vină în scurt timp? (încerc cumva să scap)
  - Terminăm până atunci.
  - Cum terminăm? Măi, Vasile, asta e treabă de pușcărie, nu-mi place.
  - Dar când te-am scăpat să mori, când erai beat, ți-a plăcut?
  - Lasă, măi! Aia e aia, asta e alta.
  - Bă, eu atât de rog. Ne primești sau nu? Ultimul favor!
  - Și cum e?
  - Cum adică să fie? E mort, că au constatat și medicii.
  - Nu, mă! E în coșciug, e îmbrăcat?
  - Este, măi, îmbrăcat, dar coșciug, ăia la spital nu au avut, doar știi cum e aici, îi ard, de-aia nici nu l-am lăsat, că-i de-al meu, din zonă. Să-l îngropăm creștinește, cum să audă ăia din sat că i-am lăsat pe pirații ăștia să-l ardă, ce fel ce om sunt eu!
  - Bine, măi! Și cât va sta la mine?
  - Până aduc eu băieții care știu și au mai făcut din astea. Lasă că-ți explic! Hai să-l băgăm în casă, că am înghețat!
- Îmi iau papucii și îl urmez către camionetă. Deschide în spate și, printre scule de tot felul, întins pe podeaua mașinii, zăcea un corp. Dau un pas înapoi.
- Măi, Vasile, mă bagi în belea!
  - Ce belea, stai liniștit! Nu ai văzut că am hârtii? Hai și apucă-l! Dar zdravăn, că e moroșan.
- Mă uit cu frică la fața omului în lumina palidă ce cobora din tavanul vanului. Părea ca adormit în paltonul lui gros de culoare închisă și doar undeva, în partea dreaptă a tâmplei, se vedea o pată de ceva sânge, acum uscat.
- În fine, apuc. Noroc că trăsesese vanul cât mai aproape de ușa casei. Era greu de nu-mi venea să cred. Să nu-l scap, îmi zic, că o mai pățisem și mereu aveam vise urâte din pricina asta.
- Îl punem pe canapeaua din sufragerie. Lat cât era, că fusese vajnic, moroșan, cum zicea Vasile.
- Vasile cică să-l punem apoi pe masă.
- Măi, tu ești tâmpit? Cum pe masă, unde mănânc eu?
  - Păi, nu așa se face?
  - Vasile, eu te bag în pizda mă-tii și te dau afară cu mortu' tău cu tot.
  - Bine, bă! Îl lăsăm aici, măcar e cald. Ai o lumânare?
  - Am.
- Am adus, am pus-o într-o scrumieră și am așezat-o lângă om. L-am privit mai bine, părul alb, fața neschimonosită, parcă zâmbea.
- Și acum?

- Acum, ce?
- Acum ce faci, că ziceai că te duci după niște băieți, dar Vasile, să nu stai mult, că mă omori și pe mine! Să te duci ca într-un vânt vârtej și să vii! Ai telefon la tine? Să mă suni din cinci în cinci minute, să știu ce faci și unde ești!
- Stai, măi, fără grijă! Dar mai e ceva.
- Ce să fie, nebulule, că-mi ajunge?
- Bă, uite, ăsta mai trage câte un vânt și el, așa să știi! L-am auzit eu în timp ce conduceam. Să nu te sperii. Așa fac morții, că ăștia la morgă, știi, nu i-au scos nimic din el.
- Și?
- Și de-aia ziceam, să mă duc după niște băieți care știu și au mai făcut din astea. Doar îi scoatem mațele, îi bagă formol - au ei tot ce le trebuie - și e gata. Altfel, începe să se împruță până găsim unde să-l depunem.
- Da' ce sunt eu, măi, morgă? Tu ești tâmpit sau ești în șoc? Te-au găsit ăia vinovat de moartea lui, ia spune?
- Nu, bă, citește! Îmi dă iar hârtiile alea și se așază cu un aer obosit la capul mortului în genunchi.

Încep să descifrez din engleză din formulare, dar iar nu am timp, că Vasile se ridică și zice: gata, plec.

- Măi, unde să pleci? Tu nu auzi că nu te las să-i scoți mațele lu' ăsta aici?
- Bun, nu mă lași, dar mă duc să văd de-i găsesc rudele, să le spun și să-i aduc să-și ia mortu', nu? Ok?
- Ok, zic, dar mă suni din cinci în cinci minute, altfel... altfel o sun pe nevastă-ta!

Când am zis asta, a fost ca un miracol. Am atins clar un buton. S-a aplecat Vasile asupra mea și, cu lacrimi în ochi, mi-a jurat că mă sună din cinci în cinci minute, numai pe nevastă-sa să nu o sun, că, deh, ea îl știe pe om, e din satul ei etc. Emoții.

- Ok, am hotărât.

El se îndreaptă spre ușă, eu, năuc, îl urmez să-l conduc, când aud un "da" în spatele meu. Câinele latră și el. Înțepenesc. Vasile, cu mâna pe clanță, apasă și deschide ușa degrabă. O trănțește apoi și îl aud cum coboară în fugă cele câteva trepte.

Vâr capu' înapoi din hol în sufragerie, mortul neschimbat. Pe geam îl văd pe Vasile cum fuge cu vanu' mângâind asfaltu'. Am rămas cu mortu', îmi spun. Of! Dumnezeii mamei ei de viață, cum dracu' de m-am procopsit cu toți oltenii ăștia pe capul meu!

Aprind lumina în hol, toate becurile, liniștesc câinele și revin în sufragerie. Să mor! Mortu' ședea acum în capul oaselor și încerca să-și lege șireturile de la pantofii puțin scâlțiați.

- Da, zice.
  - Da, ce? întreb, după multe, multe clipe.
  - Am căzut, dar îmi revin, feciorule.
- Se ridică și se îndreaptă și el, trecând pe lângă mine. Înalt, voinic încă, moșu'. Moroșan, clar.
- Dar dumneavoastră cine sunteți, îl întreb?
  - Eu sunt socru' lu ăla mititelu' de-a ieșit acum pe ușă. Adică, el ne ține fătua, ca să zic așa. Știi, ne-am îmbătat azi acolo, pe șantier, și am alunecat. Bună seara!
- Iese și trănțește și el ușa.

Rămân mut. Cât să fi trecut de când stăteam așa? Suzie nici ea nu mișca, speriată. Sună telefonul. Soția mea: Ai pregătit pastele? Acum plec de la spital. În cinci minute, poate zece, pe ceața asta, ajung acasă. Și sunt așa de obosită și de flămânda... Te pup!

Bunicul divin

Cum era oare povestea cu iubitei ei? Băi, adă-mi nește țevă de 22! Unul era parcă bulgar... Și vezi pe unde ai azvârlit ieri cablul ăla electric! Dar tot el să fi fost și cel care o bătea? ăsta să fi fost bărbatul după care a alergat Laleli prin toată Europa? Iar eu ce caut aici? Îmi părea rău acum că ștersesem emailul în care ea îmi povestea toate acestea. Nu, mai mult ca sigur că cel care o bătea era român, pentru că povestea ceva despre beție și munți. Munți și pumni. Munții Făgăraș. Bă, te duci odat'? Da. Am plecat acu', mă duc să caut în „van”. În „van” căutam, ca să zic așa, în zadar. Erau acolo, într-un morman încălzit, fiare, lemne, scule și tot felul de instalații sanitare dezafectate. Chiuvețe și wc-uri, ba chiar și o cadă. Viață de instalator la Londra. Lucram cu un moldovean și căram după noi prin, pretențioasa metropolă engleză, munți de gunoaie și visuri. Visuri. Mai ales visuri. Când era vorba de cărat, el căra mai mult. Avea „van” și în plus era „dumnejeu”. Altfel, pe pașaport îl chema Bonifacio, Bonifacio Caraluna. De ce uitaseră italienii să spună și de „dumnejeu”? Nu știu. Mie nu îmi ziceau în niciun fel. Ba da, îmi ziceau „bă” ori „mă”, pesemne să-mi arate că nu mă cunoșteau. Oricum ar fi fost, eram omul lui „dumnejeu”.

Dar așa numai eu îmi ziceam. Așa, în sine-mi, și zău că nu-mi părea rău! Cum altfel. De undeva de sus, mirat ca și mine, bunicul ne privea. Prin capota “vanului”, poți să crezi? Îmi amintesc cum îmi spunea: mă’ tatu’ mă’, da’ mare curaj a avut Americanu’! Hai de-mi arată pe hartă unde a ajuns! Și-i arătam pe un glob din carton, unde se afla „America” Americanului meu. De fiecare dată bunicu’ se minuna. Și asta se repeta destul de des, mai ales în perioada cât a zăcut... Îi citeam și din singura scrisoare pe care o aveam de la Americanu’. Ăsta era plecat de șapte ani. Când mă suna, știam. De fiecare dată vorbeam cât îl ținea cartela. Știam că acu’ bunicu’ regreta că nu ne grăbise, pe mine și pe “American”, să vedem piramidele, atunci, cu opt ani în urmă, pe când banii încă mai aveau valoare. Zicea că era important să le vedem. Încă nu știu. Cel mai departe am ajuns doar până aici, în “America” Americanului.

Apoi a venit o zi în care nu i-am mai putut citi. Bunicu’ pleca și el. Într-o altă “americă”. Într-una cu mult mai departe de cât cea a prietenului meu. I-a trebuit și lui o țără de curaj, ce zici? Bunicu’ era oricum curajos. Doar nu e ușor să pleci așa departe! Și apoi, toți prin casă au început a se plânge că au fost “loviți”! Să fi avut bunicul ceva de împărțit cu ei? Numai Dumnezeu poate să știe. Și cu mama, căci ea a fost prima, și apoi întruna repeta: „am fost loviți, am fost loviți cu toții!”. “Loviți”, nu zic nu, posibil, dar și bunicul pișicher, cum îi lovea, că de văzut nu se vedea nici urmă de lovitură.

Cum ei erau “loviți”, eu și fratele ne-am dus să-l pregătim pe moș de călătorie. Când am văzut acolo, omul, prima oară, zăcând ca și lovit de uitare și dezbrăcat pe piatra rece, am simțit că pot privi în lumea de dincolo ca într-o apă deschisă. Și am știut. Aveam să primesc străin, eu însumi de-atunci, orice altă înstrăinare. Nu am lăsat pe nimeni să se mai apropie de Bunicu’, căci toți care o făcuseră până atunci parcă îl ciuntiseră. Câini fără stăpân. Fratele începu primul să-i vorbească. Îi vorbea și-l îmbrăca în același timp. Ca și cum ai îmbrăca un copil dimineața, când încă nu e bine trezit și nu știe, săracuțul, nici la ce drum pleacă și nici de ce. Apoi și eu, cu gâtul ca de voiajor, dar tot o zgârietură pe dinăuntru, am început a-i cânta, că-l bănuiam de singurătate. Toți care pleacă sunt singuri, așa mă gândeam. Ce-i cântam? Nu știu ce îi cântam și poate că sunam și jalnic acolo. Jalnic și cu ecou, exact ce am urât eu mai tare, să cânti în gara goală. Deși părea întru totul trist la început, bunicu’ parcă se mai dezgheță de la o vreme și se lăsa împodobit...”ca un ginerică”. Stop! Parol, pe asta nu am zis-o eu, ci el, fratele, căci e în stilul lui. El mereu găsește chestii din astea “siciliene” de spus, de nu știi nici ce față să faci, nici ce să crezi: să râzi ori să mori de frică. Fratele de, “în dulcele lui stil”.

Bunicul arăta frumos în final. “Domne, că frumos mai era!”, elegant și cu PANTOFI DE BAL (Asta subliniată e a mea!).

Când am ajuns acasă toți trei - ca să-și ia bunicul la revedere - locul arăta ca-n tabloul cu nunta, al lui Brueghel. Numai Bunicul lipsea, vorba lui Pleșu*. Să mai zici că fratele-i nebun! Și-apoi noi nu am făcut decât să-l introducem pe “mire” în tablou. Cum toate locurile pe scaune fuseseră din vreme ocupate, într-un final ne-am decis și l-am așezat pe Bunicul pe masă. Ciudat e că, deși locul ăsta nu era rău deloc, absolut nimeni nu se îngărmădise să-l ocupe. De ce, iarăși nu știu! Oricum, de acolo, Bunicul putea să-i vadă pe toți, dar mai ales, cum îi beau vinul “nuntașii”. Acum Bunicul, cum sărac nu fusese vreodată, dăduse-n scris de din timp ca, la plecarea lui, în poartă, să se tragă vinul direct din poloboace. Și de-acolo toată zarva, căci care cum trecea pe drum, saluta frumușel și pe-urmă bâldâbâc la poloboace. Asta știu că-l bucura să vadă. Apoi mai erau și muzicanții de sub cireș, pe care tot el, Bunicu’, îi comandase tocmai de la Viena, și Molda, cățeaua care se prefăcea că plânge și uite așa, peste tot, atât de multă lume, încât eu ca într-un final de act, fiind copleșit de toate, am leșinat lângă Bunicul. “Before” de vreme, cum s-ar zice. Iar pentru tot ce am crezut eu, mai apoi, că îmi vorbise „mirele”, nu aș băga-n foc o sârmă. Acum era cald la Londra și cerul prezenta un spectacol familiar. Dar și așa familiar, parcă totuși norii alergau cu ceva mai puțină viteză decât câinii cu covrigi în coadă de pe stradă. Lumina și spectacolul amețitor al norilor îmi aminti de Făgăraș... Îmi descria ea, cum el se îmbăta cu prietenii și începea apoi s-o bată. Abia târziu în noapte, când oboseala, cântecul și vinul îi adormea pe barbari, ea avea curajul să se întoarcă... la el, în cort. Dimineața următoare îi prindea îmbrățișați. În cort mirosea, în aerul rece, a sare, tutun și alcool. Îmi imaginez zâmbetul lui tâmp, dormind, cu stropii de salivă înțepeniți în barbă, iar ea, Laleli, pe pat de lacrimi, cu pleoapele încleștate privind ‘năuntru: un vis. Asta mi-a amintit de Rafael... Mai târziu aveau să se despartă, prefăcându-se că pot fi în continuare, doar, doi buni prieteni. Am avut noroc. Pe o țeavă de 22, de cupru, am găsit înfășurat cablul electric, exact ca un șarpe de culoare verde... Nici cu bulgaru' nu i-a mers mai bine, el însurându-se, în final, cu prima lui iubire, o prietenă din copilărie. Urmam acum eu. Dar, să știi că-ți vine rândul, așa ca și când ai aștepta undeva la o coadă la lapte, după cincisprezece ani, și să nu poți crâcni nimic, nu te apucă râsul? Dar dacă acolo, în fața vânzătoarei, m-aș pierde cu firea și aș dărâma, de pe taraba îmbătrânită de rușine, cu brațul, zecile de sticle, în care vaci nebune, mai mult închipuite decât reale, și-au strecurat singurul lor filozofem: din fâneată să faci lapte, mă-ntreb: ar fi mai bine? Nu? De ce? Pentru că-n spatelul meu se așteaptă încă? Ori cel mai bine e, poate, să-mi iau litrul de lapte și, încercând să îmi ajungă cât mai mult timp, aș începe iarăși a dansa în viața asta, ca un măscărici, mulțumit a înghiți în porții mici, amestecul acela fatal, de multă, foarte multă apă și foarte puțin lapte...

- Hai, mă', mai ripede, că nu mai terminăm, și doar nu vrei să-mi fac amu' manta de ploaie - dumnezeii mamei ei - nu vezi că văcariu' ista nu mai joburi de toată merda ne găsește!

Și asta a fost încă o zi la Londra, o zi în care, firește, am instalat... dobjie (ups, scuzați!) firește, ce am avut de instalat.

* Cu ocazia unei vizite făcute de Pleșu la Viena, în preliminarile discuțiilor privitoare la România și Uniunea Europeană, ministrul de Externe al Austriei a ținut un discurs de recepție în care a pomenit numele lui Brueghel. (În trecut fie spus, la Kunsthistorisches Museum din Viena se află cea mai importantă colecție Bruegel din lume.) Răspunsul lui Andrei Pleșu a pornit de la această sugestie. Există, a spus el, în muzeul din Viena, un tablou al lui Brueghel intitulat Nuntă țărănească. Straniu în acest tablou, în care sunt prezenți mireasa, cuscarii și nuntașii, este că mirele lipsește. Multă vreme istoricii de artă nu au știut să dea o explicație acestei ciudățenii, până când, un cercetător a avut ideea să caute în folclorul flamand, în care a descoperit următorul proverb: „Era atât de sărac, că nici la nunta lui nu a putut să vină”. (http://iraeldiary.blogspot.com/2006_09_01_archive.html)

* publicata la 4 nov. 2012

Bărbatul

Bărbatul pe care l-am vândut azi în piață ar fi împlinit peste două zile 40 de ani.

Soarele ardea teribil și pe autostradă, exasperat, am oprit să comand o înghețată la un McDonald's. Atunci a început a-mi povesti câte ceva despre hobby-urile sale, despre unele călătorii înfăptuite și despre altele numai vizate. O sumedenie de nume exotice, apoi despre prietenii săi și despre o casă aflată undeva în valea unui sat de munte cu puțini locuitori pe metru pătrat. Fuma mult, dar nu regreta. I se ntâmplaseră destule lucruri ciudate în viață. Și, inevitabil, în timpul discuției și-a amintit și două-trei momente din copilăria sa. Sub presiunea acelu aer înăbușitor, înghețata începuse a se topi și o parte mi se scurgea acum pe mână într-un mod neplăcut. Omul povestea în continuare liniștit și eu doar îl aprobam când și când. La un moment dat chiar mi-a zâmbit cu o anumită duioșie. Asta mi-a plăcut. Avea curajul de-a mă privi în față. Apoi a adus vorba despre ultimele sale neplăceri, despre o fostă soție, neamuri și așa mai departe. Dar n-a insistat și când m-am ridicat și-a stins politicos țigara.

Din acel moment a mai durat un ceas. Când am ajuns, străzile orașului erau toate pustii, doar târgul fremăta de viață cu o mulțime de cumpărători. Pe mulți îi cunoșteam și cu toate astea am negociat foarte puțin. În timp ce număram banii, bărbatul n-a scos un cuvânt. Sta pe vine cu spatele pieziș rezemat cumva de tâblia rece a tarabei.

Când am virat, să pot ieși din parcare, în ciuda ambalării motorului, un zgomet înfundat venind dinspre piață a deschis portiera și s-a așezat pe locul rămas liber. Și asta a fost tot.

Textul!

„La auzul cuvintelor, Genevieve* icni și capul îi alunecă mult pe spate, într-o postură nefirească, ca o minge de paie. Scoase un țipăt și cristalele tuturor celor o mie și una de candelabre de sub cupola imensei boltiri de piatră scânciră cu glas de copil. Începu să se clatine, la început ușor, apoi din ce în ce mai vizibil, un fel de swing cu umbra-i scrijelind urme adânci în trupul coloanelor de marmură. Din geometria vitraliilor plumbii țâșniră cu zgomot infernal și legendele vremii atât de admirate de-a lungul a mii și mii de ani își risipiră înțelesul, sfărâmându-se în miliarde de cioburi multicolore de granitul rece al sălii.

Pricepură prea târziu. De la înălțimea-i statuară, acum puțin, apoi încă puțin, abia perceptibil, încet, scăzând sub propria-i greutate precum nisipul dintr-o clepsidră, se prăbuși. Un val de cerneală izbucni din inima ei rănită, împrôscându-i pe toți cei aflați de față. Mulțimea își feri chipul cu scârbă. Murea sub privirilor lor și în sala tronului coborî îndurerată, tăcută, Luna. În locul acela în care atâtea generații cunoscuseră numai cântecul și veselia se așternu răcoarea morții și a singurătății. Amuțiră.

La picioarele lor sta inert tot ce iubiseră și veneraseră mai mult. Blestemați erau și blestemați vor fi de toți în vecii vecilor. Știau că, de-acum, Pruncul Omului va tresări speriat în somn și că mamele vor trebui să desfacă scoici cu descântece pomenind de această zi pentru a risipi din preajma casei duhurile slobozite pe pământ. Știau că nimeni nu le va mai purta numele, iar în serile cu lună plină cei mai puternici dintre tinerii din clan vor dansa pe jărat cu tălpile goale, jurând răzbunare dincolo de tărâmul oricărei vieți. Și cum să vrei să mai trăiești și cum să îți dorești să mori, de vreme ce și sufletul le va fi etern hărțuit și fără pavăză? Vai! Vai, mie! se căina disperat fiecare cu sufletul încovoiat sub povara rușinii. Vai, nouă! murmurau ei, sărutând cioburile risipite de sticlă... (aici lipsește o frântură din text!) ...ei toți, care odată au fost mândri cu numele lor și care mai apoi au îmbrăcat neamul nostru în zeghea umilinței fără măsură.”

...mai mult nu conținea acel pergament. Așa l-am găsit. O mână neștiută smulse din textura lui o bucată, exact din locul de unde începea lungul șir de nume, al celor sub privirile cărora căzuse răpusă Frumusețea lumii.

* Genevieve: sfântă protectoare a orașului Paris, care, prin curaj și rugăciune, a salvat citadela de pustiirile barbarilor conduși de hunul Attila.

Em Sava (Toronto, Canada, din 2001)

Em Sava este pseudonimul Elei Mihu.

*Absolventă a Facultății de Litere din cadrul Universității Babeș-Bolyai, Cluj Napoca, **Ela Mihu** a emigrat în Canada în 2001, purtând în buzunare dragostea pentru limba și literatura română. În țara frunzei de arțar i-a învățat românește pe copiii compatrioților, la Școala Internațională din Kitchener, și a fost extrem de implicată în viața comunității românești, făcând parte din ARTA (Asociația Românilor din Triunghiul de Aur).*

A făcut corectură de presă și carte în limba română, susținând numeroase proiecte literare din mediul cultural al diasporei și din țară.

Scrie poezie și proză, având rubrică permanentă în ediția tipărită a ziarului Observator din Toronto și în alte publicații: Itaca (Irlanda), Alchemia (Canada), Catchy (România), La Revista (SUA). A colaborat și colaborează în calitate de redactor cu diverse edituri românești: RAO, Paralela 45 și Eikon. De asemenea, este redactor și corector la revista Itaca – Dublin, membru fondator al editurii SIONO și membru al Itaca Organization Dublin. Din 2015 scrie periodic pe blogul personal, „Sweet & Salty”. Tot în 2015 a publicat prima povestire, în volumul colectiv „Pastile de nesomn”, al scriitoarei Corina Ozon. În 2018, la salonul de carte Bookfest – București, i-a fost lansat romanul de debut „Pași”, scris împreună cu Radu Prodan, iar în 2020 a publicat romanul „Ana”.

Azi despre ieri când era mâine

Eram îmbrăcată într-o rochiță roșie cu buline. Aveam un guleraș alb, mătăsoș și două cozi împletite strâns de mama, cozi pe care le antipatizam din tot sufletul. Abia așteptam să cresc mare să le - harșt! - tai. Dar mama îmi repartiza în fiecare dimineață părul în două părți simetrice și bine determinate printr-o cărare clară, apoi fiecare la rândul ei în trei şuvițe egale pe care le împletea strâns, extrem de strâns, ca nu cumva vreun fir de păr să aibă cel mai mic gând de evadare. Eu n-aveam niciodată răbdare să aștept ca operațiunea să ajungă la bun sfârșit și, de obicei, calculând greșit timpul, mă smuceam să plec. Durerea îmi amintea că părul meu e încă în mâinile mamei, care nu avea de gând să îi dea drumul decât atunci când își termina epopeea, punând punct fiecărei cozi cu un elastic foarte bine strâns. Nu aveam gânduri de prințesită, să-mi pun părul nu știu cum sau să fac nu știu ce. Nu. Părul era acolo pe cap, așa cum îl avea toată lumea, și singurele mele probleme cu el erau că nu aveam timp să stau la împletit zilnic și că mă durea când mă trăgea mama de el. Deși sărăcuța era extrem de eficientă și grijulie. Însă la ora aceea, toleranța mea la durere se afla cam pe la zero și, pe lângă asta, eram extrem de neastâmpărată.

Mama e un om foarte talentat și cu bun gust și îmi cosea niște minuni de rochițe, una mai frumoasă decât alta. Chinul lumii era însă pentru amândouă să stau la probă, că ori voiam să merg la baie, ori mă mânca pielea exact atunci când materialul era firav prins în ace pe mine și, nu doar că mă înțepam, dar mai primeam și câte o scuturătură, pentru a da câteva minute de pace mâinilor harnice ale mamei.

În ziua aceea m-am proțăpît în fața oglinzii și am început foarte atentă să mă studiez. Mi-am inventariat cu foarte multă seriozitate trăsăturile, încercând să ajung la mine cea de azi. Ardeam de curiozitate și trebuia să știu atunci, exact în acel moment, cum voi fi eu când voi fi mare. Nu îmi amintesc exact ce treabă aveam cu mine mare, ori dacă intenția mea era să schimb ceva în caz că întâlnirea cu mine m-ar fi dezamăgit în vreun fel. Îmi amintesc doar că eram sigură că pot, că era doar o chestie de timp și de gândit. Saltul în viitor, unde nu aveam nici o intenție să rămân de tot, era ceva perfect realizabil, cu puțin efort din partea mea. Eram ok să fiu deocamdată mică, pentru o listă de motive la care nu aș fi renunțat, însă, așa, cinci minute, aveam să trec iute pe la mine mare, pentru că îmi amintisem că într-o zi voi fi mare. Apoi aveam să revin la ale mele.

Și am avut dreptate. Am făcut pasul acela de-atunci, pentru că ziua când mi-am amintit de mine mâine a ajuns la mine nealterată.

Poza fetei în rochiță cu buline e clară și completă, mai fidelă decât orice *selfie* extrem de studiat pe care mi l-aș face acum. Pulsează stins ora de după-amiază, în soare ce se scurge moale prin jaluzele. Aud lătratul jucăuș al lui Grivei în curte și vocea mamei undeva în bucătărie. Camera miroase a vară și a noi și a acasă. Văd în oglindă porii materialului roșu cu buline albe, genunchiul drept zdrelit și ochii. Privirea mea curată, curioasă și căprui.

Toate au ajuns la mine conservate perfect, pentru că m-am concentrat tare tare să țin minte acel moment.

Și imaginea aceea s-a tatuat ieri într-un mâine ce e azi.

Și totuși...

Ea frumoasă, blondă, ochi fascinanți și albaștri, micuță de statură, foarte inteligentă, sofisticată și erotică peste medie. Pe culmile succesului, fumătoare. Divorțată. Femeie independentă. Cam singură...

El înalt, slab, ochi negri cărbune încins. Un tupeu dublat de o mare sensibilitate. Vibrant la poezie, muzică și culoare. Foarte deștept. Carieră înfloritoare. Sportiv. Puțin înșurat. Nefumător. Cam singur...

S-au cunoscut pe net. Cum se întâmplă în j-de povești azi. S-au adulmecat la început, nefiind nici ea, nici el la prima încercare. Cu teamă...

Ambii cu aripi frânte din povești anterioare. Ambii conduși după principiul: ***cine se arde cu ciorbă, suflă și în iaurt***. Ambii, extrem de precauți. Au înaintat cu pași mici și timizi în noua aventură a cunoașterii.

Și totuși...

Poveștile virtuale au doza lor de superficialitate, dar introducerea și cuprinsul sunt sfâșietor de intense. Focuri de artificii topesc ecranele dintre cei doi, subjugând realitatea, subordonând-o. Cuplul virtual își concentrează simțurile în privire, inimă și buricele degetelor emoționate la atingerea tastaturii. Nu pot mângâia partenerul, nu-l pot simți, gusta, mirosi, așa că aidaoma orbilor care „văd” prin intermediul celorlalte simțuri, eventualii parteneri trăiesc intens momentele filtrate de internet. Stupidul emoticon mărește ritmul cardiac al destinatarului, ***cling***-ul care anunță un nou mesaj naște fluturi în stomac. De cele mai multe ori, finalul e o catastrofă, ***happy-end***-urile, mult mai puține la număr, sunt doar excepții care întăresc regula.

El era înșurat de prea mulți ani cu o femeie care nu-i inspira nimic.

Nu erau nici măcar aliați în creșterea unicului copil, dar mii de legături făceau relația indisolubilă. Plătea tribut un sex rar și grăbit, plus dormitul pe aceeași pernă cu o străină, reprezentând ironic siguranța unor legături financiare și un statut onorabil în fața societății, care încuraja ideea de familie. Consoarta era un fel de accesoriu de scos în lume, de Christmas party și de Revelion, ori la petreceri cu prietenii, dar în primul rând și de netăgăduit, mama copilului avut greu și târziu, copil excepțional, care merita totul. Inclusiv fericirea lui. „*Totul pentru copil. E viața mea.*” Însă uneori, noaptea, când se băga în pat, simțea cum i se zbat în piept aripile fricii și ale singurătății, în ciuda sunetului tors de ființa adormită la câțiva centimetri distanță. Nu o iubea, nu îl iubea. Își căuta liniștea în păduri și parcuri, unde evada cu orele, singur, să facă sport, departe de presiunea de acasă. Era o colaborare în slujba creșterii copilului, un armistițiu cu inamicul, pentru a putea semna zilnic în fișa postului: ***băiatul meu are doi părinți.*** O sclavie fără sfârșit, de unde-i puteau evada doar gândurile și fanteziile. Avea zile proaste, în care sila și singurătatea erau aproape de nesuportat. Cocheta cu ideea plecării, dar era conștient că nu va avea niciodată curajul să facă pasul. Se agăța de nimicuri și mai trecea o zi, o săptămână. Realiza cu o luciditate dureroasă că, indiferent de furtunile care se vor năpusti în curtea casei lui cu peluză frumos îngrijită, el va rămâne, pentru că de aici nu se pleacă. E construcție. E posesiune. E căsnicie. E mentalitate specific și pur românească.

Și totuși...

Căuta mereu și mereu povești noi, femei interesante pe care le explora, dar îl plictiseau repede. Nu avea răbdare. Îl dezamăgea superficialitatea pe care credea că o descoperă aproape de fiecare dată. Însă chipurile lor îi mângâiau pentru o vreme imaginația și trupul, iar zilele acelea erau umplute de o iluzorie fericire. Fiecare femeie era o provocare, o nouă poveste, un alt mister.

Ea l-a șocat de la început cu o sinceritate crudă, o deschidere cu care nu era obișnuit. Îl derutau adevărurile ei, pe care le adulmeca curios și bănuitor. Și se deschidea și el, fără să vrea, pentru că, de obicei, juca fără implicare și pleca fără să se uite înapoi. Dar făptura micuță și blondă era indiscutabil FEMEIA, un om firesc și cald, care îi amintea toate iubirile citite și trăite. Îi reactiva sentimente uitate.

Nu era de acord cu multe aspecte ale vieții ei, dar micile imperfecțiuni ori nepotriviri le accepta cu duioșie și înțelegere, iar ea știa să spună exact cuvintele de care el avea nevoie. Era conștient că devine dependent de vorbele ei, de sunetul vocii de fumătoare, ușor îngroșat, de aprobarea sau dezaprobarea ei. Devenise parte din viața lui. Esențială.

El era un tip organizat și ordonat la secundă și milimetru. Ea era fermecător de dezordonată și spontană, iar el descoperea că îi place nonconformismul ei curajos.

Ea se credea călătită de prea multe abordări masculine. Ea, femeia puternică, posesoare de chip angelic, cu ochi mari, albaștri, copilărești, reteza cu precizie de bisturiu orice contravenirea liniștii vieții ei împlinite. Nu voia complicații și o îngrijora dependența de conversațiile lor lungi, de veselia lui contagioasă, ori de căderile dureroase în care, matern, îl mângâia. Îl înțelegea pe omul acesta ciudat, aflat la mii de kilometri distanță, și totuși atât de aproape, și se simțea protejată și înțeleasă la rândul ei.

Și totuși...

Au decis să se vadă, sperând că vor descoperi, față în față, o chimie știrbă, iar realitatea lor pașnică va reveni cuminte și domestic la vatră. Simțeau amândoi că se prind în plasa iubirii, chiar dacă nu erau declarativi în vorbe. Făceau glume dezbrăcate de multe ori, dar se fereau de cuvinte mari și declarații fierbinți. Nu le vorbeau, nu le scriau, dar viermele pasiunii intrase sfredelitor în fiecare. Nu mai aveau de mult douăzeci de ani și, cu luciditatea maturității, tremurau de frica unor eventuale răni. Viața îi brăzdase suficient pe amândoi cu cicatrici adânci și nu aveau nevoie de altele.

***

Și totuși...

Da, doream să-l văd, deși frica și curiozitatea jucau șotron.

Discuție la o cafea. O conversație formală, normală și informală. Deasupra vorbelor civilizate, uniform înșiruie, cleios dulce mă fixează privirea ta obraznică. Insistentă.

Eu? Indiferentă. Cel puțin, cartea asta o joc. Încerc. Nu prea îmi iese. Știu că te prinzi. Vorbim. Discuția curge frumos, liniar și civilizat, fără nuanțe, fără inflexiuni ruginite cu substraturi, fără ideea că noi, Doamne ferește, am putea simți cea mai vagă umbră de chimie. Vorbele se adaugă firesc, una după cealaltă, ca o construcție de lego. Se îmbină perfect. Piesă după piesă. Inteligent. Jonglăm cu vorbele, cu subiectele stufos dezvoltate, cu detalii, diplomație și o tonalitate chinuit jovială. Doi deștepți argumentați. Mai zâmbim la intervale, că așa e frumos, așa dă bine.

Doar scânteia aceea ghidușă, ce mă pune să fierb la foc mic, nu se asortează cu vorbele pe care le rostim cu grijă una după cealaltă. Mă străduiesc să-ți privesc ochii, dar nu reușesc decât să fur câteva secunde, din când în când.

Cărbuni încinși sunt ochii tăi și mă fixează obraznic cu o arădure de zâmbet sexy care-mi înmoaie genunchii. Civilizat și moral ar fi să gădesc o scuză și să plec. Să mă duc cât văd cu ochii, ispită ce ești! Dar nu mă pot rupe de fluidul care circulă între noi. Obrajii îmi ard sub fard, stomacul mi-e strâns. Și vorbesc, vorbesc, să acopăr emoția, pe care mi-e greu să o țin în lesă.

Suntem oficiali. Dialogul nostru nu are nicio legătură cu ce-și vorbesc ochii. Știi că mă placi. Mă privești insistent, ușor amuzat, ascultând vocea mea. Îmi răspunzi. Conversația se îmbină, dar ochii... ochii sunt într-un univers paralel...

***

O delegație în Europa. În sfârșit te văd...

Grațioasă în gesturi, delicată... Ai o fragilitate ascunsă în privirea ta albastră, sub masca de femeie puternică. Te-aș săruta. Dar pretendem...

Adulții din noi... Lungim fără rost jocul... Am răbdare.

Fumezi și rotocoalele de fum se ondulează grațios prin aer. Îmi vine să le sparg în sărut, ca pe balonașele de săpun din copilărie, să alerg printre ele, printre cercurile feminin aromate, născute de buzele tale rotund arcuite, carnoase.

Nu fumez, dar mi-aș aprinde o țigară să mă joc la fel. Mi-e poftă de cafeaua ta, deși am în față același lucru. Nu fumez, dar îmi face poftă tot ce faci tu.

Tot ce ai tu. Mi-e poftă de tine. Mă autocenzurez.

Gesticulezi vorbind. Zâmbesc și te prind de mână. Ai o mână mică și moale, o piele fină și albă, neatinsă parcă de vara care a trecut.

Te prefaci că nu observi gestul meu. Nu te oprești din vorbit. Dar palma te trădează, se pliază cuminte și mică pe palma mea, ca și cum ar fi cel mai firesc lucru. Și este.

Și totuși...

Realitatea bate filmul.

Și cea virtuală. Că tot realitate se cheamă. Oameni adevărați, cu speranțe, bucurii și tristeți stau așezați în fața monitoarelor, punându-și de multe ori sufletul pe tavă. Oameni frumoși și singuri, oameni nepereche, ajunși acolo cu voia lor sau cea a întâmplării.

Oameni. Din carne și sânge și suflet. Cu ochi flămânzi și ochi mari. Dar mai ales suflet. Unii veniți să cumpere, alții să ofere și mulți să vâneze.

Mă numesc Ingrid și desenez clădiri. Mă numesc Ingrid și vibrez. Mă numesc Ingrid și îmi place să râd. Iubesc viața. Mă numesc Ingrid și sunt o femeie puternică. Citesc omul dintr-o privire. Mă numesc Ingrid și sunt îndrăgostită fără speranță de un om minunat, care a venit pe pământ să mă întâlnească. Doar că el nu știe asta. Și nu știu dacă am puterea să îl conving.

Desenez clădiri din sticlă și beton. Proiecte impresionante din orașele mari ale țării îmi poartă semnătura. Prima impresie a celor cu care intru în contact este diametral opusă de ultima. Blondă, ochi albaștri, mignonă, nu rimează în mintea lor cu grandoarea sofisticată a rezultatelor muncii mele. Fâstâceala lor inițială mă amuză de fiecare dată.

Sunt categorică. Știu ce vreau și cu mână de fier îmi conduc proiectele. Sunt singură de mulți ani. Nu am copii. E prețul plătit la sânge pentru ceea ce sunt acum. Și nu-mi pare rău. Văd epave de căsnicii eșuate în jur. Povești lacrimogene se scurg zilnic pe lângă mine. Am fost și eu căsătorită o perioadă cu un om minunat. Am rămas prieteni. Dar viața împreună a fost calvar. Credeam că mi-e suflet pereche, dar el mă căuta zadarnic în toate celelalte femei de pe pământ. L-am iertat de multe ori, crezând că nu e afemeiat, ori pervers, ci doar însetat de dorul de mine. Și grăbit.

Ne întâlnim uneori la o cafea. E tot singur, ca mine. Unii oameni sunt întregi, nu au nevoie de jumătăți care să-i completeze.

Pe Cezar l-am cunoscut printr-o întâmplare stupidă. Pe FB. Conversațiile politicoase și scurte s-au topit în ore lungi, care dispăreau fără urmă. L-am simțit inofensiv și sincer. Fizic nici măcar nu era genul meu. Prea înalt, prea slab, prea adâncit într-o realitate total străină mie. **Și totuși...**

***

Și totuși...

Deznodământul a căzut ca o frunză de toamnă pe masa lor...

Au lungit ceașca de poveste, până s-a răcit și vorbele s-au spart tăcere. Cu mâinile împletite au plecat. Ciudat, pentru că niciunul nu-și amintea să fi prins din zbor mâna celuilalt.

El foarte înalt, cu ochi negri, cărbune încins și ea micuță, foarte micuță, cu ochi de un albastru tulburător...

Ea purta tocuri, sigură pe ea, chiar dacă era o zi de septembrie ploios alunecând culori, lumini și umbre, dar mai ales povestea dintre ei.

Pe drum și-au continuat tăcerea, cu mâini cuminiți, închise una peste alta, într-un fel de cerc cald, ocrotind sâmburele de căldură, ce-și flutura aripile în amândoi. Au tăcut, cu o tăcere înțeleaptă, la fel de argumentată, ca discuția lor lungă de la cafea. Însă era o liniște suficientă. Născută din firescul faptului că respirau același aer și împărțeau același fus orar. Era prima și poate ultima lor seară.

Nu se priveau. Și-adulmecau căldura, prezența, parfumul...

Când au rămas singuri, magnetic moliciunea buzelor i-a întâlnit. Sălbatic. Gustul ei dulce cu aromă de tutun s-a dizolvat în foamea lui. Trupurile s-au recunoscut.

Pielea ei cu miros de viorele, trupul de păpușă fragilă, cu forme senzuale și coapte, perfect potrivite palmelor lui mari și dragăstos curioase... Vocile au devenit șoaptă, iar trupurile au recitat firesc, fără ipocrizie, fără teamă, o poezie pe care o știau amândoi pe de rost. Și s-au pierdut în dansul ancestral. Același, ca toți iubiții lumii, de la Adam și Eva...

Au devenit incandescent, topiți nebun, c-un soi de disperare. Parc-ar fi scris finalul. Ultima pagină a cărții vieții lor. Deasupra lor, securea clipei ce-și ardea timid, dar sigur, flacăra...

În noaptea aceea nu au dormit. Au amestecat povești și râs și lacrimi și dragoste.

Dar ziua a înghițit noaptea, în ciuda grijii lor de-a nu închide pleoapa. A venit, insensibilă ca orice zi de septembrie, rece, ploioasă, cu frunze nepăsător căzând prin ploaie, peste trecători. Soarele a răsărit cu aceeași rutină obosită, de om trezit de dimineață să meargă la serviciu.

Și au plecat: el departe, peste mări și țări, în capitala frunzei de arțar, ea în orașul mioritic dintre munți...

Și totuși... Există iubire?

Ia cu tine și inima mea

Apartamentul își frământa strident culorile pe parchet. Lucruri desperecheate, hârtii, umerașe goale, cărți și caiete, zăceau împiedicate, bâlbâind rămășițele vieții noastre. Cunoscuți și necunoscuți ne invadaseră intimitatea, flămânzi să prindă o bucată de chilipir. Se știa că, aceia care pleacă în Canada, își vând lucrurile pe nimic, iar oamenii apăreau de niciunde, ca ciupercile după ploaie. Unii nu mă cunoșteau, iar când deschideam ușa mă întrebau dacă mama e acasă, crezând că sunt un copil desprins de părinți. Și într-un fel eram. Iubeam apartamentul mare, cu patru camere luminoase, aranjat după ideile și gusturile mele, mai puțin ortodoxe. El glumea (și nu prea), spunând că doar pereții exteriori au rămas în picioare. Apartamentul nu semăna deloc cu frații lui, construiți în vreme ceaușistă. Avea două terase lungi, una dintre ele umbrită cu viță de vie. Acolo învățam eu, când era cald, cu Clayderman în căști, să nu mă deranjeze gălăgia jucăușă a copiilor. În bucătărie jucam Risk cu prietenii, fumam și țipam ca niște gaițe toată noaptea. Soarele ne lua prin surprindere de multe ori, răsărind înainte să ne terminăm jocul. Pereții erau impregnați de râsetele noastre, de nebuniile chefurilor obișnuite de weekend.

În sufragerie trona în continuare „proasta”, o canapea masivă, adusă de la ai mei, pe care am sucit-o în toate părțile până i-am găsit locul și feng-shui-ul personal. Dar „proasta” se înobilase până la urmă și se îmbuca perfect cu restul, iar acum nu mă înduram s-o dau. Cea mai suferindă cameră părea biblioteca, orfană de cărți, cu șevaletul stingher, răsturnat într-un colț, supărat pe mine. Dacă dormitorul îl împărțeam cu el, bucătăria și sufrageria cu prietenii, biblioteca era oarecum budoarul meu modern, mirosind a ulei de in și-a parfum de tipar.

Aprilie din anul acela a fost o lună grea pentru noi toți, dar în mod special pentru mine. Trebuia să iau o hotărâre și, pentru prima oară în viața mea, nu știam ce drum să aleg. Pe de o parte erau ai mei și școala, pe de altă parte el și tentația necunoscutului, aventura.

Terminasem facultatea de litere și predam de câțiva ani la un liceu bun din oraș. Nu avusesem timp să mă dumiresc prea mult cum e viața, n-aveam nemulțumiri față de sistem și nu-mi dorisem niciodată să plec. Sigur, auzeam în stânga și-n dreapta discuții, dar nimic nu-mi tulburase până atunci itinerariul. Întotdeauna visasem să fiu profesoară, îmi plăcea atmosfera din școală, discuțiile cu elevii mei și, în general, viața mea. Chiar atunci, când lucrurile păreau foarte bine așezate, destinul a luat o curbă bruscă, sub forma unei oportunități, un job în țara frunzei de arțar. Vedeam cum mustește în el dorința plecării, dar, în același timp, cum nu voia să mă supere. Știa cât de apropiată eram de ai mei, cât de mult îmi plăcea ceea ce fac, iar cariera mea, spre deosebire de a lui, nu se putea desfășura în altă țară. Îmi spunea că va fi așa cum doresc. Dacă ar fi pus piciorul în prag, mi-ar fi fost ușor să spun „Nu”-ul acela pe care-l simțeam prin toți porii. Dar ochii lui frumoși, arzând de dorința unei altfel de vieți, poate a șansei lui, a noastre... Cum puteam să mă opun? Nu știam dacă e bine sau nu să-mi smulg rădăcinile, fir cu fir, tentacul cu tentacul. Mă simțeam vinovată că nu mă molipsesc de entuziasmul lui. Îmi spunea povești frumoase, țesute cu fir de vis american. Curiozitatea își deschidea ochii mari, dar râsul se ascundea fricos, în spatele cuvintelor. Nu doar că se sfâșia, văzând cu ochii, firescul vieții noastre, nu numai că trebuia luată o hotărâre, dar eu trebuia s-o iau. „Nu”-ul însemna să rămânem acasă, dar să-i retez lui aripile, „Da”-ul să-l urmez biblic în necunoscut, lăsând în urmă tot. De fiecare dată când simțeam că mă apropii de un pământ solid, ceva se întâmpla și răsturna situația la polul opus. Aș fi vrut să se întâmple o minune, care să mă absolve de pedeapsa de a hotărî. Să se oprească tot mecanismul acela pus în mișcare de faptul că el era un bun specialist și România noastră nu avea atât de mare nevoie de el, cum avea o altă țară, aflată la mii de kilometri de viața mea.

La ora aceea se pleca masiv din țară. Era un climat general tensionat. În fiecare zi auzai că cineva a mai plecat.

Oamenii nu îndrăzneau să spună în gura mare că și-au depus actele, până când nu primeau răspuns afirmativ de la ambasadă. Nu-și riscau locul de muncă. Lista de așteptare era lungă, criteriile severe, sita deasă. Nu era deloc ușor să emigrezi pe continentul american.

O schimbare atât de radicală nu te găsește pregătit, decât poate dacă lupți cu tot sufletul și plecarea e izbânda ta. Eu? Priveam neputincioasă, cu ochii goi cum **acasa mea** se destrăma în fâșii de amintiri. „**Dacă nu va fi bine, ne vom întoarce,**” îmi spunea mereu și mereu, dar nu reușea să convingă liniștea să se întoarcă pe strada mea, în apartament.

Am fost întotdeauna foarte atașată de părinți. Mama e prietena mea cea mai bună, știam că ea va rezolva problema. Ea va pune capăt cu un „Nu” matern întregii situații. Dar s-a uitat în ochii mei cu toată dragostea și tristețea privirii ei verzi: „**Draga mamei, nu pot să vă opresc. Dacă viitorul vostru e acolo? Eu am încredere în voi.**”

Eram sigură că tata nu va fi de acord. Nu mă lăsase nici la facultate în alt oraș, să nu mă depărtez de ei. Dar m-a îmbrățișat și mi-a spus aceleași cuvinte, adăugând că vor veni des la mine. Și-apoi, dacă n-o să-mi placă, avioanele zboară în ambele direcții. M-am rugat fierbinte să iau hotărârea bună. Să nu fie cum îmi doresc, ci cum e corect. Mi-e rușine, dar l-am întrebat și pe bunicul. Am plâns la mormântul lui și i-am cerut să mă ajute. Să-mi trimită cumva din lumea lui un gând... să pună o vorbă bună... să-mi dea cumva de știre.... Dar timpul se derula conștiincios, fără să aștepte să mă hotărâsc.

În ziua aceea soarele pașnic invada la fel de vesel geamurile mari, dar apartamentul era aproape gol și nimeni nu avea chef de vorbă. Geamantanele noastre se odihneau arogante în hol, mama era agitată să nu uităm ceva. Ultimele ore au trecut repede. Seara a coborât hoțeste peste Cluj, brusc, ca o cortină la finalul unei piese de teatru. A fost cea mai scurtă zi din an, din toți anii de până atunci. Mama se chinuia să zâmbească, tata avea ochii uzi... Urma să plecăm cu un microbuz din centrul orașului. Ca la o ceremonie funebă se adunaseră o mulțime de rude și prieteni, toți doritori să-și ia rămas bun de la noi înainte de marea călătorie. Am avut un sentiment straniu plecând și lăsându-i pe toți în urmă, grup mare și compact, plângând tăcuți și făcându-ne semne de bun rămas. Era o noapte friguroasă de aprilie și eu aveam sentimentul ciudat că asist la propria mea înmormântare. Când microbuzul a plecat, smulgându-ne dintre ei, a fost cel mai urât moment din viața mea de până atunci. Și am dus plânsul cu mine. Tot drumul până în Canada am dormit și am plâns pe reprize. Fără curiozități, fără vlagă, fără speranță. Ore în șir. Plângeam și dormeam. Sufletul îmi era rupt la propriu în două bucăți mari.

Una o lăsasem pe obrajii uzi de lacrimi ai părinților mei, în cuvintele tatei: „*Ia cu tine și inima mea*”, în palmele întinse ale mamei, în urma microbuzului care plecase, inițiind o despărțire inutilă, într-o viață oricum nedrept de scurtă. Cealaltă era cu el.

Ajunși la Toronto, aeroportul mi s-a părut urât, oamenii la fel. Nu aveam dreptate, dar filtrul gros al lacrimilor mele deforma totul. În imaginația mea se rotea mingea globului pământesc pe care vedeam clar cu ochii minții localizate două puncte luminoase: noi și ai mei, fiecare pe altă jumătate. Lăsasem liliacul în floare la Cluj, aici nu-l văzusem și primul lucru spus părinților mei a fost că în Canada nu există liliac. Nici măcar liliac... Și mi-au adus clandestin doi puieți de liliac, unul din grădina lor, iar celălalt din grădina bunicii, să nu fiu singură în țara frunzei de arțar. Sunt mari acum și cresc alături de confrății canadieni, care mobilează și aici primăvara, înflorind însă ceva mai târziu decât acasă.

Aprilie 28, a fost ultima zi din viața mea de până atunci. Dimineața următoare a răsărit soarele, același soare vesel care-mi invada ferestrele apartamentului la Cluj. Eram pe partea cealaltă a pământului, a lumii și mă aștepta nerăbdătoare prima zi din noua mea viață...

Emanuel Stoica **(Stockholm, Suedia, din 2009)**

Emanuel Stoica s-a născut la 6 aprilie 1974, în Târnăveni, jud. Mureș.

Publicist, prozator, redactor al Revistei Itaca

Licențiat în științe juridice

După zece ani de jurnalism, părăndu-i-se că doar literatura este o eliberare autentică a spiritului și a adevărului prin scris, a întors foaia.

A publicat „Ferestre pentru irealitate” ”Windows to the Unreal” (proză scurtă, bilingv), Editura Clusium, 2008

Fragment de roman în lucru

-****-

Unele întâmplări își aleg un timp special să-mi răvășească existența. Ziua de astăzi îmi confirmă o obsesie veche, coșmarurile mele încep dimineața. Înjur în gând fereastra, am uitat-o deschisă. Dinspre pervaz mă trage de urechi un zgomot pe care încerc zadarnic să-l nesocotesc. Deschid ochii. Sigur voi avea o criză de furie.

Dacă vrei să-mi rămâi simpatic, nu mă trezi cu noaptea-n cap, spun celor care mă cunosc. Mânia mea matinală nu face nicio deosebire între cei care încalcă regula. Mă faci să cred că nu mai sunt stăpân pe detaliile propriei existențe? O iau razna ca acum.

Zdrang! Perna aruncată spre inamicul de la geam ratează și face ravagii. Vaza... Veselia colțuroasă a cioburilor mi se înfige în creier. O fostă vază. Mă ghemuiesc sub așternut, aștept liniștea. Zadarnic. Gălăgia a trezit-o și pe Ada. Nu știu să-i explic ce se petrece, merg împiedicându-mă spre fereastră...

Aș fi preferat ca un muget înfricoșător să cutremure văzduhul, îmi trece prin minte în timp ce mă dumiresc despre ce e vorba. Cum să mi se întâmple una ca asta? Zburătăcesc mai întâi, de la geam, pasărea care mi-a dat deșteptarea.

- Îți plac guguștiucii, bodogănesc mușcat de dracul geloziei. Am motive.
- Vai, ce drăguț era!
- Glumești?

- Morocănosule, ție nu-ți plac păsările?

- Astăzi nu. Spune-mi, mai bine, ce părere ai despre individul care face semne cu mâna. Da, cel cu bicicletă, de peste drum.

- Dragul meu, pe tine te salută. Nu știam că Navid Pasternak ți-e prieten. Ești plin de surprize.

- Să vezi ce surprize îi arăt eu!

Pe măsură ce-mi mân vitejește papucii în întâmpinarea intrusului, pricep că sunt chiar cel pe care-l caută. Sper că nu l-au văzut și vecinii.

- Ce cauți aici, cetățene? Te mănâncă spinarea?

- Mark, eu...

- Adei nu-i arde de plimbări cu bicicleta. Și nici nu e de nasul tău.

- Ai înțeles greșit...

- Ți se pare, poate, că vreau să fiu eu invitat la plimbare?

- Trebuia să te întâlnesc...
- Niște roți pătrate ar arăta mai bine la bicicleta asta.
- Nu știam că Ada e la tine. Am fost trimis. Trebuie să-ți înmânez un mesaj.
- La ora asta? De la cine?
- Astăzi l-am cunoscut, un tip cu pălărie portocalie.
Detaliul colorat mă pune în stare de alarmă. Tocmai mi-a pomenit de individul care, am motive să cred, mă spiona deunăzi.
- Mesajul?
- E aici, îmi întinde un plic.
Pare speriat. Sper, mai speriat decât mine. Termin de citit și ascund hârtia în buzunarul halatului, înainte să-mi vadă tremuratul mâinilor. Nu am timp de pierdut.
- Dacă te mai prind că-mi dai târcoale, îți rup picioarele.
- Ai înnebunit! V-ați pierdut mințile cu toții?
Adevăratele mele probleme sunt mai importante decât bombănitul lui Navid. În ce direcție mă grăbesc? Nu știu. Veștile m-au tulburat peste măsură. Dacă sunt adevărate, lumea s-a întors pe dos.
Am nevoie să înțeleg cum am ajuns aici. Poate găsesc, totuși, o ieșire. Primul pas l-aș face dacă m-aș vedea în stare să gândesc. Pentru asta nu găsesc un loc mai potrivit decât bucătăria. Mă așez pe scaun și, în timp ce apropii scrumiera, privirea îmi alunecă spre locul în care se găsește motivul spaimelor mele. Colțul de lume în care obișnuiesc să-mi descrețesc neuronii nu-mi mai aparține, e sediul acestei creaturi bizare care mă privește de dincolo de marginile de sticlă ale unui cub umplut cu apă. O urmăresc, la rândul-mi. Se mișcă rar. Brusc, o zvâcnire; pare că se îndreaptă spre mine. Dincolo de botul turtit ca un cioc de rață i se văd dinții, iar la jumătatea lungimii capului, sus, pe frunte, doi ochi mari. În spatele lor cred că se află ceva căruia nu vreau să-i găsesc numele. Simt că încep să mă strângă pereții. Diavolul din acvariu m-a hipnotizat...
Nu știu cât timp rămân înlemnit, cu privirea în gol. Mă dezmeticesc doar ca să-mi dau seama că țigara mi s-a fumat singură. Aprind alta. Trebuie să mă adun. Nu mă aflu aici doar pentru a-mi contempla prostia.
Dacă dau crezare veștilor primite, ar trebui să mă aștept la tot ce e mai rău. Îmi lipsesc timpul și mijloacele de care aș avea nevoie să mă descotorosesc de peștele care a devenit, din câte înțeleg, foarte important pentru *Îngrijorați*. Voi fi acuzat de răpirea vietății. În timp ce eu mă lamentez, știuca va fi desemnată cetățean de onoare al urbei. Asta e profeția din plicul adus de Navid. Nu am nici cea mai mică idee despre rostul întâmplărilor din ultimele zile, lucru care mă scoate din minți. Scrumiera e aproape plină. A fost o vreme când credeam că o să mă las de fumat...

- Dacă mai meditezi intens, o să ne trezim și cu pompierii la geam, mă smulge din melancolie vocea Adei. Mâinile ei îmi cuprind umerii într-un gest protector. Tresar. N-aș vrea să tragă cu ochiul la biletul din fața mea. Prea târziu, lucrul de care mă temeam s-a întâmplat deja.

- Aș vrea să nu te afecteze problemele mele.

- Poate că a sosit timpul să mă cunoști mai bine.

- Vrei să mă surprinzi!?

Răspunde cu un zâmbet. Am subestimat-o. M-am gândit prea puțin la ceea ce se ascunde în sufletul femeii de care m-am îndrăgostit. De aici, o senzație de disconfort pe care nu știu s-o înlătur. Nu sunt obișnuit să-mi pun cenușă în cap. Neajunsul acesta se risipește odată cu gândul care-mi alunecă spre formele ei. Lângă Ada, mintea mea simte o nevoie constantă să se refugieze la parter. Așa ceva nu mi s-a mai întâmplat.

Printre puținele-mi certitudini se numără și aceea că nu am nostalgii din vremea în care îmi culegeam mandibula de pe jos, privind-o de la distanță. Iată-mă, stângaci, ca și cum aș fi primit un cadou care nu mi se cuvine. Cum s-a mai petrecut și asta? Am multe lucruri de clarificat.

- Ar trebui să ne pregătim, îmi îndepărtează ea mâinile, cu blândețe, din preajma unor taine pe lângă care vor să se strecoare.

- Cred că tocmai am făcut-o, reușesc să spun, o clipă înainte să înceapă hărmălaia la ușă.

- Poliția! Deschide!

Mă proțapesc zadarnic în prag. Doi haidamaci îmi pun cătușe. Un individ în costum de cioclu citește cu voce afectată o hârtie oficială. Bla, bla, bla... Mă consolez cu faptul că nu vede și Ada cum sunt umilit. Ca și cum ar fi știut ce-mi doresc, s-a făcut nevăzută.

Acvariul e scos cu grijă din bucătărie. Îl poartă pe brațe cei care, un minut mai devreme, aproape că îmi spărgeau ușa. Delicatețea de care se învrednicește peștele nu e de nasul meu; sunt târât spre duba poliției.

Zgomotul portierei îmi dă fiori. Bufnitura metalică mi se cuibărește între urechi. E mult loc acolo. Înainte să mă dezmeticesc, în semiîntunericul din anticamera infernului, o voce cunoscută mă lovește ca o măciucă:

- Mark, să știi că eu îi dau în judecată. Cătușele sunt un instrument de tortură. Trebuie să reclamăm abuzul, împreună avem mai multe șanse. Dumnezeu, mă dor teribil mâinile!

Tolănit pe jumătate din bancheta de vizavi, cel care își plânge de milă e Frank Ukulele.

Fără a sta pe gânduri, îmi proiectez picioarele în direcția nemernicului. Descopăr că pot fi sadic, e satisfacția faptului că i-am înfipt călcâiele în stomac. Nu sunt impresionat de urlete, îmi face plăcere să cred că suferă de adevăratele. Vreau mai mult. Mă năpustesc.

Infamul are noroc. Înainte de a-l nimici cu o lovitură de cap, reușește o eschivă. Frațiunea de secundă rămasă îmi ajunge să înțeleg că impactul dintre țeasta mea și caroseria mașinii e de neocolit.

Cunosc două feluri de a-ți pierde cunoștința. Primul, atunci când simți că ți s-au terminat bateriile și știi că aluneci pe tobogan. Al doilea, fără avertisment, când se face întuneric și gata. N-ai unde să depui reclamație. Dacă te mai trezești. Cred că am ales ultima variantă. În ciuda faptului că în capul meu s-a petrecut o explozie, am motive de optimism. Mă doare, deci exist. Înainte de a deschide ochii, socotesc partea bună a lucrurilor. Chiar dacă mă aflu în custodia poliției, păstrez șansa de a transforma, la rândul-mi, viața lui Frank într-un coșmar.

Compresa care îmi acoperă fruntea e schimbată cu grijă. Reușesc să văd, pentru o clipă, chipul Adei. Atingerea ei îmi șterge din minte planurile de răzbunare. Ce bucurie amară! În apropiere pândește cioclul care m-a arestat. Mutra lui mă duce cu gândul la un crocodil camuflat în bușean, așteptând să înhațe prada.

Poate că, totuși, am murit și mă aflu într-un loc al supliciului, în care pedeapsa a depășit nivelul cazanului cu smoală clocotită, e mult mai elaborată, de un rafinament pervers.

Iată, alături de migrena îngrozitoare, m-am pricopsit și cu o pornire către presupuneri inutile. Risipă de timp, într-o împrejurare în care situația e mai albastră decât mi-aș fi putut imagina. Dacă ar fi cu puțință, aș vrea, totuși, să opresc timpul. De pildă acum, când Ada se apleacă asupra mea și îmi face semn să nu scot o vorbă.

Nu pot îngheța secunda. Urmările sunt cele de care îmi era frică. Abia vede că respir și, fără preget, individul cu costum de gropar latră scurt; tot ceea ce spun poate fi folosit împotriva mea.

Fir-ați ai dracului cu procedurile voastre, reușesc să mormăi. Ascult, în replică, o predică în care mi se subliniază faptul că, dacă nu erau procedurile, acum stăteam în arestul poliției. Datorită unei coincidențe norocoase, mă aflu în patul de acasă. Îmi va explica doamna.

Individul crede că Ada e nevastă-mea. Confuzia lui e folositoare, îmi șoptește intuiția.

În ochii Adei citesc amuzament și încântare. Tot din priviri, stăruie să tac. O ascult, nu am alternative.

Sunt învinuit, împreună cu Frank Ukulele, de răpirea și sechestrarea unui cetățean, insistă dricarul să-mi spună. Cazul e considerat o urgență, iar judecarea lui începe mâine. Încerc zadarnic să-i explic că sunt nevinovat. Dacă sunt prea încăpățânat, îmi înrăutățesc situația. Îngrijorații au semnalat incidentul la timp. Viața cetățeanului știucă a fost pusă în pericol de nesăbuința voastră, îmi mai toarnă insul care m-a priponit, cu ifos pedagogic.

Cei de teapa lui nu sunt prieteni nici cu ironia, aflu în timp ce se străduiește să mă convingă că recunoașterea vinovăției mi-ar putea ușura pedeapsa.

- După tot circul pe care mi l-ați făcut, pot să depun mărturie că nu sunteți nici mai proști nici mai periculoși decât mine, mă ia gura pe dinainte.

- O acuzație de ultraj ți-ar complica situația.

- Și cu apărarea mea cum rămâne?

- Te privește. Dacă nu, avocat din oficiu.

Fără vreo urmă de înțelegere pentru starea în care mă aflu, îmi bagă sub nas o hârtie; trebuie să o semnez. Îi fac pe plac, vreau să dispară. Sentimentul e reciproc.

În urmă-i, zgomot de ușă trântită. Aștept. Zâmbetul meu se lărgeste pe măsură ce intrarea e năpădită, încă o dată, de bătăi insistente.

- Și-a uitat bărbăția. N-are decât să aștepte până mâine, ridic victorios un trofeu, pixul individului.

Felul în care mi-am botezat prada ridică sprâncenele Adei. Sunt sigur, știe ce-mi trece prin minte; eu am înțeles că ea a înțeles că eu am înțeles. Două oglinzi, față în față. Să mă bucur? Tocmai am descoperit că există un milion de lucruri despre care nu voi avea vreodată nici cea mai mică idee. Sunt un ignorant.

Dacă mi-ai fi prorocit alaltăieri că voi spune ciudățeniile despre mine însumi, m-aș fi enervat. Nu mai e cazul. Mai cu seamă, după ce aflu detalii despre felul în care am scăpat de arestul poliției.

Cum ajung la concluzia că preferam să înghit o broască decât să fiu măscăriciul unei aventuri cu cătușe? Simplu, din grămada lucrurilor despre care nu înțeleg aproape nimic, atenția mea alege să se agațe de câteva amănunte.

Mai întâi, aflu că nu pot fi săltat de autorități dacă partenera îmi poartă una dintre cămăși. Totuși, degeaba știi șmecheria avocațască fără a ține seamă de amănuntul cel mai important; nu orice cămașă prin care se țin sâni iubitei te scapă de cătușe. Trebuie să fie una pe care stau la loc de cinstite inițialele tale.

Ca să rezolve problema aceasta, Adei i-au trebuit câteva secunde și un creion. Totul, în timp ce eu credeam că a fugit...

Avea dreptate, ar trebui să o cunosc mai bine. Cândva, poate, voi găsi curajul să-mi pun întrebări despre cum i-a venit ideea și, mai ales, de unde știe astfel de lucruri folositoare. Amândurora ni se pare că, după ce apele s-au mai liniștit, n-are rost să rămânem încruntați. Rădem, dintr-un motiv invizibil pentru restul lumii.

- Ar trebui să-ți fie foame, îmi face cu ochiul.

- Urâto!

- Avem doar puțină pâine, brânză, portocale și vin. E tot ce am găsit prin bucătărie. Vrei să comand pizza?
- Tu ești șefa. Mintea mea e în cu totul altă parte.
- Ce fel de compliment e ăsta?
- Iartă-mă, toate îmi ies de-a-ndoaselea! Ai mereu dreptate în ultima vreme.
- Știu, îmi întinde ea o farfurie.

Brânza cu portocale îmi stimulează imaginația. Nu mi-e foame. Mănânc mai curând să-i fac pe plac, vreau să o văd mulțumită. Nu e un efort. Folosesc gesturi banale, să mă ascund în spatele aparențelor. Acidul glumelor cu care-mi gratulam amicii, jucători de roluri în care, dintr-odată, mă regăsesc, s-a transformat într-un soi de teamă. Încerc să o ascund. Detaliile au căpătat greutate. Acele lucruri de care m-am ferit, haită de câini înfometaji, se reped să mă înhațe.

Postura de pacient cuminte mă înfurie; mi-am asumat-o printr-un mecanism mai presus de voința mea. Îi înapoiez farfuria cu un gest controlat, fără să o privesc. Slăbiciunile lăsate la vedere de un bărbat trebuie să fie inventate ori lipsite de importanță. Faptul că am încălcat regula aceasta de mai multe ori într-o singură zi mă neliniștește. A văzut cineva vreo femeie simțindu-se în siguranță lângă un ins cu creștetul înfodolit în tifon? Cum aș putea să mai fiu cel care știe să sfideze ispita unei vrăjitoare ori în stare să se bată cu extraterestrii, dacă mănânc portocale cu brânză, aduse la pat?

Gândurile Adei se dovedesc a fi la oarecare distanță de lucrurile care-mi aprind închipuirea:

- Așadar, când spuneam că trebuie să ne pregătim...
- Nu mai am curaj să te contrazic.
- Iar mie nu-mi trece prin minte să-ți spun ce ai de făcut. Te descurci foarte bine.
- Cum ai ajuns la concluzia asta?

- N-a mai reușit nimeni să mă atragă în astfel de conversații.

Mai bine tac. Din orice direcție privesc lucrurile, are dreptate. Dacă i-aș spune că-mi poartă noroc, aș subestima-o. Să-i spun că e mai deșteaptă decât mi-am imaginat, ar jigni-o. N-am cum să greșesc dacă tac. Tac. În timp ce mă apuc de treabă, îmi amintesc de toate datoriile. Am și o revelație; într-o existență normală, astăzi m-aș fi pregătit pentru propria-mi aniversare. Prostii. Sunt singurul responsabil pentru toate alegerile pe care le-am făcut.

Poimăine împlinesc treizeci și trei de ani. Nu am regrete. Durerile mele de cap au legătură doar cu prezentul și cu viitorul. În secret, îmi doresc să am măcar un început de burtă. Fără acest accesoriu, dorința de a fi privit ca un om serios, a cărui opinie merită luată în seamă pare că nu-mi va deveni realitate în vecii vecilor.

Prin intermediul nu știu cărei conspirații, regula jocului e setată în așa fel încât cei care iau decizii majore în lumea mea sunt, fără excepție, niște indivizi cu aură de hipopotam.

Rațional, am concluzionat că trebuie să depun eforturi. Să rămân optimist. Zadarnic. Universul vrea cu tot dinadinsul să-mi facă în ciudă. Ce altceva aș putea crede când, fără veste, în timpul unor conversații importante, mă văd bântuit de amintiri cu nimfe care-și mărturisesc admirația pentru abdomenul meu perfect? Sabotat de metabolism, mă consolez cu ecoul invidiilor nevinovate ale grațiilor dornice să numere alături de mine stelele nopților de vară topite în răsărituri spectaculoase. Sunt meloman, îmi plac concertele de privighetoare. Până mai ieri-alaltăieri, aș fi folosit argumentul acesta fără niciun fel de reținere. Uite că m-am schimbat. E alegerea mea. Îmi place să aleg. Clipa în care am înțeles că există doar două categorii de oameni, cei care fac doar ceea ce vor și restul, cei care execută voința primilor, mi-a schimbat viața. Fac parte din ultima categorie, situație care mă face să scot flăcări pe nas.

N-am socotit câtă cafea am băut în ultimele ore. E mai bine așa. Îmi fac curaj pentru încă una, strategic. Câștig timp să inventez nimicuri domestice pe care Ada ar putea să le rezolve până la pe la jumătatea zilei. Se prefacă că mă crede. Nu vreau să mă însoțească în următoarea provocare. Reușesc să o conving, dar niciunul dintre noi nu spune tot ce gândește. În timp ce pașii mi se îndreaptă spre sala de judecată, îmi dau seama că fără tăcerea aceasta moralul meu ar fi fost la pământ.

Pregătirile mi-au luat toată noaptea. N-am avut timp nici să mă bărbieresc. Sunt nervos, arăt ca un bețiv care tocmai s-a trezit, iar întâlnirea cu Ukulele mă indispuce și mai mult. Zâmbește relaxat, parcă nu și-ar aminti că deunăzi încercam să-i rup oasele. Nevoia de a-i spune ce gândesc e mai presus de voința mea:

- Nu ți-a ajuns că m-ai băgat mai mult decât trebuia în povestea asta, ajung și în boxa acuzaților din cauza ta.

- E doar o formalitate.

- Roagă-te să se termine cu bine!

Sunt convins, uneori chiar crede în adevărul enormităților pe care le debitează. În situații care pentru mine sunt egale cu sfârșitul lumii, el trăiește fără emoții.

- Să nu mai aud că te plângi! Avem noroc de un judecător drept, mă atenționează, întărindu-și spusele cu un cot pe care mi-l înfige în coaste.

- Îți arde de glume? De ieri caut o soluție să ieșim cu bine din situație, mormăi cu dinții înfiți într-un creion.

- Deschide ochii!

Dincolo de peretele semitransparent, în spatele fotoliului din care va prezida cel care ne decide soarta, observ umbra unei siluete care se apropie; e judecătorul. Înțeleg acum de ce s-a entuziasmat Ukulele. Onorabilul are o cocoșă imensă. Ocazional, i-am mai văzut pe cei din breasla lui, toți, mândri de semnul acesta al aplecării asupra înfăptuirii justiției. Parcă niciunul nu avea o podoabă așa de mare. Poate că nu i-am privit atent. Oricum, cel în mâinile căruia stau destinele noastre pare a crește el din cocoșă, nu invers. Acesta ar trebui să fie un semn bun. Are experiență, a judecat cazuri grele.

În ciuda evidențelor, mă încercă sentimente contradictorii. Mereu mi s-a părut că am un handicap, încercând să-i înțeleg pe cei care privesc admirativ spre ținuta adoptată cu prea mult entuziasm, pare-mi-se, în rândul celor ce împart dreptatea. Sunt sigur, la mijloc există și alte interese. Chiar dacă, în cele mai multe cazuri, cocoșa e doar un accesoriu din șifonierul breslei, circulă zvonul că unor chirurghi li s-a cerut să permanentizeze astfel de excrescențe în spinarea unor personalități aflate în slujba legii. Mulți dintre cei cu care am discutat mi-au argumentat că, având în vedere prestigiul clienților, s-ar fi născut și discreția absolută legată de acest subiect. În consecință, informații clare despre industria cocoșelor permanente nu are nimeni. Nu mă feresc să spun, de câte ori am ocazia, e o conspirație a cocoșelor.

Când i-am întâlnit pentru prima oară, la o petrecere, încă nu știam că moda s-a răspândit și printre studenții de la Drept. Noutățile m-au copleșit. Așa am aflat, chiar și cocoșa mică, pe măsura calității de aspirant la statutul de magistrat, avantajează. Lasă mândria părinților! Ce zici de fetele frumoase? Ele sunt premiul râvnit de purtătorul podoabei. Nu cred să fi văzut cocoșat fără o femeie superbă, agățată de el ca o iederă.

Curiozitatea m-a împins chiar să aflu cum se simte o frumusețe dintre cele care ies la brațul dromaderilor bipezi. Respectată, îmi mărturisise una dintre ele.

- Fără îndoială! Întâmplarea face ca astăzi, din grabă, dar și dintr-o nefericită comoditate, recunosc, să-mi fi lăsat cocoșa acasă. Improvizasem.

- Altă dată să fii atent. Adio!

Mi-a turnat gheață sub centură fără să clipească.

Bine, dar ce te faci când atât el cât și ea sunt judecători, iar cocoșa nu mai e așezată seara în cuier? Ce pereche distinsă, poți auzi, pe la câte o sindrofie, voci îngălbenite de apreciere.

Gândul la ultima situație mă sperie. Presupun că admiratorii stilului nici măcar nu au încercat vreodată să-și închipuie momentele de tandrețe din cuplul de magistrați.

- Intră în sală Onorabilul Amerigo Van der Svart! Cine nu e gata, îl iau cu lopata, urlă din toți bojocii un aprod, scoțându-mă violent din preocupările vagi ale spiritului.

Ne ridicăm. Sforăim protocolar când judecătorul se apropie de jilț.

Răspunde conform regulamentului, însă cu un sforăit formal, plictisit. Poate că doar mi s-a părut. Poate că e răcit. Sper că asta nu-i va afecta bunăvoința. Tangoul trebuie să înceapă cu inculpații în poziție de drepti. Asta e regula, trebuie s-o respectăm. Fie, încuviințez ca și cum aș avea de ales. Aș sta și-n cap, doar să scap mai repede de aici.

La doi pași de Frank, un ins ne ține hangul. "Din oficiu", clarifică Ukulele muțește, citindu-mi mirarea. Surpriza îmi pare de rău augur. Mai cu seamă felul în care arată nu-mi inspiră încredere. Omagiu adus figurii lunguiete, căreia soarta i-a lipit în bătaie de joc un nas de curcan, fruntea i se întinde până la ceafă. A avut o noapte albă, îl dau de gol niște cearcăne cât paharul. De sub roba avocătească i se ițește nodul unei cravate roșii cu picățele albastre. E prima dată când sunt judecat, iar libertatea mea se află în mâinile unuia lustruit ca un șofer de autobuz!

Aproape că-mi doresc să se termine rău întreaga tărășenie după ce, căutând o explicație, primesc unul dintre cele mai ironice zâmbete pe care le produce Frank. Pentru un dezastru complet, la câțiva pași, vocea procurorului - tunând și fulgerând împotriva noastră - e a unei cunoștințe, cioclul care mi-a făcut vraște ziua de ieri. Nu-mi dau silința să pricep ce spune, mâna lui mi-a atras atenția. Joacă între degete, ostentativ, un pix geamăn cu cel de dorul căruia îmi plângea la ușă deunăzi. Își face numărul argumentând cu voce ridicată, în timp ce printre gene îmi aruncă lame de cuțit. Ce privilegiu! Doar eu cunosc adevăratul motiv al zelului care-l stăpânește. Nu mă sperii, nu e atât de grozav cum vrea să pară.

Mai am ceva de pierdut? O mișcare discretă, în semn de salut din partea umilului meu creion, îi ia piuitul. Mai întâi, pretinde că nu înțelege. Așa cum bănuiam, e slab. Doar câteva clipe și, îndrăgostit de propriul orgoliu, face ochii cât cepele, tipă, tușește, își drege vocea. E răgazul de care am nevoie. Fac semn pe furiș în direcția avocatului.

- Cum ne apără amărâtul ăsta?

- I-am explicat eu, mârâie Frank.

- Ce?

- I-am povestit...

Senzația de gheață pe care mi-o dă auzul atâtor bâlbe de care-mi atârână libertatea ar putea să mă viziteze din creștet până-n tălpi într-o singură clipă. Dar nu, în aer plutește ceva care îmi prelungește trăirea neplăcută până la limita suportabilului.

Nervii gata să-mi plesnească mă obligă să apelez la singurul remediu pe care-l cunosc, accept faptul că evenimentele se nasc și mor în mintea mea altfel decât în restul lumii.

Înainte să înțeleg mai bine ce se petrece, cheliosul are cuvântul. Face un pas în față. E sigur pe el. Poate că l-am subestimat. Se concentrează, privindu-și palmele. Încruntat, ridică brațele spre tavan. Învocă un zeu al avocaților, îmi trece prin minte anticipând că urmează să se dezlănțuie. Număr secunde, mi se pare că nu sunt singurul care face asta. Toată suflarea e pregătită să i se ploconească. Știe că a devenit centrul atenției. Gestionează tensiunea egoist, nu-i pasă că spectacolul pune la încercare calmul privitorilor. Vrea să arate cât e de concentrat. Reușește ca nimeni altul. Picături de sudoare prelingându-i-se pe frunte, pe obraji, i se înnoadă sub bărbie. De acolo, dacă au noroc, îi fac popas pe gulerul cămășii. Celelalte înnobilează dușumeaua locului în care se înfăptuiește dreptatea. Tocmai a pus stăpânire pe întreaga încăpere. Când nimeni nu mai așteaptă vreo surpriză, figura îi e cotropită de grimase, ochii i se umezesc, strănută! Cum naiba să strănuți în postura asta? El poate. De bună seamă, neobișnuita performanță are un preț. Desfrânat, fără să dea de veste posesorului, nasul îi zămislește o zeamă băloasă a cărei ițire din nări își sărbătorește victoria croind o potecă tot mai subțire, sclipicioasă, ca un drum de melci. Gălbui-tulbure, o broboană din lichidul acela i se prelinge peste buza de sus, biruind-o alene și pe cealaltă, pentru a-și face vâcos și dulce sălaş în obscenitatea gropii din bărbia bărbatului. Aflată pesemne undeva în sferele elevate ale raționamentului juridic, conștiința omului nostru refuză să bage în seamă epopeea care i se petrece sub nas. Lucrurile rămân neschimbate și după ce dă semne că a revenit cu picioarele pe pământ. Are alte priorități. Măinile i se prăbușesc, bălângănind, oftează, scâncește, suspină, sforăie și izbucnește fonfăit:

- Onorată instanță, e simplu, nu suntem vinovați. Am zis.

- Ați terminat deja pledoaria?

- E o sinteză. Argumentele ei sunt foarte numeroase. Fără îndoială, veți concluziona că suntem nevinovați.

- Ar trebui să vă credem pe cuvânt, nu-i așa?

- Excelentă idee, insistă avocatul, încruntând sprâncenele lui Amerigo van der Svart.

Dacă n-aș fi sigur că acest coșmar va mai continua o vreme, în ciuda faptului că l-am anticipat, mi-aș face un cadou. Amân mulțumirile în fața oglinzii. Sigur, nu regret noaptea nedormită pentru a calcula toate posibilitățile. Uneori e bine să fii puțin paranoic. Le-am pregătit o surpriză. Fără grabă, scot din geantă câteva lucruri folositoare. Frank mă privește cu gura căscată. Avocatului i-au ieșit ochii din cap. Judecătorul se ridică în picioare. Asistența murmură. Un vlăjgan se repede, mă înșfacă de ceafă și de mâna dreaptă. Mi-o răsuște la spate.

Calm, cu stânga îmi așez pe creștet un coif de hârtie de ziar pe care, încă de ieri, am avut grijă să scriu ”ABRACADABRA”. Cu litere roșii. Majuscule. Rumoarea se transformă în dezordine.

Firul de levănțică - pe care l-am furat furișându-mă noaptea la tufa din fața casei unui vecin - prins acum cu o agrafă la rever, se asortează de minune cu șosetele mele albastre. Nu-mi vede nimeni șosetele, e suficient să cunosc eu acest detaliu care îmi satisface aspirațiile estetice. Execut un sforăit elegant înainte de a striga din toate puterile:

- Capra calcă piatra, piatra crapă-n patru!
- Amin! se prăbușește ciocanul Onorabilului Van der Svart, de parcă ar tăia lemne.

Vlăjganul care m-a înhățat poartă uniformă, e polițist. Mă culcă la pământ, răsucindu-mi și cealaltă mână. Sunt încătușat.

- Eliberează inculpatul! răzbate vocea judecătorului prin hărmălaia din sală. Respir ușurat. Citesc părere de rău în ochii copoiului. Pentru că mă dezleagă, nu pentru că ar simți vreun regret față de mine.

-Verificați-i șosetele!

Haidamacul mă smucește.

- Nu e necesară folosirea forței, scâncesc.
- Descălțarea! șuieră bruta.
- Nu e nevoie. Are sau nu? insistă judecătorul.
- Are.

- Culoarea?

- Sunt albastre, onorată instanță.

- Din acest moment, ești apărătorul cauzei. Dată fiind împrejurarea, tot ce spui poate fi folosit în beneficiul inculpatului Ukulele și, desigur, împotriva ta. Procedura aceasta de exercitare a dreptului la apărare a fost semnalată foarte rar în practica judiciară. E prima oară când văd pe cineva reușind să o execute în întregime, fără cusur. Credeam că doar teoreticienii mai au habar de existența ei.

- Onorată instanță, încercam să vorbesc și în apărarea mea...
- E o chestiune de nuanță. Dorește-ți să fie adevărul juridic în favoarea ta.
- Cu ce să încep? N-am mai făcut niciodată așa ceva.
- Să se consemneze: Inculpatul spune că n-a mai făcut niciodată așa ceva.
- Stați puțin, doar n-o să... Vă informam că nu am experiență de avocat.
- Mai devreme te-am anunțat, tot ce spui...
- Vă rog să mă scuzați. N-am mai fost acuzat niciodată.
- Se consemnează: N-am mai fost acuzat. Inculpatul cere clemență, dictează judecătorul, spre disperarea mea. Așadar, îți recunoști vinovăția, revine inchizitorial.
- Nu e despre vinovăție! Situația a fost înfățișată greșit. Atât eu cât și Frank Ukulele suntem autorii unui demers jurnalistic.

- Era nevoie să răpiți un cetățean de onoare pentru asta? intervine procurorul.
- N-am răpit pe nimeni, domnule! Cetățeanul știucă a venit de bună voie, mi-a fost musafir. A acceptat o invitație, transportul i-a fost înlesnit de către Frank Ukulele...
- Inculpatul Frank Ukulele, mă provoacă cioclul din nou.
- Suntem colegi de breaslă. Eu nu l-am învinovățit de nimic.
- Colegi de infracțiune, poate. Presupunând că scenariul pe care îl propui e adevărat, cum ați ajuns la concluzia că cetățeanul știucă a acceptat invitația voastră?
- În același fel în care ați ajuns și dumneavoastră la concluzia că a acceptat să fie cetățean de onoare. Frank Ukulele i s-a adresat, propunându-i un interviu. Am fi construit premisele unei comunicări mai bune, socializând la mine acasă. Nu a existat vreun refuz al cetățeanului știucă în privința vreuneia dintre propuneri. E simplu.
- Judecătorul iese primul din tăcerea care s-a prăvălit peste încăpere. Ceea ce-i dictează grefierului îmi dă o stare de neliniște. Nu înregistrează tot ce declar. Am vrut să facem un interviu și cetățeanul știucă a acceptat. Asta e tot ce a reținut. Doar atât?
- Pare că, totuși, am și un dram de noroc. Ocazia să răstorn lucrurile în favoarea noastră nu se lasă așteptată. Vor să știe mai multe despre colaborarea cu Ukulele și despre subiectul investigat. Folosesc aproape tot ce am la îndemână...
- În timp ce vorbesc, sentimentul că mi-a scăpat de sub control un amănunt esențial nu-mi dă pace. Încă nu-mi dau seama despre ce e vorba. Tot înainte!
- Ocolind numele lui Aristotel N'Keke, nu pomenesc nici despre Jules Polenta, dar le spun că niște savanți au identificat mesaje în mișcările peștilor oceanici. Interesată de subiect, *Bazaconia Press* m-a trimis să aflu mai multe. Investigațiile mele s-au intersectat cu cele ale lui Frank Ukulele, proprietarul *Ukulele News*. Am început să lucrăm împreună. Ideea interviului cu un pește s-a născut pe parcursul acestei colaborări.
- Care erau acele mesaje? insistă acuzatorul.
- A fost descifrat unul singur, până acum.
- Despre ce e vorba? se aprinde și onorabilul van der Svart.
- Pentru pietre, omul este o secundă dintr-un anotimp. Asta s-a putut citi în mișcările bancurilor de pești, onorată instanță.
- Încearcă să-și bată joc de noi! Minte ca să-și scape pielea, mă mitraliază procurorul.
- Am spus doar adevărul!
- Minte!

- Ba nu!
- Ba da!
- Nu puteți dovedi că mint!
- Pot!
- Argumentați, domnule! îl îndeamnă Amerigo van der Svart.
- Reaua credință și minciuna acestor inculpați sunt evidente. Și-au motivat acțiunile cu speculații științifice în care era vorba despre peștii oceanici. Dar, atenție, l-au răpit pe cetățeanul știucă, un pește de apă dulce! Inculpații sunt niște infractori deosebit de periculoși, onorată instanță! Încremenesc. În timp ce procurorul rânjește satisfăcut, mi se pare că aud aplauze. Zâmbetul lui Frank s-a transformat într-o grimasă, mă privește speriat...
- Dar e tot un pește, gânguresc.
- Liniște! tună judecătorul. Infracțiunea a fost dovedită fără putință de tăgadă. Pericolul social al faptei cere o aplicare fermă a legii. Veți ispăși câte cinci ani de închisoare, fără posibilitate de eliberare condiționată.
- Onorată instanță, pedeapsa nu e aplicabilă! țin înainte ca ciocanul magistratului să se prăbușească peste destinele noastre.
- Cum așa? ezită omul legii.
- Nici eu, nici Frank Ukulele, nu suntem aici.
- Cum să nu fiți? Sunteți prezenți, vorbim unii cu ceilalți...
- Nu suntem, onorată instanță, vi se pare.
- Vrei să spui că ești o nălucire de-a mea? Că nu a trebuit să-mi amân concediul pentru a judeca acest caz în regim de urgență? Oare doar îmi imaginez că nu pot sărbători ziua de naștere a fiicei mele din cauză că răpitorii unui pește, care mai e și cetățean de onoare, trebuie să răspundă în fața legii?
- Doamne ferește, domnule judecător! Departe de mine orice intenție nepoliticoasă. A propos de aniversare, felicitări, să vă trăiască fata, să fie fericită, să aveți bucurii! La mulți ani!
- Mulțumesc!
- Și concediu plăcut, în continuare.
- Nu cumva ești ironic?
- Nicidecum. Regret neplăcerile pe care vi le-a creat situația aceasta. Atât eu cât și domnul Frank Ukulele suntem inocenți în raport cu problemele expuse de Onorabilitatea Voastră. De fapt, vreau să invoc în apărarea noastră și dreptul la liberă circulație, spun cu cea mai afectată voce, adăugând un sforăit pe care mă străduiesc să-l execut apelând la cel mai profund înțeles pe care mintea mea îl atribuie noțiunii de solemnitate.
- Nu văd nicio legătură cu situația în care sunteți implicați.

- Cum să vă spun? Noi am călătorit în timp. Alaltăieri eram în 43 iulie.

Legea penală nu este aplicabilă în situația noastră.

- Îți bați joc de mine?

- Nici nu-mi trece prin minte așa ceva, domnule judecător!

- Argumentează! Îți atrag atenția, dacă găsesc că la mijloc e o glumă proastă, vă alegeți cu agravarea pedepsei. Ba chiar și cu una suplimentară, pentru sfidarea instanței.

Vocea îmi dispare. Înghit apa din paharul avocatului. Nu te uita urât la mine, incompetentule! Din cauza ta am ajuns aici.

Oare cât timp trece până când reușesc să rostesc primele cuvinte? Nu mai am nimic de pierdut. Pornesc de la Frank, improvizez pe spinarea lui. El e și comerciant, beneficiază de prevederile legii, care permite oricărui întreprinzător să-și decreteze de la o zi până la trei săptămâni de viitor în afaceri, ceea ce s-a întâmplat. Cu alte cuvinte, dacă activitatea pentru care suntem aici s-a petrecut în viitor, fapta nu poate fi pedepsită, deocamdată ea nu există.

Procurorului îi sare țandăra. Argumentează cu fermitate, e nervos, s-a înroșit. Are dreptate. Există dovezile materiale ale faptei, chiar dacă ea se află în viitor din punct de vedere legal. Proba ilegalității e materială, nu poate fi contrazisă. Nu există argumente convingătoare că în viitor percepția socială și prevederile legii față de atitudinea făptuitorilor vor fi altele, nici că efectele faptelor nu rămân aceleași.

- Aceasta este doar o presupunere, sar cu gura. A avut acuzatorul curiozitatea să afle și opinia cetățeanului știucă despre situația aceasta? Nu. Dacă dorește, cetățeanul știucă va depune mărturie împotriva noastră. Până când presupusei părți vătămate i se va accepta exercitarea dreptului la liberă exprimare, nu poate fi vorba nici măcar de suspiciune în ceea ce ne privește. Altfel, vom asista chiar la obstrucționarea drepturilor unui cetățean de onoare în numele căruia se exercită acțiuni presupunând forța de coerciție a justiției, situație cu care ar putea să nu fie de acord. De asemenea, nu se poate ști dacă, până în data de 43 iulie, evaluarea nu va fi alta. Numai atunci, în acel context, se va putea stabili dacă există pericol social. Dar dacă nu există? Dacă fapta nu va mai fi incriminată? Dacă, dimpotrivă, așa cum susținem, e vorba despre exercitarea unui drept la informare și, în plus, în interesul societății? Cum să fim condamnați pentru o faptă din viitor? Se deschide un drum periculos. Oricine va putea fi acuzat de orice, fără să fi făcut nimic, în lipsa prezumării unui viitor lipsit de vinovăție. Consecințele ar fi greu de calculat...

Atât eu cât și domnul Ukulele ne aflăm în viitor, în acest moment. Ar fi trebuit nici măcar să nu ne băgați în seamă, din perspectiva legii. Nu suntem aici! concluzionez cu arătătorul spre dușumea.

Frank nu-și mai poate ascunde admirația:

- Trebuia să te faci politician.

- Trebuia să mă fac că nu te cunosc, din prima secundă în care ne-am întâlnit la *Pisicile Savante*.

.....

Dorina Şişu **(Dublin, Irlanda, din 2011)**

Dorina Şişu este născută în România, în anul 1971, însă din anul 2011 locuieşte la Dublin, Irlanda.

A absolvit Facultatea de filologie, la Universitatea Transilvania din Braşov. Scrie poezie şi proză, fiind publicată în numeroase reviste din România şi străinătate.

A publicat 3 volume de poezie şi 3 de proză, fiind prezentă în 10 antologii colective.

Este una dintre fondatorii revistei *Itaca*, publicaţie pentru scriitorii români din străinătate.

Proștii

...și-ai fi zis că ziua nu se mai termină... noroc! norocul și-l face omul cu mâna lui, dar asta o spun toți, schimbă orientarea cu fața la soare. și ce-ai vrea, să râdem? să râdem, la dracu, să râdem de noi. suntem atât de proști că recunoaștem asta cu stupizenie. râzând o recunoaștem, ne credem importanți și dăm, toată ziua, definiții la orice. să fii deștept e o chinuială. să fii poet e floare la ureche. păi ce, domnule, trânteste niște cuvinte într-o ordine sau dezordine mai amplă, că așa e la modă acum, și mergi mândru printre omenire zicând că matale ești poet. e greu? aaa, mai colorezi tevatura și cu ceva cuvinte porcoase, să fii interesant și cunoscut de cât mai multă lume, că lumea asta face; trage cu ochiul să vadă ce dreacu vinde ăla și țup peste rahatul ăluia de se crede mare scriitor.

nu se termină ziua când vrei tu... timpul nu-ți mai aparține. la revedere! au alții grijă și de timpul tău. păi și tu ce să faci? te lași abandonat. te prefaci că depui armele, că ești un nătăfleață, ba chiar puțin prost, dar de la mama natură, să nu dea de bănuț, și s-ar putea să ai noroc să nu fii spurcat de prea mulți, ba chiar lăsat în pace.

unii vor să simtă cu mâna pe coana moarte. asta lucru mare e! cine se încumetă? cum cine? Filosofii, domnule, filosofii. ei pun mâna pe orice și dezvoltă paralel exact cum nu poți tu pătrunde amărătule de om, pentru că neuronii tău au rămas expuși la baza de început a vieții.

- Cu cine te cerți, mă, Celane?
- Ia uite la el! De când ești mă-n spinarea mea? Ai citit? Pleacă, mă, nu mai... băăă, ești prost rău!
- Celane, tu ești mare!
- Sunt un rahat!
- Bine, mă, dacă tu insiști...
- Dacă-ți rad două peste ochii ăia beliți, nu te mai scoli de jos decât mort, prostule!

Celan era poetul facultății. Deși eram la teatru, nu la filologie, Celan scria toată ziua poezii și gânduri de ți se rupea inima-n bucăți. Îi ziceam poetul, dar eu nu-mi necăjeam prea mult prietenul. Suferea dramatic atunci când cineva îl striga „Poete”.

- Mă, Celane, mergem, spre seară, prin oraș?
- Unde?
- În „orașul vechi”. E mai interesant acolo. Dacă vrei tu, mergem până la Pietrele lui Solomon și de acolo ne uităm la cer vreo juma’ de noapte, să vedem stele, dacă o fi senin și, dacă nu o fi, noi tot ne uităm. Ce zici? Te bagi?

- Mă bag. Ce ți-a venit?
- Cu ce?
- Cu plimbatul...
- Celane, ești galben, mă. Mi-e frică să nu mori. Au plătit ai tăi atâția bani la facultatea asta... și tu? De ce dreacu ai venit la teatru, mă?
- De-al dracu ce sunt și mai ales de prost ce sunt, na! Mulțumit?
- Ești prost, Celane! Ești prost! Eu am vorbit serios.

Am plecat, trântind ușa după mine. Nu mă supărasem, dar voiam să iasă din starea lui pierdută cine știe unde.

M-am întors la el după doar două ore. Stătea lungit în pat. Măinile le ținea peste o coală de hârtie. „Am plecat singur la Pietrele lui Solomon să număr stelele.” M-am speriat teribil. Am pus mâna pe fruntea lui, dar era rece. Celan a luat un tub de pastile doar ca să plece singur în lumea lui. Un egoist. Putea să mă aștepte. Eu i-am făcut propunerea cu pietrele... acum ce-am să fac?

Gheorghe și piticul

Cum a intrat în parc, piticul a început să dea câte-un picior în toți teii din calea lui. Era o zi de vară foarte călduroasă, de aceea nu prea era lume, numai câte un bătrânel, pe băncuță, privind pierdut undeva în zare. Și cum ziceam, piticul, nervos la culme pe ceva ce numai el știa, lovea cu nădejde teii parcului. La un moment dat, probabil de la căldură, s-o fi zăpăcit, că a lovit un plop. Numai că plopul nu a tăcut, așa cum au tăcut amicii săi din parc, teii, ci a ripostat, destul de agitat, către agresor:

- Mă, piticanie, de ce-ai dat în mine? Mă, n-auzi?

Piticul, surprins, întoarce capul, aproape ținându-și respirația, și se uită perplex la plop.

- Mă, piticanie, ești tare de urechi? Ia vino tu aproape și zi-mi de ce m-ai lovit!

- Păi, am crezut că ești tei și te tte-am...

- Ce-ai crezut, mă? Am eu față de tei? Răspunde odată, ce te uiți ca prostu'!

- Te rog să mă ierți, domnule plop! Promit că nu mai fac. Nu se mai întâmplă niciodată, zău. Sunt necăjit și nu am văzut în clar trupul luminăției tale.

Plopul s-a mai domolit și avea chef de vorbă, văzând frica piticului.

- Bine, bine, și de ce ești supărat?

*

- Ce dracu' faci, mă, Gheorghe? Ce scrii? Ce ți-am zis să faci? Ce mama mă-sii de poezie e asta?

- Domnule profesor, este ce-ați vrut să scriem. Adică eu aici vreau să...

- Ce vrei, mă, Gheorghe, să ce? Ce treabă are, mă, piticu' ăsta cu influența poeziei turce? Păi bine, mă, Gheorghe, dacă nu m-am exprimat destul de clar, trebuia să mă oprești și să întrebi care-i faza, da' nu-mi veni cu pitici și tei... Și teii ăia, ce treabă au cu turcii? Bă, teii sunt ai lui Eminescu, n-au venit cu turcii, mama ei de literatură!

- Domnule profesor, nu vă supărați, lăsați-mă să vă explic! Piticul sunt eu, un muritor de rând, fără însemnătate, doar cu frustrări și visuri niciodată împlinite. Piticul semnifică micimea omului, pe când teiul este ceva solemn. De fapt, recunosc, m-am depărtat de poezia de divan a literaturii otomane, reflectând mai adânc, într-un mod egoist, probabil, la starea poetului, la tristețea, poate chiar și dispararea din efemeritatea vieții lui.

Profesorul de „comparată” i-a ascultat explicația studentului, dar nervos, cu interes, nu părea mișcat, așa cum probabil spera Gheorghe.

- Gheorghe, dragule, ești pe lângă subiect. Nu ești pregătit. Ceea ce mi-ai înșirat nu este relevant și în fapt nici nu mă interesează, dar teii tăi și cu piticul nu au absolut nimic de-a face cu simbolurile din poezia de divan. Măcar dacă puneai piticul să lovească trandafirii sau să existe ceva element erotic, că asta a dominat literatura lor timp de 500 de ani. Și apoi, spune-mi, dragule, unde încadrezi stilul ăsta cu dialog al poeziei tale?

- La un curent nou, domnule profesor. Probabil că sunt îndrăzneț, dar vă rog, din suflet vă rog, lăsați-mă să o finalizez și apoi vă explic finalul!

- Domnule student, nu suntem în piață să ne tocmim. E o insultă ce-mi ceri. E ca și cum ceea ce ți-am spus să faci e un lucru atât de mărunț, încât nu merită să-l iei în serios, aducându-mi în fața ochilor un „curent nou”, pe care dumneata chiar acum îl inventezi. Exclus. Categoric exclus.

Sunt un Gheorghe și-atât. De ce nu reușesc nimic din ce am în cap? Ideea mea era bună. Adică ce, ce-avea piticul? Nu, nu că principiul meu n-a fost bun, ci profesorul era la nivel cu pământul. Să nu înțeleagă el ironia mea? Nu-s complicat, ce dracu!

- Gheo, ce faci? Iar ești departe?
- Păi, cam sunt.
- Și cam pe unde să te caut?
- Nu în timpurile astea.

- Da-n care?
- Crede-mă că nu s-au inventat.
- Haide, mă, inventatorul, nu te mai da mare! Ai să mori dreacu, așa cum a murit Celan, că și ăla scria și nu-l înțelegea nimeni.
- Ei, nu!
- Te pomenești că tu-l înțelegeai! Mă, se poate. Nu te contrazic. Erați amândoi de mânuță toată ziua. Proștilor.
- Hai sictir!
- Hai sictir tu, fraiere! Ba nu, mă, hai la masă, că te cheamă mama.
- Vin.
- Acuma să vii.
- Vin, n-auzi?
- Boule!
- Vaco!

Soră-mea e o scrântită. N-are minte. N-are. Geaba se dă literată, că-i vai de capul ei. Mă enervează la culme, da-i soră-mea, n-am cum s-o omor. Sau am? Cum i-ar sta moartă? Ce-ar mai plânge mama! Eu nu. Aș avea liniște deplină. Ce-aș sta sub nucu' ăsta până m-ar lua somnul! Ce știe ea de Celan? Nu știe nimic. Nimeni nu l-a cunoscut mai bine decât mine. După ce mănânc, caut hârtiile de la el. Scria împrăștiat pe tot ce apuca de scris. Scria și, după ce-l citeai, îți venea să te duci la dracu' departe, să-ți dai pumni în cap, în gură, să te apuci de băut și de curvit. Celane, Celane, mă, de ce mi-o fi dor de tine, mă prostule! Tu mă aprobai în inflexiunile mele, în aiureli privind curente literare și alte bazonii pe care le povesteam noapte de noapte, la cabana aia a ta ori pe holul căminului studențesc.

„...și-ai fi zis că ziua nu se mai termină... noroc! norocul și-l face omul cu mâna lui, dar asta o spun toți, schimbă orientarea cu fața la soare. și ce-ai vrea, să râdem? să râdem, la dracu', să râdem de noi. suntem atât de proști, că recunoaștem asta cu stupizenie. râzând o recunoaștem. ne credem importanți și dăm, toată ziua, definiții la orice. să fii deștept e o chinuială. să fii poet e floare la ureche. păi ce, domnule, trânteste niște cuvinte într-o ordine sau dezordine mai amplă, că așa e la modă acum, și mergi mândru printre omenire, zicând că matale ești poet. e greu? aaa, mai colorezi tevatura și cu ceva cuvinte porcoase, să fii interesant și cunoscut de cât mai multă lume, că lumea asta face; trage cu ochiul să vadă ce dreacu vinde ăla și țup peste rahatul ăluia de se crede mare scriitor.

nu se termină ziua când vrei tu... timpul nu-ți mai aparține. la revedere! au alții grijă și de timpul tău. păi și tu ce să faci?

te lași abandonat. te prefaci că depui armele, că ești un nătăfleş, ba chiar puțin prost, dar de la mama natură, să nu dea de bănuț, și s-ar putea să ai noroc să nu fii spurcat de prea mulți, ba chiar lăsat în pace.

unii vor să simtă cu mâna pe coana moarte. ăsta lucru mare e! cine se încumetă? cum cine? filosofii, domnule, filosofii. Ei pun mâna pe orice și dezvoltă paralel exact cum nu poți tu pătrunde, amărâtule de om, pentru că neuronii tăi au rămas expuși la baza de început a vieții."

Ăsta a fost ultimul gând al lui Celan. Totul a pornit de la pietre. Cred. Și eu am simțit că le car. Uneori le duceam agățate de călcâi, de genunchi, de gât, de pleoape și ziceam că viața mea are un nume, Frusina. Era brunetă, cu ochi albaștri, avea părul lung, pielea albă. Era mută, Frusina. Niciodată nu am simțit iubire pentru ea. Cum să iubești o viață cu numele ăsta? Plus că era brunetă și mie nu-mi plăceau brunetele. Blondele, hmm, da. Că era mută, mă bucuram. Apăi, așa calitate la o viață, mai rar! Pietrele astea mi le arunca Frusina ori de câte ori aveam chef de ceva nebunesc; de exemplu, să fiu fericit. A dracului Frusina, ce bine mă simțea! Imediat dîbuia că-mi saltă inima în piept a nebunie, a fugă la mama naibii, că niciodată n-am știut unde să fug, dar fugeam până când mă trezeam la pământ, cu nasul belit și plin de sânge pe picioare. Nu fugeam ca omul, o luam la sănătoasa în picioarele goale. Oricum, cel mai tare era când o tăiam iarna pe zăpadă. În tălpile goale. Hm, ce senzație mișto! Mă frigea pielea de-atîta îngheț. Nasul se lîpea, iar aerul era atît de tare, că nu puteam respira dacă nu tușeam la fiecare inspirație. Frusina, țup cu piatra-n mine. Pardon, nu cu piatra, țup cu o traistă de pietre, că avea șmechera, avea muta, adunate-n buzunarele ei găurite. Dădea-n mine și rânjea.

Celan a murit pe pietre sfinte. Uneori îmi vine să mă duc după el. Ce-am să mai caut, dacă totul e împotriva mea? Ce-am să găsesc, dacă din întâmplare rătăcesc pe alte depărtări? Și-apoi, așa singur și nesigur, n-am să-mi găsesc pacea. Ce-o mai fi și aia pace? Toată lumea zice pace, da' fac pariu că habar nu are cu ce se mîncă! Sau se bea? Omul, domnule, omul trebuie să fie oleacă trîntit la minte, nebun, prost, și toate calitățile alea de care rîdea sănătosul de Erasmus. Bă, nene, ce-am cu omul? Eu nu-s în stare să zic o idee pertinentă, că na, de-aia am și căderea de-acum, uite cum tînjesc după Celan, după moarte și după tot ce-am sperat, dar am uitat. Chiar așa, pe uitarea asta n-o caută nimeni? Pe nimic nu-l caută nimeni? Păi ce, omu-i fraier? Ce-are el să caute ceva după care nu poate profita, suge averi, bani și alte baliverne. Baliverne, zic io, mi-s gândurile astea. Ptiu, drace! Hai să-mi schimb macazul: gîndesc la ceva fain-fain-fain rău. Cum ar fi? Uite, natura. Uite, râul, muntele, frunzele astea, iarba asta, păsărica aia din nuc, ce-o fi? Musca nu. Ce e fain la o muscă? Brrr, m-apucă nebunia. Bun, să scriu ceva. Să scriu ceva despre iubire. Ba nu.

Mai bine despre moarte. Mai bine să scriu despre sinuciderea mea. Unde-i, frate, oglinda aia? Aha, uite aici! Închid ochii și... și nu mă văd. Scârț! Apăi, de ce caută omul să se vadă mort? Ce, viu nu-i bun?

- Gheorgheeeee, măăăă, ești afară?
- Nu, vecine, nu-s afară. Sunt aci, lângă nuc.
- Hoțomanule care ești! Îți arde de joacă?
- Mie?
- Da' cui?
- Ce e, nene vecinu', de ce mă strigai?
- Uite un pachet pentru tine! De la Bogdan. A fost la noi acum două zile și-a zis să-ți dăm pachetul ăsta.
- Dar de ce? Ce-i în el?
- Păi, de unde să știi? Vezi și tu.
- Mulțumesc, vecinu'!
- Să crești mare, mă, băiatule!

Ce să-mi dea mie Bogdan? Cu el am petrecut copilăria în timpul vacanțelor de iarnă și de vară. Era de la oraș, cuconaș, educat de mic, bune maniere și alte chestiuni boierești, pe care le admiram atunci, dar pe care le detest acum. Nu știu de ce. Mai vine pe la unchiu-său, vecinul meu, și mai stăm de vorbă, însă nu ca pe vremea când eram niște mucoși. Mai mult eu, că el își ștergea năsul pe batistuțe albe, brodate, iar eu pe mâneca hainei sau pe tricou. Ia te uite, ce de cărți! Bă, băiatule, băăă, oi fi în anul morții? Ce ți-a căsunat, mă? Nu, că-i bine! E foarte mișto. Pe-astea nu le aveam. De asta n-am auzit. Bă, ești prost? Cine dracu-i ăsta? Mișto. Ia să iau ceva la citit. Pare neamț după nume. N-am chef de nemți acum. Rus? Nu. Francez? Nu. ăsta pare de pe nicăieri. Ce de puncte are la nume. O fi de prin nord. Na, că-l iau pe punctatul ăsta. Așea. Să citim. Ziceam că-l citesc pe Celan. Unde-i Celan?

Tataie

- Tataie!

- Da, tătaițule.

- Ce sunt astea? Îl trăgeam de sprâncene. Le ciufuleam, apoi le așezam ba în sus, ba în jos.

- Alea sunt sprâncene.

- Și de ce-s așa de mari?

- Pentru că io sunt bătrân.

- Și ce faci cu ele?

- Păi ce să fac? Nimic. Așa sunt sprâncenele, să șadă degeaba pe chipul omului.

Îl cercetam atent. Stăteam pe el și descopeream mereu câte ceva interesant. Îl iubeam și mă chinuiam să-l imit, deși nu aveam mai mult de 5 ani.

- Tataie!

- Da, tătaițule.

- De ce ai degetele așa de galbene?

- De la tutun, arză-l-ar focu' dă tutun, că toată ziua trage în el tutun! Dă fata aia jos din brațe! Tu ești bolnav la plămâni și-i suflă în gură tutunu' tău blestemat. Arză...

Mamaia era mai rea de gură. Toată ziua vorbea cu găinile, capra, câinele, florile și cu vecinii. Pe tataie îl cam certa și atunci îl strângeam mai tare în brațe.

- Taci din gură, hoască bătrână, tu-ți Paștele mă-tii!

- E-te, tac! Tac, na!

Pe tataia îl apuca mereu să tușească atunci când mamaia îi aducea aminte că e bolnav la plămâni. Tușea și scuipa.

- Tataie!

- Da, tătaițule.

- Ce e asta?

- Pălărie.

- Păpărie?

- Pă-lă-ri-e

- Pă-pă-ri-e.

Tataia râdea cu poftă.

- Ioană!

- Ce-i?

- Aș mânca niște halva.

- Mănâncă, Ilie.

- Adu-mi!

- Da' ce, tu nu poți să te ridici în capu' oaselor?

- Muiere, văz io că ți s-a făcut de-o trosneală.

- E-te, mi s-a făcut... Nu vezi că am treabă? Da' îți dau, ce Maica Domnului să fac? Vrei cu pâine?

- Da, cu pâine.

- Tataie!

- Da, tătaițule.

- Îmi dai și mie halva?

- Păi, cum să nu!

- După aia merg la tușa Mița?

- Mergi.

Înainte să se apuce de mâncat, s-a așezat pe prispă și a început să pună tutun într-un ziar. După ce l-a lipit, s-a ridicat, puțin aplecat de spate, până la soba unde mamaia gătea o tocană de găină cu ceapă multă. A luat un cocean din jar și l-a apropiat de țigară. Fumul se răspândea peste tot în jurul lui. Era o căldură ce te sfârșea de puteri. Praful frigea și apa din fântână devenise sălcie. Așa spunea tataia: „Ioană, apa asta este tot mai sălcie. Nu e bună deloc.” O beam așa, că nu aveam altă cale.

- Mamaie!

- Ce-i?

- Îmi faci și mie pâine cu zahăr?

- Îți fac acuma. Stai să mai bag niște coceni în sobă.

Tăia o felie de pâine și o stropea cu apă. Băga mâna în găleată și uda. O privea puțin și, dacă i se părea că e prea uscată, băga iar mâna în găleată și o uda. După aceea strecura peste ea zahăr. Măncam și două felii de pâine. Era dulcele meu mare. Și îmi plăcea.

Acel puțin oferit de soartă ședea la poarta încântării. Nu râvneam la mai mult pentru că nu știam că putea să fie mai mult sau ceva mai bun.

Drumurile s-au întortocheat. Gândurile au o altă viziune. Atârnăm amintirile în spatele nostru și le târâm, de nevoie, spre a ne limpezi, chipurile, idealurile. Și parcă aceste amintiri, atât de simple și atât de curate, ar veni ca o binecuvântare. Nu schimbă cu nimic aducerea lor aminte.

Eu și tata

- Tată, unde mergem?
- Mergem.
- Da, dar unde? De ce ai luat cuțitul?
- Pentru că ne trebuie. Ai să vezi tu.
- Tată, mi-e foame.
- Ne grăbim acum. Mâncăm când ne-om întoarce.
- Tată, e noapte încă.

Tata îngheșuia într-un rucsac verde câteva haine, brânză și roșii. Era încruntat. Închidea rucsacul apoi îl deschidea, aducându-și aminte că a uitat lanterna sau chibritul.

- Tată, mama doarme.
- Da, doarme.
- Și nu-i spui unde mergem?
- Ea știe.
- Eu nu.
- E o surpriză. Ai să vezi.

Ne-am urcat în tractor. Zgomotul pe care îl făcea crăpa noaptea în zi. Mi se părea că toată lumea se va trezi. Cocoșii începuseră să cânte.

- Mergem mult?
- Nu prea.
- Arăm?
- Arăm.
- Și cu cuțitul ăla mare ce facem?
- Prindem iepuri.
- Și îi tai?
- Păi da.
- Nu tată, nu îi tăia!
- Trebuie să mâncăm.
- Eu nu mănânc iepuri.
- Ba ai să mănânci, că nu ai ce face.

Am ajuns în câmp. Se luminase puțin. Stăteam în spatele lui tata și vedeam pământul în spatele tractorului cum înflorește. Tata era tot trist.

- Tot pământul ăsta îl arăm?
- Nu chiar tot. Arăm până la prânz.
- Așa de mult? Și când prinzi iepuri?
- Mai încolo.
- Pot să conduc și eu tractorul?

- Da, dar trebuie să mergi drept, să nu iasă brazda strâmbă.

- Merg drept. Îmi arăți tu.

- Uite la mine cum fac.

Nu făcea nimic. Tata ținea piciorul apăsător pe o tăblie în podeaua tractorului. Volanul era imens. I se mișca mâna câte puțin în dreapta, apoi puțin în stânga. Era o mișcare continuă, stânga-dreapta.

- Ai o batistă la tine?

- Am. Vrei?

- Da.

Îi dau batista tatei. Își dă șapca jos și se șterge pe frunte de sudoare.

Mi-e cald. A ieșit soarele. Azi o să fie cald. În tractor e și mai cald. E abia dimineață și soarele nu a ieșit de mult.

- Așa sunt eu, rău de căldură, zice tata.

Îmi plăcea mirosul lui. Își aprindea câte o țigară și nu observa că tot fumul venea spre mine. Adoram mirosul lui de fum. Nu înțelegeam de ce oamenii mari vorbesc așa de puțin cu mine, dar atât de mult între ei. Mama și tata vorbeau mult, mai ales în timpul mesei sau duminica, atunci când ieșeau la poartă sau când mergeam în vizită la vărul tatei, care locuia la trei case distanță. Îmi plăcea să mă ia cu el, dar nu o făcea. Era singura mea amintire, acea zi la arat, ce mi se părea interminabilă și dureros de plictisitoare. Priveam plugul minute în șir. Priveam pământul cum răsare și simțeam mirosul lui amestecat cu cel de motorină.

După ce am terminat de arat, tata m-a luat de mână, cu rucsacul în spinare, am mers spre canal. Îi spunea canal și mă gândeam că acolo e plin cu apă, dar era doar ciment plin cu praf.

- Uite, aici făceam eu baie când eram flăcău.

- Era apă mare?

- Eram cam până la jumate. Hai să mergem încet spre tufele alea. Să nu faci zgomot, că sperii iepurii. Tu stai aici cuminte și doar privești la ce fac eu. Da?

- Da, tată.

Și a plecat. Cu soarele în ochi, îl vedeam pe tata doar o umbră cum se depărta. Mergea, se oprea, iar mergea apoi mai trăgea din țigară. Împingea șapca într-o parte să se șteargă de transpirație apoi o trăgea la loc. Fuma și mergea încet. În mâna dreaptă ținea cuțitul. Deodată tata întinde brațul drept în fața lui. A început să fugă și l-am văzut cum ia de jos un iepure. Am început să plâng, dar mi-am zis că trebuie să termin de plâns până ajunge la mine, să nu se supere și să nu mă certe. Știu că tata nu mă certa, dar mereu am avut această frică.

- Gata. Hai să mergem acasă! E târziu.

- Hai, tată!

Tot drumul am ținut ochii închiși și am sperat că este doar un vis și, când voi deschide ochii, voi vedea draperia albastră cu flori roșii din fereastră, dar nu vedeam decât pe tata cum ține în mână un iepure din care curgea mereu sânge.

A fost prima zi în care nu am călcat pe urmele lui. Îmi plăcea să fac pași pe urmele lui tata. În acea zi i-am urât urmele.

- Mamaie, pot să merg la capră?

- Mergi mamaie, mergi.

- Mamaie, pot să dau la capră din merele astea?

- Dă-i mamaie, că-i place boalii să mănânce mere, că e capră, mamaie, și caprele mănâncă mere. Să mergi după aia la tactu-mare să mâncați halva.

- Are tataie halva? De unde mamaie, de unde?

- Ei, iaca, a adus Ica de la oraș. Ne-a adus și nouă oleacă.

Tataie mă ținea pe genunchi și mă pupa pe păr.

-Tu ești fata lu' tataie. Tu ești sufletul meu drag.

- Tataie, de ce ai părul așa de mare?

- Alea sunt sprâncene, tățăițule. Ia și mănâncă.

Tataie mesteca halva cu pâine, apoi îmi dădea mie.

- Măi, om bătrân, și tu, capră de fată mare ce ești, nu ți-e rușine să mănânci mestecat din gura lui? Nu-i mai da la fată, că o îmbolnăvești și pe ea.

-Taci, hoască bătrână ce ești! De când a murit Ionel ești cu gura pe mine. Ea e sufletul meu, că tac-su privește de sus la tine acum, răutate ce ești. Ia pleacă de-aci și nu te mai uita la noi! Iote mă, să fie, auzi la ea, hă! Ia, tățăițule, și mănâncă, că e bun.

- Da, tataie, da.

De când murise tata, m-am atașat foarte mult de tataie. Era singurul lui băiat din 7 copii. A suferit mult, dar mai tare a suferit pentru mine, văzând cum îl caut în fiecare zi prin curte, pentru că uitam ce-mi spunea mama: „tatăl tău a plecat la cer, dar el vine noaptea și doarme cu tine”. Când mă trezeam dimineăța, fugeam prin casă, apoi prin curte să îl găsesc, dar niciodată nu l-am mai văzut. Am înțeles că, atunci când un om moare, el doar privește de sus la tine.

Poate că tata a plecat la fel de ușor și de încet ca în ziua când a omorât un iepure.

Praf și doliu

- Bre, tanti Florico, după șase ani, de când a murit nea Ion, tot mai ții negru, bre?
- Țiu, da, Țiu, că ce viață e asta pentru mine? Io nu mai vreau să trăiesc, dar uite că bunul Dumnezeu îmi dă zile pentru fetele astea trei. Mama își aranja basmaua și băga sub ea firele de păr, care îi mai ieșeau, albe, pe lângă ureche.
- Pe primele două le-ai dat la București, așa am auzit. Așa vorbește lumea de prin sat.
- Le-am dat, că sor-mea le ține. Io am rămas cu asta mică, și arătă cu mâna pe capul meu.
- Bre, de ce nu te măriți? Ți-ar fi și la alde matale mai ușor.
- E-he, ce-mi trebuie mie măritat, fă, Lenuță? Cine mă ia pă mine cu trei fete? Casă de-a doua nu e bună, am văzut io.
- Punea mama mâna pe cap și iar își aranja basmaua și părul.
- Dă-mi, Lenuțo, doi metri din stofa asta neagră. Să merg la croitoreasă, să-mi facă o rochie.
- De șase ani, bre, de șase ani te îmbraci numai în negru. Tare mult l-ai mai iubit pă nenea Ionel.
- L-am iubit, da' uite că el nu m-a iubit pă mine.
- Cum, bre, nu?
- Păi, mă gândesc că dacă mă iubea, nu murea.
- Păi ce, a fost după el? Așa a vrut Dumnezeu.
- Așa o fi vrut. Ce știm noi? Suntem niște proști, nu știm nimic.
- Așa e, bre. Face un pol materialul.
- Na banii, Lenuță și dacă primești basmale din alea mari, să-mi oprești și mie.
- Da, bre, opresc. Săru' mâna!
- Mama a îndesat stofa în punga cu pâine, m-a luat de mână și am plecat spre casă. În fața bisericii s-a oprit, și-a ascuns iar firele albe pe după ureche și a început să se închine. Mă închinam și eu, trăgând cu coada ochiului la ea, să văd când se oprește. Îmi părea slabă și frumoasă.
- Doamne, Doamne, de ce Doamne mi-ai dat viața asta?
- Lacrimi mari începuseră să-i curgă pe față și se opreau toate în colțurile gurii. Cu podul palmei le ștergea și suspina.
- Mamă, de ce plângi?
- Uite așa, mamă, plâng io...

- Nu mai plânge, mamă!
  - De ce să nu plâng? Oi fi vreo fericită? Nu-s. Plâng până mor, să ajung lângă taică-tu.
  - Și eu? Eu unde mă duc?
- S-a oprit din mers și m-a privit lung apoi. Parcă îi părea rău că a plâns iar și a vorbit cu păcat despre unele lucruri.
- Haide, mamă, acasă și-om vedea ce să facem!
  - Pot să merg în spatele tău?
  - Mergi.
- Călcam pe urmele pașilor ei. Praful se adunase peste tot drumul. Nu mai plouase de mult și pământul crăpase pe câmp, doar în sat era fin și îmi plăcea să târăsc picioarele goale prin el. Atunci când priveam spre încolo, departe, spre ulița de la marginea satului, unde locuiam, pământul părea că arde, că ridică flăcări de lumină sau că apa se înalță deasupra lui.
- Mamă, ce mâncăm? mi-e foame.
  - Mămăligă cu cartofi prăjiți.
  - Hm, e bun, abia aștept să mânânc!
  - Săraca de tine, te bucuri la mămăligă cu cartofi...
  - Dar e cea mai bună mâncare, mamă.
- Și iar a început să plângă, dar mai ușor parcă, să nu o aud, dar eu o auzeam și mă prefăceam că nu aud. Am început să cânt „Veronica, fată bună, Veronica, Veronica...”

Să nu mă spui că am mâncat fasole

- Costeleeee, unde dracu te-ai băgat, măăă?
- Ce-ai, fă, de strigi ca nebuna? Uite-mă aci! Ai dat în orbu' găinilor?
- Vezi, mă, că a venit aia mică a lu' tuşa Ioana.
- Unde-i, fă, că aci pă hol nu-i?
- Vezi, mă, prostule, că-i la uşă. Dă dracu' perdeaua din ochi şi-o vezi...
- Făăă, Leano, dacă mă mai faci prost, io te bat de te caci pă tine, ȕiganca dracului care eşti tu cu mă-ta şi cu tac-tu...
- Da' tu ce dreacu oi fi? Vreun pui de rumân? Bagă, mă, fata în casă! O mână dă deoparte perdeaua din uşă. Apare Costel. Mă priveşte mirat apoi mă întreabă:
- Eleno, stai de mult la uşă?
- Nu.
- Şi de ce nu intri tu direct în casă, dacă tot vii pă la noi?
- Mamaia a zis să nu intru.
- Şi adică dî ce, fă, Eleno, să nu intri tu la noi direct în casă? Hă?
- Că nu e frumos să intru fără să mă cheme cineva.
- A-ha! Fă, Leano, da' tu ce dreacu faci, fă, acolo? Nu vii încoace să stai cu asta mică?
- Ho, mă, că viu acuma!
- Ceaunul cu mîncarea de fasole era în casă. Era un ceaun imens, mai mare decît mine. Mai era mîncare pe fundul lui şi o lingură mare şedea deasupra. Ziua era prea cald să-l lase în băţătură. Fasolea s-ar fi stricat, aşa că, după ce era gata mîncarea, aduceau ceaunul în casă, în prima cameră. Ei spuneau că e hol, dar parcă nu semăna cu nimic. Pe jos nu aveau preşuri. Nici masă nu aveau. Două scaune verzi, murdare şi ele, stăteau lângă perete. Muştele intrau şi ieşeau din ceaun. Erau mai puţine ca afară.
- Mamaia nu mă lăsa să vin la Lenuţa, dar eu veneam mereu pe furiş. Ştia că-mi place fasolea lor şi atunci cînd mă prindea că ies din curtea lor mă certa.
- Ce faci?
- Bine, zic.
- Priveam spre mîncare.
- Ia, fă, Eleno şi mînîncă. Ai vinit la fasole, hă?
- Da. Da' să nu mă zici la mamaia.
- Nu te zic. Ia şi mînîncă!
- Şi am mîncat. Era puţin prinsă şi afumată. Mîncam cu o poftă pe care nu am să o uit niciodată.
- Vrei şi mămăligă rece?
- Vreau.

— Ia d-aci!

A rupt dintr-o mămăligă cu mâinile.

— Ia și întinde dacă vrei. Mănâncă, fă, că e bună. Costeleeee, unde ești măăă, dar-ar dracii în tine?

— Pă prispă, fă, nebuno.

— Bă, mai avem vreun pepine?

— De unde, fă, pepini?

— Era, mă, aseară unu' afară pă prispă. L-ai mâncat cu tăticu, mă?

— Făăăă, io aseară am fost acasă? Loaza pământului și proasta satului!

— Taci, mă, că te aude asta mică....

— Fă, Leano, vezi că vine tușa Ioana după ea.

— Mă, ești prost?

— Uită-te, fă, la poartă!

— Aoileu, Eleno, te prinde la ceaun. Ridică-te, fă, și fă-te că nu mănânci.

— Lenuțo, Costeleeee, Elenăăă! Unde sunteți, mă?

Am ieșit repede din casă în fața ei.

— Da, mamaie, aici sunt.

— Ce-i la gura ta? Ia treci încoa' mai aproape, ia, ia să văz io ce ai la...

— Săru' mîna, tușă Ioano! Ce faci, bre?

— Iar a mâncat la voi? Păi nu ți-am zis io, Lenuță, să nu-i mai dați fasole, că are ce mânca și acasă. Nu așa am vorbit io cu voi?

— Da, bre, tușă Ioană și io ce să fac la fată, dacă-i place și vine? Să o dau afară?

Mamaia m-a luat de mână și m-a tras după ea. Tot şușotea în barbă, să o aud doar eu, mergând grăbită cu mine spre casă:

— Nu ți-am zis io, Elenă, că nu ai ce căuta la ăștia? Ai dracului de țigani jăgoși și bețivi, Doamne iartă-mă, că în loc să meargă la muncă, ia, numai stau în bătătură cât îi ziulica de mare. Stau și beau. Și tu? Să nu te mai prind pă la ei, că-ți rup picioarele. Ai auzit, Elenă? Hir-ar ai dracului, să hie!

— Mamaie, da' mie îmi place la ei....

— Zici că te-a făcut mă-ta în șatră. Nu știu cu cine oi semăna așa, că tac-tu era un om educat. Mă-ta e o fudulă.

— Ce e aia fudulă?

— Ce, nu am văzut io cum se gătește când merge duminica la biserică? E-he, am văzut io!

— Are o rochie neagră, mamaie. Și un batic negru. Atât. Adică are mai multe baticuri negre. Pot să mă gătesc și eu ca mama?

— Doamne ferește, Eleno, mamaie! Mă-ta e vădană, de-aia trebuie să poarte negru. Săracu' Ionel, a murit de tânăr, dar dacă așa a vrut Măicuța

Domnului, ce să-i faci? A luat la ea un om bun și a lăsat pă pământ răutățile.

— Și ce face Măicuța Domnului cu tata în cer?

— Nu știu mamaie, nu știu.
— Atunci de unde știi matale că e tata la Măicuța Domnului?
— Că așa se zice, na!
— Mamaie, da' de ce porți batic pe căldura asta?
— Adu niște paie să pun peste baliga asta. Vai de capu' mieu, că se strica prispa și nu are cine să mi-o facă! Așa să poartă, mămăiță, batic, că suntem babe.
— Da' mama nu e babă.
— Nu e babă, dar e vădană.
— Dar nici mama lui Viorica nu e babă și nici vădană și are batic. De ce?
— Așa e civilizat la țară. Și la biserică nu ai voie să mergi în capu' gol că nu ești curvă.
— Mamaie, eu sunt curvă?
— Ptiu, Doamne, Maica-Domnului, cum spui mamaie așa? E păcat. Să nu mai spui, mămăiță!
— Dacă nu am batic și merg cu mama la biserică, matale ai spus, că numai curvele intră așa.
Am început să țopăi fericită și să cânt prin curte: sunt curvă, sunt curvă, la, la, la, tra-la, laaaa, suuuunt cuuuuuvăăă!
— Șttt, taci din gură, Elenă, taci mamaie din gură că e păcat ce zici tu acolo. Gura mea slobodă, de ce nu-mi văz io de ale mele?

Soarele ardea și simțeam cum pielea se strânge la gură. Am luat un măr de pe jos și am început să-l mănânc, ocolind viermele. Era zemos și dulce. Mărul. O priveam pe mamaia cum frământă balega cu paiele. După ce se făcea o pastă mai groasă, acoperea găurile din prispă.

— Pot să pun degetul?
— Unde să-l pui?
— Acolo unde pui balega.
— Nu, că rămâne gaură. Șu, şu d-aci, boală dă găină, şu, şu!
— Mamaie, tataia e tot la Maica Domnului?
— O hi. Nu știu pe unde l-or plimba sfinții.
— De ce ai călcâiele crăpate? Mă frige părul, mamaie.
Umbla toată ziua desculță prin bătătură. Își lua șoșonii doar atunci când pleca în sat cu treabă ori la biserică, duminica.
— De la praf, de la vreme, că sunt bătrână, mamaie și multe drumuri au umblat picioarele astea. Mergi și vezi ce are câinele ăla, de latră așa, și aruncă-i o coajă de mămăligă.

Făcuse răni pe la gât din cauza lanțului. Se zbătea toată ziua.

— Vrei mămăligă?

Mă privea fericit și sărea în sus de bucurie, făcând praf în jurul lui cu lanțul.

Îmi era frică să îl mângâi. Poate că m-ar fi mușcat de supărare că el niciodată nu a fost liber. Nu am stat mult. I-am dat mămăliga și am plecat.

— Mamaie, merg în drum.

— Mergi. Elenă, nu te culci de amiază?

— Nu.

— Nu e nimeni, mămăiță, pă drum în căldura asta.

— Nu e, dar io merg.

— Mergi, mergi.

În praful din fața porții mi-am desenat un șotron. Degetele se lipeau așa că le-am tăvălit pe pământ, pe sub praf. Era rece. Voiam să cânt, dar nu știam niciun cântec. Mi-am adus aminte de film și mă întrebam dacă știu să cânt ca Veronica. Veronica, Veronica, fată bună, Veronica, Veronicaaaa, Verooonica, fată bunăăă, Veronica...

Monica Tonea (Belgia, din 2001)

Monica Tonea a debutat în 2019 cu volumul de proză scurtă *Piatră de hotar*, Libris Editorial.

Este blogger la Adevărul și, totodată, autor și redactor la revistele Itaca și Bel-Esprit.

După studiile de Jurnalism și Științele comunicării, până să plece definitiv din țară, a profesat ca jurnalist și editor de știri la România Liberă și Antena 1.

Din 2001 locuiește în Belgia.

Și brusc, tăcerea a predominat

Totul a început în urmă cu 75 de ani. M-am născut la Roma, în districtul San Lorenzo, în urma unei zguduituri neprevăzute. Mama sigur nu se așteptase, sau cel puțin asta fusese impresia pe care mi-o lăsase de-a lungul timpului. Oricum, n-a dezmințit-o niciodată. Am învățat de mic să tac. Mai întâi, glasul energic mi-a fost acoperit de șuierul bombardierelor care planau deasupra orașului, apoi de vuietul creat de alarmele care nu reușeau să domine zgomotul înfiorător desfășurat la sol de miile de oameni surprinși pe străzi înainte de dezastru. Era de neconceput să renunțe la obișnuitele lor trasee, a căror rutină o îndrăgeau, în ciuda sentimentului derizoriu instalat pretutindeni. Pe 19 iulie 1943 am țipat pentru prima oară, dar n-avea nicio legătură cu războiul, mai degrabă se deslușea din ton mirarea mea de ivire în lumea haotică dimprejur. După care vocea mi-a fost acoperită de primele proiectile care au șters instant de pe fața pământului câteva clădiri alăturate casei noastre. Mama era mai preocupată să-și manifeste groaza evenimentului, decât să suspine deasupra creștetului meu năclăit. I se păruse inoportun că apăruseră chiar atunci. Nu-i stârneau vreo emoție. Atmosfera nepropice instinctelor materne o acaparase. Deși era caniculă, tata, neavând idee cum să se comporte cu un nou născut, m-a împachetat în câteva pături. Am dubitat mereu apariția mea pe această stranie planetă. Nu că aș avea termen de comparație, dar n-am înțeles niciodată ce ne mână să ne autodistrugem.

Avocat de profesie, tata oferise familiei un standard și un confort liniștitor. Cu mine pe un braț și mama aproape leșinată – dar capabilă să aducă injurii britanicilor, care pentru mine erau doar o noțiune abstractă pe atunci – se lăsa târâtă de mână după noi, ca un balast. Nu părea năpăstuită de chinurile nașterii și mă ignora cu desăvârșire. Ne-am refugiat cu toții la subsol. N-aveam de ce să alergăm bezmetici pe străzi spre adăposturile antiaeriene. Ai fi zis că era liniște, dar gălăgia pătrunsese până în străfundurile pământului. Contribuția mea la acel zgomot de fond a fost una pasivă. Orăcăiam cât mă țineau plămânii, dar mai tare vociferau mama, bucătăreasa, soția grădinarului și copilașii aferenți. Nu mă asculta nimeni. Mama, între timp, tăcuse. Tata, cu voce puternică, îi asigura pe toți că o să fie bine. Și-a fost. Cred că în acele momente m-am decis să amuțesc.

Cum am ieșit eu din asta nu mai contează. A rămas în spate întreaga istorie a războirii dintre confracții noștri și aliați. Am crescut fără a-mi da seama că traversez epocile. Doar că experiența cea dintâi îmi fusese căpătâi.

Cu detalii care-mi scăpau când eram mic, tata-mi relata adeseori frânturi ale acelor zile. Poveștile aveau ecou. Martor infantil al războiului, își lăsase amprenta chiar dacă eram practic inconștient de grandoare. Poate n-aveam amintirea acelei zile, dar colectasem suficiente senzații cărora nu le găseam vreun sens. Mai încolo, memoria le-a întors pe toate părțile, conectându-le la ceea ce însemna viață.

Mi-am definitivat studiile de drept la Oxford. Formarea britanică, culmea, n-a fost respinsă de familia mea, care posibil să fi uitat că era să dăm colțul din cauza lor. A fost primită cu laude și încurajări vocale. "Bravo, Filippo, ai nevoie, îți consolidează drumul. Plus, nici nu se va observa, ești la fel de monosilabic ca ei." Da. Și m-am integrat nesperat de bine. Din cauza lor învățasem să tac pe vremuri, datorită lor îmi cizelam tăcerile tardive. În loc să par un neadecvat, deveneam sofisticat. Ranchiuna trecutului era inexistentă. Eram de-al lor, doar numele exotic și tenul bronzat fiind o contradicție. Cu toate astea, nu mi-a priit. Nu eram din fire nici retras, nici timid. Doar nu găseam de cuviință să fac conversații inutile. Și tăceam la orice zgomet survenit de nicăieri. Subit.

A urmat o perioadă previzibilă anilor în care prindea contur maturitatea fizică și spirituală. M-am îndrăgostit, m-am însurat, nu cu aceeași persoană. Sau, mai bine spus, am crezut de nenumărate ori că era *in love* per se cât am fost student, când de fapt nu erau decât relații de scurtă durată. Până când m-am pierdut într-o zi în adâncimile unor ochi care trădau bucuria de a fi. Definitiv și ireparabil. Cu ea n-am fost tăcut. Nici vocal. Mă exprimam în felurite moduri, niciodată aceleași. Irecuperabilă stare de beatitudine. Acum, universul îmi demonstrează cu încăpățânare că este unul ciclic și tot către ea mă poartă mintea. Dar povestea noastră nu merită să fie una sincopată. Dacă sar etapa debutului nostru, ratez povestea. Cea care predomină chiar și după. Am întâlnit-o într-un bar de lângă Termini și-am ademenit-o cu un cântec la modă în 1963. Era o pariziancă prețioasă, așa o percepușem la început. Care se rătăcise în Roma. Ținea în mână o hartă gigantică, oferită de hotelul unde se cazase, dar era întoarsă invers. Nu înțelegea nimic. Am intervenit cu aerul meu britanic cultivat și farmecul local, irezistibil, pentru o tânără educată în stilul libertin al francezilor. I-am zâmbit și, cu siguranța de sine regăsită adeseori la italieni, am comandat două pahare de prosecco. Atunci am început să turui. Asta nu se mai întâmplase. La radio se auzea un *hit* local al lui Gagliardi. *Se tu, dopo aver amato invano /non vuoi più amar nessuno/perché dimentichi anche me...* M-a întrerupt cu cochetărie, cerându-mi să-i traduc. Am ezitat. Nu eram pregătit să-i fac cunoscut ce resimțisem deja în preajma ei în ultimele cinci minute. Cât meditam eu dacă să dau sau nu curs îndemnului ei și în vreme ce ea, răbdătoare, sorbea din cupă cu guri mici, un zgomet asurzitor a acoperit muzica și rumoarea din bar.

Ne-am repezit cu toții spre geamurile dinspre stradă, îngroziți de ceea ce ar fi putut să fie. Pentru unii, amintirea războiului încă nu se desprinsese de ei, iar eu am tresărit, fără să caut alternative în minte. Deraiașe un tren. Louise m-a prins de mână și ne-am precipitat amândoi pe ușă. Am alergat dincolo de gară. În depărtare și în noapte, spre Porta Maggiore, se distingea locomotiva răpusă și frântă de pe șine. Voia neapărat să vadă dacă sunt victime neajutorate. Așa am înțeles cine este. Așa am știut. Și-am mai observat un detaliu. A doua oară în viață un șuier nemaiauzit mi-a modelat un viitor pe care încă nu-l contempasem. Dar s-a instalat insidios, iar eu, neputincios, l-am îmbrățișat.

După ce ne-am asigurat că nu fuseseră implicate victime, ne-am îndepărtat și pașii ne-au purtat de-a lungul zidului aurelian. Când am ajuns în dreptul porții gigantice, Louise era toată o flamă. Cred că m-a cucerit pe loc cu entuziasmul regăsit și bucuria nedisimulată de a se strecura printre arcade, ruine ale altor timpuri, minunându-se la fiecare amănunt al apeductului. Atunci a reluat discuția din bar. "Spune-mi ce însemnau cuvintele din melodie..." A ascultat cu atenție traducerea mea impecabilă. Vorbeam franceza de la șapte ani. Guvernanta, originară din Lyon, cum aterizase la noi era altă istorie, insistase să adopt limba ei maternă, convinsă că nu exista alta mai bună pe pământ. Așa că n-a fost greu să susur destins cuvinte în limba ei. Până atunci o lăsasem să se chinuie în engleză. "Îți ador accentul. Spui cuvinte tandre și totuși pari că te dezminți." Ei bine, fusese doar o părere. În scurt timp ne solidificam legătura cu promisiuni indestructibile.

Ne-am construit o lume a noastră și am rămas consecvent ei. Am fost eterni îndrăgostiți de anii '50 ai copilăriei, astfel încât să-i rămânem fideli indiferent de modernismul impus după reguli prestabilite. N-am alterat nimic. Lângă Louise am descoperit că nu știu să îmbătrânesc. Totodată, mi-am reorganizat viața în cele mai mici amănunte. Ne-am cumpărat un apartament în Vatican, departe de tumult, situat la etajul 7. L-am mobilat fără nicio grabă, simțeam de fiecare dată când un obiect putea completa armonia dintre acei pereți înalți. S-a transformat într-un apartament cochet. Mica sobă de fontă din dormitor a dat tonul stilului care între timp s-a proclamat în retro. N-am profesat niciodată avocatura, în schimb ne-am angajat amândoi ca profesori, eu de latină, iar ea de franceză, la internatul *di Santo Stefano*, de abia fondat dincolo de Tibru de un reverend american.

Trei ani mai târziu s-a născut Matteo. Am intuit de când mi-a declarat fericită din prag că e însărcinată. Ceva nu era în regulă. Nici o sursă de zgomet nu predomina încăperea. Dinspre ferestrele largi nu surveneau glasurile vecinilor răspândiți prin balcoane sau în curtea interioară, ca de obicei. Era o liniște care dădea de bănuț. Mie-mi dăduse de bănuț.

Dar am zâmbit forțat, mascându-mi indispoziția. Louise era în al nouălea cer. Atitudinea Louisei după naștere a fost complet diferită față de cea a mamei. L-a simțit plâpând și l-a cuprins în brațe, legănându-l duios. ”Șșt, taci, dragul mamei! Taci...” Cu stângăcie, mai mult instinctiv. Asta m-a convins că fiecare are povestea lui. Mama dăduse vina pe mine pentru războiul din mintea ei. Și am crescut cu impresia că suntem responsabili de starea psihică a părinților noștri. Matteo n-a supraviețuit, dar sunt sigur că n-ar fi trăit cu această responsabilitate pe umeri. O malformație a inimii ni l-a răpit prematur. La zece luni, într-o noapte la fel de calmă ca după-amiaza în care promisem vestea că o viață nouă se prinsese în pântecul mamei sale, s-a stins cu degetele mici agățate de mâna rece a Louisei. Un episod care ne-a schimbat percepția. N-am putut renunța la ideea că dispăruse. Am păstrat decorul din dormitor intact. Pătuțul cu gratii albe înghesuit în colț fiind un memento neșters din existența noastră.

Anii au trecut cu repeziciune. Roma devenea din ce în ce mai turistică, dar asta nu ne împiedica să savurăm zilnic – ca niște romani tipici – atmosfera dinamică, presărată cu miresme de cafea proaspăt prăjită. Am trecut prin fiecare decadă, nesimțind scurgerea timpului. Louise era și mai rafinată, iar eu duceam cu mine orgoliul că sunt privilegiat. Când ne apuca dorul sfâșietor, ne refugiam în dormitor, stând neclintii lângă soba care între timp rămăsese inactivă. Contemplam pătuțul, iar ea înfrigurată îmi căuta mâna inertă. Nimeni nu ne cunoștea durerea mută. Dar nici n-aveam nevoie să o împărtășim. Acest detaliu ne-a modelat, iar viitorul a rămas impregnat de absența lui Matteo. N-am mai încercat s-avem alți copii. Ne consolam cu elevii proveniți din culturi diferite de care ne apropiaserăm. Cred că Louise luase cunoștință indirect de elementele insesizabile după care mă ghidam eu și se resemnase. Acel bum mult dorit nu mai percuta viața noastră. Iar eu eram convins că nu va fi nicio explozie. Nu prea curând, oricum. Dar nu trăiam în doliu permanent. Aveam împreună un cult al exaltării, eu mutesc, cum îmi era obiceiul, iar ea, nediminuat de vârsta ce insista să se matureze ca un aluat bun pus la crescut. Cu finețe. Doar ridurile se instalau tăcute.

Noul mileniu nu ne-a luat prin surprindere, poate unde eram mai conectați decât generația noastră la evenimentele nu numai cu tentă locală, cât raportate la întregul glob. Țineam pasul cu foștii elevi, care deveneau adulți, fiecare din ei considerându-ne părinți adoptivi, sau, cel puțin, spirituali. Sigurele repere ale trecutului coexistau cu noi și în noi de câte ori treceam pragul apartamentului, înapoi acasă. Acolo epocile nu se suprapuseseră. Rămăsese doar una, cea a trecutului înșanjabil. Până când... Într-o seară de iulie, anul ăsta, Louise s-a precipitat în casă, întrerupându-mi melancolia insinuată de rotirea perpetuă a discului de vinil pus în vechiul meu gramfon.

Se defectase de câteva ori, însă am avut norocul ca un fost elev să aibă o pasiune pentru mecanisme vechi și astfel mi l-a reparat sau mi-a înlocuit piesele avariate. A trântit ușa grea de la intrare cu zgomot surd și m-a smuls din starea în care mă cufundasem. Nu mai avea răgaz, se năpustise transfigurată, fără să țină seamă de atmosfera care îmbia la șoaptă. Înainte să plece, mă prevenise: "Nu uita că bem ceaiul împreună, Filippo! Tu doar să te gândești ce muzică ascultăm diseară." Am simțit nevoia atunci, deși n-avea niciun sens să protestez chiar în acel moment, să-i mărturisesc cumva iritat ce resimțeam față de licoare. "Urăsc ceaiul și orice asociere cu el!" Nu știu ce m-apucase. Ea a surâs îngăduitoare, de parcă mi-era permis uneori să am răbufniri nejustificate.

S-a întors, uitând însă de ceai. "Filippo, dă drumul la știri! Se întâmplă ceva înfiorător." Am dat sonorul mic la gramofon, animat de comportamentul ei ciudat și m-am repezit la telecomandă. Pe *Rai News24* imagini năucitoare se derulau furibunde. Crainica, cuprinsă de tremur, nu reușea să relateze evenimentele care mie-mi păreau redactate și preluate dintr-un *thriller* american. Drone, la început neidentificate, planau deasupra întregii Europe, după spusele femeii asaltate în cască de reporteri aflați la fața locului. Parisul căzuse. Căzuse? Cum? Belgia era sub ruine. S-a clarificat apoi. Întreaga Europă era survolată de *eurofighters* care supravegheau haosul. Se insista pe cuvântul "supraveghere". Nu înțelegeam nimic. Louise a început să vorbească tare, peste vocea femeii din ecran. Îmi raporta succint ceea ce ascultase la radio în mașină. Nu era un atac armat uman, era doar multă confuzie la mijloc. Oricum, Italia dormea în al ei *dolce far niente*, cumva ne simțeam feriți de orice dezastru ar fi afectat continentul la un moment dat. Asistam inactivi și oarecum absorbiți în rutina rumegată pe deasupra ceștii de espresso. Avem noi, oamenii, tendința de a ne pune la adăpost de evenimente pe care nu le putem controla. Vreme bună și eu crezusem, în ciuda tensiunilor globale, că niciun eveniment zguduitor nu se va ivi la orizont. Și iată, rolurile se inversaseră, Louise mi-o luase înainte, anticipând o sursă de zgomot care avea să zguduie ritmul nostru neabătut. N-o văzusem nicidecum așa tulburată. "Coboară, du-te și vorbește cu Paolo! Știe el mai bine ce se-ntâmplă..." Paolo era astrofizician. Împărțit între a mă duce să colectez informații care urmau s-o liniștească și gândul că n-ar trebui s-o las singură, am ezitat. Dar m-am dus. Mă aflu în liftul ce mă urca cu încetineală spre locuința lui Paolo când bubuitura a survenit cu un zgâlțâit frenetic al grilajului din fier forjat. Prizonier în cușca antică, am tras de gratiile înțepenite, care au refuzat să mă elibereze. M-am privit în oglinda ștersă de vreme și arătam ridicol, așa îmbrăcat în costum și încălțat în papucii mei de casă. Nici nu realizasem. Mi-am așezat barba și părul alb, răvășit, și-am alungat ideea că Louise putea fi în pericol. De fiecare dată i-am fost în preajmă, ar fi fost absurd.

Nu-mi păsa nici cât negru sub unghie de ce avea să se întâmple cu mine. Dar Louise? De ce i-am spus că nu-mi place ceaiul? Gândul s-a concretizat abrupt. Am apăsat prelung butonul alarmei instalate în liftul avariât între etajele opt și nouă. Cum, necum, Paolo, cu ajutorul altor vecini, m-au scos dintre etaje. Am fugit pe scări cu o sprinteneală de care nu mă știam capabil. Am rămas înmărmurit în strada prăfuită, contemplând mut ruinele, praful. Avioanele de vânătoare își continuau plutirea gălăgioasă, care inducea o stare de tensiune suspectă. Instinctiv mi-am căutat ochelarii de vedere în buzunar, dar n-am dat decât de pipa din care mai pufăiam uneori. Când m-am dezmeticit, am înțeles, Roma arăta din nou ca acum 75 de ani, din alte motive totuși. O umbră grea făcuse întuneric. Umbra care înghițea totul nu aparținea norilor, avea o densitate stranie, nemaîntâlnită, de necuprins cu ochii. Plutea amenințător deasupra. Cu inima de plumb, am băgat cheia în ușa grea de la intrare. A refuzat să se descuie, dar un tânăr trecător a avut bunăvoința să-i dea un brânci. Am dat din cap a mulțumire și am început să urc gâfâind. Fiecare etaj urcat îmi semnala lucruri de neconceput. Ușa apartamentului, larg deschisă înspre camera de zi, nu era de bun augur. Am rămas în cadrul ei o vreme bună. Distingeam detaliile și le refuzam minții. N-aveam lacrimi, doar fum în plămâni și funingine în ochi. O mână dezgolită îi atârna de pe canapea, odată cu poalele rochiei albe. Ai fi zis că doarme, dacă nu ți se fixa privirea pe bârna căzută oblic peste talia ei delicată. Ai fi zis. Dar eu știam. Am străbătut mut încăperea, convins că oricum n-aș fi vorbit dacă aveam cu cine. Am îngenunchiat și-am luptat o vreme cu bârna căzută. N-aveam curaj să-i iau pulsul. De-abia într-un târziu am verificat încheietura mică. Un trup fragil, nu, o istorie scrisă, se odihnea pe canapeaua noastră. Îmi venea să strig, dar șuiurul *Typhoon*-urilor neobosite de deasupra noastră gonea prin mintea mea golită de sensuri. Am sărutat-o și m-am ridicat cu un oftat la fel de uscat ca moartea. Omul e născut să moară singur, îmi răsuna în creier, repetitiv, ca o litanie. M-am îndepărtat.

Mi-am amintit că trebuia să aleg muzica. Am pus capacul la gramofon și-am luat cu mine valijoara, în camera cealaltă. Nu concepeam, Louise a mea, frântă, inanimată. Geamurile sparte lăsau lumina de seară să invadeze pereții. Un calm amăgitor. Am strecurat absent jurnalul în care notam gânduri în buzunarul de la sacou. Poate-mi va folosi, mi-am spus în timp ce studiam cele câteva discuri aruncate pe podea. Am ales la întâmplare unul și l-am pus în gramofon. M-am așezat pe marginea patului cu teamă că acel contact mă va trezi la realitate. Am privit pentru prima oară în jur, conștientizând lucrurile. Tăblia patului dărâmată, așternuturile pline de moloz, bucăți din tavan căzute haotic prin cameră. Dezolarea. O adiere nepotrivită muțeniei din casă clătina pervers perdeaua smulșă aproape de tot și obloanele rupte scârțâiau strident.

Printre aceste zgomote neobișnuite s-au strecurat timid notele pianului, care însoțeau pentru o ultimă oară vocea lui Gagliardi. Mi-am scos pipa și-am contemplat o secundă ideea de a o aprinde. Eram sleit însă. Nu știu când s-au amestecat, ...*che vuole questa musica, stasera/che mi riporta un poco del passato/che mi riporta un poco del tuo amore/che mi riporta un poco di te...* și vuietul inexplicabil apropiindu-se vertiginos de locuința noastră aflată la marginea Vaticanului. Și brusc, tăcerea a predominat. Umbrele s-au diluat, aerul s-a disipat, liniștea a întrepătruns zgomotul. Am rămas pe retină cu un fald al rochiei albe, valijoara gramofonului și-o exaltare veche.

Un fragment de scoarță a unui copac rar

Prima mea colegă de bancă a fost o turcoaică mică, atât de mică, încât eu păream uriașă pe lângă ea, numai la cei șase ani de abia împliniți. N-am avut de ales. Învățătoarea ne-a așezat unul câte unul în bănci, după legi numai de ea știute. Stăteam aliniați, aterizați dintr-o lume mai mică, a preșcolarului, într-una confuză și alambicată a școlii generale. Până și denumirea era mult prea sobră. Trecerea abruptă de la diminutivul grădiniței – cel puțin pentru mine fusese o veste brutală, am plâns de mi-a sărit cămașa de pe mine când am aflat că mama și tata aveau să mă dea la școală toamna ce urma, dar cum, eu nici măcar nu eram aptă să fiu școlar! – care implicase vreme de doi ani că era locul bun de făcut boacăne, nicidecum instituția care avea să-mi modeleze viața între patru și șase ani, mă adusese în pragul colapsului emoțional.

Nu-mi amintesc prea multe din acea primă zi. În curtea școlii avusese loc o ceremonie care deschidea noul an școlar, fuseserăm triați pe clase și desprinși din mâna părinților, după care ni se prezentaseră tovarășele care ne-au dirijat apoi înspre clase. Înaintam din inerție pe culoarul unde răsunau sute de glasuri deodată, cu gândurile suprimate și respirația ținută. Pereții albi, copleșitori, coborau peste mine și mă sufocau, iar coridorul părea foarte lung pentru o clădire așa mică. A treia ușă de la parter, din cele patru larg deschise să-și primească elevii mai mici ai ciclului primar. Anii mari își aveau clasele la etajele superioare sau în altă aripă. Clasa în care fusesem repartizată avea înscris pe ea 1C și de acolo mai aveai de trecut pe lângă încă o ușă, 1D, și ajungeai în zona inaccesibilă nouă. De cele mai multe ori, elevii sfârșeau acolo ca să fie pedepsiți sau recompensați.

Mai târziu un pic, am descoperit că mai exista un motiv, de care m-am folosit imediat ce am învățat să speculez sensibilitățile profesorilor, care erau și ei oameni sensibili și cu preferințe clare. Nici n-a fost greu să-i captez atenția învățătoarei, aveam note mari, eram guralivă (și încă cum!), aveam opinii și nu le păstram doar pentru mine. După ce-i intrasem în grații, mă trimitea cu diverse misiuni în cancelarie. Să aduc condica sau catalogul uitat ori pachetul misterios de pe masa din lemn masiv, dreptunghiulară, care trona în mijlocul încăperii cu atmosferă demnă, traversată de o lumină difuză venită dinspre geamurile înalte și mărginită de o bibliotecă în care se odihneau tot felul de manuale, tomuri și atlase. Acea incintă reflecta o îmbinare perfectă între nou și vechi (un lucru ieșit din comun pentru o școală de cartier). Alteori, trebuia să duc un mesaj tovarășului de istorie sau de franceză, pe care-i găseam sorbind cafea, în vreme ce corectau extemporale, în fine, orice pretext era la fel de bun să hoinăresc și să evadiez din ora plictisitoare. Mai întâi, o luam în direcția opusă cancelariei.

Curiozitatea nu-mi dădea pace. De o parte se aflau ferestrele care dădeau în curte, de cealaltă, ușile închise. În capăt, toaleta. Mă opream în dreptul fiecărei uși și ascultam. Mă obișnuisem cu inflexiunile vocii fiecărei învățătoare, chiar și cu cele ale unor colegi de an. Mi se părea că discută chestiuni mai interesante decât la ora mea, așa că trăgeam bine cu urechea. În plus, ilicitul mă atrăgea și mai tare. Apoi mă roteam și mă mutam la cealaltă ușă. Mă obișnuisem cu pereții albi și nu mai simțeam că mă sufoc, ca în prima zi. Și gândul să nu fiu prinsă îmi făcea inima cât un purice. Aveam impresia că tot parterul era conceput din enigme făcute doar pentru a le descifra eu. Și mă străduiam să o fac cât mai bine, cu suflet de explorator. Dar toate astea au început să se întâmple mai încolo, spre sfârșitul primului trimestru.

Când a venit rândul meu să-mi indice locul în noua clasă, tovarășa, care avea maniere de bunică aristocrată robustă, a întins mâna cu degete pline de inele mari și m-a dirijat în prima bancă de pe rândul din mijloc. Scaunul din stânga. Pe cel din dreapta ședea cuminte o făptură minusculă, cu ochi migdalați și păr castaniu, care-i încadra fața măslinie și serioasă. Eu mă simțeam înălțuță, nu mă vedeam deloc în primul rând și nu înțelegeam de ce sunt astfel pedepsită. Am luat-o ca pe un afront. M-am trântit în scaun și m-am uitat chiorâș înspre colega băgată pe gât cu forța. "Gülbahar, ea e Monica și o să fie colega ta de bancă", a înștiințat-o îndrumătoarea noastră comună. Gülbahar n-a schițat vreun gest, doar și-a întors capul și m-a fixat cu ochii ei alungiți și sfredelitori. Aveam să am de furcă, am crezut. Mă înșelam.

Multă vreme n-am scăpat de senzația că Gülbahar fusese un spion infiltrat să mă controleze. De cine, habar n-aveam. Mă decisesem pe loc să fiu rezervată.

Am încercat s-o testez până când termina doamna de aranjat copiii în bancă. ”N-am mai auzit de numele ăsta, Gülbahar”, am scos eu armele. N-a răspuns nimic. Și de multe ori, tăcea încăpățânat de câte ori aveam s-o provoc în cei patru ani petrecuți în banca din față.

S-a dovedit că turcoaica mea mică putea fi cel mai loial prieten, pe care-l abandonam de fiecare dată, fără ezitare, de câte ori eram distrasă de alți potențiali prieteni. Gülbahar, în schimb știa ce-i acela devotament. Odată, am fost curioasă să văd de unde provenea făptura asta mărunță, cu piele arsă, și m-a dus la ea acasă, trei străzi mai departe de unde locuiam pe atunci. Mama ei ne-a întâmpinat la poartă, o femeie nu foarte tânără după concepția mea, un pic rigidă în mișcări, și iar m-am mirat, Gülbahar avea și o gingașie anume strecurată peste maturitatea covârșitoare a trupului ei de copil, pentru că orice făcea, o trăda cumpătarea necorespunzătoare vârstei cu care se manifesta în orice situație. N-avea cum să aibă o mamă atât de banală. O mamă ca toate mamele turcoaice, nici ea nu era prea înaltă, care a turuit niște vorbe neînțelese și cântate, dar muzică pentru urechile mele. Mă așteptam ca femeia care-i dăduse viață să fie o ființă supranaturală, o fee venită din ape, ea însăși o structură aparte din care s-ar fi desprins așchia de Gülbahar cu tot caracterul ei aparte. Dar nu era.

Am toturat-o pe Gülbahar cu alternanța mea între indiferență fătuișă și curiozitate timp de patru ani și, tot atâta vreme, ea m-a tolerat neconținut. De câte ori mă comportam inadecvat, mă privea cu ochii îngustați și mă simțeam cuprinsă brusc de un sentiment de rușine trecătoare. Își modifica expresia tenului măsliniu, pentru câteva secunde, semn de indignare și rămânea tăcută ca o umbră.

„Tu vezi cum ești? Când mă bagi în seamă, când mă ignori”, mi-a spus la începutul clasei a patra, când începusem să folosim un vocabular mai elaborat. ”Dar nu mă supăr. Pentru că tu tot pleci și crezi că restul sunt mai buni decât mine. Dar te întorci. Te întorci mereu. Și reluăm de unde am lăsat.”

Și pentru că știa asta, în momentele mele bune, ne făceam confidențe. O mai suspectam, uneori, de prea multă seriozitate, dar, în rest, comportamentul ei compus, de mic adult, îmi devenise o companie prețioasă.

În primul rând, era o enciclopedie ambulantă. Nu numai că avea definiții și explicații pentru orice dilemă a mea, era plină de resurse, dar găsea soluții și, în cazul în care se întrezărea posibilitatea să mă ajute, făcea rost, nu am nici acum idee cum, de orice fleac sau nu, care să-mi fie de folos în situația dată. Fragmentul de scoarță dintr-un copac rar, cel puțin așa-mi mărturisise când mi l-a adus, mi-a rămas în memorie ca și cum bucățița aia reprezintă chintesența ființei Gülbahar.

Mi l-a depus în palmă, în cel mai mare secret, în timpul orei de desen, la o zi după ce-i povestisem că mă speriasse intervenția propusă de dentista la care mă ducea tata. A fost primul meu tratament naturist și, recunosc, aș vrea să știu ce copac era acela, nu pentru că i-aș refolosi scoarța, ci pentru a mi-o aminti și mai bine pe colega de bancă. În acest mod, mi-am revenit după episodul în care credeam că dantura mea suferea de o formă de răzvrătire incurabilă. Zeci de puncte negre, cât vârful de ac, transformaseră dinții mei albi în niște dalmațieni caraghioși și îngrijorători. ”Îi freci cu scoarța asta zilnic și-ai să vezi, o să treacă în două săptămâni.” Pe vremea aia nu existau periute electrice.

Și a trecut.

În al doilea rând, îmi acceptase din prima zi firea capricioasă.

Gülbahar nu a vindecat numai pete negre. A plantat emoții și multă afecțiune. Am atras-o și respins-o de nenumărate ori în scurta noastră experiență comună. Din care am învățat o groază de lucruri. O iubeam pentru reziliența ei, loialitatea, toleranța și dragostea ei nemeritată. Știam, cum să nu, că o chinui pe Gülbahar, dar nu mă puteam abține să evadesc din chingile personalității ei puternice, ascunse într-un trup mic de turcoaică, care mă speriasse din prima zi de școală. Dar asta pentru că n-am fost niciodată pregătită să primesc în suflet pe cineva dispus să mă îndrăgească. Eu n-aveam stare să stau în loc, fixată de reguli, eram zburdalnică.

Gimnaziul, fără Gülbahar în bancă, nu a fost niciodată la fel de tainic. Familia ei s-a mutat la bloc, într-un alt cartier, și, de la sfârșitul clasei a patra, drumurile nu ni s-au mai intersectat niciodată.

O caut adesea printre oameni, în orice zonă cu aspect oriental și nu numai. Dar n-am mai găsit-o. Nu știu ce s-a întâmplat cu delicata Gülbahar. Dar câteodată mi-o imaginez cum emană, tăcută, aceeași loialitate ca și-n copilărie. Pentru că radia ca un soare bronzat. Radia viață.

Duminica dimineața la 7

M-am trezit în tânguirea clopotelor de duminică și am numărat șapte bătaii domoale și prelungi. Le-am ascultat pe toate, cu ochii închiși, întrebându-mă dacă nu-mi scăpase vreuna. *E doar ora șapte*, mi-a trecut prin minte și am regretat imediat că am lăsat gândul să se formuleze. Nu mai puteam mima somnul, deși tot ce voiam era să mă întorc pe cealaltă parte și să mă culc la loc. Mi-am păstrat ochii închiși și am strâns pleoapele cu înverșunare. Ce dacă restul simțurilor mi se activaseră?

Mi-era bine așa, ca un orb care pipăia întunericul.

Când m-am obișnuit cu zgomotele intensificate, am început să le și recunosc unul câte unul. O mașină dădea în marșarier în parcarea pietruită, *vis-à-vis* de casă. Niște mierle guralive trluiau în arbuștii de sub geam. Un uruit continuu, pe care n-am putut să-l identific, a predominat o vreme, acoperindu-le pe celelalte. Apoi a încetat, fără ca eu să-i fi găsit vreo explicație. Apoi am auzit cum o pală de vânt a răscolit, pentru câteva clipe, frunzele uscate de pe trotuar. Motoarele îndepărtate ale unui avion au străbătut cerul și au acoperit vocea din vecini care rostea ceva neînțeles. *Oare cine se trezește așa devreme duminică? Evlavioșii pregătiți de slujbă?* Și-am realizat că tonalitatea clopotelor era specifică zilelor de sărbătoare.

Când am terminat de scanat mental amănuntele care alcătuiau acel moment din zi, mi-am propus să deschid ochii. Soarele se găsea la nivel și-și strecurase o rază printre ochiurile storurilor lăsate peste noapte. Detest să dorm în întuneric complet, le ajustez mereu în așa fel încât să pot întrezări umbre și contururi. Altfel am impresia că mă înhață hăul. Asta-i o teamă veche, alimentată în copilărie. La vremea aceea, imaginația o lua razna, traducându-se, până la urmă, într-un factor permanent de stres.

Singura traiectorie luminoasă care transperea încăperea aflată în semiîntuneric prin deschizătura jaluzelei mi s-a intersectat cu pupilele care se conectau, printre gene, cu lumea înconjurătoare. Nu voiam să deschid de tot ochii. Nu găseam încă îmbietor faptul de a deveni complet alertă. M-am jucat așa un timp imprecis. Am clipit uluită și sedusă de jocul neprevăzut. Fenomenul surprins începuse să mă captiveze, așa că am continuat. O pâlnie formată de genele observate îndeaproape, care antrena într-o mișcare controlată raza jucăușă, s-a răsucit pe neașteptate. Prin circumferința când mare, când mică, căpăta densitate sau o pierdea. Mișcarea lentă, dar continuă, crea o multitudine de raze desprinse din cea existentă. *Eu sunt dumnezeul acestei lumi*, mi-a trecut prin cap, convinsă fiind că eu îi eram creatorul. Pentru o dată, controlam și eu, de la bun început, până la sfârșit, ceva. Nu conta că era un lucru atât de mărunț. Eu dădeam putere fasciculului de lumină să răzbată în sute și sute de așchii pe raza asta scurtă a dormitorului meu. Acele micro raze, care străluceau mai tare decât raza mamă, creșteau sau se micșorau în funcție de unghiul de deschidere al ochiului pe care îl manipulam amuzată. Se apropiau sau se îndepărtau, deveneau mai mari sau mai mici, mai vivace sau mai lente. De câte ori mișcasem pleoapele? Pierdusem șirul. La fel cum pierdusem șirul și altă dată, nu era prima oară când cream alte lumi. Chiar așa, de câte ori se mai întâmplase asta? Câte mii de dimineți, de când eram conștientă că exist? *Oare, eu din câte zile sunt alcătuită?* Matematica matinală, matematica în general, mă obosește atât de tare că, de cele mai multe ori, renunț la orice calcul. *Dar totuși, de câte ori?*

Nu știu de ce, nu-mi dădea pace. *Să vedem. M-am regăsit în ipostaza asta măcar o dată pe lună, hai, de două ori. În medie.* M-am strâmbat imediat ce s-a înfiripat gândul și mi-am amintit că ar fi bine să nu o mai fac, în ultima vreme am dezvoltat două adâncituri mici, câte o încrețitură fină de-o parte și de ala a nasului, de câte ori mă strâmb. *Dar cum să ajung, matematic, la o soluție corectă?*

Mi-am strâns pleoapele încă o dată și am numărat zilele. Reieșea că prin pâlnia genelor, raza de soare care-mi sondează adeseori starea matinală s-a propagat timp de aproximativ 992 de zile. *O fi fost mereu aceeași?* Cum am ajuns la această concluzie improbabilă nu mi-a fost clar. Disconfortul își făcuse loc, anihilând orice urmă de curiozitate. Altceva începuse să mă îngrijoreze. *Probabil că sunt alcătuită din peste patru sute nouăzeci de luni. Sunt o femeie bătrână, care-și poartă zilele ca pe niște trofee în lumea asta obscură. În spațiul ăsta limitat, eu sunt regina unei simple raze de soare. Nimeni nu mă știe, nimeni nu-mi domină gândurile care se lovesc aiurea de marginile colțuroase ale universului meu limitat din încăpere.*

De ce consemnăm timpul? La cel folosesc anii? Dar lunile? Dar săptămânile sau zilele? Orele și minutele? La ce bun? Să ne amăgim. Odată ce le pierdem șirul, îmbătrânim cu toții. Nimeni nu scapă acestui fenomen. Nimeni nu-i mai breaz. Probabil, dacă mi-aș recalcula vârsta după numărul de săptămâni, aș fi, fără tăgadă, o ființă matusalemică, copleșită de greutatea lor. Cu acest gând, mi-am închis ochii și o liniște inconfortabilă s-a lăsat în dormitorul pătruns de rază. Dimineața se anunța vioaie și invadase prin ochiurile largi fiecare amănunt din cameră. Nu mai era doar una. Unica. Erau o multitudine de raze puternice. Dar pe mine mă ocoliseră. Nu se mai auzea nimic. Doar țiuitul din urechi, similar cu cel al ecranului dintr-o rezervă de spital care monitorizează o inimă slabă. Linia ajunsese pe plat prelungit.

Sorin Tunaru (Germania)

Sorin Tunaru a debutat literar în *Revista Luceafărul*, în 2010, și editorial în 2011, cu volumul *"Călătorie înspre mulțimea vidă"*, Editura Brumar. A urmat o perioadă în care nu a scris mai nimic important, totul culminând cu un volum de proză scurtă, în 2017, *"Imaginarium"*, Editura Eikon. A mai publicat pe diverse site-uri literare: LiterNautica, LiterNet etc.

În rest, se ocupă cu știința și își aduce aminte cu plăcere când termina câte un text și-l trimitea prietenilor sau îl posta pe net. Acum, se pare că postează glume și meme-uri pe facebook și alte rețele, face uneori politică la bere și vorbește despre filme proaste. Dacă aveți chef să vorbiți cu el, nu vă jenați: PM pe facebook și conversați.

Anton

Chiar așa se trezi Anton: cu fața la perete, transpirat, cu gânduri înnegrite de visul ce-i populase întreaga noapte, obosit peste măsură. O mare de rugină tot creștea în zare, se umfla și se întindea, îl sorbea din privirea-i roșcată, iar el stătea acolo, neputincios și timid, chiar speriat, dacă își aducea bine aminte.

Se ridică Anton cu cearșaful lipit de spate, nu dădu atenție arcurilor de metal ce-i țipară în urmă și se duse la ușă, să o deschidă. Ieși pe punte și îi văzu pe toți dormind, cu soarele arzându-le fețele posace, gurile îndoite și ochii ca niște dopuri, iar de trupuri, ce să mai vorbim! Ca baloții de borhot! Cumplit se enervă Anton, începu să-i înjure cu gura până la urechi, să-i tragă ca pe niște saci și câte și mai câte! Dar ei, nimic! Pirații lui nemernici, soldații lui de cârpă, ce să facă cu așa oameni?

Urcă Anton degrabă, până-n vârful catargului, să vadă ce se mai întâmplase între timp: marea se întindea în fața lui ca și oglinda în care nu se uitase de mulți ani, dar în zare, chiar acolo, stătea o palmă de pământ! Văzând minunăția atât de aproape și transpirând de nerăbdare, trase Anton de funie până jos, trase tare și pânza se întinse, docilă, în bătaia vântului; bucuros că măcar ea îl mai asculta, sări din vârf și, călcând pe o mână ce-i stătea în cale, intră în cabină. Își căută Anton pistolul, cureaua, cuțitul, chibrituri, paloșul, mai îndesă și altele trebuincioase în buzunare, apoi ieși din nou pe punte și nici că mai privi la vitejii lui. De ce ar mai fi făcut-o? Bufnitura, lemnul scârțâind, zgomotele corabiei lovind pietroaiele și iată-l contemplând plaja; fără să stea prea mult pe gânduri, sări de pe punte și nu dădu atenție nisipului moale ce-i gădila tălpile. Uitând să mai privească înapoi, se îndreptă grăbit către grota lui secretă și ieși de acolo mai ceva ca un războinic curajos ce era, mai sângeros decât o știau până și firele de nisip, mai bețiv decât un pește. Ieși călare!

Dar ce cal avea Anton, lucios ca smoala iadului, iute ca și focul ce arde fitilul tunului, zdravăn ca butoiul plin ochi, ascultător precum fecioarele cărora le pierduse șirul!

Apăru Anton pe calul negru, hotărât să o rupă cu cele piraterești, să se îmbogățească definitiv și peste măsură, dar nu pe calea apei și a tunului, ci mult mai ușor, în ropotul calului, pe baza brațului ca stânca și al paloșului cât toate zilele, să își facă ceva castel, apoi să-și cumpere câteva neveste, toate ascultătoare, chiar așa, ca și calul lui, fioros de negru.

Și iată-l cum se opintește în vintrele ferocei animal, cum gonește străpungând pădurea, lăsând în spate biata lui corabie, tot mai mică și mai mărunță. Merge el de acum la pas, să nu obosească prea tare creatura, și ajunge într-un deșert cum nu mai văzuse vreodată: roșu ca și ochii din visul ăla nenorocit, mai fierbinte decât însuși soarele și plin de valuri de nisip care veneau, amenințătoare, spre el. Anton, însă, nu era chiar prost, știa ca îl voiau doar pe el, bineînțeles! Se opinti din nou, mângâie bestia care scotea deja flăcări pe nări, trase paloșul din teacă, verifică pistolul și dă-i înainte, cu vitejie, ca-n vremurile bune, asaltând corăbii burdușite cu avuții sclipitoare. Izbește Anton cu lama strălucind în soare, până sar stropi de apă de pe brațu-i ca un trunchi, ies scântei din sabia-i încinsă, iar vântul șterse restul, lăsându-l victorios, încă o dată. Savurând nectarul biruinței, își mângâie Anton calul ce necheza de plăcere, îl băt看 pe ceafă și îi spuse vreo două vorbe bune. Apoi, merse mai departe și trecu de un râu mare, foarte rece și adânc, însă fără nicio problemă!

Și ce cal avea Anton, lucios ca smoala iadului, iute ca și focul ce arde fitilul tunului, zdravăn ca butoiul plin ochi, ascultător precum fecioarele cărora le pierduse șirul!

După multe zile, ajunge într-o pădure de-a dreptul sinistă, cu o singură potecă în ea. Anton nici nu gândi prea mult și, strâmbându-și gura a dispreț, îi dădu înainte, mai repede, mai adânc, pentru a câta oară?! Iată-l înconjurat, dintr-odată, de tufe uriașe, copaci mai groși decât vinul pe care-l băuse cu o seară înainte, insecte enervate, furnici cât pumnul, o groază. Toate îi voiau viața, calul, aurul de pe degete și, dacă l-ar fi avut, sufletul, însă Anton nu era naiv, așa că trase, din nou, paloșul din teacă, verifică pistolul și izbi cu sete într-o furnică ce tocmai se uita, invidioasă, la brățara lui din aur, mână avid calul care fornăia fericit și necheza mai rău ca tunetul norilor îmbibați cu apă, dar nu-l deranja de la munca sa. Și era Anton ocupat până peste cap, ba muncea la o ditamai insectă, ba dădea o gaură cu pistolul într-un copac (să se scurgă seva din el) în timp ce gura-i improșca scuipați și injura înfricoșător. Ieși Anton din pădurea cu sens unic, mai ceva ca din grota unde-și găsisese calul: plin de el, fără nicio zgârietură, cu sabia netocită, doar cu ceva gloanțe lipsă. Trufaș, își potrivi tricornul pe capul ca un obuz, aranjă sabia la brâu și își mângâie mulțumit bestia lucioasă. Obosit de atâta muncă, poposi la umbra unui copac din ale cărui frunze răzbeau arome de ambrozie și ațipi Anton cu capul aplecat pe paloș, în sunetul împăciuitoare al calului pascănd și visă. Dar ce mai vis! Ochii aceia roșiatici erau și mai aproape, iar valul de rugină se adunase la picioare, îl strângea de glezne, iar el era atât de mic și negru, atât de speriat și neputincios...

Așa sări Anton, lovindu-se cu capul de copac, suflând din greu și strângând din paloș! Ei, fir-ar să fie, doar în vis sunt un pitic, mormăi neauzit de nimeni, dar mai bine doar acolo! În realitate, sunt chiar eu, necapturat căpitan de pirați de cea mai sângeroasă speță! Tuși Anton, privindu-și cu mândrie calul, și ce mai cal avea Anton, negru ca smoala iadului, iute ca și focul ce arde fitilul tunului, zdravăn ca butoiul plin ochi, ascultător precum fecioarele cărora le pierduse șirul!

Calul, potrivindu-și gândurile cu ale lui, se lăsă pe picioarele din față și iată-l din nou pe drum, vibrând câmpia sub potcoavele de aur, sperind toate umblătoarele pământului și zburătoarele înălțimilor. Merse Anton, sigur pe el, până ajunse în fața unui castel. Dar ce castel! Alb, cu turnuri ce ascundeau turnulețe și mai mici, placat cu argint și tigle din aur. Un palat, ce mai! Se opri Anton și privi la el preț de câteva zile și câteva nopți. Tare se minuna când, noaptea, vedea bogățiile adunate în camere, aurul strălucind în lumina caldă a candelabrelor (care erau și ele, mai mult ca sigur, făcute din cel mai scump cristal). Tare îi mai bătea inima când vedea fecioarele învelite în mătăsuri, râzând și sorbind vinuri alese din pocale de argint. Cu toate astea, observă ochiul lui abil ca al unui uliu, nici urmă de bărbați! Nu se auzeau săbii încrucișându-se, nu se auzeau plăcutele împușcături, horcăieli, urletele victorioase ori înjurături percutante. Aici e nevoie de un bărbat adevărat, ca mine, gândi Anton, rotindu-și calul. Dar ce cal avea, negru ca smoala iadului, iute ca și focul ce arde fitilul tunului, zdravăn ca butoiul plin ochi, ascultător precum fecioarele cărora le pierduse șirul!

Sări Anton dintr-o mișcare direct în șaua bătută-n pietre prețioase, trase paloșul din teacă, potrivi pistolul și dă-i înainte, dă-i cu furie! Totuși, nu era el chiar atât de fraier, așa că ocoli castelul de vreo două-trei ori, doar, doar, o să-i găsească porțile ferecate. Spre uimirea lui, nici urmă de așa ceva; cât îl ținea privirea, numai zidurile de argint îi orbeau sufletul și-i incendiau dorințele! Fără să mai stea mult pe gânduri, ridică Anton paloșul și izbi cu sete în zidul argintiu, dar, surpriză, acesta, imediat, îi sări din mână vreo zece brațe înapoi și un sunet de cutie goală îi bubui în urechi. „Asta-i chiar culmea”, gândi Anton, culegându-și dezamăgit paloșul de pe jos. Chibzui Anton la o soluție, se gândi acolo, la umbra zidurilor, preț de câteva zile. În fiecare seară, fecioarele apăreau în lumina vitraliilor, le vedea jucându-se printre catifele, le auzea râsetele cristaline, clinchetul pocalelor, monedele lovind dalele de marmură și nu mai putea de nervi. Dar, într-un final, un urlet victorios îi despică pieptul, anunțând victoria! Trase calul mai aproape de un copac și, cu mâinile goale, se apucă să sape.

Dacă nu-i nicio o poartă, atunci o va face chiar el! Și săpă Anton, așa cum săpase gropile oamenilor legii, (dar, asta numai în tinerețe, căci mai apoi o făcuseră alții în locul lui) zile, săptămâni, luni; în fiecare seară, se odihnea ascultând heruvimii ostoindu-și setea și bucurându-se de cele carnale. Dimineața-n zori pornea iarăși la lucru, cu înfrigurare. Uitase până și de cal, care stătea nebăgat în seamă, legat de același copac. Lunile se făcură ani, iar Anton parcă tot nu avansa. Intra dimineața în groapă, ieșea seara negru de supărare. Și tot săpa Anton, până când, într-o seară, fiorosul cal se lăsă pe picioarele din față, îl salută respectuos și se prăbuși la pământ. Anton se ridică din iarba înaltă în care se odihnea, se duse la el și-l mângâie gânditor pe ceafă, dar acesta nu mai fornăi glorios ca pe vremuri. Dar ce cal avusese Anton, negru ca smoala iadului, iute ca și focul ce arde fitilul tunului, zdravăn ca butoiul plin ochi, ascultător precum fecioarele cărora le pierduse șirul! Privi Anton cu tristețe și la calul mort și la castel, ore în șir până când, răpus de suferință, se ridică cu greutate și-l târî în groapa pe care o săpase cu atâta sâng.

Anton era totuși un bărbat sensibil, lucru recunoscut și de nenumăratele fecioare care îl văzuseră, de atâtea ori, suspinând în fața frumuseții lor trupești, așa că stătu acolo, de veghe, zile întregi lângă mormântul prietenului negru ca smoala iadului și iute ca și focul fitilului. Suspina Anton, nemaiauzind heruvimii jucându-se prin odăile palatului, neînsetat de vinul ce picura în pocalele de argint, lăcrimând și amintindu-și de calul lui! Dar ce cal avusese Anton...

Din mormânt, calul îi auzea suspinul și îi mulțumea în felul lui, cu aceeași credință: firișoare subțiri împânzîră pământul negru, crescură pe lângă el, care suspina și lăcrima neîncetat. Și avea ochii atât de plini de apa suferinței încât nu văzu tulpinile înflorind. Dar ce flori mirositoare aveau, ce culori minunate și cât de multe erau!

Apoi, roșiaticile piulițe, șuruburile, șaibele, își scuturară petalele grele ca pe niște bani de aur aruncați cu dărnicie pe dalele castelului, iar tulpinile de sârmă se înclină în fața lui, pentru ultima oară, un ultim omagiu adus stăpânului, înaintea plecării în marea călătorie.

Anton, însă, nevăzând toate astea din cauza suferinței grele ce-i apăsa coșul pieptului și-i digera sufletul, se ridică cu greutate și, cu ultimele puteri adunate din ungherele trupului, înfipse paloșul în pământul moale și plecă de acolo. Se întoarse pe jos și merse mai mult, ce-i drept, însă nici urmă de pădure, deșert sau marea ca și oglinda.

Schimbă metrourile la Victoriei, apoi îl luă pe cel înspre Dristor și coborî la Obor. Din stație, își luă un pachet de țigări și o Cola la doi litri, traversă strada unde se formase blocaj la stop, intră la magazin și mai cumpără salam, brînză, o sticlă de vin și un program tv pe săptămîna în curs. Ajunse repede în fața blocului, unde se conversa cu un vecin, după care așteptă calm liftul; intră în casă, își lăsă haina pe spătarul scaunului și deschise sticla de vin. Stătu pe canapea, bînd direct din sticlă, după care dădu drumul la televizor. Vecinii întotdeauna fac zgomot la ora asta, gîndi Anton, privind pe geam antenele grele ce răsăreau direct din blocurile vecine.

Și totuși, ce mai cal avusese Anton! Negru ca smoala iadului, iute ca și focul ce arde fitilul tunului, zdravăn ca butoiul plin ochi...

Poveste simplă

Pe cine oare ar putea interesa că, mâine dimineată, toată această născocire va lua sfârșit? Cui îi va mai păsa că eu voi fi stînd în continuare aici, privind pietrișul rostogolindu-se pe râpele adînci, printre dărele de ceață, lovindu-se de picioarele mele adînc înfipite în nisipul râului, picioarele mele din lemn, chibrituri înghețate ce nu se vor aprinde niciodată, chipul din lut și trupul din hîrtie colorată? Și cine ar mai trebui să știe că ne-am rătăcit cu toții și nu ne-a mai rămas decît să așteptăm venirea dimineții pentru a înțelege cum se poate pierde o luptă atunci cînd totul părea cîștigat? De ce ar putea bucura pe cineva urletul lui victorios măturînd pădurea înnegrită de cerul iernii, foșnetul labelor lui groase și botul ca un pește mușcînd la întîmplare? Că aici fulgii de zăpadă cad încontinuu și curînd vor așterne pe pămîntul negru o poveste atît de simplă și plictisitoare? Pe nimeni. Pentru că iarna nu a trecut nici pînă acum și puțin probabil va trece vreodată.

*

Cel mai mult îmi plăcea să privesc lumina lunii intrînd pe gemulețul mic, prin perdeaua colorată, așezându-se liniștită pe tot patul. Atunci, strîngeam un pic de colțul cearșafului și, în fața ochilor împăienjeniți de somn, îmi apăreau munții cu umbrele lor lungi, văile negre, în care se adunau, de prin grote și păduri, eroii nopților mele.

În fiecare seară, mi-i imaginam pe fiecare dintre ei, râdeam când erau fericiți, plângeam când vreunul pierdea în ghearele giganticele creaturi ce-și făceau și ele veacul pe acolo, pentru ca apoi să le trăiesc aventurile în somnul adânc ce-mi închidea ochii. Dimineața, mă trezeam însuflețit de viața lor, continuând să merg pe cărările înguste, cu arcul și tolba plină de săgeți, pentru ca apoi să mă ridic în coate și, trezit complet de lumina zilei, să ascult cu atenție afară, sperând să-l aud pe tata. Iar el venea întotdeauna la fel, strigând la câinele ce-l lătra chiar dinainte de a intra în curte, scuturându-și bocancii de peretele casei și aducând după el toate lucrurile acelea minunate pe care le îndesa, în timpul lungilor călătorii, într-un sac de cârpă, pentru ca apoi să le arunce pe jos, în fața mea, râzând. Eu mă uitam cu teamă și, în același timp, curiozitate, făcând cunoștință cu ele și așteptând, cu nerăbdare, poveștile pe care mi le vor spune. Dar, cea mai fericită era mama, care îl privea cu tot dorul ce-o chinuise în zilele în care lipsise și ne lăsase ca pe niște jucării uitate într-un colț. Iar el nu se mai oprea din vorbit, povestea în timp ce-și lăsa haina groasă și mirosind a cenușă în cuiul ce se îndoie de atâtea plecări și sosiri, uitându-se când la mine, când la ea. Ne spunea cum se luptase de unul singur, cum scăpase ca prin minune din colții animalelor, desenând în aer fălcile uriașe pe care le auzise clămpănind, în fața lui, de atâtea ori.

Mama îl asculta uimită, uitându-se cu coada ochiului la mine, care eram atât de mândru încât mă urcam cu picioarele pe scaun, să fiu și eu la înălțimea mesei, să-mi pot pune coatele pe fața de masă și să-i ascult poveștile uluitoare, ca un camarad care știa, cu adevărat, despre ce era vorba. Erau serile când mă chema la el să-mi arate prăzile capturate de la monștrii pe care-i omorâse cu sânge rece, spunându-mi apoi că erau ale mele, să am mare grijă de ele și să le pun sub pat, dar când îmi va fi frică și el nu va fi acolo, să le vorbesc, iar ele îmi vor povesti cum s-au luptat ore în șir pentru ca, într-un final, să fie învinse și, cu siguranță, nu le-a fost rușine să piară de mâna lui. Ascultându-l, le strângeam în brațe, simțindu-le mirosul de pădure, de iarnă și zăpadă, iar simpla lor prezență îmi stârnea imaginația și mă umplea de bărbăție. Mama aducea mâncarea și îl întreba de toate, pe unde a fost, pe cine a întâlnit, ce animale văzuse, iar el își amintea, din ce în ce mai bucurat, cum ajunsese în fața râului acela adânc pe care încercase să-l treacă înot și toată pădurea se unise împotriva lui, peștii deveniseră tot mai mari și fălcile lor trosneau ca niște capcane de urs. Se ridica de la masă povestind din ce în ce mai tare cum apucă sabia cu amândouă mâinile și, urlând din toți rărunchii, tăie părul de vrăjitoare al pădurii, făcând-o să țipe de durere, după care, ajungând la malul apei, suflă atât de puternic și fierbinte încât apa se trase înspăimântată la o parte, iar lighioanele se făcură, de îndată, niște pești mici și lucioși.

Eu nu mă săturam să-l ascult, voiam mai mult și întindeam mâna spre mânecile roase de vreme, îl rugam să-mi povestească mai multe, dar el, cu chipul brăzdat de oboseală, se uita la mine fără să mai spună mare lucru. Atunci, mama venea în spatele meu și mă trăgea ușor de mână, șoptindu-mi să mă duc în camera mea, dar eu voiam să mai stau un pic, să mă încălz cu bocancii gigantici, să mă îmbrac cu blana lui și să continui toate poveștile care așteptau în inima pădurii, însă ea nu se lăsa, îmi spunea să-l înțeleg și să mă duc în pat că era mult prea obosit. Resemnat, întorceam capul și îl vedeam adunat ca o stâncă năpădită de mușchi, respirând adânc cu mâna dreaptă așezată sub cap. Mama mă urca în pat, dar niciodată nu adormeam prea repede, vocea lui încă îmi povestea, iar poveștile luau forma micilor jucării pe care le scoteam de sub pat și le înșiram pe jos; în întuneric, le auzeam răzând și îmi imaginam discuțiile din care eu, atunci, nu înțelegeam chiar totul, dar îmi plăcea să le ascult. Adormeam în regatul meu, înconjurat de slujitori, ostași, ziduri din perne și granițe zgâriate pe podea. Dimineata, mă trezeam în sunetul trompetelor și ieșeam târâș de sub pat, auzindu-l pe tata cum umbla prin grădină, tăind lemnele care trebuiau să ajungă toată iarna. Cocoțat pe lemnul verde al pervazului, îmi plăcea să-l aud vorbind de unul singur când se ducea să mai ia câte o roabă plină ochi cu butuci, apoi ieșeam din cameră și o vedeam pe mama un pic mai bucuroasă, trimițându-mă în curte să mă spăl cu apă rece, apoi să vin să mănânc din farfuria de metal, cu furculița și cuțitul lui. Erau singurele dați când mă bucuram să mă spăl în frigul dimineții. Curtea era mărginită de gardul înalt, în spatele căruia se zăreau vârfurile brazilor, iar mai departe, munții păreau cu adevărat marginile acestei lumi mărunte. Când mă vedea, tata arunca toporul cât colo, mă ridica deasupra capului și îmi spunea, arătându-mi vârfurile munților:

„Vezi? Acolo am fost eu, sus de tot, de acolo v-am văzut, pe tine și pe mama!”

„Dar, nu ți-era frică?” întrebam, imaginându-mi vârful acela micuț ca un țurture uriaș de pe care, dacă nu voiai să cazi, trebuia să-l iei în brațe, cu totul. Tata mă așeza pe ceafă și-mi spunea, sigur de el: „nu mi-a fost niciodată teamă, m-am urcat acolo doar ca să fiu sigur că sunteți bine!” După care mă lăsa pe jos și îmi arăta roaba. „Hai, ia-o, adu niște lemne că mai avem o mulțime de tăiat!” Eu mă chinuiam să o ridic și abia reușeam câțiva pași cu ea, până când el, care venea întotdeauna în spate, mă lua cu o singură mână, apoi o umplea cu butuci și mă puneă și pe mine deasupra lor. O împingea atât de tare încât aveam impresia că în orice moment ne vom răsturna și, de frică, țipam cât mă ținea gura, dar el nu se lăsa înduplecat și răscoleam întreaga curte, sperind găinile, câinele și făcând mâțele să iasă câscând de sub acoperiș.

Erau zilele în care tata, mama și cu mine eram doar trei piese rătăcite ale unui joc cu râuri, munți și anotimpuri. Mama îmi dădea pe ascuns o jucărie făcută din bucăți de lemn și cârpe colorate și-mi șoptea la ureche, „spune-i că ai găsit-o în spatele casei, ia întreabă-l dacă știe a cui este”, iar eu chiar mă duceam cu jucăria la el, care, privind-o lung, o lua cu atenție și se prefăcea că o bagă în buzunar, vorbind misterios: „da, cred că știu, au fost pe aici niște prieteni mai mici și voiau să te vadă, însă tu dormeai. O să le-o dau înapoi, este a lor, nu-i lucru făcut de mână omenească”, apoi, zâmbind cu gura până la urechi, se întorcea cu spatele, iar eu mă agățam de el și tata o ridica cât mai sus, obligându-mă să mă uit până o vedeam ca și lipită de cerul albastru.

„Nu, trebuie să vorbesc întâi cu ei și apoi mai vedem!”, dar eu chiar nu mă lăsam și mă agățam de pantalonii lui groși, îl rugam până când vocea i se înnuia și-mi spunea ca pe un secret: „bine, ia-o, dar numai câteva zile, și să ai grijă de ea, promiți?” Eu săream cât mai sus, să o prind, apoi fugeam și treceam pe lângă mama, țipând, „am luat-o, e a mea!” Mă duceam în cameră, închideam ușa, apoi trăgeam cutia de sub pat și o ascundeam printre altele asemănătoare, urmând ca în noaptea următoare să-i găsesc un nume și o slujbă pe măsură. Seara, după ce terminam de mâncat, tata mă lua cu el afară: „haide, vreau să-ți arăt ceva!” Își punea bocancii grei și se zguduia dușumeaua când dădea să iasă în aerul rece și tare al nopții. Mă duceam cu el tocmai în capătul curții, acolo unde puteai atinge cu degetele ramurile brazilor și îmi vorbea de stele, planete și de lună.

„Uită-te, vezi cât e de strălucitoare? Când vei crește mare o vei putea atinge cu mâna și atunci ea te va primi sus la ea! Știi ce se află acolo?” Mă întorceam, așteptând răspunsul, iar el îmi șoptea la ureche, „te va chema la ea și, crede-mă, nimic nu se compară cu o vizită acolo. Poți intra în ea ca într-un palat în care se găsesc toate bogățiile pe care ți le dorești. O poți scutura ca pe o pușculiță și bănuți de aur vor cădea din ea și îți va da voie să-i iei pe toți, nu se va supăra niciodată. Fă-te mare, curajos și vei ajunge acolo!” Apoi mă lăsa jos, spunând obosit, „hai să mergem, ne așteaptă mama!” Ne întorceam, eu gândindu-mă la camerele pline de bogății pregătite pentru mine, strivind iarba grasă sub picioare, ascultând greierii și nu mai vorbeam mare lucru.

Erau serile când tata își turna ciocănele de țuică și vorbea cu mama despre lucruri pe care, atunci, chiar nu le înțelegeam. Ea mă trimitea în cameră și îmi spunea să nu ies, că tata e supărat foc, iar eu o ascultam și plecam, luând, pe ascuns, pâine și biscuiți, să nu-mi las ostașii și slujitorii să moară de foame.

Mă băgam sub scândura patului și-l auzeam pe tata vorbind tot mai tare, lovind masa cu pumnul, dar eu îmi imaginam că-i doar toba bătută înaintea luptei, apoi izbînd cu piciorul în gălețile de pe jos. Mama începea să plîngă, dar el nu se oprea și eu, de frică, ordonam adunarea în formație de luptă și, dintr-odată, toate păpușile și soldățeii de lemn se aranjau să apere granițele, palatul și pe împăratul cel bătrîn. În toiul nopții, atunci, mi-era frică auzînd-o pe mama ieșînd în curte și plîngînd lângă fereastra mea. Iar tata, știam, continua să își toarne ciocănele de țuică și să dea cu pumnul în masă, să vorbească foarte tare, de unul singur. Adormeam înconjurat de ostașii mei credincioși, iar bocăniturile tatălui și plînsul mamei se auzeau din ce în ce mai îndepărtate, mai mult ca un vuiet purtat de vîntul ce trecea printre șirurile aliniate ale soldaților mei credincioși. Erau nopțile în care visam că sunt în fruntea armatelor mele colorate și se făcea că, în sunetul fanfarei, treceam un râu adînc și primejdios în care se vedeau pești albi, atît de mari, încît calul meu se speria așa de tare că abia reușeam să-l țin în frâu. Pe malul celălalt, printre pietre năpădite de mușchi, lângă scuturile adunate în jurul focului, îl vedeam pe tata pregătit să-mi sară în ajutor, în timp ce eu abia înaintam în apa tot mai rece și mai adîncă, prin care siluetele albicioase se apropiau, din ce în ce mai mult, de mine. Din spate, se auzea, înfundat, fanfara intonînd imnul victoriei pînă cînd, zgomotele animalelor pe care mama le hrănea dis-de-dimineța, mă trezeau brusc; atunci, îmi plăcea să stau în pat și să privesc dimineța întinzîndu-se prin cameră.

Erau diminețile cînd mă urcam pe lemnul scorjit al pervazului și o vedeam cîrînd găleata cu mîncare animalelor; voiam să-i spun ceva, de acolo de sus și să-i treacă supărarea, dar, pînă la urmă, mă reîntorceam, tiptil, în pat și mă uitam la soldățeii aranjați, stînd atît de cumiși de parcă nu s-ar fi întîmplat nimic. Brusc, îmi revenea toată încrederea, deschideam încet ușa și îl vedeam pe tata dormind cu fața la perete; mama se ferea să-mi zâmbească, o vedeam agitată și căutînd din priviri orice de care și-ar fi putut agăța resemnarea, trecînd pe lângă mine și arătîndu-mi masa pregătită. Tata se foia în pat și, clipind des, se uita la noi parcă mirat că ne aflam încă acolo. Tușea de se scutura tot patul și se ridica în cot, încercînd să înțeleagă de ce suntem tăcuți, mormăind un „bună dimineța” anemic.

Mama ieșea imediat afară din bucătărie, lăsîndu-ne doar pe noi doi acolo. Știam că nu se simțea deloc bine, că îi părea rău și, ascunzîndu-și fața în palme, recunoștea vinovat: „aseară mi-au venit de hac toți demonii pe care nu i-am omorât la timpul potrivit”, după care ridica neputincios din umeri, neîndrăznind să mă privească în ochi.

De afară, o auzeam pe mama lângă soba de vară făcându-și de lucru cu câte o oală și răstindu-se la pisici. În acele dimineți eram sigur că în curând voi fi mare ca și el, că voi putea ajunge cu ușurință la luna argintie, în camerele ei bogate, iar el nu va mai trebui niciodată să plece cu lunile departe de noi. Tata se ridica cu greu, își aranja părul negru, ca și nopțile bânuite de visul acela urât, și pleca din casă fără să mai scoată un cuvânt; își lua toporul, haina ponosită, căciula groasă și ieșea din curte, iar mama se uita lung după el apoi intra în bucătărie, îmi lua farfuria din față, „hai, gata, trebuie să strâng!”, după care mototolea cârpa murdară și se ștergea la ochi. Erau diminețile în care mi-aș fi dorit să nu mă fi trezit din visul acela, să fi lăsat răul să mă înghită și să mă răpună, aș fi preferat să fi fost eu însumi o jucărie de lemn aruncată sub patul în care dormea fiul demonului și să-i spun, „uite, nu-mi pare rău că tatăl tău m-a omorât, a fost un adevărat luptător, a meritat să mă transforme într-o jucărie cu chip de lut și trup din hârtie colorată, da, a fost cel mai bun dintre noi doi!” Dar mama mă repezea, să aduc pânze din pod să le coasă, să-i facă tatei o haină nouă și mie pantaloni pentru la anul. Și ziua trecea încet, se auzeau doar foșnetul vântului printre brazii ce ne înconjurau și animalele trăindu-și amiaza.

Seara, poarta gardului trântindu-se ne trezea din tăcerea care ne umpluse ziua, mama se înțepa cu acul și îi vedeam mâna tremurând, iar bocancii tatei se auzeau tot mai aproape, scuturându-i de perete, tușind și strigându-mă afară. Săream de pe scaun și îl vedeam stând în fața mea, cu zâmbetul care îmi făcuse copilăria atât de plină de viață, arătându-mi animalul răpus de el, un mistreț mai tânăr, „ce zici, îți place?”, iar eu nu mai puteam de mândrie, mă simțeam de parcă eu l-aș fi așteptat ore în șir să vină cât mai aproape de mine pentru ca apoi să-l dobor într-o fracțiune de secundă. Tata îl sălta și mă lăsa să-i mângâi blana aspră, apoi îmi făcea semn să o chem și pe mama. Eu doar atâta așteptam, deschideam ușa și-i strigam să vină, dar ea, calmă, aștepta un pic, uitându-se lung la mine, de parcă ar fi vrut să-mi spună, „nu, nu acum, un pic mai târziu, poate!” Până la urmă ieșea, privindu-l pe tata cu falsă indiferență, iar el întindea mistrețul pe pământ și o lua de mână, apoi îi spunea ceva la ureche. Zâmbind, mă împingea în casă, să stau un pic acolo și să-i las doar pe ei doi, că aveau ceva de vorbit. Eu intram în cameră și mă ascundeam sub pervazul verde, ascultându-i în timp ce vorbeau. Tata apăsa fiecare cuvânt, răgușit, în timp ce mama vorbea în același timp, „de ce toate astea?” iar el încerca împăciuitoare să-i răspundă, așa cum putea mai bine. După aceea, intrau în bucătărie, iar tata venea în camera mea, se așeza pe colțul patului și se uita la mine de parcă ar fi vrut să afle acolo răspunsul la întrebarea, „de ce?”, iar eu mă întindeam sub pat și trăgeam de acolo jucăria mică, întinzându-i-o.

„Dă-o înapoi prietenilor tăi, cred că ar vrea și ea acolo!” El o lua, îi spunea în șoaptă câteva cuvinte și o așeza pe pat. „Ei o făcuseră, de fapt, pentru tine, așa că ține-o acolo”, dar eu dădeam din cap, „nu, nu te cred, nici pe tine și nici pe ei!” Tata se ridica și venea spre mine, „să nu mai gândești așa”, apoi mă ridica deasupra capului și îmi arăta vârfurile munților prin geamul micuț, „uite-i, îi vezi? Acolo stau de mult timp, special pentru tine și vom ajunge la ei, împreună, peste foarte puțin timp! Te voi învăța cum să îi urci și cum să le vorbești, iar ei vor avea grijă de tine pentru că sunt ai tăi, să știi asta!” În acele momente, uitam de visul urât și îi priveam cu drag pentru că, deși erau uriași și păreau așa de firoși, mă așteptau cu atâta nerăbdare. „De acolo, voi putea ajunge mai ușor la lună, nu-i așa?” îl întrebam, iar el mă lăsa jos și se apleca spre mine. „Nu, nu vei ajunge mai ușor, sunt doar două călătorii diferite!” Apoi, îmi cerea să-i arăt armata mea, s-o scot aliniată și eu, plin de mândrie, îi adunam de sub pat și-i ridicam în picioare, ordonând „alinieră!”, iar ei alergau să-și ocupe locurile în linie, soldății mei de lemn, vopsiți în culori strălucitoare, armata mea și eu, regele, ridicam mâinile și-i onoram prezența. Mulțumit, mă întreba dacă sunt curajoși, pe care îl plăceam cel mai mult, iar eu îl așezam pe cel mai mare și-l întrebam, privindu-i ochii pictați cu vopsea, „dacă eu voi fi înghițit de apele râului, dacă viteazul meu cal va cădea din picioare și mă va strivi sub el, ești gata să-mi iei locul?”, apoi îi scuturam răspunsul afirmativ și strigând din nou „alinieră”, îl ridicam și-l dădeam tatălui, care îl lua și-l ștergea cu mâneca cămășii roasă de vreme. Îi vedeam fruntea brăzdată de oboseală și de griji, frământându-se cum să facă mai bine, apoi mă lua de mână și punea jucăria pe pervaz. „Uite, mâine dimineată voi pleca din nou. Dacă îl lași aici, voi ști că sunteți bine, sunt sigur că el va avea grijă și vă va apăra de tot.”

„Plecă, din nou? Dar, abia ai venit!”, iar el, uitându-se la mine, „vezi, o să vină o vreme când va trebui și tu să-ți lași soldății și să pleci de unul singur.” Cântărea jucăria în mână și dădea cu unghia peste vopseaua scorjită, „atunci, va trebui să pleci fără să te uiți înapoi și să te rogi să vii înapoi doar un pic mai bogat” și cu degetul se bătea în frunte. „Mai bogat, mai înțelept și atunci vei putea fi de ajutor, cu adevărat, celor din jurul tău.” Îmi fixam privirea în crăpăturile dușumelei și știam că de mâine dimineată vom fi iarăși singuri. Mă așeza în pat și se întindea lângă mine, începând cu aceeași voce, la început calmă, cu fiecare cuvânt adânc cântărit, poveștile lui, aventurile prin care trecuse. Treptat, devenea atât de entuziast încât vorbea repede, explicându-mi cum trăia fiecare dihanie, cât de periculoasă era, cum se adăpostise el în scorbura unui copac gigantic și văzuse în trunchiul negru, atârănând, o funie groasă pe care urcase până sus, acolo unde norii ascundeau un munte în care se adunaseră toate comorile și cele mai frumoase povești de pe lume;

ascultam până mi se închideau ochii și visam că sunt pe o insulă verde, mergeam lângă un râu de gheață în care trăiau pești colorați și vedeam fiecare frunză cum vorbea cu o alta asemănătoare și nu păreau mirate că sunt acolo.

Era un vis frumos din care dimineța mă trezeam cu ochii grei privind urma lui pe pernă și sărind din pat, mă urcam pe pervazul ferestrei să văd dacă mai era acolo, tăind lemne sau aducând apă de la fântână. În fața geamului, pe lemnul verde, era doar el, soldatul meu curajos, privind și el afară, la munții ascuțiți. Era schimbat cu totul, vopsea nu se mai scorojea, iar ochii îi erau negri ca tăciunele. Arăta frumos, pictat de tata în timp ce eu îmi trăiam noaptea ca pe o zi din poveștile lui; îl luam cu grijă în mână, îl strângeam, simțindu-i vopsea încă umedă și, așezându-l înapoi, îi porunceam să vegheze cu atenție și să mă anunțe, neîntârziat, dacă cineva ar fi îndrăznit să ne încalce regatul, aducând cu el gânduri războinice. Apoi, ieșeam din cameră și o vedeam pe mama stând pe patul de acum mult prea mare, cu mâinile strânse, bucurându-se că mă vedea și, făcându-mi semn să mă așez lângă ea, îmi spunea că tata a plecat în zori. Mă uitam la cuiul îndoit din perete și mă înfuriam atât de tare încât îmi venea să-l scot de acolo, să-l pun în altă parte, mai dosit, în orice loc unde nu l-aș fi putut vedea. Mama se ridica cu greutate și-mi încălzea mâncarea, o pune în farfuria de metal din care mâncase tata, „mănânci cu furculița lui, cuțitul și l-a luat!” În acele momente, mâncarea avea gustul amar al plecării în graba dimineții și era rece ca și zorii abia iviți printre dinții lungi ai munților.

Vara trecea, apoi urma toamna, târându-se printre pomii încă verzi, luându-le și bruma de fructe ce o mai aveau. Mama făcea curat de mai multe ori pe zi în curte, vorbind cu pisicile, ușuind găinile și strigând la câinele ce murea și el de plictiseală. Începusem să car gălețile grele cu apă de la fântâna din spatele casei și mama venea după mine, să nu care cumva să cad în puțul negru, mă ținea de șolduri și mă urca pe marginea fântânii, iar mie mi se făcea groaznic de frică privind în ochiul acela mic de apă și simțind aerul rece venind de acolo, de jos de tot. Seara îmi povestea cum ridicaseră casa din trunchiuri de brad și pietre aduse de la marginea râului. Eu o ascultam, dar mintea îmi zbura la munții mei gigantici și mă întrebam când voi crește odată mai mare, să mă pot duce acolo unde tata îmi spusese că sunt ascunse toate bogățiile lumii? Toamna pleca și ea, lăsând în urmă pomii dezgoliți de frunze, făcând loc chiciurii, apoi troienelor de zăpadă.

Erau iernile în care ieșeam tremurând de frig până în spatele casei și mă întorceam cu lemnele reci ce-mi zgăriau mâna.

Le simțeam mirosul de brad și îmi aduceam aminte de primăvara când iarba creștea înaltă cât o pădure, iar tata mă alerga prin curte, de serile când îmi explica de ce-i soarele ziua pe cer și noaptea doar luna.

Erau nopțile de iarnă când stăteam în fața geamului înghețat, desenând luna cu degetul, ca un bănuț, să mă vadă odată și să mă cheme la ea, erau momentele în care uitam până și de soldăteii mei de lemn, atât de mult îmi doream să merg pe vârful munților, să strig pe mama și pe tata de acolo de sus, iar ei să-și pună mâna la frunte, să vadă că reușisem, iar tata să azvârle toporul greu cât colo, să arunce roaba la o parte și să strige atât de mândru la mine încât să simt munții tremurând, după care să cobor deîndată la ei, să stăm în jurul mesei și să facem planuri mari pe care să le zgâriem cu cuțitul în masă, după care să le udăm cu vin. Eram atât de sigur că acele vremuri vor veni în curând încât adormeam temându-mă că dacă mâine diminează mă voi trezi mare, atât de mare încât nu voi încăpea în pat, ce voi face? Voi ieși din cameră pe burtă, apoi în fața mamei uimite îi voi spune că mă apuc să înalț un pic tavanul? În acele nopți nu visam mare lucru, iar în zori mă trezea lumina sugrumată a dimineții-noapte, în care nu se zărea decât zăpada albă sclipind. Ieșeam din cameră și mă uitam la mama cum făcea curățenie prin toată casa, după care, îmbrăcată în cea mai groasă haină se ducea afară din curte, într-un loc numai de ea știut și se întorcea acasă cu un brad mic și verde, plin de zăpadă pe care-l puneă într-un colț, spunându-mi sever să nu mă ating de el; știam că Moș Crăciun va veni, din nou.

Bănuiam, deja, că nu există așa ceva în realitate, pentru că la noi nu venea nimeni, niciodată, darămite Moș Crăciun, adevăratul! Ne așezam la masă și ascultam urgia iernii, vijelia lovind ușa ca și o cloanță cu mătura, iar mama se ridica, o proptea cu un lemn, apoi se întorcea și mâncam în liniște, vorbind puțin și trăgând cu urechea, în continuare, la furtuna ce-și făcea de lucru pe afară.

A fost seara când, printre şuierăturile vântului se auzi poarta gardului închizându-se și zăpada scârțâind, m-am uitat la mama simțindu-i speranța și, când am vrut să sar de pe scaun, mi-a prins mâna spunându-mi să rămân acolo și să termin de mâncat; în curând, se auziră bocancii grei scuturându-se de perete. Mama se ridică încet, se îndreptă spre ușă, însă nici nu apucă să facă câțiva pași când pumnul lui zgâlțâi ușa. În acel moment, n-am mai ținut seama de nimic, m-am ridicat și, ajungând înaintea ei la ușă, am dat propteaua la o parte și am deschis-o. Stătea acolo în prag ca un trunchi ros de vremuri, cu părul albit de zăpadă și acoperit de piei cenușii. Tușea înghițind aerul cald din casă, iar mama, care rămăsese în spate, mă împingea, „hai du-te, ajută-l!”, iar el intră, mai greoi ca un urs, dându-și jos căciula și pielea grea din spate.

Rămase, dintr-odată, așa cum plecase, cu aceeași cămașă mâncată de timp, dar mă luă în brațe așa cum ursul își strânge prada până o rupe în bucăți. Încercă să vorbească, dar sunetele neinteligibile îi ieșeau din gură, apoi se duse spre mama, care doar îl privea, și o îmbrățișă fără să spună mare lucru. În mijlocul bucătăriei lăsă cel mai mare sac pe care îl văzusem vreodată și-mi arătă cu degetul să-l desfac, să văd ce se afla acolo.

A fost seara în care tata nu a mai spus nicio poveste; toate erau acolo, în sac și îți puteau vorbi doar dacă te uitai la ele. Erau pietre colorate, ciuperci de copac gigantice, oase de animale și câte și mai câte...

Era atât de obosit încât mă privea ca și cum s-ar fi aflat departe, în capătul curții; mama îmi spuse să mă duc în camera mea, că vom avea tot timpul a doua zi, iar eu, cu părere de rău, am plecat, trăgând după mine toate lucrurile aduse de el și le-am răsturnat pe jos. La lumina lumânării, le ștergeam de pământul uscat sau scoteam firele de iarbă ce se lipiseră de ele.

Nu mai aveam răbdare să aștept până dimineată, așa că m-am băgat în pat, sperând să adorm cât mai repede, să treacă noaptea și să mă trezească tata la răsăritul soarelui. Mă tot foiam privind geamul și soldățul ce rămăsese acolo, nemișcat, auzind-o pe mama vorbindu-i moale, iar tata răspunzând în somn. Dimineată, am sărit din pat și m-am repezit la geam, nu care cumva să se fi topit zăpada prea repede și tata să fi plecat din nou, fără ca măcar să-mi spună ce făcuse, pe unde fusese, totul. Am ieșit din cameră și l-am văzut ascuțind-și cuțitul de pielea groasă; se uita la mine zâmbind, continuând să-și facă treaba, iar eu m-am așezat lângă el și i-am spus cum am reușit să mut gălețile cu apă și să o ajut pe mama la cele mai grele treburi. M-a ascultat clătinând ușor din cap și apoi mi-a spus că vrea să mergem în pădure, să-mi arate ceva, dar nu prea departe, doar în jurul casei. Eu am sărit de pe scaun, „acum, acum să mergem!” dar el, făcându-mi semn cu ochiul îmi arătă farfuria plină: „nu acum, după ce mănânci!” Mama intră în bucătărie aducând cu ea viforul de afară, lăsă greutatea pe jos și se șterse cu cârpa pe mâini.

„Mai încolo, plecăm un pic pe afară!” i-a spus tata arătând spre mine.

„Da? Și, unde vă duceți?”, întrebă ea curioasă,

„ei, doar pe aici, pe aproape, să vadă și el lucruri noi, că-i bărbat în toată regula, nu-i așa?” Eu nu mai puteam de nerăbdare, așa că înfulecam fiecare duminică și ștergeam farfuria până arăta ca nouă. „Sunt gata, am terminat!” am spus nerăbdător, sărind de pe scaun. Mama se uita când la mine, când la tata, „mâine-i ajunul, nu stați mult, pentru că diseară vreau să vă pun pe amândoi la treabă. Încep eu, dar dacă nu faceți nimic, nu mâncați!”

Tata îi promitea că până la apus, cel târziu, ne vom întoarce. Nu îmi amintesc cum m-am îmbrăcat, dar știu că nu am avut răbdare să-l las să-și soarbă ceaiul fierbinte. „Mai repede, că acum apune soarele și trebuie să ne întoarcem” i-am reamintit lui tata, care își verifica bocancii și îndesa pâine în buzunare.

În fața casei, zăpada se adunase până mai sus de genunchi, iar în zare, vârfurile munților abia se mai zăreau din cauza ceții. Tata îmi puse mâna pe umăr, „o iau înainte, dar tu stai în spate și faci ce îți spun, da?” eu scuturam afirmativ din cap și trăgeam aerul rece care îmi ardea gâtul, concentrându-mă să-i imit gesturile, mersul și, dacă e cazul, să fac ceea ce spune. Am trecut de gard și, în fața noastră, se ridica pădurea ca un zid. Tata se întoarse spre mine și îmi arătă o potecă ca o coadă de vulpe, „pe aici am venit eu aseară și e bine. Vom merge câteva ceasuri bune, când ești obosit să-mi spui și ne oprim.” Nu am zis nimic, doar m-am uitat la el, îndemnându-l să o ia înainte. Râse mulțumit și începu să-și facă loc printre crengile lungi ca niște mâini și late ca niște palme. Mai fusesem de multe ori pe acolo în timpul verii, dar niciodată iarna. Când îl întrebam de ce, tata îmi spunea că iarna e mult mai primejdios, sunt lupi, uneori chiar și urși treziți de foame. Acum, însă, eram mai mare, eram cu el și nu-mi era frică. Am mers mult timp, tata oprindu-se din când în când și, scobind în zăpadă cu cuțitul, scotea bucăți de rădăcini spunându-mi, „vezi, astea sunt bune de mâncat, dacă te rătăcești vreodată nu vei muri de foame..” Îmi spunea să le încerc, că erau dulci și plăcute la gust, după care continua apăsător: „ține minte, în pădure nu mori niciodată de foame!”, O luă încet înainte, uitându-se în dreapta și în stânga, ascultând orice sunet pe care pădurea îl făcea. La un moment dat, am ajuns la marginea unei prăpăstii în care se vedeau, adunate, trunchiuri lungi de brazi. De la înălțime, arătau ca niște creioane aruncate în mijlocul zăpezii și mi le arătă cu degetul, spunând: „uite, aici am căzut eu, demult, noaptea. Noroc că m-am agățat de niște cioturi, altfel, acolo rămâneam. Prăpastia asta este ca un castron și vara, pe acolo, jos, trece un râu mare care străbate tot muntele. Trebuie să mergi câteva zile pe lângă el, dar apoi ieși lângă munții care se văd de la noi din curte.” Eu mă uitam de pe marginea prăpastiei și-mi imaginam râul înaintând furios prin meandrele muntelui, săpând galerii noi și ieșind la poalele vârfurilor albe și ascuțite ca niște cuțite.

Tata înainta prin zăpada până la genunchi, aburi îi ieșeau din gură și țurțuri de gheață i se puneau pe barbă.

„Haide, ocolim și fii atent pe unde calci!” șuieră, uitându-se după vreo răpă ascunsă de nămeți. La un moment dat, scoase o cârpă și o legă de o creangă: „o vom vedea când vom ajunge pe partea cealaltă.”

Am continuat să înaintăm prin zăpada ce trosnea sub noi până când am ajuns la marginea pădurii, de unde, în fața ochilor mei, se desfășurau munții pe care-i vedeam din curte. Acum, însă, îi puteam privi în toată enormitatea lor, cenușii la poale, apoi, treptat, din ce în ce mai albi, cu vârfurile strălucind ca lama briciului în soarele argintiu. Tata se întoarse și, cu degetul, îmi desenă în aer: „în spatele munților se află o câmpie foarte mare și apoi un oraș, însă drumul până acolo e greu, trebuie să urci muntele până sus, pe vârful ăla din mijloc, apoi să cobori abrupt câteva zile. Ce zici, îți place?” Eu mă uitam cu uimire și teamă, îl rugam să mergem acolo, că rezist, dar el îmi punea mâna în piept, parcă dorind să mă oprească, spunându-mi „durează multe zile până să ajungi la poalele lor, apoi multe altele să urci tocmai în vârf. Însă, va veni o vreme când te voi lua și pe tine, acolo sus, să ne uităm la căsuța noastră care se vede mică cât un fir de nisip.”

„Și cum ne vedeai, pe mine și pe mama?” întrebam, „ca pe punctuleț și știam că acolo sunteți voi. Îmi era de ajuns!” după care îmi spuse că trebuie să ne întoarcem, dar eu nu și nu, aș mai fi stat acolo să mă uit încă un pic la ei. Cu părere de rău, am luat-o înapoi, pe unde veniserăm. Tata mă împingea din spate și ne afundam, din nou, în pădurea deasă. Eu mă întorceam, din când în când, să mai văd o dată vârfurile lor strălucind ca țurțurii de gheață, până când ramurile brazilor îi ascunseră privirilor mele.

A fost ziua în care fusesem cu tata în pădure mai departe decât o făcusem vreodată, ziua în care îi văzusem atât de mari și de înalți, pe munții mei de gheață; soarele cădea de pe cer, din ce în ce mai repede, iar brazilor își întindeau umbrele lungi ca și gâturile animalelor ce ies noaptea la vânat. A fost seara când, deodată, furtuna de zăpadă începu atât de repede, încât în câteva minute, abia-l mai vedeam pe tata, care îmi tot striga să stau aproape și să țin gura închisă, să nu-mi intre gheață în plămâni. Mergeam încet și pământul părea că se cutremură, iar zăpada zbura în toate direcțiile. Ne țineam de brazi, căzând și ridicându-ne, pentru ca apoi să cădem la loc loviți de rafalele ce usturau ca și nuiielele din lemn crud. La un moment dat, se întoarse spre mine și-mi spuse, „trebuie să așteptăm, nu putem merge mai departe pentru că ne rățacim, devine chiar periculos! Căutăm un adăpost și stăm până trece furtuna asta.” Ne-am așezat unul lângă celălalt, tata ținându-mă în brațe și apărându-mă de viscolul ce părea că își înțețise eforturile. „Trebuie să ne ascundem undeva. Stai aici, eu mă duc doar câțiva pași, vreau să văd unde ne aflăm!” spuse bătându-mă pe umeri; „mă întorc în curând, nu-ți fie frică!”, apoi dispăru brusc în viscol. Am stat un timp, adunându-mă mai adânc lângă trunchiul copacului, gândindu-mă la câtă dreptate avusese!

A fost seara în care am rămas acolo singur, în toiul furtunii, știind că, până la urmă, el va veni înapoi. Și a venit la mine un sunet înfundat, un fel de fornăit, urmat de o înjurătură; m-am ridicat un pic, dar fulgii de zăpadă îmi înțepară ochii, am strigat la el și mi-a venit înapoi un icnet, urmat de un urlet cum nu mai auzisem vreodată. Am început să tremur din toate încheieturile, nu știam ce ar fi trebuit să fac, dar, până la urmă, am ieșit de acolo și m-am îndreptat spre direcția sunetului. Am mers luptându-mă să îmi țin echilibrul până am văzut pete de sânge, apoi, în față, ceva negru, mare. M-am proptit într-o piatră și, de acolo, am încercat să mă apropiu, dar vântul și zăpada mă împingeau înapoi. Mi-era atât de frică, încât nici măcar n-am scos vreun sunet când am simțit mâna grea strângându-mă de umăr. M-am întors și l-am văzut radiind de bucurie, cu mâna plină de sânge. „Gata, l-am omorât, mi-a apărut o bestie păroasă în spate, dar am fost mult mai rapid și am lovit primul!”, adăugă, încercând să glumească și trăgându-mă de acolo.

„Plecăm repede înapoi, știu unde suntem!” Gâfâia și sângele îi înghețase pe mână. „Ești bine?” l-am întrebat, „nu ai nimic?” Se întoarse, suierând „era unul mai mic, de aia l-am omorât așa de repede, dacă era adult nu știu ce făceam. Nu am avut cuțitul meu, ăla mare. Asta este!”, spuse privind înainte prin ninsoarea deasă. „Nu mai este mult, dar trebuie să ne grăbim. Nu se știe, poate mai sunt și alții, de foame s-au trezit, ți-am spus asta!” Și, fără să stea pe gânduri, o luă înainte, respirând din ce în ce mai adânc. Își făcea loc prin nămeți împingând zăpada în lături cu mâinile și întorcându-se cu greutate, ca un animal istovit, încercă să-mi spună ceva, dar eu nu mai înțelegeam mare lucru. Mai târziu, se opri brusc și se sprijini de un copac gros. „Un pic, am obosit!” suieră, desfăcându-se grăbit la piept. „Uite”, și-mi întinse cuțitul, „ia-l cu tine, ținel tu de acum!” Era plin de sânge amestecat cu fire de păr, pământ și zăpadă; se prelinse încet, răsuflând și zâmbindu-mi așa cum o făcea atunci când se așeza în capul mesei, apoi mă trase aproape de el.

„Să stai aici până trece furtuna asta, apoi mă trezești și plecăm. Nu suntem departe de casă”, spuse încet, încercând să-mi arate undeva în spatele lui, drumul. Își adună puterile, se ridică în capul oaselor și, din buzunar, scoase câteva bucățele de pâine. „Ia-le și pe astea, le mănânci încet și, dacă te apucă somnul, să nu care cumva să te lași păcălit, da? Să nu adormi în zăpadă! Stai cu ochii deschiși și gândește-te la orice, dar nu adormi! Eu am să mă odihnesc puțin aici, până trece vremea asta...”, strânsoarea mâinii îi slăbi, îl auzeam vorbind ceva, bolborosind cuvinte pe care nu le auzisem niciodată, apoi închise ochii. L-am tras de mână, „nu adormi în zăpadă, tu mi-ai spus că nu-i bine!”, dar el nu mai zicea nimic.

Am rămas acolo, lângă el, până când, la un moment dat, furtuna se opri la fel de brusc precum începuse.

Fulgii mici și denși se transformară în rotocoale mari care cădeau încet, ca niște bucățele de hârtie. Tata stătea în continuare rezemat de trunchiul copacului și privea, prin ochii închiși, la fel de calm, ca și cum nimic rău nu se întâmplase. Când mi se făcea teamă, strângeam mânerul cuțitului și mă băgam mai aproape de el, mă frecam cu mâinile înghețate la ochi atunci când simțeam că adorm.

A fost cea mai lungă noapte și, ciudat, parcă nu înțelegeam cu adevărat ce se întâmplase. Mă uitam la el cum stătea nemișcat de atâta vreme și mă așteptam ca, în orice moment, să se ridice de acolo, să mă ia de mână și să plecăm acasă. Dar, în același timp, îi ștergeam zăpada ce i se așternea pe față, știind că el nu mai avea nicio dorință să facă așa ceva. Într-un târziu, m-am ridicat de acolo și am plecat, încet, înspre direcția pe care mi-o arătase. M-am uitat înapoi cât să-l văd, pentru ultima oară, adunat lângă trunchiul bradului, ca o stâncă pe care zăpada continua să se aștearnă încet. În frigul nopții, am mers până când am ajuns la marginea pădurii, acolo unde el îmi arătase munții; în față, li se vedeau vârfurile lucind în lumina portocalie a lunii ca niște lumânările atârinate în bradul de Crăciun. Am așteptat să o văd răsărind și m-am uitat la ea, galbenă și rotundă ca un bănuț, cum trecea prin spatele lor ca niște vârfuluri de creioane ce vor scrie pe cerul negru, povestea asta simplă de Crăciun. După aceea și luna se opri, pentru totdeauna, între dinții aceia lungi și acoperiți de zăpezi, amintindu-și de scara colorată pe care eu urma să ajung în camerele ei calde, să-i găsesc pe amândoi cu bradul împodobit și masa pregătită, să stăm pentru ultima oară cu coatele pe masă și să ascultăm toate poveștile pe care tata le născocea din sufletul lui mare cât un sac de Crăciun. Iar eu, de bucurie, mă voi duce, după aceea, la fereastra mică și mă voi urca pe lemnul scorjit al pervazului și de acolo voi vedea casa noastră ca pe un punct auriu rătăcit printre altele, pe cerul nopții de unde nu va mai ninge niciodată.

Și cui ar mai trebui să-i pese că eu stau aici, înțepenit pe lemnul verde al pervazului, privind tot timpul înainte, așa cum mă așezase el, în noaptea aceea când venise să ne vadă aliniați și fusesem ales din toată gloata doar pentru că eram un pic mai mare decât ceilalți? De ce ar trebui să fie cineva fericit că privesc încontinuu la munții negri și-l aud părăsind, tiptil, camera când stăpânul meu a adormit de-a binelea, iar povestea asta am auzit-o pentru prima oară? Devenise una din preferatele mele și de aceea o repetam tot mai des, iar atunci, ei se uitau afară, la brazii înfășurându-se în bătaia vântului, crezând că poate vine furtuna, când, de fapt, era doar felul meu de a spune această poveste atât de simplă, chiar plictisitoare.

Nu-i vor ști niciodată sfârșitul, căci el este ascuns chiar aici, în lemnul picioarelor, în hârtia colorată a trupului și în lutul chipului meu.

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE	7
PREFAȚĂ – LIVIU ANTONESCU	9
NICOLETA BERARU (BELGIA)	12
GABRIELA CĂLUȚIU SONNENBERG (SPANIA)	25
GABRIELA CIMPOCA (IRLANDA)	37
ȘTEFAN DORU DĂNCUȘ (ANGLIA)	49
ELENA DUMITRESCU NENTWIG (PORTUGALIA)	61
MARIA FRANDOȘ (ANGLIA)	79
OVIDIU GLIGU (BELGIA)	91
DOINA IRA-TĂUTAN (SUA)	106
ANCA MIZUMSCHI SIMION (SUA)	116
SIMONA MUREȘAN (IRLANDA)	128
PAVEL NEDELCU (ITALIA)	147
FELIX NICOLAU (SUECIA)	160
FLORIN ONCESCU (SUA)	175
VIOREL PLOEȘTEANU (IRLANDA)	189
EMANUEL POPE (ANGLIA)	205
EM SAVA (CANADA)	215
EMANUEL STOICA (SUECIA)	226
DORINA ȘIȘU (IRLANDA)	242
MONICA TONEA (BELGIA)	260
SORIN TUNARU (GERMANIA)	273
MULȚUMIRI	294

Mulțumiri!

Mulțumiri tuturor scriitorilor incluși în acest volum colectiv pentru creațiile lor și pentru acceptul de a le oferi cititorilor în mod absolut dezinteresat!

Mulțumiri scriitorului Liviu Antonesei care, tot dezinteresat, a acceptat să prefățeze acest volum!

Mulțumiri pictoriței Mihaela Rotta (Germania), care ne-a oferit, dezinteresat, cum altfel, lucrarea sa pentru a realiza coperta volumului!

Mulțumiri cititorilor și tuturor celor care-și vor apleca ochii și sufletele asupra literaturii!

Autori incluși

Nicoleta Beraru (Belgia)
Gabriela Căluțiu Sonnenberg (Spania)
Gabriela Cimpoca (Irlanda)
Ștefan Doru Dăncuș (Anglia)
Elena Dumitrescu Nentwig (Portugalia)
Maria Frandos (Anglia)
Ovidiu Gligu (Belgia)
Doina Ira-Tăutan (SUA)
Anca Mizumschi Simion (SUA)
Simona Mureșan (Irlanda)
Pavel Nedelcu (Italia)
Felix Nicolau (Suedia)
Florin Oncescu (SUA)
Viorel Ploeșteanu (Irlanda)
Emanuel Pope (Anglia)
Em Sava (Canada)
Emanuel Stoica (Suedia)
Dorina Șișu (Irlanda)
Monica Tonea (Belgia)
Sorin Tunaru (Germania)

ISBN: 978-1-913729-00-4